

T.C.
KIRKLARELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GALATA MEVLEVİHANESİ MEZARTAŞLARI
(KATALOG - DEĞERLENDİRME)**

BİLAL KÜÇÜKKAYA

TEZ DANIŞMANI:
DR. ÖĞR. ÜYESİ RAİF İVECAN

HAZİRAN - 2019

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde bizzat elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada özgün olmayan tüm kaynaklara eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ediyorum.

Bilal Küçükkaya

22.05.2019

ÖZ

GALATA MEVLEVİHANESİ MEZARTAŞLARI (KATALOG- DEĞERLENDİRME)

Küçükkaya, Bilal

Yüksek Lisans, Tarih

Tez Yöneticisi: Dr. Raif İvecan

Haziran 2019

İş bu tez çalışması, miladi XIII. yüzyılın ikinci yarısında kurulduğu ve yayılmaya başladığı kabul edilen hazreti Mevlana'ya ithafen “*tarikat-ı ‘aliyye-yi Mevlevîye, tarikat-ı ‘aliyye-yi hazret-i Mevlânâ, tarikat-ı hazret-i Mevlevîye*” olarak bilinen tarikatın İstanbul'daki ilk sistemli yapısı sayılabilecek Galata Mevlevihanesi'nin mezar taşlarını konu edinmektedir. XVII. yüzyıldan sonra devlet müessesesi haline geldiği kabul edilen tarikatın, merkezi Konya olmasına rağmen İstanbul Mevleviliği, Konya dergâhının yenileşme hareketlerine muhalif duruma düşmesi sonucu önemini artırmıştır.

Bu tarikata dair elimizde kalan kaynak grupları arasında yer alan ve çalışmaya konu olan Galata Mevlevihanesi mezar taşları, tarikatın literatürü gibi kaynak grubu arasında olması bakımından önem arz etmekte, söz konusu dergâh ve İstanbul Mevleviliğinin de hafızası konumundadır. Çalışmada, mezar kitabeleri penceresinden dergâh hakkında bir fikir edinme ve kaybolma tehlikesi bulunan kitabelerin literatüre kazandırılma gayesi ve değerlendirme safhasıyla da bu alanda yapılan çalışmalara katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mevlevilik, İstanbul Mevleviliği, Galata Mevlevihanesi, Mezar Taşları, Kitabeler.

ABSTRACT

GALATA MAWLAWI LODGE TOMBSTONE INSCRIPTIONS (CATALOG-EVALUATION)

Küçükkaya, Bilal

Master of Arts, History

Süpervisor: Dr. Raif İvecan

June 2019

The subject of this dissertation is Galata Mawlawilodge gravestones. The Mawlawi order: “*tarîkat-ı ‘aliyye-yi Mevlevîye, tarîkat-ı ‘aliyye-yi hazret-i Mevlânâ, tarîkat-ı hazret-i Mevlevîye*” was established and spread in the second half of XIII. Century and the Galata Mawlawilodge can be considered as the first systematic structure of the order in the capital: İstanbul. It is accepted that the order’s bonds with the state became official after the XVII century and although the center of the tariqah was in Konya; İstanbul mawlawiyyah increase dits significance since Konya mawlawiyya built an opposition to reforms and fell fromits prestigious position.

Galata Mawlawilodge tombstones which are scrutinized in this study are one of the historical sources left from a for ementioned sufi order. The tombstones are as important as other literary sources of the order/tariqah since they are like recorded memory of the lodge and İstanbul mawlawiyya. In the study, it is aimed to gain an idea about the lodge from the aspect of tombstone inscriptions as well as recording this source to literature again stany danger of damage or disappearance and contributing to further researches with the evaluations of these sources.

Keywords: Mawlawiyya, İstanbul Mawlawiyya, Galata Mawlawi Lodge, Tombstones, Inscriptions.

ÖNSÖZ

Kitabeler, eski eserler üzerinde mahkûk olarak inşa, tamir ve tecdit belirttiği gibi mezar taşlarına da hakk edilerek, vefat eden şahsın hatırasını yaşatmayı, merhumun hayırla yad olunup, ruhuna bir Fatiha ihsan edilmesini amaçlamaktadır.

Bu çalışma, İstanbul'un ilk Mevlevihanesi sayılabilecek Galata Mevlevihanesi, İstanbul Mevleviliği ve daha da genelde Mevlevilik araştırmaları bakımından ana kaynaklar arasında bulunan ve çok kere ihmal edildiğini düşündüğümüz mezar taşı kitabelerinin kataloglanması, farklı tasnif usulleriyle değerlendirilmesi, kitabe metinlerindeki bilgilerin işlenmeye çalışılmasıyla beraber, Galata Mevlevihanesi'ni, haziresi üzerinden anlamaya çalışmak gayeleriyle hazırlanmıştır. Çalışmada sanat tarihi açısından değerlendirme eksik kalmış, taşların üzerindeki tezyinat görmezden gelinmiştir. Üzerinde durulan nokta ise kitabeli taşlar ile kitabesiz olduğu halde üzerinde bir serpuş bulunan ve her ikisi de olmadığı halde bir şahsı temsil ettiğini düşündüğümüz şahideler üzerinden değerlendirme ve yorumlarla, bazı istatistikler çıkarmak olmuştur.

Çevre mezarlıklardan ve Beşiktaş Mevlevihanesi'nden geriye kalan, nakil olarak hazireye taşındığı bilinen mezar taşlarına dair literatürde dağınık halde bilgiler bulunması yanında, tam sayısı bakımından farklı bilgiler verilmiştir. Bu keyfiyet, ilgili şahidelerin nakli esnasında kayıt tutulup tutulmadığı bilinmediğinden, belgesine ulaşmak da pek kolay olmadığından ve bu tarz nakillerin bekli de kişisel inisiyatif olarak yapılmasından kaynaklanıyor olmalıdır. Nakillerin, hazirenin kendi şahidelerinden ayrı tutularak değerlendirilmesi dergâh hazirelerinde görülen tarikat bağına dayalı sosyo-kültürel bütünlük ilkesi bakımından fevkalade önemlidir. Fakat maalesef ki 1942 senesinde gerçekleştiği bilinen, belgesine ve herhangi bir kaydına henüz ulaşamadığımız ama nakledildiği bilgisi bulunan 17 adet mezar taşının 14 tanesinin kimliğini tespit edemedik. Dolayısıyla bunlar, genel değerlendirme arasında yer almak zorunda kaldı. 1987 senesindeki nakillerin belgesine ise Sayın Necdet İşli'nin nakil

ekibinde yer alması sebebiyle kendi inisiyatifiyle kazıda çıkarılan mezar taşlarını tek tek kaydetmesi sonucu öğrenebilmekteyiz.

Çalışma, giriş ve üç bölümden ibarettir. Giriş kısmında; Mevlana, Mevlevilik ve İstanbul Mevleviliğine dair genel hatlarıyla bilgi verilerek, çalışmanın konusu olan mezar taşlarının Mevleviliğin ana kaynakları arasında olduğundan bahisle, konuyu seçme amacı açıklanmaya ve araştırma sırasında takip edilen yol anlatılmaya çalışılmıştır. Birinci bölüm, Galata Mevlevihanesi ve şeyhlerine dair genel bilgilere ve külliyedeki birimlerin tarihi geçmişine ayrılırken, ikinci bölüm, katalog, üçüncü bölüm ise değerlendirmeye ayrılmıştır. Mezar taşlarının fotoğrafları ise hacminden ötürü tercihen “Ekler” kısmına bırakılmıştır.

Bu çalışma esnasında yardımlarını esirgemeyen danışman hocam Dr. Raif İvecan’a, epigrafi alanındaki teknik konularda destek ve yardımlarını gördüğüm Dr. Süleyman Sadi Kucur ve Necdet İşli hocalarıma ayrı ayrı teşekkür ederim. Ayrıca kitabe metinlerinin tashih ve düzeltilmesinde yardımlarını esirgemeyen Yazma Eserler Uzmanı Murat Serdar Saykal’a teşekkürlerimi sunarım. Son olarak Galata Mevlevihanesi Müzesi çalışanlarına ve Müze Müdürü Yavuz Özdemir’e ve İSAM Kütüphanesi çalışanlarına teşekkür ederim.

Bilal KÜÇÜKKAYA

İstanbul, 2019

İÇİNDEKİLER

BEYAN.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
KISALTMALAR	xiii
TABLolar	xv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GALATA MEVLEVİHANESİ TARİHÇESİ VE BİRİMLERİ.....	11
1.1. Galata Mevlevihanesi Tarihçesi.....	11
1.2. Galata Mevlevihanesi'ndeki Birimler	19
1.2.1.Semahane	19
1.2.2.Harem Dairesi	21
1.2.3.Matbah-ı Şerif, Hasan Ağa Çeşmesi ve Çamaşırhane	21
1.2.4.Sarnıç, Şadırvan ve Çilehane.....	23
1.2.5.Cümle Kapısı, Kütüphane, Muvakkithane ve Sebil-Çeşme	24
1.2.6.Türebeler.....	26
1.2.7. Hamuşan	29

İKİNCİ BÖLÜM

KATALOG	33
2.1.Galata Mevlevihanesi Mezar Taşları	33
2.2.Nakil Olarak Gelen Mezar Taşları.....	121
2.2.1.Muhtelif Yerlerden Nakledilen Mezar Taşları	121
2.2.2.Beşiktaş Mevlevihanesi Mezar Taşları.....	122

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DEĞERLENDİRME	129
3.1.Genel Değerlendirme	129
3.1.1.En Eski Tarihli Taş Meselesi	134
3.1.2.Kronolojik Gelişim.....	135
3.2.Kitabe Özellikleri.....	137
3.2.1.Kitabe Öğeleri (Serlevha, Dua, Fatıha ve Sene Yazım Formülleri)	137

3.2.2.Kitabelerdeki Şiir Formülleri.....	152
3.2.4.Kitabesiz Mezar Taşları	156
3.2.5.Silik-Kırık-Gömülü Ve İsim/Tarih Bulunmayan Şahideler	159
3.3.Mezar Taşlarından Elde Edilen Bilgiler.....	162
3.3.1.Meslek, Müessese ve Vazife Bilgileri	162
3.3.2.Unvan, Hitap ve Lakaplar.....	170
3.3.3.Adres ve Memleket Bilgisi.....	174
3.3.4.Aile Bağları.....	178
3.3.5.Diğer Bilgiler	199
3.4.Şekilsel Özellikler.....	202
3.4.1.Hat Sanatı Türleri ve İmzalar	202
3.4.2.Mezar Tipleri	204
3.4.3.Serpuşların Tasnifi.....	208
SONUÇ.....	223
KAYNAKÇA	227
EKLER.....	239
EK 1: Galata Mevlevihanesi Mezartaşları Kronolojik Listesi	239
EK 2: Nakil Mezartaşları Kronolojik Listesi	248
EK 3: Mezar Taşlarındaki Kabartma Serpuşlar ve Remizler	249
EK 4: Şeyh Memiş Efendi Ailesi (Beşiktaş Mevlevihanesi)	250
EK 5: Trablusi Şeyh Ahmed Efendi Ailesi ve Şeyh Abdülkadir/Kadri Efendi Ailesi (Beşiktaş Mevlevihanesi)	251
EK 6: Kat. Nu. : 1 – 1(arka yüz) – 1 (eski fotoğraf) - 2.....	252
EK 7: Kat. Nu. : 3a – 3b – 3c – 3d – 3 (serpuş).....	253
EK 8: Kat. Nu. : 4a – 4b – 4c.....	254
EK 9: Kat. Nu. : 5 – 6 – 7	255
EK 10: Kat. Nu. : 8 – 9 – 10 - 11	256
EK 11: Kat. Nu. : 12 – 13 – 14	257
EK 12: Kat. Nu. : 15 – 16	258
EK 13: Kat. Nu. : 17 – 18 – 19 – 20	259
EK 14: Kat. Nu. : 21 – 21 (detay) – 22 – 23	260
EK 15: Kat. Nu. : 24 – 25 – 26 – 27	261
EK 16: Kat. Nu. : 28 – 29 – 30 – 31	262
EK 17: Kat. Nu. : 33 – 34 – 32 – 35	263

EK 18: Kat. Nu. : 36 – 37 – 38 – 39 – 40	264
EK 19: Kat. Nu. : 41 – 42 – 43	265
EK 20: Kat. Nu. : 44 – 45 – 46 – 47 – 48	266
EK 21: Kat. Nu. : 49 – 50 – 51 – 52 – 53 – 54	267
EK 22: Kat. Nu. : 55 – 56 – 57	268
EK 23: Kat. Nu. : 58 – 59 – 60 – 61 – 62 – 63	269
EK 24: Kat. Nu. : 64 – 65 – 66 – 67 – 68	270
EK 25: Kat. Nu. : 69 – 70 – 71 – 72 – 73 – 74	271
EK 26: Kat. Nu. : 75 – 76 – 76 (ikinci parça)	272
EK 27: Kat. Nu. : 77 – 78 – 79 – 80	273
EK 28: Kat. Nu. : 81 – 82 – 83 – 84 – 85 - 86	274
EK 29: Kat. Nu. : 87 – 88 – 89 – 90	275
EK 30: Kat. Nu. : 91 – 92 – 93 – 94 – 95	276
EK 31: Kat. Nu. : 96 – 97 – 98 – 99	277
EK 32: Kat. Nu. : 100 – 101 – 102 – 103 – 104	278
EK 33: Kat. Nu. : 105 – 106 – 107 – 108 – 109 - 110	279
EK 34: Kat. Nu. : 111 – 112 – 113 – 114 – 115	280
EK 35: Kat. Nu. : 116 – 117 – 118 – 119 – 120	281
EK 36: Kat. Nu. : 121 – 122 – 123 – 124 – 125 – 126	282
EK 37: Kat. Nu. : 127 – 128 – 129 – 130 – 131	283
EK 38: Kat. Nu. : 132 – 133 – 134 – 135 – 136	284
EK 39: Kat. Nu. : 137 – 138 – 139 – 140 – 141 – 142	285
EK 40: Kat. Nu. : 143 – 144 – 145 – 146 – 147 – 148	286
EK 41: Kat. Nu. : 149 – 150 – 151 – 152 – 153 – 154	287
EK 42: Kat. Nu. : 155 – 156 – 157 – 158 – 159 – 160	288
EK 43: Kat. Nu. : 161 – 162	289
EK 44: Kat. Nu. : 163 – 164 – 165	290
EK 45: Kat. Nu. : 166 – 167 – 168 – 169	291
EK 46: Kat. Nu. : 170 – 171 – 172 – 173 – 174 – 175	292
EK 47: Kat. Nu. : 176 – 177 – 178 – 179 – 180	293
EK 48: Kat. Nu. : 181 – 182 – 183 – 184 – 185 – 186	294
EK 49: Kat. Nu. : 187 – 188 – 189	295
EK 50: Kat. Nu. : 190 – 191 – 192	296

EK 51: Kat. Nu. : 193 – 194 – 195 – 196 – 197 – 198	297
EK 52: Kat. Nu. : 199 – 200	298
EK 53: Kat. Nu. : 201 – 202 – 203 – 204 – 205 – 206	299
EK 54: Kat. Nu. : 207 – 208 – 209 – 210 – 211 – 212	300
EK 55: Kat. Nu. : 213a – 213b – 214.....	301
EK 56: Kat. Nu. : 215 – 216 – 217	302
EK 57: Kat. Nu. : 218 – 219 – 220	303
EK 58: Kat. Nu. : 221 – 222 – 223 – 224 – 225 – 226	304
EK 59: Kat. Nu. : 227 – 228	305
EK 60: Kat Nu. : 229 – 230 – 231 – 232 – 233 – 234.....	306
EK 61: Kat. Nu. : 235 – 236 – 237 – 238 – 239	307
EK 62: Kat Nu. : 240 – 240 (detay) – 241 – 241 (detay).....	308
EK 63: Kat. Nu. : 242 – 243 – 244 – 245 – 246 – 247	309
EK 64: Kat. Nu. : 248 – 249 – 250 – 251 – 252	310
EK 65: Kat. Nu. : 253 – 254 – 255 – 256 – 257	311
EK 66: Kat. Nu. : 258 – 259 – 260 – 261 – 262 – 263	312
EK 67: Kat. Nu. : 264 – 265 – 266 – 267 – 268	313
EK 68: Kat. Nu. : 269 – 270 – 271 – 272 – 273 – 274	314
EK 69: Kat. Nu. : 275 – 276 – 276 (detay) – 277 – 278 – 279	315
EK 70: Kat. Nu. : 280 – 281 – 282 – 283 – 284 – 285	316
EK 71: Kat. Nu. : 286 – 287 – 288a – 288b.....	317
EK 72: Kat. Nu. : 289a – 289b – 290 – 291 – 292 – 293 – 294.....	318
EK 73: Kat. Nu. : 295 – 296 – 297 – 298 – 299 – 300	319
EK 74: Kat. Nu. : 301 – 302 – 303 – 304 – 305	320
EK 75: Kat. Nu. : 306 – 307 – 308 – 309 – 310 – 311	321
EK 76: Kat. Nu. : 312 – 313 – 314 – 315	322
EK 77: Kat. Nu. : 316 – 317 – 318 – 319	323
EK 78: Kat. Nu. : 320 – 321 – 322 – 323 – 324	324
EK 79: Kat. Nu. : MN1 – MN2 – MN3 – BM1 – BM2.....	325
EK 80: Kat. Nu. : BM3 – BM4 – BM5 – BM6.....	326
EK 81: Kat. Nu. : BM7 – BM8 – BM9 – BM9 (detay) – BM9(ikinci parça)...	327
EK 82: Kat. Nu. : BM10 – BM11 – BM11 (ikinci parça) – BM12	328
EK 83: Kat. Nu. : BM13 – BM14 – BM15 – BM16.....	329

EK 84: Kat. Nu. : BM17 – BM17 (detay) – BM18 – BM18(serpuş)	330
EK 85: Kat. Nu. : BM19 – BM20	331
EK 86: Kat. Nu. : BM21 – BM22 – BM22 (ikinci parça) - BM23	332

KISALTMALAR

A.MKT.MHM	:	Sadaret Mektubi Kalemi Mühimme Odası
A.MKT.MVL	:	Sadaret Mektubi Kalemi Meclis-i Vala
A.MKT.NZD	:	Sadaret Mektubi Kalemi Nezaret ve Devair Evrakı
BEO	:	Babıali Evrak Odası
Bknz.	:	Bakınız
BOA	:	T.C. Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi
C.	:	Cilt
C.EV	:	Cevdet Evkaf
Çev.	:	Çevirmen
DİA	:	Diyanet İslam Ansiklopedisi
Ed.	:	Editör
h.	:	Hicri
Haz.	:	Hazırlayan
HR.UHM	:	Hariciye Nezareti Umur-ı Hukuk-ı Muhtalita Müdüriyeti
İ.DH	:	İrade-Dahiliye
İE.TCT	:	İbnülemin Tevcihat
m.	:	Miladi
MB.İ	:	Mabeyn-İrade
MEB	:	Milli Eğitim Bakanlığı
Nu.	:	Numara
ö.	:	Ölüm Tarihi
PLK.p	:	Plan, Proje ve Krokiler
s.	:	Sayfa
S.	:	Sayı

SK	:	Süleymaniye Kütüphanesi
ss.	:	Sayfadan sayfaya
SÜK	:	Süheyl Ünver Koleksiyonu
Terc.	:	Tercüme
TS.MA.e	:	Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrak
TTK	:	Türk Tarih Kurumu
TTOK	:	Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu
Y.PRK.BŞK	:	Yıldız Perakende Evrakı Başkıtabet Dairesi Maruzatı

TABLolar

Tablo 1.1: Galata Mevlevihanesi Şeyhleri.....	13
Tablo 3.1: Haziredeki Mezar Taşlarına Dair Genel Bilgiler.....	133
Tablo 3.2: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Serlevhalar.....	139
Tablo 3.3: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Dua / Rahmet İfadeleri....	143
Tablo 3.4: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Fatıha Talepleri.....	147
Tablo 3.5: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Tarih Yazımları.....	151
Tablo 3.6: Mezar Taşlarındaki Şiir Formüllerini.....	153
Tablo 3.7: Meslek, Müessese, Vazife ve Payeler.....	163
Tablo 3.8: Dergahtaki Vazifeler.....	167
Tablo 3.9: Erkekler İçin Kullanılan Unvan ve Hitap Şekilleri.....	172
Tablo 3.10: Kadınlar İçin Kullanılan Unvan ve Hitap Şekilleri.....	173
Tablo 3.11: Birinci Derecede Memleket Belirten İfadeler.....	175
Tablo 3.12: İkinici Derecede Memleket Belirtme İfadeleri.....	177
Tablo 3.13: Vefat Sebebi ve Kitabelerde Geçen Hastalıklar.....	199
Tablo 3.14: Ölüm Yaşı Belirten İfadeler.....	200
Tablo 3.15: Vefat Etme Evresi Belirten Kitabeler.....	200
Tablo 3.16: İmzalı Mezar Taşları ve Hattatlar.....	204
Tablo 3.17: Mezar Tipleri.....	206

GİRİŞ

Mevlevilik tarikatının piri sayılan, Galata Mevlevihanesi mezar taşlarında geçtiği halde; “*hazret-i Pîr (240), hazret-i Monlâ-yı Rûm (241-18), Mollâ-yı Hünkâr (243), Mollâ-yı muazzam (272), Monlâ (260-117), hazret-i Mevlânâ (140-228-255-252), Rûmî (324), Monlâ-yı Rûmî (146), hazret-i Monlâ Celâl (135), Celâleddîn (123) ve hazret-i Mevlânâ kuddise sirrehü'l-aziz (116-4a)*”, yapılan araştırmalara göre h. 6 Rebiulevvel 604 / 30 Eylül 1207 tarihinde Belh'te dünyaya gelmiştir.¹ Babası “*Sultânü'l-Ulema*” namıyla meşhur olmuş olan Bahaeddin Veled'dir. Babasının Belh'ten ayrılması ve nihayetinde Konya'ya gelişiyle burada mukim olmuşlardır.

Aldığı eğitimin ardından medresede fetva ve ders veren, yukarıda değindiğimiz mezar taşlarındaki kayıtlardan da anlaşılacağı gibi, tarikata bağlı olanlarında genel kabulü üzere mollalık ile meşhurdur. Sultan Veled'in ricası üzerine, medresesinin yanına yoksullar için birkaç oda yapılmıştır. Böylece bu odalar Mevlana dergâhı ile mevlevihanelerin ilk nüvesi olmuşlardır.²

Hicri 5 Cemaziyelahir 672 / m.17 Aralık 1273'deki vefatının ardından Çelebi Hüsameddin, onun halifesi olarak Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin sevenlerinin birleştirici ismi olmuştur. Çelebi Hüsameddin'den sonra ise Mevlana'nın oğlu Sultan Veled bu makama geçmiştir. Bu devirde tarikatın, teşkilatlanma, müesseseleşme anlamında kurulmuş olduğunu söyleyebiliriz.³ Bu devirde Mevlana için türbe inşası da tarikata merkez oluşturması bakımından önemlidir. Sultan Veled devrinden sonra Ulu Arif Çelebi'nin tarikatın başında bulunmasıyla, yaptığı gezilerle yayılmaya başlayan

¹ Feridün Nafiz Uzluk, “Mevlana'nın Doğum Yılı Üstüne Bir Araştırma”, *Türk Düşüncesi*, C. 8, S. 12 (1957), s. 11; Abdülbaki Gölpınarlı ise, genel kabulün tersine h.580/m.1184 tarihini kabul etmektedir (Abdülbaki Gölpınarlı, “Mevlana'nın Doğumu ve Anadili Üzerine”, 687. *Yıldönümünde Mevlana*, Konya: Yenikitap Basımevi, 1960, s. 11).

² Abdülbaki Gölpınarlı, *Mevlana Celaleddin Hayatı, Felsefesi, Eserlerinden Seçmeler*, 2. baskı, İstanbul: İnkilap Kitapevi, 1952, s. 218 ve 222.

³ Bediüzzaman Firuzanfer, *Mevlana Celaleddin*, çev. Feridun Nafiz Uzluk, İstanbul: MEB Yayınları, 1963, s. 232.

Mevlevilik; Divane Mehmed Çelebi ve Celaleddin Ergun Çelebi gibi nüfuzlu propagandacılara da sahiptir.⁴

Mevleviliğin İstanbul'daki ilk faaliyetlerinin, fetihten sonra Kalenderhane Zaviyesi'nde olduğu, cuma günleri sema mukabeleleri gerçekleştirildiği bilinmektedir.⁵ 1491-92 tarihinde II. Bayezid devrinde Galata Mevlevihanesi'nin kuruluşu ve yine bu zamanlarda, kuruluş tarihi kesin olmasa dahi tertip edilen vakfiyenin 1494 tarihli olmasından dolayı az bir zaman önce tesis edildiği düşünülen Fatih Otlukçu Yokuşu'nda, Nakşi-Mevlevi bir imaja sahip Abid Çelebi Tekkesi zikredilebilir.⁶ XVI. yüzyıldan itibaren, ancak bu yüzyılın sonunda bir Mevlevi tekkesinin kurulduğunu görüyoruz. 1598 senesinde Yenikapı Mevlevihanesi, yeniçeri katibi Malkoç Mehmed Efendi tarafından ilk şeyhi Kemal Ahmed Dede olarak kurulmuştur. XVII. yüzyılda ise yeni üç tane daha Mevlevihane'nin kurulmuş olduğunu görmekteyiz. Bunlardan birisi 1622'de Veziriazam Ohrili Hüseyin Paşa tarafından kurulan ve ilk şeyhliğini Ağazade Mehmed Efendi'nin yaptığı Beşiktaş Mevlevihanesi'dir. Yine 1622 yılında Eyüb semtinin Çömlekciler kesiminde Zal Mahmud Paşa Külliyesi yakınında bir Mevlevihane'nin kurulduğu bilinmekle birlikte hakkında fazla bilgi olmayıp devam etmeyen Mevlevihanelerden birisidir. Zikredilen asırda kurulan üçüncü Mevlevihane ise Galata Mevlevihanesi şeyhi iken azledilen Abdi Dede tarafından 1623-31 tarihleri arasında kurulan Kasımpaşa Mevlevihanesi'dir. Galata Mevlevihanesi'nde şeyh olan Numan Bey, buradaki meşihatı bırakarak 1792'de Üsküdar Mevlevihanesi'ni kurmuştur. XIX. yüzyıla gelindiğinde ise 1814-15 yıllarında Eyüb İdris Köşkü mevkiinde Dolapçı Mehmed Efendi tarafından kısa süreli olduğu bilinen bir Mevlevihane'nin daha kurulduğu kabul edilmektedir.⁷ Bu yüzyılda tarihe karşışan Beşiktaş Mevlevihanesi'nin sakinlerinin taşınma maceraları neticesinde nihayet 1874-77 tarihleri arasında da Bahariye Mevlevihanesi kurulacaktır. Buraya kadar sayılan Mevlevihaneler içinde Galata, Yenikapı, Kasımpaşa, Üsküdar ve Bahariye Mevlevihaneleri günümüze ulaşmıştır.

⁴ Abdülbaki Gölpınarlı, *Mevlana'dan Sonra Mevlevilik*, İstanbul: İnkilap Kitapevi, 2018, s. 105.

⁵ Nejat Göyünç, "Kalenderhane Camii", *Tarih Dergisi*, S. 34 (1983-84), s. 489.

⁶ Baha Tanman, "Abid Çelebi Tekkesi", *DİA*, C. 1, İstanbul: TDV Yayınları, 1988, s. 308.

⁷ Baha Tanman, "İstanbul Mevlevihaneleri", *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), s. 178.

Divane Mehmed Çelebi'nin vefatından (XVI.yüzyıl) sonra XVIII. yüzyıl sonundaki III. Selim dönemine kadar Mevlevilik, geleneksel Osmanlı kurumları arasında olduğu söylenebilir. Bu dönemde başlayan değişim ile Çelebilik makamının bir süre siyasi otorite karşısında muhalif kaldığı görülmektedir. İstanbul'daki şeyh ailelerinin Çelebilik makamı karşısında güçlendirilmesiyle merkezi yönetim, çelebilik makamını pasifize etmeyi ve değişime tarikat bazındaki desteği bu şekilde sağlamıştır.⁸

III. Selim devrinde artık münevver zümre içinde en yüksek mevkie almış, Mevlevihaneler tamir edilmiş, vakıfları çoğaltılmış, Mevleviliğe intisap yoluyla teveccüh kazanacağı düşüncesi hakim olmuştur.⁹

Yukarıda en genel hatlarıyla bahsedilmeye çalışılan Mevleviliğin kendine has bir literatürü de oluşmuştur. Şüphesiz ki tarikatın ilk devrileri için Hz.Mevlana'nın eserleri ve oğlu Sultan Veled'in eserlerinin en önemli kaynaklar olmasından başka İbtidaname'den etkilendiği bilinen Risale-i Sipahsalar ve Menakübü'l-Arifin zikredilmelidir. 1652 senesinde dünyaya gelen, Kütahya Erguniye Mevlevihanesi'nde şeyh iken vefat eden Sakıb Mustafa Dede'nin (ö.1735) Sefine-i Nefise-i Mevleviyan adlı eseri Mevlevilere dair hal tercemelerini barındırması bakımından önemlidir.¹⁰ Büyük hatalar bulunan bu eser ihtiyatlı kullanılması gereken bir eserdir. Esrar Dede'nin Tezkire-i Şuara-yı Mevleviye,¹¹ Şerif-zade Seyyid Muhammed Fazıl Paşa'nın Şerh-i Hakayık-ı Ezkar-ı Mevlana adlı eserleri,¹² İhtifalci Ziya Bey'in yazmış olduğu Yenikapı Mevlevihanesi,¹³ Aşçı İbrahim Dede'nin Hatıraları,¹⁴ Defter-i Dervişan olarak bildiğimiz Yenikapı Mevlevihanesi'nde Ali Nutki Dede ve Abdülbaki Nasır Dede'nin tuttukları

⁸ Ekrem Işın, "Mevlevilik Bir Ortaçağ Kurumunun Modernleşme Süreci", *Uluslararası Mevlana Sempozyumu Bildirileri*, C. 1, İstanbul: Motto Project Yayınları, 2010, s. 511

⁹ Gölpınarlı, *Mevlana'dan Sonra*, s. 231.

¹⁰ Mustafa Sakıb Dede, *Sefine-i Nefise-i Mevleviyan*, I-II-III., Kahire: Matbaa-i Vehbiyye, 1283.

¹¹ İlhan Genç (haz.), *Esrar Dede: Tezkire-i Şuara-yı Mevleviye: İnceleme-Metin*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2000.

¹² Seyyid Fazıl Mehmet Paşa, *Şerh-i Hakayık-ı Ezkar-ı Mevlana*, haz. Talip Seratlı, İstanbul: Rumi Yayınları.

¹³ İhtifalci Mehmed Ziya Bey, *Yenikapı Mevlevihanesi*, haz. Murat Karavelioğlu, İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.

¹⁴ Aşçı İbrahim Dede, *Aşçı Dede'nin Hatıraları*, I-II-III-IV, haz. Mustafa Koç-Eyyüb Tanrıverdi, İstanbul: Kitabevi Yayınları, 2006.

defterler¹⁵ ve Müntehabat-ı Fahri adlı Hüseyin Fahreddin Dede'nin Mecmuası,¹⁶ şiirlerinin yanında Beşiktaş Mevlevihanesi şeyhlerinin hal tercemelerini içermesi bakımından önemlidir.¹⁷ Bu saydıklarımız dışında dervişlerin ve şeyhlerin yazmış olduğu divanlar da içinde barındırdıkları bilhassa tarih mısraları bakımından son derece önemli eserlerdir. Arşiv materyali kısmı ise dağınık halde ve belli bir sayı verilemeyecek bir kaynak türüdür. Konya Mevlana Müzesi Arşivi ve Cumhurbaşkanlığı Osmanlı Arşivi'nde Mevleviliği ilgilendiren belgelerin yanında Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan Cemalettin Server Revnakoğlu koleksiyonundaki vesikalar da bu meyanda zikredilebilir. Bu kaynaklardan başka bir diğer kaynak grubunu da kitabeler oluşturmaktadır. Gerek dergâhlarda mahkûk inşa, tamir ve tecdit kitabeleri gerekse kabir kitabeleri arşiv ve literatürdeki boşluğu kapatabilecek kaynaklar olabilmektedir. Bu kaynak grubunun dezavantajı ise dış tesirlere yani doğanın yıpratıcı etkisine fazlasıyla maruz kaldığından zarar görüyor olmalarıdır. Diğer malzeme grubu için de zarar görme yok olma riski var ise de psikolojik olarak yok olduğu, olacağı kaygısını en çok taşıyan belge türünün kitabeler olduğu gerçeğini kabul etmek gerekir. Ayrıca incelediğimiz kabir kitabelerindeki aşınma ve yazıların tamamen silinmiş olduğu veya zor okunduğu kitabeler bu kaygının boşa olmadığını göstermektedir.

Kabir kitabelerini genel olarak vefat eden şahsın yakınları yaptırdığından “resmi belge” statüsü olmayan belgeler olarak niteleyebiliriz. Böylece Galata Mevlevihanesi için incelediğimiz mezar taşları üzerindeki metinler, bu dergâhın hafızasıdır. Dergâhın bütün bir tarihinde kimler geldi, geçti göstermese dahi en azından belirli bir zaman dilimini bize gösterebilmektedir. Ayrıca bu metinlerin bize yukarıda bahsetmiş olduğumuz Mevleviliğin III. Selim devrinde münevver zümrenin gözdesi olduğu yorumunu Galata Mevlevihanesi özelinde test etme imkanı sunmaktadır.

¹⁵ Bayram Ali Kaya, Sezai Küçük (haz.), *Defter-i Dervişan: Yenikapı Mevlevihanesi Günlükleri*, İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, 2011.

¹⁶ Hüseyin Fahreddin el-Mevlevi, *Müntehabat-ı Fahri*, haz. Mehmet Akkuş-Abdülmecit İslamoğlu-Abdurrahman Adak, Ankara: Mevlana Kültür ve Sanat Vakfı, 2010.

¹⁷ Gölpınarlı, *Mevlana'dan Sonra*, ss. 29-32; Sezai Küçük, *Mevleviliğin Son Yüzyılı*, İstanbul: Vefa Yayınları, 2007, ss. 15-20.

Araştırmaya hazire ile ilgili literatür taraması ile başlanmıştır. Neticede ortada yayınlanmış dar çerçeveli bir makale hariç, çalışma olmadığı görülmüştür. Hazire ile ilgili en önemli proje Laqueur'ın kitabında haber verdiği,¹⁸ müze görevlilerinden Kıvanç Arman ve Avni Dilbaz'ın şahsi çabalarıyla başlamış olduğu¹⁹ ve R. Anheger, R. Baykara ile Laqueur'ın de dahil olduğu girişimdir. Bu çalışma, Anheger, Baykara ve Dilbaz'ın vefatları sebebiyle olsa gerek akim kalmıştır. Proje dahilinde çekilmiş olan bazı fotoğraflar Alman Arkeoloji Enstitüsü'nde bulunmaktadır. Ayrıca Kıvanç Arman ve Avni Dilbaz'a ait olduğu anlaşılan müsvedde halindeki notların fotokopisini Cemal Öztürk bey görmemizi sağlamıştır.²⁰ Bu notlarda, haziredeki mezar taşlarının bir kısmını okumuş olduğu görülen; metinlerde eksik ve hatalar olmasına rağmen, bugün için aşınmış haldeki kısımlar veya bir kısmı tamamen kırık bazı kitabeleri tamamlamamıza yardımcı olmuştur. İkinci olarak Dr. Hamit Arbaş tarafından “Divan Edebiyatı Müzesi'ndeki Bir Grup Mezar Taşı” adıyla²¹ 6 adet mezar taşı kitabesi seçilip bir makale hazırlanmıştır. Seçilen mezar taşları transkript edilmiş ve yorumlanarak, hazirenin geneline dair de bir takım yorumlarda bulunulmuş ki; bu ifadelerin genel gözlem sonucunda yapılan yorumlar olduğu anlaşılmaktadır. Detaylı çalışıldığında 6 aile olmadığı veya Kofacı Ali Dede'nin lahdinin orijinal yerinde olmayıp, nakil olduğu²² anlaşılacaktır.

Üçüncü olarak, restorasyon sırasında kayıt altına almak maksadıyla olduğu anlaşılan bir fotoğraflama ve okuma çalışması daha yapılmıştır. Müze müdürü Yavuz Özdemir vasıtasıyla görüp incelediğimiz çalışmada türbeler ve yanlarında bulunan sofalarda bulunan mezar taşlarının eksik olduğu ve hazirenin Alman Lisesi cephesi kısmındaki müstakil halde bulunan mezar taşlarının da kayda alınmadığı anlaşılmaktadır. Okuma

¹⁸ Hans-Peter Laqueur, *Hüve'l-Baki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, çev. Selahattin Dilidüzgün, 2. Baskı, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 2007, s. 212.

¹⁹ Erdem Yücel, “Galata Mevlevihanesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 2 (1979), s. 82.

²⁰ Kendisine bu notları bize verdiği için teşekkür ederiz. Bu notların kullanıldığı yerde dipnotla “Avni Dilbaz notları” şeklinde belirtilmiştir.

²¹ Hamit Arbaş, “Divan Edebiyatı Müzesindeki Bir Grup Mezar Taşı”, *Sanat Tarihi Dergisi*, C. XI, (2001), ss. 1-12.

²² Arbaş, “Divan”, s. 3.

hataları, eksikler olmasına rağmen bu çalışmada zikrettiğimiz ilk çalışma gibi kayıp ve aşınmış bazı kısımları tamamlamamızı sağlamıştır.²³ Bahsedilen notlardan hareketle müze müdürü Yavuz Özdemir’de bir mezar taşı listesi kendi kitabında vermiştir. Bu listede de bazı kere isimler yanlış verilmiştir.²⁴ Bu çalışmalar dışında, haziredeki meşahirin (Mevlevi Halifesi Ali Dede²⁵, Şeyh İsmail Ankaravi²⁶, Mehmet Pehlivan²⁷, Şeyh Gavsî Dede²⁸, Fasîh Dede²⁹, Humbaracı Ahmet Paşa³⁰, Dervîşe Hatice Kadın³¹, Şeyh İsa Efendi,³² Şeyh Selim Efendi³³, Şeyh Hüseyin Efendi³⁴, Tabib Ali Efendi³⁵, Vardakosta Ahmet Ağa³⁶, Esrar Dede³⁷, Şeyh Galib Efendi³⁸,

²³ Bu notlar ve fotoğraflar ise Doç. Dr. Aras Neftçi tarafından bilimsel bir kaygı güdülmeden, bir dost ricası üzerine hazırlanmıştır. Böylece kullandığımız durumlarda “Aras Neftçi notları” şeklinde belirtilmiştir. Kullanmamıza izin verdiği için kendisine teşekkür ederiz.

²⁴ Yavuz Özdemir, *Galata Mevlevihanesi Müzesi*, İstanbul: TTOK Yayınları, 2018, ss. 298-309.

²⁵ Gölpınarlı, *Mevlana’dan Sonra*, ss. 263-264 ve 536; Can Kerametli, *Galata Mevlevihanesi Divan Edebiyatı Müzesi*, TTOK Yayınları, İstanbul 1977, s. 75; Arbaş, “Divan”, s. 4; Doğan Pur, “İstanbul’da Mevlevîlğin İzleri”, *Kültür Sanat Araştırma Dergisi*, S. 5 (2006), s. 23.

²⁶ Özdemir, *Galata*, s. 146.

²⁷ Halim Baki Kunter, *Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar*, İstanbul: Cumhuriyet Matbaası, 1938, s. 7.

²⁸ Genç, *Şuara*, s. 405; Mehmet Raif, *Mirat-ı İstanbul*, İstanbul: Alem Matbaası, 1314, s. 407; Gavsî Dede’nin teçdiden imal edilen ikinci kitabesi için: Kerametli, *Galata*, ss. 38-39; Nedret İşli, *İstanbul’da Gömülü Şairlerin Mezar Kitabeleri* (Yükseklisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1991, s. 20; Barihüda Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin Mimari Özellikleri* (Doktora Tezi), C. 2, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2000, s. 368.

²⁹ Hasan Ali Kasır, *Esrar Dede Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divan’ının Karşılaştırmalı Metni* (Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum 1996, ss. 533-535; Zikredilen tezin 535. sayfasında, (“3a”) Fasîh Dede’nin mezartaşı şeklinde verilen fotoğraftaki taş, Fasîh Dede’nin mezartaşı değildir. Esrar ve Fasîh Dede’nin mezartaşlarının ortasında duran, mezarlarının teçdit edildiğini bildiren kitabedir; Özdemir, *Galata*, s. 161; Fasîh Dede’nin Kırım Hanı tarafından yaptırılan ikinci kitabesi için: Şehabettin Uzluç, *Mevlevilikte Resim Resimde Mevleviler*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1957, s. 38; Server Dayıoğlu, *Galata Mevlevihanesi*, Ankara: Yeni Avrasya Yayınları, 2003, s. 107; Mustafa Çıpan, “Fasîh Ahmed Dede”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul: TDV Yayınları, 1995, s. 213; Mustafa Çıpan, *Fasîh Divanı İnceleme-Tenkîtlî Metin*, İstanbul: MEB Yayınları, 2003, s. 26; Özdemir, *Galata*, s. 161; Gölpınarlı, *Mevlana’dan Sonra*, s. 536.

³⁰ Kerametli, *Galata*, s. 92; Abdülkadir Özcan, “Humbaracı Ahmed Paşa”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 18, İstanbul: TDV Yayınları, 1998, s. 353; Uğur Demir, *Osmanlı Hizmetinde Bir Mühtedi Humbaracı Ahmet Paşa*, İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2015, ss. 206-208; Özdemir, *Galata*, s. 161.

³¹ Arbaş, “Divan”, s. 5.

³² Özdemir, *Galata*, s. 147.

³³ Özdemir, *Galata*, s. 148.

³⁴ Özdemir, *Galata*, s. 149.

³⁵ Necdet İşli, “Tıp Tarihimize İlgili Birkaç Mezar Kitabesi III”, *Tıp Tarihi Araştırmaları*, S. 3 (1989), s. 123.

Mustafa Reşit Efendi³⁹, Şeyh Ruhi Efendi⁴⁰, Ömer Tahir Dede⁴¹, Halet Sait Efendi⁴², Munis Dede⁴³, Sultanüş-Şuara Hasan Ayni Efendi⁴⁴, Leyla Hanım⁴⁵, Şerife Esmâ Hanım⁴⁶, Adile Fatma Hanım⁴⁷, Kovacı Ali Dede⁴⁸, İbrahim Müteferrika⁴⁹, Şeyh Yusuf Dede⁵⁰, Şeyh Hasan Efendi⁵¹) bazı

-
- ³⁶ Genç, *Şuara*, s. 459; Kerametli, *Galata*, s. 82; Osman Nasuhioğlu, “Türk Musikisi ve Galata Mevlevihanesi” *Musiki Mecmuası*, C. XXXI, S. 351 (1979), s. 9; Nuri Özcan, “Ahmed Ağa, Vardakosta”, *DİA*, C. 2, İstanbul: TDV Yayınları, 1989, s. 42.
- ³⁷ Gölpınarlı, *Mevlana’dan Sonra*, s. 536; Diamandi Keçeoğlu, “Esrar Dede”, *Konya*, S. 32 (1940), s. 1768; Naci Okçu, *Şeyh Galib, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Şiirlerinin Umumi Tahlili ve Divanının Tenkidli Metni*, C. II, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1993, s. 935; Kasır, *Esrar Dede*, s. 24 ve 533-534-535; Osman Horata, *Esrar Dede Hayatı, Eserleri, Şiir Dünyası ve Divanı, Kültür Bakanlığı Yayınları*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998, s. 9; İşli, *İstanbul’da Gömülü*, s. 67; Hikmet Atik, vefatına söylenen mısraları yayımlarken şiirin başını sonunu birbirine karıştırmış, en sonunda ebced ile tarih düşürülmüş mısrayı dahi vermeyerek, düşürülen tarihi bildirdiğini sanmıştır (Hikmet Atik, “Esrar Dede Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 3 (1997), s. 385); Hasan Ali Kasır, “Şeyh Galib ve “Yar-ı Vefadar”ı Esrar Dede”, *Hece*, S. 3 (1999), s. 115; Dayioğlu, *Galata*, s. 67; Özdemir, *Galata*, s. 161.
- ³⁸ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 371; Özdemir, *Galata*, s. 150.
- ³⁹ Gölpınarlı, *Mevlana’dan Sonra*, s. 537.
- ⁴⁰ Özdemir, *Galata*, s. 151.
- ⁴¹ Ayvansarayi Hüseyin Efendi, Ali Satı Efendi, Süleyman Besim Efendi, *Hadikatü'l-Cevami: (İstanbul Camileri ve Diğer Dini-Mimari Sivil Yapılar)*, haz. Ahmet Nezh Galitekin, İstanbul: İşaret Yayınları, 2001, s. 449.
- ⁴² Ayvansarayi, *Hadika*, s. 449; Raif, *Mirat*, s. 414; Kerametli, *Galata*, s. 25; Baha Tanman, *İstanbul Tekkelerinin Mimari ve Süsleme Özellikleri Tipoloji Denemeleri* (Doktora Tezi), C.4, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1990, s. 595; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 372; Dayioğlu, *Galata*, s. 118; Necdet İşli, “Osmanlı Mezarlıklarında Bulunan İkili Üçlü Mezartaşları”, *Yücel Dağlı Anısına “geldi Yücel, gitti Yücel bir nefes gibi...”*, haz. Evangelia Balta ve öte, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2010, ss. 273-274.
- ⁴³ Kerametli, *Galata*, s. 23-24.
- ⁴⁴ İşli, *İstanbul’da Gömülü*, s. 79.
- ⁴⁵ Kerametli, *Galata*, s. 34; Gölpınarlı, *Mevlana’dan Sonra*, s. 537; Özdemir, *Galata*, s. 163.
- ⁴⁶ Arbaş, “Divan”, ss. 7-8.
- ⁴⁷ Arbaş, “Divan”, ss. 8-9.
- ⁴⁸ Ünsal Yücel, *Türk Okçuluğu*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1999, Resim. 62; Süleyman Kani İrtem, *Sultan II. Mahmud Devri ve Türk Kemankeşleri*, haz. Osman Selim Kocahanoğlu, İstanbul: Temel Yayınları, 2005, s. 287; Arbaş, “Divan”, s. 3; Özdemir, *Galata*, s. 162.
- ⁴⁹ Doktor Karaçun, “İbrahim Müteferrika”, *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, C. I, S. 3 (1326), ss. 187-188; S. Nüzhet Gerçek, *Türk Matbaacılığı*, İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya, 1928; Fikret Sarıcaoğlu, Coşkun Yılmaz, *Müteferrika Basmacı İbrahim Efendi ve Müteferrika Matbaası*, İstanbul: Esen Ofset, 2008, s. 55; Özdemir, *Galata*, s. 161; Coşkun Yılmaz, “Hezarfen Bir Şahsiyet: İbrahim Müteferrika ve Siyaset Felsefesi”, *İstanbul Armağanı 4: Lale Devri*, haz. Mustafa Armağan, İstanbul: İBB Yayınları, 2000, s. 258; Osman Ersoy, “İbrahim Müteferrika”, *50. Kuruluş Yılında Milli Kütüphane’ye Armağan*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, 1999, s. 59; Aladar V. Simonffy, *İbrahim Müteferrika Türkiyede Matbaacılığın Banisi*, çev. Faruk Yener, Ankara: Başbakanlık Basın ve Yayın Genel Müdürlüğü Yayınları, 1945, s. 23-25; Ahmed Nezh Galitekin, *İbrahim Müteferrika Eserlerinden Yalova Kağıthanesi*, İstanbul: İBB Yayınları, 2013, s. 40; M. Esad Coşan, *Risale-i İslamiyye Matbaacı İbrahim-i*

dergi, kitap, makale gibi yayınlarda gerek sadece fotoğraf, gerekse sadece kitabenin metni yahut her ikisi birden yayınlanmıştır.

Yukarıda bahsedildiği üzere Mevleviliğe, daha da özeldir İstanbul Mevleviliğine dair, elimizde kalan ana kaynaklardan olması hasebiyle araştırdığımız haziredeki mezar taşları katalog haline getirilmeye çalışılmıştır. Galata Mevlevihanesi'ne dair bir değerlendirme penceresi açtığımızı düşündüğümüz haziredeki mezar taşı kitabeleri üzerinden bazı çıkarımlara ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun dışında mezar taşlarının metin özellikleri de incelenmiş ve bu alandaki çalışmalara katkı gayesi güdülmüştür.

Araştırma, mezar taşlarının tebeşirlenip fotoğraflarının çekilmesi, okunarak transkripsiyon edilmesiyle devam etmiştir. Mezar taşı metinlerini basit transkripsiyon kurallarına göre Latin harflerine aktarmış bulunmaktayız. Bu kısım II. Bölüm'ün yani katalogun omurgasını oluşturmuştur. Bundan sonraki aşama ise literatürün okunup, bilhassa Sicill-i Osmani ve Mevleviliğe ait tezkireler ile diğer tasavvuf tarihi kaynakları kullanılarak şahıslara dair bilgiler toplanmıştır. Bunlara ek olarak, Süleymaniye Kütüphanesi'nde bulunan Süheyl Ünver ve Cemalettin Server Revnakoğlu koleksiyonları ile BOA taranarak çalışmayı destekleyici materyal toplanmaya çalışılmıştır. Bu aşama devam ederken mezar taşlarının çözümü yapılarak, değerlendirme kısmı için yapılan detay çalışmaları sürdürülmüştür. Kitabe öğelerinin tek tek tasnif edildiği, gruplara ayrıldığı bu işlemler tabloların oluşmasını ve aslında III. Bölüm'ü (değerlendirme kısmını) oluşturan aşamadır. Ayrıca çalışmada kullandığımız tabloların birçoğu çeşitli çalışmalarda kullanılan tablolar örnek alınarak⁵² hazırlanırken, tarihlerin hicriden miladiye çevrilmesinde ise Türk Tarih Kurumu'nun online çevirme klavuzundan faydalanılmıştır. I. Bölüm için eldeki arşiv malzemesi ile kitabelerden çıkarılan bilgiler,

Müteferrika ve Risale-i İslamiyye Adlı Eserinin Tenkitli Metni, İstanbul: Server Yayıncılık, 2010, s. 26-27.

⁵⁰ Genç, *Şuara*, s. 532.

⁵¹ Arbaş, "Divan", ss. 6-7.

⁵² Günay Kut, Edhem Eldem, *Rumelihsarı Şehitlik Dergahı Mezar Taşları*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2010, ss. 91-100; Mustafa Sürün, *İstanbul Şeyh Vefa Camii Haziresi (Mezartaşları Tipolojisi Üzerine Bir Deneme)* (Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul 2006.

hazırlanmış makale ve kitapların yanında bilhassa Baha Tanman ve Barihüda Tanrıkorur'un doktora tezlerindeki ⁵³ Galata Mevlevihanesi kısımlarından faydalanılmıştır.

⁵³ Baha Tanman, *İstanbul Tekkelerinin Mimari ve Süsleme Özellikleri Tipoloji Denemeleri* (Doktora Tezi), C.4, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 1990; Barihüda Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin Mimari Özellikleri* (Doktora Tezi), C.2, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya 2000.

1.BÖLÜM

GALATA MEVLEVİHANESİ TARİHÇESİ VE BİRİMLERİ

1.1. Galata Mevlevihanesi Tarihçesi

Hazirede bulunan mezar taşlarında geçen isimlerine göre; “*Galata dergâhı* (240-218), *Kulekapu(sı) tekyesi* (180-272), *Kulekapu Mevlevîhânesi* (222), *Galata hânkâh-ı Mevlevîhâne* (309), *Galata Kulekapusı Mevlevîhânesi* (126) ve *Galata Mevlevîhânesi* (284-158-282-254)”; Diğer bazı kaynaklarda ise; “*zâviye-i İskender Paşa*,⁵⁴ *Galata asitânesi*⁵⁵, *Galata ibâdet-kede-i Mevlevîsi*⁵⁶, *Galata hânkâhı*⁵⁷, *hânkâh-ı Bâb-ı Kulle*,⁵⁸ *Galata tekyesi*⁵⁹ ” şeklinde isimlendirilen Mevlevihane, Beyoğlu’nda Şahkulu Mahallesi’nde, Yüksekaldırım Caddesi üzerinde günümüzde müze olarak kullanılmakta olan külliye dir.

Galata Mevlevihanesi, Fatih Sultan Mehmed’in nazar-kerdelerinden ve II. Bayezid devrinde h.887 / m.1482-83’te Anadolu Beylerbeyi,⁶⁰ h.888-890 / m.1483-1485 arasında Rumeli Beylerbeyi olup,⁶¹ h.894 / m.1488-89’te 4.vezir unvanına sahip ve h.901 / m.1495-96’de azledilip,⁶² h.904 / m.1498-99’da Bosna Beyi olan⁶³ Veliyüddin oğlu İskender Paşa tarafından h.897⁶⁴ / m.1491-92 senesinde vakfettiği arsa üzerinde kurulmuştur. Geniş arazilere sahip paşa hakkında Meydan-ı Tir önünde Galata surları dışında zaviye inşa

⁵⁴ BOA, İE.TCT.17.1852.

⁵⁵ Genç, *Şuara*, s. 307.

⁵⁶ Ali Enver, *Semahane-i Edeb*, haz. Sadık Erdem, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013, s. 62.

⁵⁷ Genç, *Şuara*, s. 201.

⁵⁸ İzzet Molla’nın manzum silsilenamesinin başlığında geçmektedir (İsmail Ünver, “Galata Mevlevihanesi Şeyhleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), s. 204).

⁵⁹ Enver, *Semahane*, s. 121.

⁶⁰ İbn-i Kemal, *Tevarih-i Al-i Osman: VIII. Defter*, haz. Ahmet Uğur, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997, s. 41.

⁶¹ İbn-i Kemal, *VIII. Defter*, s. 58; Vural Genç, “*Acem’den Rum’a*”: *İdris-i Bitlisi’nin Hayatı, Tarihçiliği Ve Heşt Behişt’in II. Bayezid Kısmı* (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2014, s. 863

⁶² İbn-i Kemal, *VIII. Defter*, s. 117; Genç, *Heşt Behişt*, s. 841.

⁶³ İbn-i Kemal, *VIII. Defter*, s. 176; Genç, *Heşt Behişt*, s. 841.

⁶⁴ Kuruluşuna “*er-rusûh*” kelimesi tarih düşürülmüştür (Ayvansarayı, *Hadika*, s. 436; Hüseyin Ayvansarayı, *Vefayat-ı Selatin ve Meşahir-i Rical*, haz. Fahri Ç. Derin, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1978, s. 79).

ettiği bilinmektedir.⁶⁵ Hadikatü'l-Cevami'de Terkim Camisi diye bahsedilen Fatih'teki İskender Paşa Camisinin banisinin de aynı kişi olduğu anlaşılmaktadır.⁶⁶ Bosna Beyi iken h.912'de vefat eden⁶⁷ paşanın mezarının Vize'ye bağlı Çakallu köyünde olduğu tahmin edilmektedir. Mezar taşının mevcut olmadığı belirtilen paşanın, oğlu Mustafa Bey'in vakfı için şart koşulan "...akar bulunursa...merhûm İskender Paşa mescidinde yevmi birer akçe ile vefâ itdükce eczâ tilâvet olına..." satırlarına⁶⁸ ve adı geçen köydeki caminin İskender Paşa adına yaptırılmış olmasına dayandırılmaktadır.⁶⁹ İskender Paşa hakkındaki yanlış bilgiler tezkirelerden kurtulup daha eski tarihli kaynaklar incelendiğinde çözülebilmeye karşın; dergâhın ilk şeyhi ve onu takip eden 120 yıllık süreç muammasını korumuş, istisnasız bilinen bütün silsilenamelerde ilk şeyh Divane Mehmed Çelebi olarak gösterilmiştir. Bu konuda İsmail Ünver, yayınladığı makalede vakfiyeye dayanarak ilk şeyhin Şeyh Zeynelabidin oğlu Şeyh Yunus Efendi olduğunu, vakıf mütevellisi olacak kişinin dergâh şeyhi olması kuralından hareketle iddia etmiştir. Bütün silsilenamelerde ilk şeyh olarak zikredilen Divane Mehmed Çelebi'nin şeyhliğinin ise bir Mevlevi yakıştırması olduğunu savunmuştur.⁷⁰ Dergâhın ilk şeyhi Yunus Efendi olarak gözükmeye rağmen Divane Mehmed Çelebi'nin nasıl şeyh olduğu, Safayi Çelebi'nin şeyh mi yoksa sadece bir halife mi olduğu, Mahmud Dede'nin şeyh olması ve vefatı ile Furuncu-zade isimli şahsın kimliği ile ilgili sorular halen

⁶⁵ Ömer Lütfi Barkan-Ekrem Hakkı Ayverdi (haz.), *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546) Tarihli*, İstanbul: Baha Matbaası, 1970, s. 222.

⁶⁶ Ayvansarayı, *Hadika*, s. 112; Barkan, *Tahrir*, s. 222.

⁶⁷ Genç, *Heşt Behişt*, s. 842; Vefatına "iltifât" kelimesi tarih düşürülmüştür (Ayvansarayı, *Vefayat*, s. 79).

⁶⁸ Tayyip Gökbilgin, *XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası Vakıflar-Mülkler-Mukataalar*, İstanbul: Üçler Basımevi, 1952, s. 433.

⁶⁹ Ayvansarayı, *Hadika*, s. 112; Sema Doğan, "İskender Paşa Camii", *DİA*, C. 22, İstanbul: TDV Yayınları, 2000, s. 567; Sema Doğan'ın iddiasının aksine; İ.H. Konyalı, İskender Paşa'nın mezarı konusunda bir görüş beyan etmemiş fakat "İskender Paşa-Terkim Camisi" maddesinde Ayvansarayı'nın yazdığı satırları tamamen alıntılacağı için metninde Ayvansarayı'nın görüşü bulunmaktadır. Fakat metin dikkatli incelendiğinde mezarına dair kendi görüşünü belirtmediği fark edilmektedir (İbrahim Hakkı Konyalı, *İstanbul Abideleri*, İstanbul: Yedigün Neşriyat, 1941, ss. 50-52).

⁷⁰ Ünver, *Galata*, s. 197; Ayrıca 1977 senesinde yayınlanan Can Kerametli'nin kitabında söz konusu vakfiyenin ilgili kısmı yayınlanmışsa da aynı kitapta ilk şeyh olarak Divane Mehmet Çelebi kabul edilmiş ve bu ezber bilgi sonraki yayınlarda da devam etmiştir (Kerametli, *Galata*, ss. 18-19).

cevaplandırılmamıştır. Bir takım tahminler ve yakıştırmalar⁷¹ olsa dahi elde somut veriler olmadan faraziyelerden ibaret kalmaktadır. Bir diğer iddia ise, Abdi Dede'nin meşihatinden öncesi için dergahın bir süre boş kalmasından sonra metruk hale gelmesi, sonra Halvetilere tahsis edilmesi ve daha sonradan bir müddet de medrese olarak kullanılmasıdır. Buna göre Abdi Dede, Konya'dan arz ile İstanbul'a gelip, dergahın Mevlevilere ait olduğunu ispat ederek meşihate geçmiştir.⁷² Abdi Dede'nin meşihatının başlangıcı için h.1017'de ittifak edilmiş gibi görünse de bu tarihi 18 yıl daha geriye çekmekte makul gözükmektedir. Meşihatının bitişinde ise bir ihtilaf olmamakla birlikte h.1019 / m.1610-11 tarihinde ittifak edilmiş görünmektedir.⁷³

Tablo 1.1: Galata Mevlevihanesi Şeyhleri

Sıra Nu.	Şeyhin Adı	Meşihat Başlangıç (h./m.)	Meşihat Bitiş (h./m.)	Vefat Senesi (h./m.)	Mezar Taşı Kat. Nu.
1.	Şeyh Yunus Efendi	897/1491	?	?	-
2.	Divane Mehmet Çelebi	?	?	951'den sonra	-
3.	Safayi Çelebi	?	?	940 (?)	-
4.	Mesnevihan Mahmud Dede	?	?	955 (?)	-
5.	Furunizade (Furuncuzade)	?	?	?	-
6.	Abdi Dede	999 /1590-91	1019 /1610-11	1041 /1631-32	-
7.	Şarih İsmail Ankaravi	1019 /1610-11	1041/1632	1041/1632	8
8.	Adem Dede	1041/1632	1063 /1652-53	1063 /1652-53	-

⁷¹ Ünver, *Galata*, ss. 212-213.

⁷² Ayvansarayi, *Hadika*, s. 436.

⁷³ Ünver, *Galata*, s. 213; Ruhi Dedenin listesinde 20 yıl meşihati olduğu bildirilmesine karşın; İ.Ünver, ikinin yanındaki sıfırı leke gibi bir yanlışlık eseri olduğunu savunmuştur. Fakat verdiği transkripsiyon metninde "20" olarak çevirmiştir (Ünver, *Galata*, s. 197).

9.	Arzi Mehemed Dede	1063 /1652-53	1075 /1664-65	1075 /1664-65	-
10.	Derviş Çelebi	1075 /1664-65	1075 /1664-65	-	-
11.	Naci Ahmed Dede	1075 /1664-65	1082 /1671-72	1123 / 1710-11	-
12.	Derviş Çelebi (2.defa)	1082 /1671-72	1083 /1672-73	1083 /1672-73	-
13.	Gavsi Ahmed Dede	1087/1676 ⁷⁴	1109 /1697-98	1109 /1697-98	15-16
14.	Nayi Osman Dede	1109 /1697-98	1142/1729	1142/1729	-
15.	Sırrı Abdülbaki Dede	1142/1729 ⁷⁵	1164 /1750-51	1164 /1750-51	-
16.	Mehemmed Şemseddin Dede	1164/1750- 51	1174/1760- 61	1174/1760- 61	-
17.	Şeyh İsa Efendi	1174 /1760-61	1185 /1771-72	1185 /1771-72	62
18.	Şeyh Selim Efendi	1185 /1771- 72	1191 /1777-78	1191 /1777-78	68
19.	Şeyh M. Sadık Efendi	1191 /1777- 78	1193/1779	1193/1779	75
20.	Abdülkadir Şami Efendi	1193/1779	1195/1781	?	-
21.	Şeyh Hüseyin Efendi	1195/1781	1197 /1782-83	1197 /1782-83	80
22.	Bakkalzade Ali Dede	1197 /1782- 83	1201 /1786-87	-	-
23.	Şeyh (Mir) Numan Beg	1201 /1786- 87	1205 /1790-91	1213 / 1798	-
24.	Bakkalzade Ali Dede (2.defa)	1205 /1790- 91	1205 /1790-91	1205 / 1790-91	-
25.	Abdullah Efendi ⁷⁶	1205 /1790-91	1205 /1791	1205 /1791	-

⁷⁴ Derviş Çelebi'nin ikinci meşihatinden sonra Gavsi Dede'nin meşihatinin başlaması arasında 4 yıllık bir fark oluşmaktadır.

⁷⁵ BOA, İE.TCT.17.1852.

⁷⁶ İstanbul'a gelemeden vefat etmiştir. "10 Ramazan 1205" (Şinasi Akbatu (haz.), "İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşayihî I", *İslam Medeniyeti Mecmuası*, C. IV, S. 4 (1980), s. 84).

26.	Şeyh Galib Efendi	1205 /1790-91	1213 /1798-99	1213 /1798-99	109
27.	Şeyh M. Ruhi Efendi	1213 /1798-99	1225/1810	1225/1810	130
28.	Şeyh Mahmud Dede	1225/1810	1232/1816	1234/1819	BM19
29.	Şeyh Kudretullah Efendi	1232/1817	1288/1871	1288/1871	-
30.	Şeyh Ataullah Efendi	1288/1871	1328/1910	1328/1910	-
31.	Şeyh A. Celaledin Dede	1328/1910	1343/1925	1946	-

Abdi Dede'nin ardından Mesnevi Şarihi olmakla bilinen İsmail Rüsûhî Efendi gelmiştir ki; onun h.1019 / m.1610-11'de şeyh olmasında ihtilaf olmadığı gibi vefatı içinde mezar taşı kitabesi ihtilaflara açıklık getirmektedir.⁷⁷ İsmail Efendi ile beraber dergâh şeyhlerinin meşihata gelişi ve vefatları daha aşikâr olarak gözükmektedir. Bazı ihtilaflara rağmen ilk dönemdeki gibi meşihatta bulunmalarıyla ilgili şüpheler bulunmamaktadır. Aralarında hazreti Mevlana soyundan olduğu belirtilen Derviş Çelebi (ö.1083/1672-73) hususundaki ihtilaf, silsilelerde bulunan bir eksiklikten kaynaklanmakta, Naci Ahmed Dede'den (ö.1122/1710-11) önce ve sonra iki kez şeyh olduğu anlaşılan zatın bazı kaynaklarda sadece önce, bazılarında ise sadece sonra olduğu görülmektedir. Bu ihtilaf dolayısıyla Naci Ahmed Dede ve Gavsi Ahmed Dede'nin meşihat yıllarını da silsilenamelerde etkilemiştir.⁷⁸ Gavsi Dede'nin meşihatına dair elimizdeki belge, ona dair ihtilafları ortadan kaldırmakta ve mezar taşı da vefatını kesinleştirmektedir.⁷⁹ Belgeye göre; Çelebi Abdülhalim Efendi tarafından yazılan mektupta, Gavsi Dede'ye Galata Mevlevihanesi'nin meşihat ve mesnevihanlık vazifesi verildiği bildirilmektedir. Hicri 1087 tarihinde ise onaylandığı görülen bu vesikaya göre Derviş Çelebi ve Gavsi Dede arasında 4 sene boşluk gözükmekte ve bir başka problem ortaya

⁷⁷ Mezar taşı için bakınız: Katalog Nu. 8; ihtilaflar için bakınız: Ünver, *Galata*, s. 213.

⁷⁸ Ünver, *Galata*, s. 214.

⁷⁹ BOA, C.EV.18/887; Gavsi Dede'nin mezar taşına (Kat. Nu. 15-16) göre vefat tarihi h.1109'dur.

çıkılmaktadır. Vefatlarını mezar taşlarından teyit edebildiğimiz İsa Dede (ö.1185/1771-72)⁸⁰ ve Selim Dede'den (ö.1191/1777)⁸¹ sonra, Kasımpaşa Mevlevihanesi şeyhi iken, babası Selim Dede yerine Galata Mevlevihanesi meşihatına geçen Mehemed Sadık Dede'nin vefat tarihi İ.Ünver'in silsilenamelerdeki tutarlılığa binaen verdiği h.1192 tarihi, mezar taşıyla çelişmektedir.⁸² Bu durum, Abdülkadir Şami Dede'nin (ö.1195/1780-81) meşihata gelişini de etkileyebileceği gibi taundan öldüğü bilinen M. Sadık Dede'nin hastalığı sürecinde yerine şeyh olarak atandığı, böylece kabul edilen tarihlerin doğru olabileceği de düşünülebilir. A. Şami Dede'den sonra Hüseyin Dede'nin meşihatına dair Defter-i Dervişan'da h.1194 tarihi verilse dahi,⁸³ h.18 Şevval 1195 tarihli vesikaya nazaran henüz Abdülkadir Şami Dede'nin şeyh olduğu görülmektedir.⁸⁴ Bakkal-zade Ali Dede'nin şeyhliğinin de iki kere olduğu bilinmektedir. Bununla ilgili tek karışıklık Ayvansarayi'nin ikinci kez şeyh oluşunu Abdullah Efendi'den (ö.1205/1791) sonra olduğunu belirtmiştir. Abdullah Efendi ise İstanbul'a gelemeden vefat etmiş, posta fiili olarak geçememiştir.⁸⁵

Galip Dede'den (ö.1213/1798-99) sonra postnişin olan Ruhi Dede'nin vefat tarihinde ihtilaflar olmasına rağmen mezar taşına göre vefatı h.1225/1810 olarak gözükmekte ve İ.Ünver'in listesiyle de uyumlu gözükmektedir. Ruhi Dede'den sonra Mahmud Dede'nin meşihata geçiş tarihi (1225/1810) de bu uyumu desteklemektedir.⁸⁶ Mahmud Dede'nin kayınpederi Yusuf Zühdi Dede'nin (ö.1232/1816) vefatıyla da Galata meşihatından ayrılarak Beşiktaş Mevlevihanesi meşihatına geçtiği bilinmektedir.⁸⁷ Yusuf Zühdi Dede'nin hazireye nakledilen mezar taşından hareketle vefat tarihini, dolayısıyla da Mahmud Dede'nin meşihattan ayrılış tarihini teyit edebilmekteyiz. Kudretullah Dede'nin meşihatını ise Defter-i

⁸⁰ Mezar taşı için bakınız: Kat. Nu. 62.

⁸¹ Mezar taşı için bakınız: Kat. Nu. 68.

⁸² Ünver, *Galata*, s. 216; Mehemed Sadık Efendi'nin mezar taşına (katalog nu. 75) göre vefat tarihi hicri "15 CA 1193" olarak gözükmektedir.

⁸³ Kaya, *Defter*, s. 79.

⁸⁴ BOA, MAD, nr. 3162, s. 946; Muzaffer Erdoğan, "Mevlevi Kuruluşları Arasında İstanbul Mevlevihaneleri", *İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Güney Doğu Araştırma Dergisi*, S. 4-5 (1975-76), ss. 26-27.

⁸⁵ Ünver, *Galata*, s. 217.

⁸⁶ Atatürk Kitaplığı, nr. Bel_Mtf_047806; Kaya, *Defter*, s. 147.

⁸⁷ Fahreddin, *Müntehabat*, s. 312; Yusuf Dede'nin mezar taşı için bkz: Katalog Nu. BM18.

Dervişan'daki bilgilere nazaran h.14 Receb 1232/m.1817 olarak kabul etmekteyiz.⁸⁸ Ayrıca h.1242/m.1827 tarihinde Konya Makam Çelebisi'nin şeyh Kudretullah Efendi'yi görevinden alıp yerine Konya'dan Süleyman Efendi'yi tayin etmişse de Mevlevihanelerin şeyhleri ve dervişanın Kudretullah Efendi'den yana tavır almasıyla görevinde bırakıldığı padişahın iradesi ile belirtilmiştir.⁸⁹ Babası Kudretullah Efendi'den sonra şeyh olan (1288/1871) Ataullah Efendi son yıllarında hastalandığından mütevellit önce h.1327 / m.1909'da vekaleten Veled Çelebi, sonra h.1328 / m.1910'da Ahmed Celaleddin Dede (ö.1946) bu vazifeyi üstlenmişlerdir. Aynı yıl Ataullah Efendi'nin vefatıyla⁹⁰ da Ahmed Celaleddin Dede asaleten buraya şeyh olmuştur.⁹¹

Yazılı bir kuralı olmamasına rağmen Mevlevihanelerin, buldukları şehrin surlarının dışında, bir tepe veya bir yamaç üzerinde kuruldukları gözlenmektedir.⁹² Genellikle geniş araziler üzerinde kurulan yapıların bu keyfiyetleri ile ilgili bir takım yorumlar yapılmaktadır. Bunlar; Bektaşiliğe benzer olarak çevreden soyutlanarak kınamalara maruz kalmama isteği,⁹³ bağ, bahçe ve bostan kurularak bunlarla meşgul olmak⁹⁴ ve toplum kaynaklı dini çekişmelerden ayrı durarak estetik bir algının gelişmesine zemin sağlamak gibi farklı sebepleri olduğu da bir yorum olarak dile getirilebilir.⁹⁵ Galata Mevlevihanesi de bu kaideye örnek oluşturan bir vaziyette İskender Paşa'nın geniş arazileri üzerinde ve surlarla çevrili Galata'nın surlarının dışındaki bir sahada kurulmuştur. Mevlevihane'ye dair ilk görsel kabul

⁸⁸ "...fi 14 B sene 1232, yevmü'l-Cuma. Şeyh Mahmud Efendi Beşiktaş Mevlevihânesine nakl olundukda, bazı ekâbir-i devletin talepleriyle Galata Mevlevihânesi meşihati mezkûr Mehmed Kudretullah Efendi'ye i'ta..." (Kaya, *Defter*, s. 339); Küçük, *Mevleviliğin Son Yüzyılı*, s. 92.

⁸⁹ BOA, TS.MA.e.711.66; BOA, TS.MA.e.711.67.

⁹⁰ Hicri 9 Ramazan 1328'de vefat etmiş olan Ataullah Efendi'nin (Mehmet Ziya, *Yenikapı Mevlevihanesi*, s. 233; BOA, HR.UHM.171.24 /2) 19 Ramazan 1328 günü defnine izin çıktığını görüyoruz (BOA, MB.İ.146.75).

⁹¹ Ünver, *Galata*, s. 218-219.

⁹² Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 586; Klaus Kreiser, "Evliya Çelebi ve Başka Kaynaklara Göre Arap Aleminin Doğusundaki Büyük Şehirlerde Mevlevihaneler", çev. Semih Tezcan, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), s. 104.

⁹³ Baha Tanman, "Osmanlı Şehrinde ve Mahallesinde Tekkelerin Yeri", *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf ve Sufiler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2005, s. 368.

⁹⁴ Naci Bakırcı, "Konya Mevlana Dergahı", *Nev-Niyaz (Mevlana Özel Sayısı)*, Konya: Nüve Kültür Merkezi Yayınları, 2011, s. 234.

⁹⁵ Safi Arpaguş, "Galata Mevlevihanesi Örneğinde İstanbul Mevleviliğinin Kültürel Hayata Etkisi", *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, S. 33 (2014/1), s. 24.

edilen Matrakçı Nasuh'un çizmiş olduğu minyatürde kırlarla kaplı bir alanda olduğu görülmekte⁹⁶ olan alan için İskender Paşa'nın av çiftliği olduğu, dolayısıyla bu av çiftliği üzerinde kurulduğu, daha eskiden Bizans döneminden kalma bir manastır olduğu ve kalıntılarının 1946 yılında yapımına başlanan Evlendirme Dairesi için yapılan kazıda ortaya çıktığı iddiaları bulunmaktadır.⁹⁷

İstanbul'un fethinden önce meskun olmayan bu bölge (Galata'nın çevresi) yarım yüzyıl boyunca, özellikle Sultan II. Bayezid döneminde (1481-1512) Galata çevresinde Kasımpaşa ve Tophane/Firuzaga/Çukurcuma bölgelerinde, ufak cami ve mescitlerin etrafında yeni Müslüman mahalleleri teşekkül etmeye başlamıştır. Ancak bu dönemde henüz iskan edilmediği anlaşılan Galata Mevlevihanesi çevresinin (bilhassa surlarla Mevlevihane arasındaki alan), XVI.-XVII. yüzyıllara ait Yazıcı ve Şahkulu mescitlerinin mahalleleri ile dolmuş, ayrıca Haliç'te, Meyyit iskelesinden başlayan, Galata surlarının dışında Şişhane'yi içine alarak Tünel-Tepebaşına kadar ulaşan büyük bir Müslüman mezarlığı teşekkül etmiştir. Öte yandan Levanten zümresi de ekonomik hayatta nüfuzlarını artırmalarına paralel olarak Galata surları dışına taşarak Pera semtini oluşturmuştur. Böylece giderek yayılan bu keyfiyet ile XIX. yüzyılda Pera'daki kâgir Levanten mahalleleri Galata Mevlevihanesi'nin çevresini işgal etmiştir. Binaenaleyh Galata Mevlevihanesi, tesis edildiği dönemin tabii çevresinden uzaklaşmış, temsil ettiği geleneğe yabancı bir doku içinde kalmıştır.⁹⁸

XVII. yüzyıl başlarından itibaren birçok defa tamir gören ve yenilenen, ek bölümler yapılan külliye, III. Selim'in h.1206 / m.1791-92 senesinde gerçekleştirdiği yenileme sonucunda ana hatlarıyla bugünkü yerleşim düzenine kavuşmuş, Mevlevihaneyi oluşturan binalar ise XIX. yüzyıl içinde son şeklini almışlardır. 1925 senesinde tekkelerin kapatılmasından sonra ana bina halkevi, ilkokul; sebilküttap binası polis karakolu olarak kullanılmıştır.

⁹⁶ Matrakçı Nasuh, *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i Irakeyn-i Sultan Süleyman Han (Tıpkıbasım)*, haz. Nurhan Atasoy, İstanbul: Masa Yayınları, 2015, vr. 9; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 339.

⁹⁷ Reşit Saffet Atabın, "Galata Mevlevihanesi", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, S. 66 (1947), s. 10; Kerametli; *Galata*, s. 15, 17.

⁹⁸ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, ss. 571-572.

1946 yılında müzeye dönüştürülmesine karar verilmiş, nihayetinde 1975 senesinde gerçekleştirilebilmiştir.⁹⁹

1.2. Galata Mevlevihanesi'ndeki Birimler

1.2.1. Semahane

Mevlevihanenin ana binası olarak sayılabilecek olan semahane, içinde meydan denilen sema mukabelesinin icara edildiği alan, hünkar mahfili, şeyh dairesi, bacılar maksuresi ve alt katta dedegan hücrelerini barındırmaktadır.

1491-92 senesinde dergahın tesisiyle yaptırılan ilk semahane ile XVII. yüzyılın başlarında yenilenmiş ya da yeniden inşa edilmiş olan ikinci semahanenin mimari düzeni hakkında kesin şeyler söylemek imkansızdır.¹⁰⁰ Mevlevihane'ye dair ilk tasvir olduğu düşünülen Matrakçı'nın Galata minyatüründe surların dışında yer alan bina, tek bir yapı olarak görülmektedir.¹⁰¹ 1509 depreminde hasar görmüş olabileceğinden 1537'deki çizimde gösterilen yapının ilk yapılan bina olmadığı düşünülebilir.¹⁰² Öte yandan 1650 yılından önce, "...*hânkâh-ı Mevlevî'de eyledi nice bina...*" diye kitabede işaret edildiği üzere Matbah ve Tersane Emini İsmail Ağa'nın yaptırdığını öğrendiğimiz ama ayrıntısının ne olduğunu bilmediğimiz binalarla ilgili Evliya Çelebi'nin abartarak bahsettiği derviş hücreleri¹⁰³ olabileceği akla gelmektedir. Çünkü adı geçen kitabe bir inşa kitabesi olmaktan ziyade vefat bildirdiği,¹⁰⁴ bu sebeple belirtilen tarihten önce yapılan binalar olduğu anlaşılmaktadır. Yine Gavsî Dede devri için (1676) Tersane ve Matbah Emini Emin Efendi'nin on oda ve bin dolar bağış yaptığı rivayet edilmekte, ihtimal ki ziyaretinde henüz taze olan bu hayır işinin dervişler tarafından anlatıldığını da seyyah ilave etmektedir.¹⁰⁵

⁹⁹ Baha Tanman, "Galata Mevlevihanesi", *DİA*, C. 13, İstanbul: TDV Yayınları, 1996, ss. 317-318.

¹⁰⁰ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 577; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 351.

¹⁰¹ Matrakçı, *Beyan-ı Menazil*, vr. 9; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 339.

¹⁰² Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 569; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 339.

¹⁰³ Evliya Çelebi, *Evliya Çelebi Seyahatnamesi (I. Kitap: İstanbul): Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazmasının Transkripsiyon-Dizini*, haz. Orhan Şaik Gökyay, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996, s. 189; Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 572; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 339.

¹⁰⁴ Bknz. : Katalog nu. 11.

¹⁰⁵ Rıza Duru, *Mevleviname: Çeviri Metinler ve Resimlerle Batılı Seyahatnamelerinde Mevlevilik*, Konya: Konya İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012, s. 621.

Bir takım faraziyelerden ibaret kalan bu çıkarımların yanında, 1766, 1791-92 ve 1834-35 tarihli üç, dört ve beşinci semahanelerin en azından iç görünüşlerini tespit etmiş olan belge niteliğinde yağlı boya resimler ile gravürler mevcuttur.¹⁰⁶ 1699-1765 yılları arasındaki semahanenin ahşap ve tek katlı olub, 1765'te Tophane yangınında yanan Kadiri asitanesi ile beraber 1766'da III. Mustafa tarafından Çavuşbaşı Ağa nasb olunan Osman Efendi'ye ahşap tek katlı yeni bir semahane yaptırıldığı malumumuzdur.¹⁰⁷ Bir diğer semahane inşası ise III. Selim ve II. Mahmut devirlerinde olmuştur ki; Sultan Selim devrinde (1791-92) inşa edilen, Osmanlı barok mimari üslubunda süslenmiş bir semahaneye sahiptir. II. Mahmut dönemine ait 1834-35 tarihli semahane de diğerleri gibi sekizgen planlıdır.¹⁰⁸ Son olarak ise Sultan Abdülmecit devrinde 1859-60 tarihli türbe/semahane/hünkar dairesi/şeyh dairesi/dedegan hücrelerini içeren bina inşa edilmiştir.¹⁰⁹ Menas Kalfa'ya yaptırılan bina, fonksiyon itibarıyla zemin ve üst kat; türbe, semahane, şeyh ve hünkar dairelerine; bodrum katındaki dedegan hücreleri ve şerbethane ise mukabele hazırlıklarına ve dedelerin ikameti ile günlük faaliyetlerine ayrılmıştır.¹¹⁰ Bu kısım ayrıca Mevlevihane'de 1919-23 senelerinde yaşamış Şahabeddin Uzluk'a göre, yukarıda zikredilenler dışında musiki, nakış, hat vb. sanat dallarındaki faaliyetler de yer almış. Nakkaş ve hattat dedeler eserlerini meydancı dedeye verir, o da çarşıya götürüp paraya çevirir, bu para dergâh için kullanılırmış.¹¹¹

¹⁰⁶ Detaylı bilgi için bakınız: Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 577; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 351.

¹⁰⁷ Şemdanizade Süleyman Efendi, *Mür'it-Tevarih*, C. II/A, haz. Münir Aktepe, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1978, s. 85; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 353; Mezkur semahanenin konumu ile ilgili Tanrıkorur'un vermiş olduğu bilgiyi teyit eder nitelikte Havva Hanım'ın h.1184 tarihli şahidesinde (Katalog Nu. 56) babasının mezarını tarifleyerek "semâ'-hâne kapısı karşısında..." ifadesiyle, bugünkü binada semahane binasına bitişik olan sabık türbeler, "semahane kapısı karşısında" olacak şekilde konumlandırılmıştır. Bizce semahane, harem binasından hiza alarak dedegan hücreleri ve Alman Lisesi cephesine yakın tarafta olması daha uygun gibi durmaktaysa da bölgedeki kot farkı semahanenin zikrettiğimiz bölgede yapılmış olması hususundaki çekimser tavrımızı desteklemektedir.

¹⁰⁸ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 355.

¹⁰⁹ BOA, A.MKT.MHM.177.41; Semahane kapısı üzerindeki kitabe: "lafzen ve ma'nen iki misra'da üç târîhle / üçler âsâ kutb-ı devrânı ider Zîver senâ / bin iki yüz yetmiş altı sâli içinde bihîn / kaldı bu dergâhı şah Abdülmecid a'lâ binâ 1276"; Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 580; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 356.

¹¹⁰ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 357.

¹¹¹ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 362.

1.2.2.Harem Dairesi

Avludan çekilmiş, Adile Sultan şadırvanı önünde oturan mutrib heyetini gösteren kartpostalda¹¹² şadırvanın arkasında görülebilen ahşap binadır. Dergâhın h.1268 / m.1852 yılında yangında neredeyse tamamının hasar gördüğü bilinmektedir.¹¹³ Harem binasının da bu yangında oturulamayacak hale gelmesi münasebetiyle Şeyh Kudretullah Efendi'nin Cihangir semtinde kirada oturduğu görülmektedir.¹¹⁴ Anlaşılan Şeyh Efendi'nin kiracılığı uzun bir zaman dergâh inşaatı tamamlanıncaya kadar sürmüştür.¹¹⁵

Günümüzde bulunmayan yapı, 1932 tarihli Pervititch haritasında kesik çizgilerle belirtilmiştir.¹¹⁶ Dergâhın güneyinde bulunan Ester Sokağına bağlantılı harem-selamlık dairelerinden dışarıya bir çıkış kapısı da, Şahkulu Bostan Sokağındaki duvarda bulunduğu gibi mevcut olmuş olmalıdır.¹¹⁷

1.2.3.Matbah-ı Şerif, Hasan Ağa Çeşmesi ve Çamaşırhane

Matbah-ı Şerif: Arşiv planına göre, semahane önündeki türbe ve hünkâr girişinin karşısında, içinde meydan, sema talim yeri, somathane ve mescidi bulunan iki katlı ahşap bir matbah-ı şerif bulunmaktadır.¹¹⁸ Girişinde, Şeyh Ataullah Efendi ve dervişlerin çekilmiş oldukları fotoğraf meşhurdur.¹¹⁹ Ayrıca matbahtaki ocağın üzerinde metni derviş Ziya'ya hattı ise derviş Mehmet Ataullah'a ait olan bir kitabe yer almaktadır.¹²⁰ Buna göre binanın Sultan Abdülmecit tarafından tecdit edildiği anlaşılmaktadır. Ayrıca somathanenin alt katta olup, üç öğün yemeğin orada pişirilip yenildiği de B.Tanrıkörur tarafından, Ş.Uzluk'a atfen belirtilmektedir.¹²¹

¹¹² Uzluk, *Mevlevilikte Resim*, s. 79; Ekrem Işın, *Saltanatın Dervişleri Dervişlerin Saltanatı İstanbul'da Mevlevilik*, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, 2007, s. 223.

¹¹³ BOA, A.MKT.MVL.55.80; Duru, *Mevleviname*, s. 809, 813 ve 820.

¹¹⁴ BOA, İ.DH.258.15929.

¹¹⁵ BOA, A.MKT.MHM.135.6.

¹¹⁶ Baha Tanman, "Galata Mevlevihanesi ve Yakın Çevresinde 1858-1944 Arasındaki Değişimin Haritalardan İzlenmesi", *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*, S. 5(2016), s. 101.

¹¹⁷ Tanrıkörur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 366.

¹¹⁸ BOA, PLK.p.392; Tanrıkörur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 366.

¹¹⁹ Süheyl Ünver, "Galata Mevlevihanesi Defteri", Süleymaniye Kütüphanesi (SK), Süheyl Ünver Koleksiyonu (SÜK), nr. 77, vr. 31.

¹²⁰ Kitabe metni şöyledir: "yâ hazret-i Ateşbâz-ı Veli / rûz u şeb gülbank-i hayrı çekilür / şâh-ı âlem itdi tecdîd-i binâ / bir olurlar lutf-ı Mevlânâ ile / kâse hâr-ı şâh olan bunca gedâ / sa'y idüb aşcı dede ikmâline / söyledî târîhini dervîş Ziyâ / sırr-ı aşk-ı âşıkân tatmak için / matbah-ı Monlâ küşâd oldı salâ / 1269 el-fakîr dervîş Mehmed 'Ataullah' ; Mehmed Raif, *Mirat-ı İstanbul*, s. 407; Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 585; Tanrıkörur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 373.

¹²¹ Tanrıkörur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 366.

Bugün mevcut olmayan yapı, 1932 senesinde çizilmiş Pervititch sigorta haritasında gözükmemektedir.¹²² 1928 yılına atfedilen fotoğrafta ise matbahın çatısı gözükmemektedir.¹²³ Pervititch'ten daha eski olarak ise Süheyl Ünver'in 1930 senesinde çektiğini not aldığı fotoğrafta da matbah görünmemektedir.¹²⁴ Böylece, matbah-ı şerifin 1928 senesi ile 1930 senesi arasındaki bir tarihte ortadan kalkmış olduğu anlaşılmaktadır.

Hasan Ağa Çeşmesi: Avluya bakan çeşme, avlu seviyesinden aşağıda Şeyh Galib Türbesi'nin muvacehesinde bulunmaktadır. XVII. yüzyılın ilk yarısından bakiye olan çeşmenin kitabesinden anlaşıldığına nazaran; h.1059 / m.1649 senesinde, Matbah Emni Hasan Ağa'nın çeşmeyi yaptırdığı anlaşılmaktadır. "Nisari" mahlaslı Hüseyin Çelebi'ye¹²⁵ (ö.1664) ait kitabe metni talik hatlıdır.¹²⁶ Bu ilk inşa kitabesinin üzerinde yer alan ikinci kitabe ise Sultan Abdülmecit tuğralı tamir kitabesidir. Kitabede tamir sebebinin "sonra râhı bozulub akmazdı su bu vakde dek" diyerek suyolunun bozulduğuna işaret edilmiştir. H.1268 / m. 1851-52 tarihli kitabenin metni Ahmet Sadık Ziver Paşa'ya¹²⁷ (ö.1862) ait olmakla, talik hatlıdır.¹²⁸

¹²² Jacques Pervititch, *Sigorta Haritalarında İstanbul*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, s. 99.

¹²³ Özdemir, *Galata*, s. 179.

¹²⁴ Ünver, *Galata Mevlevihanesi*, SK, SÜK. 77, vr. 36.

¹²⁵ Genç, *Şuara*, s. 12; Haluk İpekten ve öte, *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988, s. 344; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 384.

¹²⁶ Kitabe metni şöyledir: "sırr-ı Mevlânâ-yı Rûm Adem Efendi kim odur / hânkâh-ı Mevlevî'de mürşid-i sâhib-reşâd / tekyesinde var idi suya kemâl-i ihtiyâc / himmet eyledi kıldı dervîşânı memnûn-ı murâd / sevk idüb bir sâ'î hayrât ve sâhib kudrete / eyledi bu çeşmeyi bünyâd ol merd-i cevâd / hâlîyâ matbah emînî ol kerîmü's-şân kim / meşreb-i hulki Hasan Ağa-yı hâlis-i tikâd / yabdı böyle 'ayn-ı dilcû eyleyüb hâlin sebil / itseler nâmın revâdir haşre dek hayr ile yâd / Kevser-i cennet gibi oldı musaffa Hakk bu kim / ka'be-i uşşâkda bu çeşme-i zemzem nejâd / habbezâ âb-ı hayât-efzâ ki her bir katresi / teşnegân-ı âleme oldı safâ-bahş-ı fu'âd / böyle hayrın [e]crini tahrîre imkân olmaya / olsa ger eşcâr-ı alem hâme deryâlar midâd / âb gibi dâ'imâ tab'ı keder-yâb olmayub / ömrini ide safâlarla Cenâb-ı Hakk ziyâd / ey Nisârî teşneler bu çeşmeye târîh için / didiler 'ayn-ı Hasan rûh-ı Hüseyin kıldı şâd / [10]59".

¹²⁷ İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, C. V, haz. Ayşegül Celepoğlu, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2013, s. 2563.

¹²⁸ Kitabe metni şöyledir: "faizü'l-'ayn-ı inâyet menbâ'ü'l-enhâr-ı cûd / âb-ı rûy-i ma'delet şâh-ı cihân Abdülmecîd / âlemi feyz-i zülâl-i adle ihyâ ider / olalı mâü'l-hayât-ı şevketi her ân mezîd / matbah emîni Hasan Ağa yapub bu çeşmeyi / iki yüz sâl akdem itmişdi bu câyi müstefîd / sonra râhı bozulub akmazdı su bu vakte dek / hayr-ı cârî sâhibin eylerdi dervîşân ümîd / hamd-i Lillâh ol şehinşâh-ı cihân bu çeşmenin / lutf idüb suyun akıdı oldı nev-feyz-i bedîd / eylesün Hakk tâ ebed sîr-âb-ı feyz-i saltanat / haşre dek olsun o hâkân vâsıl-ı ömr-i medîd / iki târîh-i güher fer buldı Ziver suyunu / olalı bahr-i remel dü dürre-i nazm-ı ferîd / bak Hasan Ağa'yu reyyân eyledi ecr ile cûd / çeşmesine su akıdı lutf-ı şâh Abdülmecîd / 1268

Çamaşırhane: Avlunun en batı ucunda bulunan çamaşırhane, sarnıç ve şadırvanın yapılışı sırasında büyük ihtimalle 1847’de inşa edilmiştir.¹²⁹

Helalar: Mevlevihanenin günümüzdeki tuvaletlerinin olduğu yerde, Hasan Ağa Çeşmesi ile Matbah-ı Şerif arasında bir sıra halinde hela yer almaktadır.¹³⁰

1.2.4.Sarnıç, Şadırvan ve Çilehane

Sarnıç Ve Şadırvan: Şadırvan, h.1206 / m.1791 senesinde III. Selim’in tanzimine memur ettiği, suyun getirilmesi işini de yürüten Reisülküttap Mehmed Raşid Efendi tarafından yaptırılmıştır. Kerbela hadisesinin yıldönümü olan 10 Muharrem’de suyun aktığı bilinmektedir.¹³¹ Günümüzdeki şadırvan ise “Adile Sultan Şadırvanı” olarak anılmaktadır. Bu şadırvanın yanında sergilenen h.1263 / m.1847 tarihli kitabeye¹³² göre; sarnıç, II. Mahmut’un kızı Adile Sultan¹³³ tarafından “*sayf olunca dedegân su bulamazdı bunda*” diyerek işaret edilen kurak devirlerde su ihtiyacını karşılayacak altyapıyı sağlamak amacıyla yaptırıldığı anlaşılmaktadır. Kitabenin metni Ahmet Sadık Ziver Paşa’ya ait olup, hattı ise Mehmet Rifat imzalıdır. Ayrıca üzerine Sultan Abdülmecit’in tuğrası bulunmakta; tuğrayı, Sultan Mahmut güneşi denilen ışık demeti çevrelemektedir.¹³⁴

Çilehane (Sarnıç-?): Çilehane adı verilen ve asli hüviyeti bilinmeyen bu yapının sarnıç olduğu iddiaları da bulunmaktadır. Şeyh İsmail Rüsûhî Dede türbesi önünde, cümle kapısına bakan türbe penceresinin altındaki mahalde taş merdivenle inilen bir mekandır. Bu mekânın, Bizans döneminde Mevlevihane’nin yerinde bulunduğu iddia edilen H.Theodoros Manastırına ait

¹²⁹ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 366.

¹³⁰ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 366.

¹³¹ Cem Dilçin, “Şeyh Galib’in Mevlevihanelerin Tamirine İlişkin Şiirleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), s. 44 / ss. 57-59.

¹³² Kitabe metni şöyledir: “*menba’-i cûy-i kerem ‘Âdile Sultan kim odur / feyz-i ‘ismetle cihân içre me ‘âlî’l-ekâb / şâh-ı devrân-ı cihânbâna odur hemşîre / bahr-i cûd eylemiş ol zâtı Hüdâ-yı Vehhâb / kalsa lâyük nice deryâları bu dünyânın / mevce-i lutfuna nisbet ile mânend habâb / sayf olunca dedegân su bulamazdı bunda / eylemekte idi ‘ataş anları hayli it ‘âb / Mevlevihâne’de sahrîc binâ itdükde / kıldı dervîşlere cûşîş-i lutfun işrâb / çeşme-i zâtına câriye olub âb-ı hayât / ‘ömrini Hakk ide feyzle bi-hadd ü hisâb / cevherin harfle nazma vireli âb-ı kalem / yazdı târîhini bir beytde Ziver küttâb / Galata dergehine Âdile Sultan sahrîc / yapdırınca dedeler cûddan oldı sır-âb / 1263 eser-i hâme-i Mehmed Rif’at*”

¹³³ Çağatay Uluçay, *Padişahların Kadınları ve Kızları*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2012, s. 197.

¹³⁴ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 584.

olduğu düşünülmektedir.¹³⁵ Mekanın giriş kapısında bir kitabe bulunmaktadır ki; “*ketebe el-fakîr Süleyman (...) sene 1227*” (m.1812) tarihini taşıyan kitabenin, Şeyh Galib Efendi tarafından konulduğu bilgisi vefat tarihi olan h.1213 / m.1798 tarihiyle çelişmektedir.¹³⁶

1.2.5.Cümle Kapısı, Kütüphane, Muvakkithane ve Sebil-Çeşme

Cümle Kapısı: 1820 yılında inşası tamamlanan, Halet Efendi tarafından yanındaki sebilküttap ve açık türbe ile beraber inşa ettirilen¹³⁷ yapılar malzeme, tasarım ve üslub bakımından bütünlük meydana getirmektedir. Gravürlere göre, ilk yapıldığında kitabesi olmayıp, sadece Sultan II. Mahmut tuğrası yer almaktadır. Sultan Mahmut’un h.1250 / m.1834-35 senesinde Mevlevihaneyi yeniden inşa ettirmesi sırasında metni Mehmet Lebib Efendi’ye (1785-1867) ait,¹³⁸ talik hatla Yesarizade Mustafa İzzet Efendi (1801-1876) imzalı kitabe koyulmuştur.¹³⁹

Cümle kapısının avluya bakan kısmında daha eski tarihli, Sultan III. Selim zamanına ait bir kitabe daha yer almaktadır. Kitabeye göre; h.1206 / m.1791-92’de bir dizi tecdit faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Metni Şeyh Galib’e ait olan kitabenin 1820’den önceki, yani eski cümle kapısının caddeye bakan yüzünde duruyor olması kuvvetle muhtemeldir.¹⁴⁰

¹³⁵ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 577; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 365.

¹³⁶ Kitabe metni şöyledir: “*râh-ı Mevlânâ’da ey Gâlib budur şeyhü’ş-şüyüh / hazret-i Şârih Rûsûhî kıdve-i ehl-i rûsûh / ketebe el-fakîr Süleyman (...) sene 1227*” kitabenin imza kısmı günümüzde fazlasıyla aşınmış haldedir. Eski hali için bakınız: Encümen Arşivi, nr. 2115.

¹³⁷ Kaya, *Defter*, s. 381.

¹³⁸ İbnülemin Mahmud Kemal İnal, *Son Asır Türk Şairleri*, C. III, haz. Hidayet Özcan, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2000, s. 1225.

¹³⁹ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 573; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 346; Kitabe Metni şöyledir: “*himm-i Mahmûd Hân bu dergahi / eyledi âbâd şevketle hemân / sâye-i ‘adlinde ma‘mûr olmada / sû-be-sû heb cilvegâh-ı ‘âşikân / Hakk te‘âlâ eylesün ol dâveri / böyle çok hayra muvaffak her zemân / bir hesâbda düşdi ma‘nen lafz ile / beyt-i târihin Lebib idi beyân / yapıdı bu dergâh-ı zîbâyı cedîd / bin iki yüz ellide Mahmûd Hân 1250 / ketebe Yesarî-zâde Mustafa İzzet gufire lehumâ*”

¹⁴⁰ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 573; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 346; Kitabe metni şöyledir: “*mîhr-i ‘âlem-tâb-ı evc-i saltanat / dâver-i devr-i zemân Sultân Selîm / kahramân-ı dîv-i bend-i rûzgâr / cemm-haşem İskender-dârâ keçem / kim anın zât-ı bülendidir henüz / merkez-i pergâr-ı çarh-ı müstakîm / rûkn-i re‘yidir esâs-ı ma‘delet / fikr-i nev-icâdidir ‘arş-ı kavîm / muntazırdı ehl-i dil teşrifine / geldi dîn ü devlete hem-çün nesîm / hak budur bulmuşdı erkânı hâlel / eyledi tanzimine sa‘y-i ‘azîm / habbezâ ervâh-ı ehullahdan / oldu te‘yîd-i İlahî müstedîm / başlayub tecdid-i ‘adl u re‘fete / koydı re‘y-i hâsı bünyâd-ı kavîm / hazret-i Monlâ-yı Rûm’a hürmeten / kıldı dervîşâna ihsân ‘amîm / gördüğüm bu hânkâh olmuş harâb / müsta‘idd ihyâya çün ‘azm-i remîm / lutf idüb bir yapıdı kim yapsun anın / kâh âmâlin hüdâvend-i ‘alîm / bağ-ı Firdevs berîn-veş bî-kusûr /*

Halet Efendi Sebilküttabı: II. Mahmut devrinde kurulan bağımsız sebilkütta, tekke kütüphaneleri içinde özel bir yere sahiptir. Osmanlı mimarisi tarihinde kendi türünün son örneği olan sebilküttabın zemin katı, su hazneleri, sebil-çeşme ikilisi ile muvakkithaneye; üst katı ise kütüphanemektep mekanına tahsis edilmiştir.¹⁴¹ Kütüphane kapısı üzerinde kitabede Halet Efendi'nin hazreti Mevlana'ya hitaben söylediği dörtlük, Yesari-zade'nin nefis talik hattıyla yer almaktadır.¹⁴² Halet Efendi'nin vakfiyesine göre, kütüphanesine önce 266 cilt, sonra ek bir vakfiye ile 547 adet daha kitap vakfettiği kaydedilmektedir. Vakfiyenin tanziminden sonra yine Halet Efendi tarafından kütüphaneye konulan ve bir kısmı mevlevi olan bazı hayır sahipleri tarafından vakfedilen kitaplarla kütüphanedeki kitap sayısının 1081'e ulaştığı görülmektedir. Kütüphane personeli için ise belirtildiğine göre, tayin meselesi şeyh efendiye bırakılmış, birinci hafız-ı kütübün tembellik hastalığına yakalanmamış bekar erkek, ikincinin ise dergahın duacı dedesinin olması şartlar arasında yer almaktadır.¹⁴³ Ayrıca Arapça, Farsça ve tasavvufda bilgi sahibi olan bir kişinin kütüphane sofasında önce Mesnevi-i Şerif, sonra da isteyenlere diğer dini ilimleri okutmasını istediği de bilinmektedir.¹⁴⁴

Sebil-Çeşme ikilisi ise cadde üzerinde bulunmaktadır.¹⁴⁵ Sebil pencere şebekelerinden görevli dervişler halka kandillerde ayran ve şerbet, diğer günlerde de su dağıtırdı. Sebil-çeşme ikilisinin arkasında yer alan mahalde muvakkithane de iki büyük duvar saatinin arasında oturan muvakkit, irtifa

*oldı Hakka sakfı zer dîvârı sîm / bir nazarda itdi ol kân-ı kerem / sengi gevher toprağı
'anber-şemîm / gösterüb güyâ kerâmet 'âleme / kudret ihzâr itdi ol şâh-ı kerîm / andan
alsun feyzin erbâb-ı sülûk / kalmasun nâkusların etvârı nîm / zâhir ve bâtında şâh oldur
hemân / ber-devâm etsün anı Rabbü'r-rahîm / lafzen ve ma'nen didi târîhini / Şeyh Gâlib
'abd-i dâî'-yi kadîm / yaptı bu dergâhı pâk ü hem cedîd / bin ikiyüz altıda Sultân Selîm”*

¹⁴¹ Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 574; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 346.

¹⁴² Kitabe metni şöyledir: “*ey vâkıf-ı her hâlim olan Mevlânâ / Hâlet yoluna cânını vakf
etse sezâ / mecmû'a-i 'isyânımı setr itmek için / itdi keremin üstüne bir kubbe binâ”*

¹⁴³ İsmail Erünsal, *Osmanlılarda Kütüphane ve Kütüphanecilik*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2015, ss. 255-256; Özer Soysal, *Türk Kütüphaneciliği*, C. II, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998, ss. 316-317; ayrıca elimizde hafız-ı kütüplere ait mezar taşlarında onların aynı zamanda türbedar yahut duacı dede unvanını taşıdıklarını da görmekteyiz (bakınız: kat. nu. 210, 197, 216, 282 VE 284).

¹⁴⁴ Erünsal, *Kütüphane*, s. 445.

¹⁴⁵ “*sebil etdi binâ Hâlet Efendi âb-ı cûd iç mâ 1235”* mısrası sebil için söylenen tarih beytidir (İzzet Kumbaracılar, *İstanbul Sebilleri*, İstanbul: Devlet Basımevi, 1938, s. 51).

tahtasını alır, güneşe göre ölçer ve saatleri ayarlar, halk özellikle ezan saatini muvakkitten sormaktaydı.¹⁴⁶

1.2.6. Türbeler

1.2.6.1. İsmail Ankaravi Türbesi

Ahşap olarak inşa edilen türbe mahalli civarında, önceden İskender Paşa'nın bir rivayete göre sarayda evli yakın akrabası, bir rivayette ise kız kardeşine ait bir türbe olduğu nakledilmekteyse de bugüne bir izi kalmamıştır.¹⁴⁷ Gelibolu ve Beşiktaş Mevlevihaneleri şeyhliğinde bulunan ve Şeyh İsmail Ankaravi'nin de yakın dostu olan Ağazade Mehmet Efendi'nin (ö.1653) Ankaravi türbesini inşa ettirdiği rivayet edilmektedir.¹⁴⁸ Türbe kâgir halini Halet Efendi'nin başlatmış olduğu bir dizi tecdit ve inşa faaliyeti esnasında almış, türbenin inşaatı h.9 Rebiülahir 1235 / m.1820 yılında tamamlanmıştır.¹⁴⁹

Türbede medfun olanların hepsi dergâhta meşihatta bulunmuş kimseler olup, hepsinin de ahşap sandukası altında mezar taşı vardır. Yalnızca İsa Dede'nin (ö.1771-72) sandukası altında mezar taşı bulunmamakta, türbe dahilinde köşede bağımsız vaziyette durmaktadır. Ayrıca dergahta meşihatta bulunmuş olan Mehmet Sadık Efendi'nin (ö.1779) türbede medfun aile efradından Selim ve İsa Dede'ye rağmen türbe dahilinde olmayıp yanındaki sofa da bulunan mezar taşı, türbenin yenilenme esnasında biraz farklılığa uğramış olabileceğini veya herhangi bir sebeple buraya gömülmediğini akla getirmektedir. Türbede bulunanlar kronolojik olarak; Şarih-i Mesnevi İsmail Efendi¹⁵⁰, m.1632; Şeyh İsa Efendi, m.1771-72; Şeyh Selim Efendi, m.1777; Şeyh Hüseyin Efendi, m.1782-83; Şeyh Galib Efendi, m.1799; Şeyh Mehmet Ruhi Efendi, m.1810-11 şeklinde zikredilebilir.

¹⁴⁶ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 346.

¹⁴⁷ Sakıp Dede, *Sefine*, C. II, s.42; Genç, *Şuara*, s. 290.

¹⁴⁸ Sakıp Dede, *Sefine*, C. II, ss. 36-37; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s.340.

¹⁴⁹ Kaya, *Defter*, s. 369, 379.

¹⁵⁰ İsmail Efendi'nin mezar taşı olmadığı bilgisi doğru değildir (Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 348); ayrıca B.Tanman'a göre; türbede Şeyh Mehmet Ağa'nın da olduğu bilgisi verilmiştir ki; Nakşi Şeyhi Agah Mehmed Ağa kastediliyor olmalıdır. Bu bilgi de doğru değildir. Şeyh Agah Mehmet Ağa semahane önündeki türbede medfundur (Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 576).

1.2.6.2. Halet Efendi/Kudretullah Efendi Türbesi

Cümle kapısının solunda bulunan, cümle kapısı ve sebilkütüpla beraber inşa edilen türbenin açık bir türbe olarak inşa edildiği görülmektedir.¹⁵¹ Halet Efendi'nin bu türbeyi kendi ve ailesi için inşa ettirdiği iddia edilmesine rağmen;¹⁵² bu türbede, Halet Efendi dışında aile efradından bir kimse daha yoktur. Yalnızca türbenin yanındaki “hadikatü'l-ervah” denilen ve bir nevi açık türbenin devamı niteliğindeki sofanın Ankaravî Türbesine yakın köşesinde, kardeşi Ömer Tahir Dede (ö.1815) bulunmaktadır. Bu tarihte henüz türbe inşa edilmemiştir. Hamuşanın bu sofaya bakan cephesinde iki kısmı ayıran demir parmaklıklara yakın mahalde Halet Efendi'nin iki adamı defnedilmiştir. Bunlar Halet Efendi'den bir yıl önce vefat eden hazinedarı Muhammed Bahir Efendi (ö.1822) ile kendisinden 16 sene sonra vefat eden ve Mevlevi olduğu mezar taşındaki sikkeden belli olan Ataullah Mehemmed'tir(ö.1838). Halet Efendi'nin babasının Otakçılar'da gömülü olduğunu ve ona bir demir parmaklık yaptırdığını biliyoruz.¹⁵³ Ayrıca annesi Mihrişah Hatun'un buraya defnedilmemiş olması bu türbenin yapılış gayesini sorgulatmaktadır. Türbenin yapıldığı tarihlerde mevcut türbe alanlarına bakıldığında defin için artık elverişli olmadıkları görülmektedir. Bu türbenin yapılış gayesi yeni bir türbe mahalli oluşturmakla beraber aynı zamanda vefatıyla beraber buraya defnedilme arzusu olması kuvvetle muhtemeldir.¹⁵⁴

Halet Efendi'nin yaptırdığı açık türbenin yerine ne zaman ve kimin tarafından inşa edildiği belli olmayan fakat muhtemelen Kudretullah Efendi'nin vefatıyla (h. 21 Receb 1288 / m. 1871) buraya defnedilmesi akabinde olmalı ki; türbenin bazı sanatsal özellikleri de Sultan Abdülaziz devrine atfedilmektedir.¹⁵⁵ Böylece üstü kapanmış olan türbe bugünkü halini almıştır.

¹⁵¹ “... kapunun berü canibinde vakı ' dükkanı kendileri için üstü açık türbe mahalli tasmin idüb...” (Kaya, *Defter*, s. 369); Işın, *Dervişlerin Saltanatı*, s. 217.

¹⁵² Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 575; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 348.

¹⁵³ Ayvansarayi, *Hadika*, s. 440; Abdülkadir Erdoğan, “Üç Mezarlı Bir Ölü”, *Konya*, S. 66 (1944), s. 4; Ayrıca Erdoğan'ın makalesinde, Halet Efendi'nin babasına isnat edilen mezar taşını Halet Efendi'nin yaptırmış olması şüphelidir. Zira Halet Efendi h.1197/1789 yılında “...sâbıkân tevki'-i divân-ı hümayûn...” değıldir. Mezar taşı daha sonraki bir tarihte yapılmış olabilir.

¹⁵⁴ Kaya, *Defter*, s. 369.

¹⁵⁵ Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 350.

Türbede dört adet sanduka ve bir tane de açık halde zemine sabit Halet Efendi'ye ait mezar taşı bulunmaktadır. Sandukalardan Dervişe Hafize Hanım'ın sandukasında da mezar taşı vardır. Türbede gömülü olanlar hakkında Can Kerametli'nin iddiasına nazaran bir yanlış bilgi hakimdir. Şöyle ki; Şeyh Kudretullah Efendi'nin karısı Emine Hanım ve Selanik Mevlevihanesi postnişini olduğu iddia edilen Ubeydullah Dede adlı kişinin de türbede sanduka sahiplerinden olduğunu iddia etmiştir.¹⁵⁶ Bu karışıklığa ilk defa B.Tanrıkörür işaret ederek, Emine Hanım diye anılan kişinin aslında isminde yanlışlık olduğunu, Kudretullah Efendi'nin hanımına ait sandukadaki mezar taşından hareketle, bu kişinin Hafize Hanım olduğunu ortaya koymuş ve Ubeydullah Dede ile ilgili şüphesini de belirtmiştir ki, aynı fikri savunmaktayız.¹⁵⁷ Kerametli'nin verdiği bilginin kaynağı belli olmadığı gibi Selanik postnişini Ubeydullah Dede adlı bir kimseye kaynaklarda tesadüf edememekteyiz.¹⁵⁸

Sonuç olarak türbede kronolojik olarak; Halet Efendi, ö.1822; Kudretullah Dede, ö.1871; Dervişe Hafize Hanım, ö.1871; Atullah Efendi, ö.1910 ve kimliği belirsiz bir şahsın medfun oldukları zikredilebilir. "kimliği belirsiz" olarak zikredilen sandukanın üzerinde destarlı bir sikke bulunmaktadır. Eğer bir işgüzarlık eseri olarak sonradan konulmadıysa bu durum meşayih'tan birinin orada medfun olduğunu göstermektedir.¹⁵⁹

1.2.6.3. Semahane Önündeki Kaldırılan Türbeler

Semahanenin giriş kapısında bugün mevcut olmayan, kapının her iki yanında yer alan ahşap 2 türbe daha vardır. Özel bir ismi olmayan bu türbelere içindeki şeyh efendilere nazaran soldaki türbeye Gavsî Dede türbesi, sağdakine ise Arzi Mehmet Dede türbesi denilebilir.

¹⁵⁶ Kerametli, *Galata*, s.26; Tanman, *İstanbul Tekkelerinin*, s. 576; Dayıoğlu, *Galata*, s. 149; Özdemir, *Galata*, s. 128.

¹⁵⁷ Tanrıkörür, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 349.

¹⁵⁸ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, haz. Nuri Akbayar, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996; Bursalı Mehmed Tahir, *Osmanlı Müellifleri*, haz. Yekta Saraç, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2016; Kaya, *Defter*, 2011; Gölpınarlı, *Mevlanadan Sonra*, 2009; Küçük, *Mevleviliğin Son Yüzyılı*, 2003 adlı eserlerde yaptığımız indeks taramasında bu kişiye tesadüf edemedik. Bir yanlış okuma hatasına karşılık "Abdullah" isminde de aranmıştır.

¹⁵⁹ Ayrıca bu sandukanın türbede mezar taşı bulunan Halet Efendi'ye ait olma ihtimalide yabana atılmamalıdır.

Bu türbelerden sağdakinde medfun olan Şeyh Agah M. Efendi'nin manevi kızı Havva Hanım'ın (ö.1184/1770) haziredeki mezar taşında¹⁶⁰ babasının mezarını tarifen “*sema'hâne kapısı karşısında...*” olduğunu beyan ederek, söz konusu yıllarda bu türbelerin semahaneyle bugünkü konumlarında olmadığına delalet etmektedir.¹⁶¹ Öte yandan bahsedilen mezar taşında burasının bir türbe olduğundan bahis yoktur. Türbelerin varlığı III. Selim'in yaptırdığı semahane için de söz konusu olmakla birlikte II. Mahmut dönemi için kaynaklarda geçmektedir.¹⁶² Cümle kapısı karşısından açık türbeyi, sebilküttabı ve tekkenin avlusunu gösteren XVIII. yüzyılın sonlarına ait gravürde Gavsî Dede türbesinin Arzi Dede'nin türbesiyle çatılarının bağlantılı olmadığı, müstakil halde olduğu görülmektedir.¹⁶³

Türbelerde sağ kısımda: Arzi Mehmet Efendi, ö.1664; Mehmet Şemseddin Dede, ö.1760 ve M. Agah Efendi, ö.1770; sol kısımda: Şeyh Gavsî Dede, ö.1697; Nayi Osman Dede, ö.1729; Şeyh Sırrı Abdülbaki Dede, ö.1750 yer almaktadır.

1937 senesinde harap, çatısının çökmüş ve niyaz pencerelerindeki camların kırık olduğu gözlenen türbeler,¹⁶⁴ içindeki sandukalarla birlikte kaldırılmış ve medfun bulunan şeyh efendilerin hatırasına Latin harfleriyle isimleri ve vefat tarihleri oyulmuş 5 tane şahide dikilmiştir. Üzerlerinde destarlı sikke kabartması da olan şahidelerin yapılış tarihleri 1941 olarak gözükmektedir. Gavsî Dede'nin ilk şahidesi ve tecdiden imal edilen, ufak farklılıklar dışında aynı metne sahip, eski yazılı şahideleri çerçeveli mezarı başında durmaktadır.

1.2.7. Hamuşan

Susmuşlar, manasına kullanılan “hamuşan” terimi, Mevlevî kaynaklarında dergâhların umumi defin sahasına verilen adlandırma olarak karşımıza çıkmaktadır.

¹⁶⁰ Bknz. Katalog Nu. 56.

¹⁶¹ 1766'da III. Mustafa muhtemelen arsanın güney kesiminde (ilerdeki haremde bulunduğu yerde), yeni bir semahane inşa etmiştir (Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 354).

¹⁶² Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 357.

¹⁶³ Galata Mevlevihanesi Müzesi Envanter Nu. 32; Özdemir, *Galata*, s.121.

¹⁶⁴ Encümen Arşivi, nr.2106.

Galata Mevlevihanesi'nin bulunduğu bölgede büyük ve küçük mezarlık adıyla iki mezarlık vardır ki; Mevlevihaneyi ilgilendiren Tophane sirtlarından, Galata surları dışındaki alanları kapladıktan sonra, Galata kulesi çevresini ve buradan Tünel-Tepebaşı bölgelerine kadar uzanan diğer ucu Kasımpaşa'ya kadar varan küçük mezarlıktır.¹⁶⁵ Genel mezarlık olan bu alanların yanında Mevlevihane haziresi ise özel bir yapı arz etmektedir. Bu sebeple olsa gerektir ki, bu geniş mezarlık alanından geriye sadece Galata Mevlevihanesi haziresi kalmıştır.¹⁶⁶ Hazirenin ilk haliyle ilgili elde bilgi bulunmamaktadır. Fakat XIX. ve XX. yüzyılda elimizdeki haritalardan dergâh haziresinin sınırlarını açık bir şekilde görebilmekteyiz.¹⁶⁷ Buna göre hazirenin sonradan Alman Lisesi yapılan cephesi boş arsadır. Sonradan açıldığı bilinen Şahkulu Bostan Sokağından ufak bir istinat duvarı ile ayrılmış, bugün bu kısımda yapımına 1946 yılında başlanan Evlendirme Dairesi (Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi) bulunmaktadır. Hazirenin ana caddeye bakan cephesinde ise yol üstündeki dükkânların arka cepheleri bulunmakta, doğal duvar olmuşlardır. Bahsedilen sınırlar haricinde Mevlevihane kabristanına dahil olması veya en azından bir parçası gibi telakki edilebilecek yer ise, en yakın tarih olarak Pervititch paftasında¹⁶⁸ (1932) “*ex-cementry*” sabık mezarlık olarak geçen¹⁶⁹ İsveç binasının köşesindeki ufak bir kısımdır. İsveç binasının köşesindeki mezarlık mahalli, hazire ile arasına sokağın girmesiyle hazireyle arasındaki irtibatın kesildiği varsayılarak hazireye dahil idi denilebilse dahi varsayımdan ibaret kalmaktadır. Zira dergâh haziresinin o bölgeye doğru fazla genişlememiş olması daha muhtemeldir. Yani bu iki kısım mezarların sürekliliği anlamında hiç birleşmemiş gibi gözükmektedir. Nitekim h.1304 / m.1886 senesinde Şeyh Ataullah Efendi bu sahanın Mevlevihane'ye ait vakıf

¹⁶⁵ Semavi Eyice, “Mezarlıklar ve Hazireler”, *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, C. I, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1996, s. 129.

¹⁶⁶ Osmanlı'da cami, tekke, medrese, mektep vb. yerlerin hazireleri ve genel mezarlıklar dahil tüm ölü gömme sahaları vakıftı. Umumi mezarlıklar hariç, müessese hazirelerinin vakıf hakkı devam etmektedir (İşli, “İkili ve Üçlü Mezartaşları”, s. 269).

¹⁶⁷ D'Ostoya Haritası (1858-60) (Atatürk Kitaplığı, Harita Arşivi, nr. 5692); İrfan Dağdelen (haz.), *Alman Mavileri 1913-1914: I.Dünya Savaşı Öncesi İstanbul Haritaları*, İstanbul: İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları, 2006, s.(Beyoğlu 36. pafta); Societe Anonyme Haritası (1922) (Atatürk kitaplığı, Harita Arşivi, nr. PLA 4_3121); Tanman, “Galata”, ss. 96-99.

¹⁶⁸ Pervititch, *Sigorta*, s. 99.

¹⁶⁹ Tanman, “Galata”, s. 110.

dahilinde bulunduğu iddiasıyla buranın satışı için izin istediye de¹⁷⁰ cevaben burasının Mevlevihane vakfının arazisinden olmadığı, aksine Sultan Bayezid (II) vakfindan olduğu ve genel mezarlık olduğu beyan edilmiştir.¹⁷¹ Bu alandan başka, cümle kapısı karşısında bulunduğunu D'Ostoya Haritası (1858-60 arası)¹⁷² ve İstiklal Caddesi Haritası'nda (23 Temmuz 1874)¹⁷³ görebildiğimiz mahalden bahsetmekte fayda olacaktır. Küçük mezarlığın bir parçası olduğu anlaşılan mahallin de tekkenin kabristanına dahil olması pek mümkün gözükmemektedir. Zira dergâhın kendi haziresinin yeterince büyüklükte olduğu, kullanılan ve boş duran alanlar eldeki fotoğraflardan izlenmektedir.¹⁷⁴ Bu alanın tekkeye aidiyeti hususunda tünel inşasının imtiyazını elinde bulunduran Gavand'a dayanarak V.Engin, bu mahallin Mevlevihane'ye ait olduğunu iddia etmiştir.¹⁷⁵ Fakat yine Gavand'ın iddiasına göre devrin Galata Mevlevihanesi şeyhinden başka burası için Belediye ve nihayet Vakıflar İdaresi'nin de hak iddia ettikleri görülmektedir. Gavand'a göre burada çıkar elde etmek amaçlı üç müessese tarafından mücadele olmuştur.¹⁷⁶ Sonuç olarak ortada mahallin aidiyeti konusunda bir belirsizlik gözükmesine rağmen, bu mahallin küçük mezarlığın bir uzantısı olduğu kuvvetle muhtemeldir.¹⁷⁷ Öte yandan Vakanüvist A.Lütfi Efendi'de tekkeye aidiyeti konusunda bir şey zikretmeyerek, sadece (genel) Müslüman mezarlığı olduğunu kaydetmiştir.¹⁷⁸ Bir diğer husus ise 1873 Eylül ayında satılması uygun görülen¹⁷⁹ ve tünel inşaatı neticesinde tahrip edilen alandan geriye kalan kısmının ne zaman ve nasıl yok edilerek, bugünkü binaların yapıldığıdır. Temmuz 1874'e tarihlenen yukarıda bahsettiğimiz İstiklal Caddesi Haritası'nda bu alanda hala mezarlık bulunduğu gözükmektedir. Ayrıca

¹⁷⁰ BOA, Y.PRK.BŞK.31.91/2; BOA, İ.DH.1005.79427.

¹⁷¹ BOA, Y.PRK.BŞK.31.91/1; BOA, Y.PRK.BŞK.11.87.

¹⁷² Atatürk Kitaplığı, Harita Arşivi, nr. 5692; Tanman, "Galata", s. 96; Özdemir, *Galata*, s. 169.

¹⁷³ Atatürk Kitaplığı, Harita Arşivi, nr. Hrt_Gec_002005; Tanman, "Galata", s. 97.

¹⁷⁴ Ünver, *Galata Mevlevihanesi*, SK, SÜK. 77, vr. 34; Özdemir, *Galata*, s. 179.

¹⁷⁵ Vahdettin Engin, *Tünel*, İstanbul: Simurg Yayınları, 2000, s. 52;

¹⁷⁶ Henri Gavand, *İstanbul Tüneli*, terc. Vahdettin Engin, İstanbul: İETT Genel Müdürlüğü Yayınları, 2011, s. 30.

¹⁷⁷ Tanman, "Galata", s. 108.

¹⁷⁸ Münir Aktepe (haz.), *Vakanüvis Ahmed Lütfi Efendi Tarihi*, C. XIV, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991, s. 61; Aktepe, *Lütfi Tarihi*, C. XV, ss. 14-15; Engin, *Tünel*, s. 53.

¹⁷⁹ BOA, İ.MMS.47.2017; BOA, BEO.Ayniyat Defteri, nr. 1003, s. 3; Engin, *Tünel*, s. 53.

1878 senesine tarihlenen Joseph Reinach adlı seyyahın da Mevlevihane'nin küçük mezarlıkla yüz yüze olarak, Pera'nın ana caddesinde kain olduğunu zikrediyor oluşu bu mahallin istimlakten geriye ufak bir kısım kaldığı ve daha sonraki bir tarihte ortadan kaldırıldığı düşüncesinin desteklemektedir.¹⁸⁰

¹⁸⁰ Bahsi geçen mezarlığın Tünel inşaatı sırasında kalan son kısımları için bakınız: Tanman, "Galata", s. 109; Duru, *Mevleviname*, s. 885.

2.BÖLÜM

KATALOG

2.1.Galata Mevlevihanesi Mezar Taşları

Katalog Nu.: 1			Fotoğraf Nu.: EK 6		
Kimlik: İlyas	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: intekale ilâ rahmetillâh / el-merhûm el-mağfûr / es-sa'îd eş-şehîd İlyâs					

Katalog Nu.: 2			Fotoğraf Nu.: EK 6		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: lâ ilâhe illallâh / Muhammedün Resûlullâh / el-muhtâce ilâ rahmetillâhi te'âlâ					

Katalog Nu.: 3			Fotoğraf Nu.: EK 7		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.951 - m.1544-45	Serpuş: mücevveze	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (a) lâ ilâhe illallâh / Muhammedün Resûlullâh / el-mü'minûne lâ-yemûtun (b) [bel] intekalû min-dâri'l-fenâ / ilâ dâri'l-bekâ / el-mevtu hayyün lâ-yemût (c) intekale el-merhûm el-mağfûr / sa'îd şehîd el-muhtâc ilâ rahmeti / 'llâhi te'âlâ (d) nevverallâhû merkadehû (?) / âh el-mevt mine'l-mevât (?) / sene 951					

Katalog Nu.: 4			Fotoğraf Nu.: EK 8		
Kimlik: Ali Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: 3 Cemaziyelevvel 991 – 25 Mayıs 1583	Serpuş: Sikke (istivalı)	Mezar Tipi: Mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: (a) kad intekale el-merhûm el-mağfûrun leh / el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihî'l-gafûr Ali Dede / bende-i hazret-i Mevlânâ kuddise sırrehû / el-aziz el-vakî' fî selâse-i cemâ- / ziye'l-ûlâ / sene 991</p> <p>(b) bende-i ehl-i / 'irfân halife-i / Mevlevîyân</p> <p>(c) 'arsa-i 'aşkda görün hazret-i Mevlânâ'yı / durmadan dahi döner üstüne yoldaşları</p>					

Katalog Nu.: 5			Fotoğraf Nu.: EK 9		
Kimlik: Derviş Sunullâh	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1000 – 1591-92	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: Sun'î-i Mevlevî ki kıldı güzer / lutfuna mazhar ola Kayyûm'un / didi târîhini Hasan mı anın (?) / ola cennet makamı merhûmun / sene 1000</p>					

Katalog Nu.: 6			Fotoğraf Nu.: EK 9		
Kimlik: Derviş Mustafa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1027- m.1591-92	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: ey gelen bu merkad-i pâke zair / ibretle ba'de'l-nazar kıl bir dua / iki alemde Hüdâ bir vechle / ide mir'ât-ı zamirin pür-sefâ / nice olur mâsiyet (?) aşîyânı gör / keyfince (...) min-ba'd (...) / merd isen ölmezden evvel sende öl / sâlike budur tarîk-i evliyâ / (...) / (...) / gûş-i cânıma tamamını (?) didi merd-i didâr evvel-i târîh çün / Mevlevî (...) bu devlet sana (...) rûh-ı pâk-i Dervîş Mustafâ / sene 1027</p>					

Katalog Nu.: 7			Fotoğraf Nu.: EK 9		
Kimlik: Mehmed Dede – Mustafa Dede – Halil Dede – Şeyh Mehmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1035-1105-1180-1235 m.1625- 1693-1766- 1819	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: vefât târîhleri Hüve'l-bâkî / 1035 Mehmed Dede / 1105 oğlu Mustafa Dede / 1180 Halil Dede / 1235 oğlu Şeyh Mehmed Efendi					

Katalog Nu.: 8			Fotoğraf Nu.: EK 10		
Kimlik: Şarih İsmail Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.20 Ramazan 1041 – m. 10 Nisan 1632	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: Türbe içi - Sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / tarîk-i Mevlevî'nin ser-bülendi / şârih-i mesnevî / İsmâ'îl Efendi / rûhına Fâtiha / fi 20 Ramazân sene 1041					

Katalog Nu.: 9			Fotoğraf Nu.: EK 10		
Kimlik: Kerime Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1047 - m.1637-38	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: rûhiyçün Fâtiha / lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh / merhûme ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmetillâhi te'âlâ celle / celâlehû Kerime Kadın / sene 1047					

Katalog Nu.: 10			Fotoğraf Nu.: EK 10		
Kimlik: Emine Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1052 – m.1642-43	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: rûhiyçün Fâtiha / lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh / merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmetillâhi te'âlâ Emine Kadın / sene 1052					

Katalog Nu.: 11			Fotoğraf Nu.: EK 10		
Kimlik: İsmail Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1061 – m.1650-51	Serpuş: -	Mezar Tipi: levha	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: sâbıkân tersâne ve matbah emîni zü'l-hayr / hânkâh-ı Mevlevî'de eyledi nice binâ / hâtif-i gaybî didi târîh sâl-i fevtine / cânın İsmail Efendi kıldı kurbân-ı bekâ / sene 1061					

Katalog Nu.: 12			Fotoğraf Nu.: EK 11		
Kimlik: Muhammed Pehlivan	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1067 – m.1656-57	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Muhammed Pehlevân / kâf ber kâf / sene 1067					

Katalog Nu.: 13			Fotoğraf Nu.: EK 11		
Kimlik: Gonca Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1077 – m.1666-67	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm Gonça / Kadın rûhiyçün / Fâtiha sene 1077					

Katalog Nu.: 14			Fotoğraf Nu.: EK 11		
Kimlik: Derviş Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1101 – m.1689-90	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: bağçivân / Derviş / Mehmed / rûhiyçün / Fâtiha / sene 1101					

Katalog Nu.: 15			Fotoğraf Nu.: EK 12		
Kimlik: Şeyh Ahmed Gavsî Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1109 – m.1697-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: çerçeveli mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) meyyit / berây-ı intikâl-i hazret-i Şeyh Ahmed Gavsî / Gavsî Dede ol bedreka-i râh-ı hidâyet / sâliklerini tekye-i gamda kodı bî-keyf / ruhını anın zâviye-i dâr-ı na'îme / iğrâz ile Hakk da'vet idüb eyledi hem zayf / görünse nola berg-i hazân suret-i münker / ayîne-i pür cevher idi sinisi çün seyf / gûş eyliyecek rihletin ol gavs-ı enâmın / hâtif didi târîhini fikr eyler iken tayf / fikr itmeğe dûn kutb-i cihân söyledi târîh / devrân kodı Ahmed Dedesiz tekyemizi hayf / târîh-i vefât 1109					

Katalog Nu.: 16			Fotoğraf Nu.: EK 12		
Kimlik: Şeyh Ahmed Gavsî Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1109 – m.1697-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: çerçeveli mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayy-ı meyyit / berây-ı intikâl-i hazret-i Şeyh Ahmed Gavsî Dede / Gavsî Dede ol bedreka-i râh-ı hidâyet / sâliklerini tekye-i gamda kodı bî-keyf / ruhını anın zâviye-i dâr-ı na'îme / iğrâz ile Hakk da'vet idüb eyledi hem zayf / görünse nola berg-i hazân suret-i münker / ayîne-i pür cevher idi sinisi çün seyf / gûş eylicecek rihletin ol gavs-ı enâmın / hâtif dedi târîhini fikr eyler iken tayf / fikr itmeğe dûn kutb-i cihân söyledi târîh / devrân kodı Ahmed Dedesiz tekyemizi hayf / târîh-i vefât 1109 / nemekahu el-fakîr Mehmed Rif'at Üsküdârî gufireleh / târîh-i tecdîd 1275					

Katalog Nu.: 17			Fotoğraf Nu.: EK 13		
Kimlik: Fasîh Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1111 – m.1699-70	Serpuş: -	Mezar Tipi: çerçeveli mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: (...) / (...) / (...) / (...) / [irci'î (...) gûş idüb rûhı] / [hemân terk] ¹⁸¹ idüb oldu civâr-ı rahmet-i Mevlâ / olan cüyende târîh-i fevti sâlini bilsün / Fasîhâ eyledi rihlet cinân ola ânâ me'vâ / sene 1111					

¹⁸¹ Aras Neftçi notları.

Katalog Nu.: 18			Fotoğraf Nu.: EK 13		
Kimlik: Fasih Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1111 – m.1699-70	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: çerçeveli mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: hazret-i Monlâ-yı Rûm'un hâk-i râh-ı (...) / pertev-i şems-i hidâyet pertevinin pertevi / oku Yâsin rûhına bu mısra' târîhdir / göçdi bâkî mülküne Dervîş Fasîh-i Mevlevî / el-Fâtiha / sene 1111					

Katalog Nu.: 19			Fotoğraf Nu.: EK 13		
Kimlik: Mustafa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1112 – m.1700-01	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm / Mustafa / rûhına / Fâtiha / sene 1112					

Katalog Nu.: 20			Fotoğraf Nu.: EK 13		
Kimlik: Kûçek Osman Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1117 – m.1705-06	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Feyyâz / idüb ref' dü engüş şehâdet oldı târîhi / Kûçek Osmân Dede göçdi cinâna bezm-i fânîden / el-Fâtiha sene [11]17					

Katalog Nu.: 21			Fotoğraf Nu.: EK 14		
Kimlik: Dervîş Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1129 – m.1716-17	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Fâtiha / Mevlevî Dervîş Mehmed ehl-i dil bir cân idi / irci'î emrini gûş itdi mutî' oldı hemân / çâr mısra'la didim târîh-i fevtin Nâbiya / hayf kim Dervîş Lisânî cândan çekdi lisân / sene 1129					

Katalog Nu.: 22			Fotoğraf Nu.: EK 14		
Kimlik: Hacı Musa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Zilhicce 1134 –m. 6 Ekim 1722	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: bâd-ı sabâ / hakikat-ı râyiha / merhûm Hacı / Mûsâ rûhına Fâtiha / 25 Zilhicce sene 1134					

Katalog Nu.: 23			Fotoğraf Nu.: EK 14		
Kimlik: Hacı Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1139 – m.1726-27	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hind Şa‘bân / oğlu merhûm / el-Hâc Ali / rûhına Fâtiha / sene 1139					

Katalog Nu.: 24			Fotoğraf Nu.: EK 15		
Kimlik: Seyyid Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1144 – m.1731-32	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) dervîş / (...) oldu cism-i (...) / (...) iderler dostân-ı Mevlevî / gitdi elden nev-civânım ol tarâbet (?) menba‘ı / hasbihalin diyüb itdi (?) bu (?) âlî vâliidi / cennet-i Firdevs ola yâ Rabb makâm u mevzi‘î / gitdi dem oldu revân ‘ukbâya târîh didiler / Seyyid Ahmed gûşine irdi semâ‘-ı irci‘î / sene 1144					

Katalog Nu.: 25			Fotoğraf Nu.: EK 15		
Kimlik: Abdurrahman Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1149 – m.1736-37	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm / ve mağfûr / debbâğ ‘Abd- / urrahmân Ağa / rûhına / Fâtiha / sene 1149					

Katalog Nu.: 26			Fotoğraf Nu.: EK 15		
Kimlik: Ümmühan Hoca Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1150 – m.1737-38	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûme Ümmühân Hoca / Kadın rûhına Fâtiha / sene 1150					

Katalog Nu.: 27			Fotoğraf Nu.: EK 15		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1151 – m.1738-39	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: sâhib-i merkad (...) / (...) / (...) / (...) / (...) durağa teslîm / çekdi çün câm-ı mematı dedi (...) / çekdi didi (...) târîh-i (...) / uçdı bu dâr-ı fenâdan ‘azm-i ‘ukbâ itdi âh / sene 1151					

Katalog Nu.: 28			Fotoğraf Nu.: EK 16		
Kimlik: Seyyid Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1151 – m.1738-39	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: genclikde Seyyid Mehmed çün bekâya eyledi / rihlet İlâhî dâr-ı ‘ukbâda / makâmın Hakk ide cennet fenâdan / nâ-murâd gitdi anasına vedâ’ itdi / ana hakkın helâl itdi kıyâmetde / kaldı hasret merhûm Seyyid Mehmed / rûhına Fâtiha / sene 1151					

Katalog Nu.: 29			Fotoğraf Nu.: EK 16		
Kimlik: Hacı Ali Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1154 – m.1741-42	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / hikmet-i Mevlâ ki Seyyid Hacı Ali Ağa / itdi bi-emr-i Hüdü cennet-i ‘ulyâyı câ / memleketi Isparta’da idüb hıfz-ı âyâtı / belde-i İslâmıda idecek ‘azm-i bekâ / nidâ idüb vâhî didim namı eyler fetha / fevtine târîh-i tâm el-Hâc Ali Ağa / bi-hürmeti’l-Fâtiha sene 1154					

Katalog Nu.: 30			Fotoğraf Nu.: EK 16		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: h.1156 – m.1743-44	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / teber-i tâûn ile hurd eyle[di] (...) / tıfıdı âh henüz kimesne kabr-i senginden iki ay itmişdi (...) / (...) birağub mushafı âzâd (?) oldı rihlet si (?) monlâ ricalindir (...) / peder [ü] maderine itdi veda' ol ma'sum her biri eyler iken (...) / hey (?) yazık doymadı seyrânına nev-gülz[â]rın gelincek emr[â]z eyledi rûhı[nı] [teslim] / (...) âh eyleyerek târîhini yâd itdi vâh gitdi (...) / sene 1156					

Katalog Nu.: 31			Fotoğraf Nu.: EK 16		
Kimlik: İbrahim	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1156 – m.1743-44	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) ecelden icdi câm / (...) kılmaz bekâya (...) hırâm / eyledi el-emr itdi 'ömr-güzâr / itdi rahmet cihânda subh ü mesâ (?) / Hakk ânâ ihsân ide hûr u kusûr / eylesün menzilin dârü's-selâm / rûz-ı mahşerde olub Ahmed şefî' / vasl-ı Mevlâ ile olsun (...) / geldi rihâl ehli târîhin didi / (...)le cennet içre İbrâhîm makâm / sene 1156					

Katalog Nu.: 32			Fotoğraf Nu.: EK 17		
Kimlik: Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1160 – m.1747-48	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / [Mehmed] / [rûhına] / [el-Fâtîha] / [sene 1160] ¹⁸²					

Katalog Nu.: 33			Fotoğraf Nu.: EK 17		
Kimlik: Humbaracı Ahmed Paşa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Rebiülevvel 1160 – m.24 Mart 1747	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: tekne lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: el-Fâtîha / Hüve'l-bâkî / Hakk sübhânehû ve te'âlâ hazretleri / bi'l-cümle mü'minîn ve mü'minâta / merhûm ser-humbaracıyân / Ahmed Paşa'ya rahmet eyliye / fi 12					

¹⁸² Kitabe bugün bütünüyle silinmiş haldedir. Aras Neftçi'nin notlarına istinaden verilmiştir.

RA sene 1160

Katalog Nu.: 34			Fotoğraf Nu.: EK 17		
Kimlik: Neyzenbaşı Ahmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1162 – m.1748-49	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / mâye-i sırr-ı Mehemmed olmuş ilka' hâkile / sırr-ı Mevlânâ'yı tefhîm itmeğe idrâkile / mürşidin gavs ola pîrin dahi kutbü'l-'arîfin / kâm-ı 'âlemden mücerred şübhe yok imsâkile / hem 'aded-i ism-i celâl ile temâm Ahmed Dede / feyz-i te'sir-i nümâyân tab'-ı tâbnâkle / dem çeküb hâmûş olub 'uşşâka eyledik yâ hû / Fâtiha ser-nâyî-yi Ahmed Dede rûh-i pâkle / sene 1162					

Katalog Nu.: 35			Fotoğraf Nu.: EK 17		
Kimlik: Numan Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1162 – m.1748-49	Serpuş: Dardağan	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: gençliğine doymayan / nâ-murâd giden merhûm / Nu'mân Ağa rûhına / el-Fâtiha sene 1162					

Katalog Nu.: 36			Fotoğraf Nu.: EK 18		
Kimlik: Osman Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1164 – m.1750-51	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / merhûm ve mağfûr ilâ / rahmeti Rabbihi'l-gafûr / anbâr kâtibi 'Osmân / Efendi rûhına Fâtiha / sene 1164					

Katalog Nu.: 37			Fotoğraf Nu.: EK 18		
Kimlik: Şerife Rukiye	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1164 – m.1750-51	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: ‘azm-i Firdevs itdi bir nevrete âh / [v]âlideyni düşdi hayfâ’ firkate / feyz-i lütfundan kerem ide İlâh / cennet içre vâsıl ola ni‘mete / eyledi itmâm-ı târihin bu dil / kuş gibi ucdı Rukiyye cennete / merhûme Şerîfe Rukiyye rûhına Fâtiha / sene 1164					

Katalog Nu.: 38			Fotoğraf Nu.: EK 18		
Kimlik: Seyyid Ahmed Çelebi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.Rebiülevvel 1165 – m.1752	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-hallâku’l-bâkî / ‘alîlü’l-çeşm-i hûr Ahmed hamd ide / dünya cennet evlâd-ı Mevlânâ’dan / merhûm ve mağfûr es-Seyyid / Ahmed Çelebi rûhına el-Fâtiha / fî RA sene 1165					

Katalog Nu.: 39			Fotoğraf Nu.: EK 18		
Kimlik: Derviş Süleyman	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1167 – m.1753-54	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh Dervîş Süleymân demini abâd iken / yetdi ahabbına (...) duâ tamî (?) bekâ / fukarasından (?) idi hürmetleri Mevlânâ’nın / şemsdi sûyunda İrfân Dede o mîrî dâna / şol deh (...) olur göçmesinin (...) / (...) dem yine hayr (?) fende (?) güm oldı câ-yi bekâ / sene 1167					

Katalog Nu.: 40			Fotoğraf Nu.: EK 18		
Kimlik: Seyyid Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h. 1 Rebiülevvel 1170 – m.24 Kasım 1756	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî [Hüve’l-bâkî] (?) / merhûm ve mağfûr / sâbıkân Kocaili mültezimi / es-Seyyid Mustafa Ağa / rûhiyçün el-Fâtiha / fî gurre-i Rebî‘u’l-evvel sene 117[0]					

Katalog Nu.: 41			Fotoğraf Nu.: EK 19		
Kimlik: Hacı Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1170 - m.1756-57	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: irci'î emrini gûş eyliyecek Hâcî Ali / mest olub gecdi masivâdan açılıb perde-i râz / bildi âyine-i dehre bakıcak ibretle / cümle fânî idüğün bu sûver-i nakş-i mecâz / göz yumub cümleden oldukda bekâya râhî / bî-tevakkuf didi târîhini bir ehl-i niyâz / şevkle rûh-ı Ali bu kafes-i unsurdan / itdi yâ Hakk deyu gülzâr-ı visâle pervâz / sene 1170					

Katalog Nu.: 42			Fotoğraf Nu.: EK 19		
Kimlik: Derviş Mustafa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1173 – m.1759-60	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / mağfûr / Dervîş / Mustafa rû- / hına Fâtiha / sene 1173					

Katalog Nu.: 43			Fotoğraf Nu.: EK 19		
Kimlik: Hacı Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Cemaziyelevvel 1175 – m.22 Aralık 1761	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr Kerâsteci / zâde el-Hâc Mustafa / Ağa rûhına Fâtiha / fi 25 CA sene 1175					

Katalog Nu.: 44			Fotoğraf Nu.: EK 20		
Kimlik: Derviş Mustafa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1175 – m.1761-62	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: hâdimü'l-fukarâ ve'l-mesâkîn / vazîfe kâtiblerinden kâtib-i / sâlis Dervîş İbrahim Efendi / zâde merhûm Dervîş Mustafa / rûhına Fâtiha / sene 1175					

Katalog Nu.: 45			Fotoğraf Nu.: EK 20		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1175 – m.1761-62	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: emr-i Hakkla tamâm o[ldı] / va'desi kaldı (...) / pederi hem vâlide (...) / merhûme Şerîfe (...) / rûhına Fâtiha / sene 1175					

Katalog Nu.: 46			Fotoğraf Nu.: EK 20		
Kimlik: Monla Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1176 – m.1762-63	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: [Hüve]'l-hallâku'l-bâkî / [merh]ûm ve mağfûr i[lâ] / [rahmeti] Rabbihi'l- gafûr (...) / [Mon]lâ Ahmed rûhın[a] / [Fâ]tiha sene 1176					

Katalog Nu.: 47			Fotoğraf Nu.: EK 20		
Kimlik: Rukiye Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1 Rebiülevvel 1177 – m.9 Eylül 1763	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / 'alâmetden murâd olan du'âdır / bugün bana ise yarın sanadır / merhûme ve mağfûre Rukiyye / Hâtûn rûhiyçün Fâtiha / fî gurre-i RA sene 1177					

Katalog Nu.: 48			Fotoğraf Nu.: EK 20		
Kimlik: Basmacızade Hacı Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1177 (ebced) – m.1763-64	Serpuş: Dardağan	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / dâr-ı dünyâya [gelince] civân bây [ü] gedâ / cısr-i rihletden geçüb 'ukbâya gitmek isterem / Basmacı-zâde Hacı Ahmed bekâya 'azm idüb / meskenin Firdevs-i cennet me'vâ eyle Rabbü'l-enâm / bulmadı derdine çâre hâyfâ' dünyâda ol / sihhat câmî ecelden buldı 'ukbâda merâm / Hakk te'âlâ garka-i deryâyı rahmet eyliye /					

kabrini pür-nûr ide Mevlâ ilâ yevmü'l-kıyâm / deh düşüb dikkatle 'Ârif fevtine târîh didi / eyle yâ Rabb rûh-ı Hacı Ahmed'e cennet-makâm / [Fâtiha]¹⁸³

Katalog Nu.: 49			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Mustafa Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1178 – m.1764-65	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağimsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr / İmâm-zâde / Mustafa Efendi / rûhına Fâtiha / sene 1178					

Katalog Nu.: 50			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1181- m.1767-68	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağimsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: hâdimü'l-fukarâ ve'l mesâkîn / vazîfe kâtiblerinden kâtib-i / sâlis Dervîş İbrâhîm / Efendi-zâde merhûm Ahmed / rûhına Fâtiha / sene 1181					

Katalog Nu.: 51			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Ayşe Tûtî (Dudu)	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1181 – m.1767-68	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağimsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: 'azm-i Firdevs itdi bu nevrete âh / vâlideyni düşdi hayfâ' firkate / feyz-i lutfundan kerem ide İlâh / cennet içre vâsıl ola ni'mete / merhûme ve mağfûre 'Âişe Tûtî / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1181					

Katalog Nu.: 52			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Mustafa Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1181 – m.1767-68	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağimsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el çeküb bezm-i cihândan fânîdir dünyâ (?) / gülşen-i Firdevs'e düşdüm bâkîdir 'ukbâ deyü / son nefeste Allah dedim âl-i Muhammed yâver / yâ selâmet deyüb ucdım cennetü'l-me'vâ deyü / vâlidesi firâkına tahammül edemeyüb / hasreti kıyamete					

¹⁸³ Aras Neftçi notları

kalan merhûm Mustafa / Efendi rûhiyçün / el-Fâtiha sene 1181

Katalog Nu.: 53			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Dervîş İsmail	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1182 – m.1768-69	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / merhûm ve mağfûr bende-i eş-Şeyh / Mûsâ Neyzen Amca Dervîş / İsmâ'îl el-Mevlevî rûhiyçün / el-Fâtiha / sene 1182					

Katalog Nu.: 54			Fotoğraf Nu.: EK 21		
Kimlik: Seyyid Hacı Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1182 – m.1768-69	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: benim derdi 'illetime tabib devâ bulmadım / yetîmim hem garîbim cihânda kâm almadım / çün nûş it[me]m şol (...) hemân / vücûdum 'illetine de hiç (...) / merhûm ve mağfûr Seyyi[d] / el-Hâc Mehemed rûhiyçün / el-Fâtiha sene 1182					

Katalog Nu.: 55			Fotoğraf Nu.: EK 22		
Kimlik: Seyyid Muhammed Arif	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.21 Ramazan 1184 – m.8 Ocak 1771	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr / Seyyid Muhammed 'Ârif / rûhına el-Fâtiha / 21 N sene 1184					

Katalog Nu.: 56			Fotoğraf Nu.: EK 22		
Kimlik: Şerife Havva Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.21 Zilhicce 1184 – m.7 Nisan 1771	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hakk / Semâ'-hâne kapısı karşısında / meşâyih-i Nakşibendîyye'den Hazreti / Ağâh Mehemed Ağâ'nın kerîme-i / ma'nevîyesi 'ârif e billâh / Şerîfe Havvâ					

Hanım rahmetullah / oldu Şerîfe Hanım ‘ârife agâh ile / mahrem olub üns ide zikr-i Hüvallâh ile / bildi ki fânî cihân azm-i bekâ eyledi / Hazreti Ağa gibi ‘ârif-i billâh ile / rûhına ihlâsla Fâtiha ihdâ’ iden / feth-i fütûha irer nasrun minellâh ile / fî 21 Z sene 1184

Katalog Nu.: 57			Fotoğraf Nu.: EK 22		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1184 – m.1770-71	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: [Mer]hûme ve mağ[fûre] / (...) / rûhına Fâtiha / sene 1184					

Katalog Nu.: 58			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Fatma Tûtî (Dudu)	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1184 – m.1770-71	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: ‘andelîb-i gülzâr-ı cennet / merhûme ve mağfûre / Fâtıma Tûtî / rûhiyçün / el-Fâtiha sene 1184					

Katalog Nu.: 59			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Dervîşe Hatice Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1184 – m.1770-71	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Fâtiha / merhûme ve mağfûre / Dervîşe Hadîce / Kadın rûhiyçün / sene 1184					

Katalog Nu.: 60			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Ali Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1185 – m.1771-72	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: bir vücûd-ı nâzenîn itdi cihândan intikâl / hulk-ı menba‘-ı hüsn olmuşdı (...) sıdk / (...) eyleyüb hükm-i hitab-ı irci‘î / ukbâda kesb aldı (?) bilüb (?) (...) / didiler (...) figân / (...) çeker iki meşk / fevtine giryân olub târîhini didim Ferîd / Bey rûh-ı pâkını Ali Bey eyledi teslîm-i Hakk / sene 1185					

Katalog Nu.: 61			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Nefise Tûtî (Dudu)	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1185 – m.1771-72	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: fenâdan bekâya eyledi rihle[t] / [id]e makamını Hakk ravza-i cennet / merhûme ve mağfûre / Nefise Tûtî rûhına / Fâtiha sene 1185					

Katalog Nu.: 62			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Şeyh Îsa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1185 – m.1771-72	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: bağımsız (Türbe içinde)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / Şeyh Îsâ / rûhına Fâtiha / sene 1185					

Katalog Nu.: 63			Fotoğraf Nu.: EK 23		
Kimlik: Hacı Abdülğani Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.21 Receb 1186 – m.18 Ekim 1772	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / merhûm ve mağfûr Kassâb / başı-zâde ârif ü agâh / Nakşibendî el-Hâc Abdülğani / Ağa rûhiyçün el-Fâtiha / fî 21 B sene 11[86] ¹⁸⁴					

Katalog Nu.: 64			Fotoğraf Nu.: EK 24		
Kimlik: Derviş Emîna Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Ramazan 1187 – m.12 Aralık 1773	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: kabrin cennet bağçesi / olsun ol velî / Derviş Emînâ Efendi / Mevlevî rûhiyçün / Fâtiha fî 27 N sene 1187					

¹⁸⁴ Aras Neftçi notları.

Katalog Nu.: 65			Fotoğraf Nu.: EK 24		
Kimlik: Derviş Mehammed (Uzunçarşılı)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Ramazan 1188 – m.29 Kasım 1774	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Uzun Çarşulu / hezârfend çıkırcı / merhûm Derviş / Mehammed rûhına Fâtiha / fi [25] ¹⁸⁵ Ramazân sene 1188					

Katalog Nu.: 66			Fotoğraf Nu.: EK 24		
Kimlik: Derviş Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1189 – m.1775-76	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: bu dehrin kârına olma mukayyed / ki zîrâ kimseye olmaz mü'ebbed / beni bir gülden ayrı kıldı devrân / çiçek bâ'is olub soldı müşedded / teessüf eyleme beyhûde şeydâ cinâna / göçdi oğlum Derviş Ahmed / fi (...) sene 1189					

Katalog Nu.: 67			Fotoğraf Nu.: EK 24		
Kimlik: Süleyman Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Zilhicce 1191 – m.11 Ocak 1778	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yakuşur senin mezârına mücevher târîh / teni mercâna dönüb lâ'1-i bedahşân oldı / doğdı bî-lec serine şems-i şehâdet Zikrî / matbah-ı 'aşkda Süleymân Dede kurbân oldı / fi 12 Z sene 1191					

Katalog Nu.: 68			Fotoğraf Nu.: EK 24		
Kimlik: Şeyh Selim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1191 – m.1777-78	Serpuş: -	Mezar Tipi: Üzeri Sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm / eş-Şeyh / Selim / Efendi rûhiyçün / el-Fâtiha / sene 1191					

¹⁸⁵ Aras Neftçi notları.

Katalog Nu.: 69			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Ahmed Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1192 – m.1778-79	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr / ciğer köşem / Ahmed Bey'in rûhına / bi-hürmeti'l-Fâtiha / sene 1192					

Katalog Nu.: 70			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Derviş Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1192 – m.1778-79	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: üçlerlen oldı Zikrî / bu târîh-i "küllü fân" / yâ Rabbi Derviş Ahmed'e / olsun 'Adn mekân / sene 1192					

Katalog Nu.: 71			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Derviş Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1192 – m.1778-79	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: iki cân geldi didi / ey Zikrî bu târîhi yaz / merhabâ Derviş Mehemmed / 'Adn eyler oldun mecâz / sene 1192					

Katalog Nu.: 72			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Seyyid İsmail Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1192 – m.1778-79	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Seyyid İsmâ'îl Ağa hayfâ' o zât-ı muhterem / şöhreti Keresteci-zâde idi beyne'l-enâm / taze iken 'ömrünü bâd-ı ecel ifnâ' idüb / eyledi enfâsını Hakkâ şehâdetle tamâm / mefhar-ı 'âlem Muhammed Mustafa'nın hürmeti / [e]z-kerem ide Hüdâ menzilini dârü's-selâm / çâr-yârın himmeti târîh olur nutk-ı baht / Seyyid İsmâ'îl'e olsun cennet-i 'alâda makâm / sene 1192					

Katalog Nu.: 73			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Süleyman Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1192 – m.1778-79	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: nağmelerle söyle târihini / [Zi]krî misl-i nây / [e]ylesün gülzâr-ı Firdevsi / Süleymân Dede cây / sene 1192					

Katalog Nu.: 74			Fotoğraf Nu.: EK 25		
Kimlik: Zeliha Monla	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1192 - m.1778-79	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Beşiktaş şeyhi / kerîmesi merhûme / Zelfhâ Monlâ rû- / hıma Fâtiha / Sene 1192					

Katalog Nu.: 75			Fotoğraf Nu.: EK 26		
Kimlik: Şeyh Muhammed Sadık Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.15 Cemaziyelahir 1193 – m.30 Haziran 1779	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / çün ecel peymânesi dolmuş murâdım almadım / hasretâ fânî cihânda tûl ‘ömr sürmedim / firkatâ takdîr bu imiş tâ ezelden bilmedim / merhûm [ve ma]ğfûr / Şeyh Muhammed Sâdık Efendi / rûhiyçün el-Fâtiha sene 1193 / fî 15 Cemâziye’l-âhir sene 1193					

Katalog Nu.: 76			Fotoğraf Nu.: EK 26		
Kimlik: Şeyh Ömer Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Receb 1193 – m.17 Temmuz 1779	Serpuş: Destarlı sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: böyle buldum bu cihânı sanki / [bir zi]ll-i hayâl ol sebebden / [kimse halimden itmez sual] / [dedim] el hükm-i Lillâh razıyım / her emrine çün ezelden böyle / takdîr eylemiş zü’l-celâl / merhûm ve mağfûr / Şeyh ‘Ömer Efendi / rûhiyçün el-Fâtiha					

sene 1193 / 3 Receb sene 1193

Katalog Nu.: 77			Fotoğraf Nu.: EK 27		
Kimlik: Esmâ Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1194 – m.1780-81	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-kadîm / merhûme Emine Hanım / kerîmesi merhûme / ve mağfûrun lehâ / Esmâ Hanım'ın / rûhına el-Fâtiha / sene 1194					

Katalog Nu.: 78			Fotoğraf Nu.: EK 27		
Kimlik: Hasan Kaptan	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1196 – m.1781-82	Serpuş: Makdem	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûrun leh / el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr Konyalı / Hasan Kapûdân rûhına / bi-hürmeti'l-Fâtiha / sene 1196					

Katalog Nu.: 79			Fotoğraf Nu.: EK 27		
Kimlik: Şerife Fatma	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1197 – m.1782-83	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Vâsi' yâ Ganî / yâ Rabb Şerife Fâtıma kulun / emrinle eyledi 'ukbâya rihlet / bakma kusuruna ey Gafûr Allah / 'afv eyleyüb lutfunla eyle rahmet / hem-civâr et hazret-i Fâtıma Zehrâ'ya / lutf u ihsânınla eyle makâmın cennet / sene 1197					

Katalog Nu.: 80			Fotoğraf Nu.: EK 27		
Kimlik: Şeyh Hüseyin Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1197 – m.1782-83	Serpuş: -	Mezar Tipi: üzeri sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm / eş-Şeyh / Hüseyin / Efendi rûhiyçün / el-Fâtiha / sene 1197					

Katalog Nu.: 81			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Emine Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1199 – m.1784-85	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) ucdı cennet bağına / [firâkı] kaldı vâlideynin cânına / Konyalı Hüseyin Kaptan'ın / kerîmesi merhûme Emîne / Hanım'ın rûhına el-Fâtiha / sene 1199					

Katalog Nu.: 82			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Mehemmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1199 – m.1784-85	Serpuş: İlmiye Sarığı (?)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihi' / l-gafûr es-Seyyid Tatar / Mustafa Ağa'nın pederi / es-Seyyid el-Hâc Mehemmed Ağa'nın / rûhiyün el-Fâtiha / sene 1199					

Katalog Nu.: 83			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Şerife Emine Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1201 – m.1786-87	Serpuş: -	Mezar Tipi:	Ayaktaşı:
Kitabe Metni: fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / Şeker-zâde Mustafa / Ağa'nın kerîmesi merhûme / Şerîfe Emîne Kadın rûhına / el-Fâtiha sene 1201					

Katalog Nu.: 84			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Derviş Ahmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.10 Zilhicce 1202 – m.11 Eylül 1788	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-fukarâü'l-verâ hadim / ü'l-fukarâ [bende-i] âl-i 'abâ / merhûm ve mağfûr / Kütahyalı Mevlevî / Derviş Ahmed Dede / rûhına el-Fâtiha / fi 10 Z sene 1202					

Katalog Nu.: 85			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Ahmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Rebiülahir 1206 – m.28 Kasım 1791	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr / Ahmed Efendi rûhına / el-Fâtiha sene 1206 / fi gurre-i R					

Katalog Nu.: 86			Fotoğraf Nu.: EK 28		
Kimlik: Şerif Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1206 – m.1791-92	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: esdikâdan Şerif Efendi'nin / oldu âram-gehi bu cây-ı şerîf / evliyânın muhibbî idi tamâm / aldılar gösterüb rızâ-yı şerîf / iki elle kaldurub didim târîh / şevkle oluna du'â-yı şerîf / sene 1206					

Katalog Nu.: 87			Fotoğraf Nu.: EK 29		
Kimlik: Hacı Ahmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.14 Rebiülahir 1207 – m.29 Kasım 1792	Serpuş: Tac-ı şerif	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / sâbıkân Şumnu Kadısı Hâcî / Ali-zâde merhûm / ve mağfûr el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr el-Hâc Ahmed / Efendi rûhına Fâtiha / fi 14 R sene 1207					

Katalog Nu.: 88			Fotoğraf Nu.: EK 29		
Kimlik: Derviş İbrahim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Cemaziyelevvel 1207 – m.26 Aralık 1792	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû / hâdimü'l-fukarâ / ve'l-mesâkîn Emti'a / Gümriğü vazîfe / kâtiblerden merhûm / Dervîş İbrahim / Efendi rûhiyçün / Fâtiha fi 12 CA sene 1207					

Katalog Nu.: 89			Fotoğraf Nu.: EK 29		
Kimlik: Şerife Emine Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.5 Muharrem 1208 – m.13 Ağustos 1793	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerife Emine Hâtûn / rûhına Fâtiha sene 1208 / 5 Muharrem					

Katalog Nu.: 90			Fotoğraf Nu.: EK 29		
Kimlik: Abdüllatif Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1208 – m.1793-94	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr / Topcılar Ocağı'nın cerrâh- / başısı Abdüllatif / Efendi rûhına el-Fâtiha / sene 1208					

Katalog Nu.: 91			Fotoğraf Nu.: EK 30		
Kimlik: Zikri Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1208 – m.1793-94	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / pîr-i fânî-i cihân Zikri Dede / sohbet itmiş nice ehlullâh ile / almış idi neş'e-i 'irfân-ı Hakk / cem' olub çok 'ârifi kâm ile / hâk-i pâyinde Fasîh'in defn olub / oldu hem-sâye o 'âlî câh ile / fevtinin Gâlib didim târîhini / göçdi yâ Hû zikrullâh ile / sene 1208					

Katalog Nu.: 92			Fotoğraf Nu.: EK 30		
Kimlik: Emine Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1209 – m.1794-95	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: vâlidem kim Emîne Hâtûn'dur / rûhı olsun naîm Emîne Elif / geldi târîh-i rihleti Gâlib / ola yâ Rabb makâmı huld-i latîf / Fâtiha sene 1209					

Katalog Nu.: 93			Fotoğraf Nu.: EK 30		
Kimlik: (Vardakosta) Seyyid Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1209 – m.1794-95	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Musâhib Seyyid Ahmed ol hünermend / ki olmuşdı bu devre pîr-i Fârâb / dirîgâ eyleyüb aheng-i rihlet / nidâ-yı irci'iden oldı bî-tâb / karar itdi makâm-ı Mevlevî'de / ola ayîn-i rahmetden sefâ-yâb / vefâtında didim târîh Gâlib / Musâhib oldı hâmûşâna ahbâb / sene 1209					

Katalog Nu.: 94			Fotoğraf Nu.: EK 30		
Kimlik: Hafız Ebubekir Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1210 – m.1795-96	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ hazret-i Mevlânâ / Mevlevî Hâfız Ebûbekir Dede / oldı seyyâh-ı gülistân-ı şühûd / eyledi hânkah-ı 'âlemde / 'aşkla şevkle ifnâ-yı vücûd / yazdı târîh-i vefâtın Gâlib / okuya hâfızı me'vâya Vedûd / sene 1210					

Katalog Nu.: 95			Fotoğraf Nu.: EK 30		
Kimlik: Şerife Emetullah Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1211 Receb – m.1796-97	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Şeyh Seyyid Mehmed Emîn Efendi'nin / kerfme-i muhteremleri merhûme / Şerife Emetullâh Hanım / rûhına el-Fâtiha / [Receb sene 1211] ¹⁸⁶					

Katalog Nu.: 96			Fotoğraf Nu.: EK 31		
Kimlik: Esrar Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Receb 1211 – m.26 Ocak 1797	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: yâ Hû / Esrâr Dede çilleyi hatm itdiği dem / sır oldı serin hırka-i tabuta çeküb / Gâlib didi târîhini efsûs efsûs / hemdemleri hayrân kodı Esrâr geçüb / 27 Receb					

¹⁸⁶ Aras Neftçi notları.

sene 1211

Katalog Nu.: 97			Fotoğraf Nu.: EK 31		
Kimlik: Cafer Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1211 – m.1796-97	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / mîr-i 'âlî-cenâb-ı muhteremin / şâd ola rûhî cilvegâhı behişt / ki muhibb idi râh-ı pîrâne / oldı ahir durâğı râhı behişt / kıldı pervâz evc-i 'aliyyün / âşiyânı ola İllâhî behişt / feyz-i Hakk kıldı cismine gûyâ / bu makamı bu hânkâhı behişt / (...) fevtine çıkdı bir târîh / ola Ca'fer Bey'in penâhı behişt / el-Fâtiha sene 1211					

Katalog Nu.: 98			Fotoğraf Nu.: EK 31		
Kimlik: Destari Mehmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1211 – m.1796-97	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm ve mağfûr / Destârî Mehmed / Ağa rûhına / el-Fâtiha / sene 1211					

Katalog Nu.: 99			Fotoğraf Nu.: EK 31		
Kimlik: Seyyid Mehmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1211 - m.1796-97	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Musâhib'in oğlu / merhûm ve mağfûr / Seyyid Mehmed Ağa / rûhına Fâtiha / sene 1211					

Katalog Nu.: 100			Fotoğraf Nu.: EK 32		
Kimlik: Zeliha Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1211 - m.1796-97	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / beni kıl mağfîret ey Rabb-i yezdân / bi-hakk-ı 'arş-ı a'zam nûr-ı Kur'â[n] / gelüb kabrim ziyâret iden ihvâ[n] / ide rûhıma bir Fâtiha ihsâ[n] / merhûme ve mağfûrun lehâ Sâlihâ Sul[tâ]n / 'âleyhi'r-rahmet-i ve'l-gufrân hazretlerinin / baş ağası el-Hâc Ahmed Ağa'nın / ustası merhûme Zelihâ Hâtûn / rûhına bi-hürmeti'l-fâtiha / sene 1211					

Katalog Nu.: 101			Fotoğraf Nu.: EK 32		
Kimlik: Seyyid Derviş Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.10 Zilkade 1212 - m.26 Nisan 1798	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni : (...) / (...) / (...) / (...) / Hasekî Emîn [Ağa'nın] / zâdesi merhûm ve mağfûr / Hasekî Seyyid Derviş / Ali rûhına Fâtiha / fi 10 ZA sene 1212					

Katalog Nu.: 102			Fotoğraf Nu.: EK 32		
Kimlik: Emine Monla	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1212 - m.1797-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / merhûme ve mağfûre / Emîne Monlâ bint-i Hâfız / Ahmed rûhına Fâtiha / [sene 1212] ¹⁸⁷					

Katalog Nu.: 103			Fotoğraf Nu.: EK 32		
Kimlik: İbrahim (?)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1212 - m.1797-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / (...) İbrâhîm (...) tıfl-ı nevresin dirîğ (?) / gül gibi soldı çiçekden goncası oldu 'adîm / söyledi târihini hasretle (...) / ser-mihmân kıldı hayfâ meyl-i gülzâr-ı na'im / el-Fâtiha sene 1212					

¹⁸⁷ Aras Neftçi notları.

Katalog Nu.: 104			Fotoğraf Nu.: EK 32		
Kimlik: Şerife Zeyneb Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1212 - m.1797-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: [fe]nâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / derdine dermân bulmayan / merhûme Şerife Zeyneb Hâtûn / rûhına Fâtiha / sene 1212					

Katalog Nu.: 105			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Şirdil Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1212 - m.1797-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / bugün va'dem tamâm oldu irişdi emr-i Rabbânî / [ki] teslîm eyledim kuşca emânet verilen cânı / ecel dâmına düşmüşüm halâsa yok çâre / sebab-i mağfiretdir bu imiş takdîr-i Subhânî / 'ismetlü Beyhân Sultân 'aliyyetü'ş-şân / efendimizin câriyelerinden merhûme / Şîr-dîl Hâtûn rûhına Fâtiha / sene 1212					

Katalog Nu.: 106			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Seyyid Abdi Zihni Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Ramazan 1213 - m.4 Mart 1799	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'[l-bâkî] / fenâdan [bekâya eyledi rihlet] / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / (...) / (...) / (...) Mevlevîye'den / merhûm ve mağfûr ilâ / rahmeti Rabbihi'l-gafûr / es-Seyyid 'Abdî Zihnî / Bey'in rûhiyçün Fâtiha / fî 27 N sene 1213					

Katalog Nu.: 107			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Seyyid Derviş Süleyman	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.5 Zilhicce 1213 - m.10 Mayıs 1799	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: (...) / (...) / (...) / (...) / Emîn Ağa'nın zâdesi / merhûm ve mağfûr Hasekî / Seyyid Dervîş Süleymân / rûhına Fâtiha / fî 5 Z sene 1213					

Katalog Nu.: 108			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Neyzen Mehammed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1213 - m.1798-99	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / âh ki bir ehl-i dil misli görülmüş değil / neyzen idi müstakîl nice zaman tekyede / göçdüğü (?) dem nagehân ağladı halk-ı cihân / oldu bugün mekân-ı 'âleme matem-gede / ârif-i billâh idi merd-i dil agâh idi / mültefet-i şâh idi hânkah-ı dünyada / çekdi demin bir yâ eyledi terk-i sivâ / irci'î emriyle tâ oldu muhabbet-zede / mısra'-i târîh ânâ söyledi ehl-i semâ / vasıl-ı kurb-i Hüdâ Çallı Mehemmed Dede / Fâtiha sene 1213					

Katalog Nu.: 109			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Şeyh Galib Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1213 - m.1798-99	Serpuş: -	Mezar Tipi: Üzeri Sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm / Şeyh Mehemmed / Es'ad Gâlib / Efendi rûhiyçün / el-Fâtiha / sene 1213					

Katalog Nu.: 110			Fotoğraf Nu.: EK 33		
Kimlik: Rahime Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.20 Safer 1214 - m.24 Temmuz 1799	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Allah / cennet-mekân Sâliha Sultân hazretlerinin / kerîme-i muhteremeleri hafîdesi Cebehâne-i 'Â[mire] / baş-halîfesi hazret-i Mevlânâ bendesi / Tâhir Efendi'nin kerîme-i ciğer-pâresi / Rahîme Hanım'ın rûh-ı tayyibesi / ve ervâh-ı güzışteğân için Fâtiha / 20 S sene 1214					

Katalog Nu.: 111			Fotoğraf Nu.: EK 34		
Kimlik: Mehammed Emin Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Ramazan 1214 - m.27 Ocak 1800	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / ziyâretten murâd olan du'âdır / bugün bana ise yarın sanadır / merhûm ve mağfûrun lehâ / Hasekî Mehemed Emin / Ağa'nın rûhiyçün / el-Fâtiha / fi gurre-i N sene 1214					

Katalog Nu.: 112			Fotoğraf Nu.: EK 34		
Kimlik: İbrahim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.16 Cemaziyelevvel 1215 - m.5 Ekim 1800	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: cümleye yâ Hû / merhûm ve mağfûr / eş-Şeyh Mehemed Agâh / el- Nakşibendî-zâde / ser-levha-i yemîn / sâbık eş-Şeyh İbrâhîm / Efendi rûhına Fâtiha / fi 16 CA sene 1215					

Katalog Nu.: 113			Fotoğraf Nu.: EK 34		
Kimlik: Seyyid Kırımı	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.7 Zilhicce 1215 - m.21 Nisan 1801	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-ehâd / yâ hazret-i Mevlânâ dost / mürşid-i râh-ı tarîkat şeyh-i kâmil hem şerîf / halka-i zikr hüviyyet merkezinde pîr-i fân / devre-i tevhîdile devrânın itmâm eyledi / ermiş ve yetmiş 'ulûm u fazlla ol kâm-rân / Mesned-i irşâdile Tekfûrdağın ihyâ idüb / hâssaten Seyyid Kırımî namla virmişdi şân / Hakk bu kim ser-tâc idi ol hânedân-ı Mevlevîye / nûr-ı mahz idi vücûdi sâye-veşdi bî-nişân / bin iki yüz onbeşinde sâl-i fevti târihi / iki 'ıydin arasında Hû deyub göcdi hemân / in mersiye du'â berây-ı Fâtiha / fi 7 Z sene 1215					

Katalog Nu.: 114			Fotoğraf Nu.: EK 34		
Kimlik: Hediye Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.12 Rebiülevvel 1216 - m.23 Temmuz 1801	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / Hediye Hâtûn'un / rûhına Fâtiha / fi 12 RA sene 1216					

Katalog Nu.: 115			Fotoğraf Nu.: EK 34		
Kimlik: Uzun Derviş Hasan	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Şaban 1217 - m.27 Kasım 1802	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / Selânikli Mevlevî / Uzun Dervîş / Hasan rûhiyçün / el-Fâtiha / gurre-i Ş sene 1217					

Katalog Nu.: 116			Fotoğraf Nu.: EK 35		
Kimlik: Derviş Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.19 Ramazan 1217 - m.13 Ocak 1803	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / kutbü'l-'ârifin ve gavs / ü'l-vasilin hazret-i Mevlânâ / kuddise sırrehü'l-azîz bendelerinden / merhûm ve mağfûrun leh Mevlevî / Budala Dervîş Mehemed rûhına Fâtiha / Fi 19 N sene 1217					

Katalog Nu.: 117			Fotoğraf Nu.: EK 35		
Kimlik: Derviş Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1217 - m.1802-03	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / tekye-yi Monlâ'da du'âcı idi / pîr-i fânî yek-çeşm Ahmed Dede / nice sâl 'uşşâkla hem-dem olub / bildi ki fânîye hep gelen gide / târîh-i fevtine Mûnis bu du'â / Dervîş Ahmed cennet makam ide / Sene 1217					

Katalog Nu.: 118			Fotoğraf Nu.: EK 35		
Kimlik: Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1217 - m.1802-03	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / neyzen-başı Çallı / merhûm Mehemmed Dede'nin / kerîmesi merhûme Fâtıma / Hanım rûhına Fâtiha / sene 1217					

Katalog Nu.: 119			Fotoğraf Nu.: EK 35		
Kimlik: Şerife Esmâ Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.13 Cemaziyelahir 1218 - m.30 Eylül 1803	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / çün ecel peymânesi dolmuş murâdım almadım / hasretâ fânî cihânda tûl 'ömr sürmedim / firkatâ takdîr bu imiş tâ ezelden bilmedi[m] / Musâhib-i Şehriyârî merhûm Seyyid / Ahmed Ağa'nın kerîmesi merhûme / Şerîfe Esmâ Hanım'ın rûhına / Fâtiha 13 C sene 1218					

Katalog Nu.: 120			Fotoğraf Nu.: EK 35		
Kimlik: Derviş Mustafa Baba	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1218 - m.1803-04	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihi / 'l-gafûr Giridî / Resmovî Dervîş / Mustafa Baba rûhiyçün / el-Fâtiha / sene 1218					

Katalog Nu.: 121			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Mustafa Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h. 1219 Zilhicce - m.1805 Mart	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Fâtiha / du'âcı Mevlevî-Bektâşi Mustafa Dede'nin / behişte eyledi rûh-ı mukaddesi tayrân / Hüdâ-yı azze ve celle kusûrun itsün 'afv / cemâl-i pâkine kılsun o 'âşıkı nigerân / bihâr-ı rahmete anı eyleyüb ilka' / cinân-ı heşî ânâ olsun o demde seyrân / ziyâret ider isen kabrini çün ol zâtın / revânına oku bir iki ayet-i Kur'ân / fi Z sene 1219					

Katalog Nu.: 122			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Mustafa Reşid Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1219 - m.1804-05	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / Galata Mevlevîhânesi'nde post- / nişin-i irşâd iken irtihâl-i dâr-ı bekâ iden / cennet-mekân Firdevs-âşiyân Şeyh Gâlib / kuddise sırrehû hazretlerinin vâlid-i mâcidleri / kibâr-ı muhakkikîn-i Melâmîyye'den 'ârif-i billâh / Mustafa Reşid Efendi hazretlerinin / merkad-i münevvereleridir / sene 1219					

Katalog Nu.: 123			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Mustafa Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1220 - m.1805-06	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Fâtiha / Revân Mustafa Dede bu dünyâdan kadem çekdi / anı sûy-i Celâleddin'e bûy-i pür kerem çekdi / cinân içre ola anın makamı rahatü'l-ervâh / gülistân-ı behište arzû-yi himem çekdi / neye dem-zen idi 'aşk u muhabbet ile her demde / irince cânına rahmet bekâya 'azme dem çekdi / sene 1220					

Katalog Nu.: 124			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Derviş Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1221 - m.1806-07	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / kimseye bâkî değildir çünkü bu dehr-i sübût / gel oku ihlâsla bir Fâtiha itme sükût / gel nazar eyle bu mevtâ kabrine 'ibret al / küllü nefsin fâniyyetün fâllahu hayyün lâ-yemût / hazret-i silâhşör-i şehriyârî / Ser-buğdâyciyân merhûm / Derviş Ali rûhına Fâtiha / sene 1221					

Katalog Nu.: 125			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Mahmud Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1213 - m.1808-09	Serpuş: Kafesi Horasani Destar	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: âh kim ol nâtıka bir râz-ı mahmûdü'l-hisâl / bârgâh-ı hazret-i Mevlâ'ya oldu çehre sây / 'aşk-ı Mevlânâ ile yanmış idi pervâne-veş / gûş-i cânın zevk-yâb ide r(d)ema- dem deff-i nây / gördi kim bu gülşen-i 'âlem hazân etmekdedir / cân atub gülzâr-ı 'Adne lutf-ı Hakkla basdı pâ / şâh-ı vâlâ-yı velâyet ya'nî damâd-ı Resûl / himmet-i merdân ile ihsânına kıl sun sezây / çâr unsurdan rehâ buldukda târîhin didim / eylesün Mahmûd Efendi cennet-i Firdevsi cây / sene 1223</p>					

Katalog Nu.: 126			Fotoğraf Nu.: EK 36		
Kimlik: Nefise Monla Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.9 Şaban 1224 - m.19 Eylül 1809	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / Galata Kulekapusu Mevlevîhânesi / kudûmzen-başısı Mehammed Dede / Efendi'nin vâlîde-i muhteremeleri / merhûme ve mağfûre Nefise / Monlâ Kadın rûhiyçün / ve cem'-i mü'minîn ve mü'minât / ervâh-ı şerîfleri için / rızâen Lillâh-i te'âlâ Fâtiha / 9 Ş sene 1224</p>					

Katalog Nu.: 127			Fotoğraf Nu.: EK 37		
Kimlik: Abdurrahman Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.18 Şevval 1224 - m.26 Kasım 1809	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / merd-i dil agâh-ı ma'nevî / vâkıf-ı rumûz-ı mesnevî / muhibb-i tarîkat-ı Mevlevî / merhûm es-Seyyid / 'Abdurrahman Efendi / rûhiyçün Fâtiha / fî 18 L sene 1224</p>					

Katalog Nu.: 128			Fotoğraf Nu.: EK 37		
Kimlik: Derviş Mehmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.10 Muharrem 1225 - m.15 Şubat 1810	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ hazret-i Mevlânâ / da'vet-i 'ukbâ idince hazret-i Rabbü'l-enâm / emrine kıldı icâbet eyledi 'azm-i merâm / ya'ni ol Derviş Mehemed sâlik-i râh-ı Hüdü / göcdi dâr-ı bâkiye mesken ola darü's-selam / iki pîr geldi didi târîh-i fevt[inle âh idüb] ¹⁸⁸ / Mevlevî Dervîş Mehemed kıldı 'ukbâda makâm / Kasımpaşa Mevlevîhânesi'nde açıcı / başı Üsküdarî merhûm Dervîş / Mehemed Efendi rûhına Fâtiha / fi 10 M sene 1225					

Katalog Nu.: 129			Fotoğraf Nu.: EK 37		
Kimlik: Şerife Ayşe	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1 Rebiülevvel 1225 - m.6 Mayıs 1810	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr ilâ / Rabbihi'l-gafûr Musâhib-i / hazret-i tâcdârîden / es-Seyyid Ahmed Ağa'nın / kerîmesi merhûme Şerife / Esmâ'nın kerîmesi merhûme / Şerife 'Âişe'nin rûhiyçün / Allah rızâsiyçün Fâtiha / fi gurre-i RA sene 1225					

Katalog Nu.: 130			Fotoğraf Nu.: EK 37		
Kimlik: Şeyh Mehmed Ruhi Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1225 - m.1810-11	Serpuş: -	Mezar Tipi: Üzeri Sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm eş-Şeyh / Mehemed Rûhî / Efendi rûhiyçün / el-Fâtiha / Sene 1225					

Katalog Nu.: 131			Fotoğraf Nu.: EK 37		
Kimlik: Halime Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1226 - m.1811-12	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: hazâ kabr / Tâtâr Çelebî Seyyid Ağa'nın / zevcesi merhûme / Halîme					

¹⁸⁸ Avni Dilbaz notları.

Hâtûn'un / rûhına Fâtiha / sene 1226

Katalog Nu.: 132			Fotoğraf Nu.: EK 38		
Kimlik: Rukiye Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.12 Muharrem 1227 - m.27 Ocak 1812	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: lâ ilâhe illallâh Muhammedün Resûlullâh / ey saki bezm-i fenâsın merde de nisvâna da / ısrâb idersin câmını bilmez miyiz biz âdetin / Nurî Dede hemşîresi ya'ni Rukiyye Hanım âh / oldu bu 'âlemden cüdâ vir yâ Rabb ânâ cennetin / hâl-i tarîk-i Mevlevî olmuşdı zâtında celî / makbûl idi hasılı verdiğdi bağ-ı 'ismetin / sırr-ı tarîkin mazhar-ı pâk idi kalb-i enveri / oldu bekânın sırrı ve 'Adn içre bulsun 'izzetin / târîh-i tâmin âh idüb menkût ile yazdı kalem / olsun Rukiyye Hanım'a zâid İlahî rahmetin / fi 12 M sene 1227					

Katalog Nu.: 133			Fotoğraf Nu.: EK 38		
Kimlik: Hafız Hüseyin Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.7 Rebiülevvel 1227 - m.21 Mart 1812	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm ve mağfûr / Manastırlı Hâfız / Hüseyin Efendi / rûhiyçün / el-Fâtiha fi 7 RA sene 1227					

Katalog Nu.: 134			Fotoğraf Nu.: EK 38		
Kimlik: Ahmed Raşid Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / hasretâ fânî cihânda tûl 'ömr sürmedim / firkatâ takdîr bu imiş tâ ezil bilmedim / Kırımî Karasulu Çelebî / Ağa'nın mahdûmı merhûm / Ahmed Râşid Ağa rûhına / el-Fâtiha sene 1227					

Katalog Nu.: 135			Fotoğraf Nu.: EK 38		
Kimlik: Derviş Mehmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Mânyâvî nâm Mehmed Dede kim Mevlevî / nice dem ânâ erenler oldı nigâh-ı bâkî Hû / eylese âgaze-i meyân âyînân ile / nağme-i şevkine dirdi daima ihvânı Hû / ger semâ'ya girse tennure olur pâk-safâ / 'âşikâne devr ider ef'âl bu erkâmı Hû / hazret-i Monlâ Celâl'in bende-i sadıkları / çekmede gülbâng-i ma'nâ ism-i celâlhân Hû / hâh-ı Mûnisi fevtine tam târîh olsun bir du'â / Hakk ide Derviş Mehmed âşiyân cinâmı Hû / Sene 1227					

Katalog Nu.: 136			Fotoğraf Nu.: EK 38		
Kimlik: Hüseyin Mazlum Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Konyalı merhûm / ve mağfûr Hüseyin / Mazlum Dede / rûhiyün Fâtiha / sene 1227					

Katalog Nu.: 137			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Saliha Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / genc iken göcdi cihândan / böyle bir hulk-i halim diyârım / kabrini pür-nûr eyliye Rabbü'l-kerîm / Kırımı Karasulu Çelebî Ağa'nın / Kerîmesi merhûme Sâliha Hâtûn / rûhına el-Fâtiha / Sene 1227					

Katalog Nu.: 138			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Seyyid Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Seyyid (?) Hamdî (?) Bey'den olmuşdı (...) / (...) eyledi çille (...) menkabet / (...) eyleyüb çarh-ı felek oldı hayfâ / (...) âh ol ma'sûm-ı [pâk] 'âkıbet /					

(...) üçlerle didim târîh-i (...) / Seyyid (?) Ahmed'in oldı makamı ahret (?) / sene 1227

Katalog Nu.: 139			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Hatice Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1228 Ramazan – m.1813	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / hâsılı 'ömrüm çiğirim-pâresi / gitdi elden kaldı dilde yâresi / kıl şefâ'at bu civânım kuluna / vâlideynin gayrı yokdur çâresi / Peder (Bedir ?) Efendi'nin kerîmesi / merhûme Hadice Hanım / rûhına Fâtiha / sene 1228 N					

Katalog Nu.: 140			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Derviş Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.18 Şevval 1228 – m.14 Ekim 1813	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: destûr yâ hazret-i Mevlânâ / dirîğâ câm-ı mevî nûş idüb rûhım 'atâ / itdim kamu 'isyânıma tübtü ki sehv ile hatâ / itdim İlâhî kabrim beyt-i rahmetinle nûra gark / eyle Hüdâ'nın hükmüne razı olub cânım / fedâ itdim Giridî Resmovî Arnabut / oğlu merhûm Derviş Ahmed / rûhına Fâtiha / fî 18 L sene 1228					

Katalog Nu.: 141			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Seyyid Ahmed Eşref Monla	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Zilkade 1228 – m.19 Kasım 1813	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: vedî'a-i Rabb-i 'izzet / vesîle-i duhûl-i cennet / nûr-ı çeşm-i eb ü mâder / çiğir-pâre ve cân-perver / 'Az[i]m Efendi kapû-çûkadârı / Seyyid Mehmed Ağa-zâde merhûm / es-Seyyid Ahmed Eşref Monlâ rûhına / el-Fâtiha fî 25 ZA sene 1228					

Katalog Nu.: 142			Fotoğraf Nu.: EK 39		
Kimlik: Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1228 – m.1813	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / [hâsılı] ‘ömrüm ciğerim-pâresi / [gitdi elde]n kaldı dilde yâresi / kıl şe[fâ]‘a[t] [bu civânım] kuluna / vâlideynin gayrı [yokdur] çâresi / Peder (Bedir ?) Efendi’nin kerîmesi merhûme / Fâtıma Hanım rûhına / el-Fâtiha sene 1228					

Katalog Nu.: 143			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Hafız Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1228 – m.1813	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi’l-gafûr / Enderûn-ı Hümâyû’nda tevliyyet ağası / iken Kemânkeş Mustafa Paşa / tevliyetiyle çerâğ olan Dergâh-ı / ‘Âlî kapûcî-başlılarından / es-Seyyid Hâfız Mustafa / Ağa ruhiyçün Fâtiha / Sene 1228					

Katalog Nu.: 144			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Şerife Ayşe Zahide	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Rebiülevvel 1229 – m.23 Şubat 1814	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû dost / dergâh-ı Mevlânâ’da meydancı / ve na‘thân Ahmed Dede’nin / kerîmesi cennet-mekân Firdevs- / aşiyân merhûme ve mağfûre / Şerife ‘Âişe Zâhide rûhına / Fâtiha fî 3 RA sene 1229					

Katalog Nu.: 145			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Derviş Ahmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1229 – m.1813-14	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / âh kim bu çarh-ı dúnun kec tavrı âh / (...) dervîş ve şâh ider zebûn u nâ-tüvân / nây-veş elân ider elbet kudûm merg ile / Böyle[dir] âyîn-i ‘âlem resm-i dîrîn-i cihân / yüz sürünce türbet-i Monlâ-yı Rûm’a eyledi / ‘avdetinde hâk-pây-i pir için kurbân-ı cân / çıkıdı (...) [söyledi] târîh sâl-i fevtine / Hû deyüb Dervîş Ahmed kıldı Firdevsi mekân /					

sene 1229

Katalog Nu.: 146			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Derviş Süleyman Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1229 – m.1813-14	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / nâm-ı Kütahyalı Süleymân Dede kim Mevlevî / tekke-yi Monlâ-yı Rûmî'de güzârân her demi / çille-keş makkûl ehl-i 'aşk bir cân idi / terk-i tecrîd hücre-i kabrinde oldu münzevî / itmedi rağbet fenâ bezmine çün kıldı sefer / 'âlem-i bâkîde olsun nîk a'mâl hemdemi / söyledi ehl-i safâ tam târîh oldu Mûnisâ / menzil-i Dervîş Süleymân oldu kuds-i ma'nevî / sene 1229					

Katalog Nu.: 147			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Muhammed Arif Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Cemaziyelevvel 1230 – m.11 Nisan 1815	Serpuş: Kafesi Horasani Destar	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: şefâ'ati li ehli'l-kebairi min ümmeti / Hâcegân-ı Dîvân-ı Hümâyûn'dan / ve mektûbî-i hazret-i sadr-ı 'âlî / hulefâlarından sâbıkân gedüklüler / kâtibi merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr es-Seyyid / Muhammed 'Ârif Efendi / rûhiyçün Fâtiha / fi gurre-i CA sene 1230					

Katalog Nu.: 148			Fotoğraf Nu.: EK 40		
Kimlik: Mehammed Tahir Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Ramazan 1230 - m.2 Eylül 1815	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / âh kim bu 'âlem içre ben de şâdân olmadım / çâresiz derde esirim def'e imkân bulmadım / geçdi 'ömrüm görmedim sıhhat yüzün / bir misâfir gibi geldim bende mihmân olmadım / yâ İlâhî sen bilürsin gayri sendendir meded / yüzümi dergâhına sürmekden a'lâ bulmadım / Cebehâne-i 'Âmire ser-halîfesi merhûm / ve mağfûr el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr / [Mehe]mmed Tâhir Efendi rûhına Fâtiha / fi 27 N sene 1230					

Katalog Nu.: 149			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: Şerife Ayşe Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1230 - m.1814-15	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Şerîfe 'Âişe Hanım duyunca irci'î emrin / geçüb kaydı cihândan oldı hayfâ 'âz[i]m-i 'ukbâ / karîn 'afv u gufrân eyleyüb Bârihudâ zâtın / ola cennette anın hem-civârı hazret-i Zehrâ / tarîk-i Mevlevîye intisâbı var idi anın / ki ahir demde yaver oldu ânâ rûh-ı Mevlânâ / yazıldı eşk-i hasretle mezâr-ı sengine târîh / Şerîfe 'Âişe itdi na'îmi mesken ü me'vâ / sene 1230					

Katalog Nu.: 150			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: Ömer Tahir Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1231 - m.1815-16	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / dâder-i Hâlet Efendi aşkla / bir zeman olmuş idi hayret-zede / eyledikde 'azm-i gülzâr-ı visâl / hicri kıldı 'âlemi âteş-gede / acıyub cânlar didi târîhini / eyledi rihlet 'Ömer Tahir Dede / sene 1231					

Katalog Nu.: 151			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: İbrahim	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1232 - m.1816-17	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû dost / hânkâh-ı hazret-i şâh-ı tarîkat-ı Mevlevî / melce' ü eftâde-gân vadî-i aşk u cemâl / maksem-i envâr-ı feyz-i nûr-ı bahş kâm-dil / hazret-i pîrây-ı kürûm aşikân-ı ehl-i hâl / nakd-i hali olsada mağşuş olur hâlis 'iyâr / pûte-i tandır-ı Mevlânâ'da kim olursa kâl / çileyi doldurdu bu zât-ı bihîn kâm-ver / hücre-i Firdevsi kıldı cilve-gâh-ı bi-melâl / buldı yakîn muhabbetde bu dem 'âlî makâm / kandil oldı bâde-i aşka düşünce bi-mecâl / çıkıdı bir sahib-i dil Âgâh dedi târîhini / İtdi İbrâhîm dergâh-ı habîbi rûy-i mâl / rûhına el-Fâtîha / sene 1232					

Katalog Nu.: 152			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: Derviş Hasan Baba	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1232 - m.1816-17	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr es-Seyyid / Dervîş Hasan Baba / rûhına el-Fâtiha / sene 1232					

Katalog Nu.: 153			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: Dervîş Hayrullah Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1233 - m.1817-18	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / cennet-mekân Firdevs-âşiyân / merhûm ve mağfûr / Dervîş Hayrullah / Dede rûhına Fâtiha / sene 1233					

Katalog Nu.: 154			Fotoğraf Nu.: EK 41		
Kimlik: Dervîş Hüseyin (Manisalı)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1233 - m.1817-18	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm ve mağfûr el muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr / Manisalı Dervîş / Hüseyin rûhiyçün / Lillâhi'l-fâtiha / sene 1233					

Katalog Nu.: 155			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Mehammed Emin Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1233 - m.1817-18	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / mektûbî hulefâsından / Dervîş Paşa / et kâtibi Üsküdârî / merhûm Mehammed Emîn Efendi'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1233					

Katalog Nu.: 156			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Süleyman Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.7 Safer 1234 - m.6 Aralık 1818	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Darphâne-i 'Âmire sergi / halifesi el-Mevlevî es-Seyyid / Mehemed Sâdık Efendi'nin / müdir-i umûrî olan muhibb-i / Mevlevî merhûm ve mağfûr / el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihî'l-gafûr / Süleymân Ağa rûhına el-Fâtiha / fî 7 S sene 1234					

Katalog Nu.: 157			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Seyyid Mehemmed Arif Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Safer 1234 - m.11 Aralık 1818	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / [em]r-i [Ha]kkla emrâz geldi benim tenime / bulmadı sıhhat vücûdum sebab oldu / mevtime Çelebî Efendi'nin / kahveci-başısı merhûm / Seyyid Mehemed 'Ârif Ağa'nın / rûhiyçün Fâtiha / 12 S sene 1234					

Katalog Nu.: 158			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Hafız Abdullah Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.14 Rebiülahir 1235 - m.30 Ocak 1820	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Galata Mevlevîhânesi'nin / mukîm dervîşândan / merhûm ve mağfûr Sîmâvî / Hâfız Abdullah Dede / rûhiyçün el-Fâtiha / fî 14 R sene 1235					

Katalog Nu.: 159			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Dervîş Halil	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1235 - m.1819-20	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihî'l-gafûr / Beşiktaş Mevlevîhânesi'nde / semâ'zen-başısı / Halebli Dervîş Halil / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1235					

Katalog Nu.: 160			Fotoğraf Nu.: EK 42		
Kimlik: Şerife Hatice Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1235 - m.1819-20	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / Sem'î-zâde'nin zevcesi / merhûme Şerîfe Hadîce Hanım'ın / rûhına Fâtiha / sene 1235					

Katalog Nu.: 161			Fotoğraf Nu.: EK 43		
Kimlik: Şerife Nefise Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1235 - m.1819-20	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / 'âh kim bu 'âlem içre bende şâdan olmadım / derdime dermân aradım def'e imkân bulmadım / geçdi 'ömrüm âh görmedim sıhhat yüzün / bir misâfir gibi geldim bunda mihmân olmadım / yâ İlâhî sen bilürsin gayrı sendendir meded / yüzümi dergâhına sürmekden a'lâ bulmadım / Muğlalı Hâcî Hüseyin Ağa'nın / kerîmesi merhûme Şerîfe Nefise Hanım'ın / rûhiyçün Fâtiha / sene 1235					

Katalog Nu.: 162			Fotoğraf Nu.: EK 43		
Kimlik: İbrahim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.19 Safer 1236 - m.26 Kasım 1820	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / muhibbân-ı tarikat-ı 'aliyye-i Mevlevîye fuhûl-i / 'ulemâ-i ulviyyeden 'ârif ü âgâh şikk-ı sâni-i / esbak cennet-mekân merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr Kassâbbaşı / zâde İbrâhîm Efendi'nin rûhiyçün / el-Fâtiha fî 19 S sene 1236					

Katalog Nu.: 163			Fotoğraf Nu.: EK 44		
Kimlik: Muhammed Bahir Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.11 Rebiülahir 1237 - m.5 Ocak 1822	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / ecille-i ricâl-i Devlet-i 'Aliyye'den / hâlâ Tevki'î Dîvân-ı Hümâyûn Muhammed Sa'îd / Hâlet Efendi'nin 'utekâsından hazînedârı / merhûm ve mağfûr Muhammed Bâhir / Efendi'nin [rû]hiyçün el-Fâtiha / fî 11 R sene 1237					

Katalog Nu.: 164			Fotoğraf Nu.: EK 44		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.19 Zilkade 1237 - m.7 Ağustos 1822	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / (...) / Efendi (...) / cennet-mekân merhûme (...) / Hâtûn rûhına [Fâtiha] / fî 19 ZA sene 1237					

Katalog Nu.: 165			Fotoğraf Nu.: EK 44		
Kimlik: Halet Said Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.11 Rebiülevvel 1238 - m.26 Kasım 1822	Serpuş: -	Mezar Tipi: Zemine Sabit (Türbe İçi)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / 'İzzet bu mısra-ı tam / târîh-i mâtem olsun / Hâlet Sa'id Efendi / pirâne hem-dem olsun / fî 11 RA sene 1238					

Katalog Nu.: 166			Fotoğraf Nu.: EK 45		
Kimlik: Mehmed İzzî Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Cemaziyelevvel 1238 - m.14 Ocak 1823	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / kutbü'l-'ârifîn / gavsü'l-vâsilîn / hâcegân-ı 'âlîşân / hazerât-ı Nakşibendîye'den / eş-Şeyh Mehmed Âgâh el-Nakşibendî- / zâde ser levha-i yemîn sâbık / eş-Şeyh İbrâhîm Efendi-zâde / eşrâf-ı kuzâtdan eş-Şeyh / es-Seyyid Mehmed 'İzzî Efendi / rûhına Fâtiha / gurre-i CA sene 1238					

Katalog Nu.: 167			Fotoğraf Nu.: EK 45		
Kimlik: Derviş Seyyid Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Muharrem 1239 - m.1 Ekim 1823	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: dost / dâr-ı dünyâda civân iken gezerdim bir zamân / nâgehân irdi ecel itdi yerim bağ-ı cinân / derdime hiç bulamadım bir dürlü emân / vâlideynim itdiler âh [u] figân bir zamân / ser-kudûmî Ahmed Dede'nin / kaynı muhibb-i Mevlevîye'den / merhûm ve mağfûrun leh Dervîş / es-Seyyid Mehmed'in rûhiyçün / Fâtiha fî 25 M sene 1239					

Katalog Nu.: 168			Fotoğraf Nu.: EK 45		
Kimlik: Hacı Mansur Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1239 - m.1223-24	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: Hû / tâ'ât-ı Hakkı (...) adı bir aziz-erşede / bak terk-i hesti eyleyüb göcdi Hâcı Mansûr Dede / dervîş pür-'irfân idi bir Melâmî şân idi / nâmı Velî Osmân idi 'âşıkı âl-i Ahmed'e / zikri idi ism-i Celâl fikri idi ancak cemâl / cân atdı ol pîr-i kemâl kurb-i visâl-i sermede / beher şehîd-i Kerbelâ halka sebîl eylerdi mâ' / bir Fâtîha eyle 'atâ' ihlâs ile bu merkade / Safvet bu târîhi oku fânî cihâne meyli ko / dergâh-ı Hakk'a Hû deyü gitdi Hâcı Mansûr Dede / sene 1239</p>					

Katalog Nu.: 169			Fotoğraf Nu.: EK 45		
Kimlik: Saliha Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.8 Zilhicce 1240 - m.24 Temmuz 1825	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Sâliha Hâtûn'un irdi va'desi çün ahire / yalnız zan eyleme ismi müsemma Sâliha / râh-ı Hakk'a cânını kurbân idüb bayramda / işte makbûl-i Hüdâ olduğu hâl Sâliha / va'de-i Hakkdır bozulmaz var buna îmânımız / cennet-i huldî vire ancak 'ibâdî Sâliha / düzen açılmış behište nâzır-ı çeşm olmada / kabr-i gülzâr-ı cinânında kokar bir râyiha / ağlayub fevti için târîhini Sâkıb dedi / Sâliha her 'âbide rûhiyçün el-Fâtîha / fi 8 Z sene 1240</p>					

Katalog Nu.: 170			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Derviş Mehmed Celaleddin	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1240 - m.1824-25	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: Hû dost / Süleymâniyeli kovacı / Dervîş Ahmed'in / mahdûmı Dervîş / Mehmed Celâleddîn'in / rûhına Fâtîha / sene 1240</p>					

Katalog Nu.: 171			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Derviş Mehammed (Gelibolulu)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1240 - m.1824-25	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm Geliboğlulu / kuru kahveci gençliğine / doymayan derdine dermân / bulmayan merhûm Dervîş / Mehmed rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1240					

Katalog Nu.: 172			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Seyyid Raşid	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.21 Şevval 1241 - m.29 Mayıs 1826	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: küllü men ‘aleyhâ fân / bu tekve-i kevn ü mekân fânîdir ey tab‘-ı Selîm / ‘ukbâyı yabdurma emân Allah’dır ancak kadîm / hem-nâm-ı mahbûb-ı İlâh Seyyid Raşid tabe-serâh / güher-veş oldu işte âh hâk-i siyâh içre mukîm / devrinde âh olmuş idi [fenn-i rebâbın] ¹⁸⁹ mucidi / fânî makama Hû dedi göcdi o merd-i mustak[im] / cennetle güzlârî ile eltâf-ı bisyârî ile / envâr-ı didârî ile mükerrem ide Rabb-i Kerîm / çıkdıkda şems-i ma‘nevî târîhe saldı pertevi / kıldı Kemânî Mevlevî Seyyid Raşid ‘azm-i na‘îm / fî 21 L sene 1241					

Katalog Nu.: 173			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Hatice	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1241 - m.1825-26	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / gonca gülüm gitdi cennet bağına / firâkı kaldı vâlidesi cânına / merhûm Saka Dervîş / Ahmed’in kerîmesi merhûme / Hadîce rûhına Fâtiha / sene 1241					

Katalog Nu.: 174			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Seyyid Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1241 - m.1825-26	Serpuş: Dolama	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / berber Memiş Ağa’nın pederi / merhûm ve mağfûr el-muhtâc /					

¹⁸⁹ Süheyl Ünver, *Mevlevilik Kütüğü*, SK., SÜK. 350, vr. 9.

ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr / [es-Se]yyid Mustafa Ağa'nın / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1241

Katalog Nu.: 175			Fotoğraf Nu.: EK 46		
Kimlik: Ahmed Muhtar	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Muharrem 1242 - m.5 Ağustos 1826	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / tıfl-ı pâk-i nâzır-ı âb-ı Stanbul / şerbet-i zehr-âbe-i mevtille oldı telh- kâm / bu cihânda bir içim su bulmasın sâkî mevt / kâsesi ayn-ı serâb olsun ilâ yevmü'l- kıyam / katre-i eşkimle 'Aynî yazdılar târihini / Ahmed Muhtâr'a Firdevs-i bergin ola makâm / fî gurre-i M sene 1242					

Katalog Nu.: 176			Fotoğraf Nu.: EK 47		
Kimlik: Seyyid Mehmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Muharrem 1242 - m.31 Mart 1827	Serpuş: Katibi	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / ziyâretten murâd du'âdır / bugün bana ise yarın sanadır / 'Azmi Efendi'nin / kapû-çûkadârı / merhûm ve mağfûr / ilâ Rabbihi'l-gafûr Seyyid Mehmed / Ağa'nın rûhına Fâtiha / fî 3 N sene 1242					

Katalog Nu.: 177			Fotoğraf Nu.: EK 47		
Kimlik: Çiçek-zade Osman Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Ramazan 1242 - m.22 Nisan 1827	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / a'zam-ı ricâl-i Devlet-i 'Aliyye'den / merhûm cennet- mekân Firdevs-âşiyân / Giridî Resmovîyyü'l-asl Ahmed / 'Azmi Efendi'nin hazînedârı / merhûm ve mağfûrun leh Giridî Çiçek- / zâde Osmân Ağa'nın rûhına / el-Fâtiha fî 25 N sene 1242 seher					

Katalog Nu.: 178			Fotoğraf Nu.: EK 47		
Kimlik: İbrahim Haşim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.11 Şaban 1243 - m.27 Şubat 1828	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: kâğıdıcı el-Hâc 'Ârif / Ağa'nın oğlu merhûm / ve mağfûrun leh Seyyid İbrâhîm Hâşîm / Efendi rûhına Fâtiha / fi 11 Ş sene 1243					

Katalog Nu.: 179			Fotoğraf Nu.: EK 47		
Kimlik: Zeyneb Hatun	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1243 - m.1827-28	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: o[ku]yalar Fâtiha rahmeten li'l-'âlemîn / durağı cennet ola fi makamın emî[n] / Hasan Efendi'nin vâlidesi / merhûme Şerife Zeyneb Hâtûn / rûhına Fâtiha / sene 1243					

Katalog Nu.: 180			Fotoğraf Nu.: EK 47		
Kimlik: Enis	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.20 Ramazan 1244 - m.26 Mart 1829	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: yâ Hû / Kulekapu Tekyesi / mürşidi Şeyh Kudret'in / itdi ecel tflımı / hâk-i siyehde nihân / ağladı bir cân dedi / Safvet'e târîhini / Âl-i Mehemed Enîs / cenneti itdi mekân / fi 20 N sene 1244 yevm-i pençsenbe					

Katalog Nu.: 181			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Seyyid Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1244 - m.1828-29	Serpuş: Dolama	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / Seyyid berber Memiş / Ağa'nın mahdûmı / merhûm 'âdem Seyyid / Ali rûhına Fâtiha / sene 1244					

Katalog Nu.: 182			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Seyyid Mehemmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1245 Şaban - m.1830	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / eğer şâh-ı cihân olsan / felek kaddini bükmez mi / [kar]a yerde türâb olduk / sana 'ibret bu yetmez mi / Hacı Yusuf oğlu merhûm / es-Seyyid Mehemmed Ağa'nın / rûhiyün el-Fâtiha / fi Ş sene 1245					

Katalog Nu.: 183			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Hacı Ali	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1245 - m.1829-30	Serpuş: Nakşi Tacı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / şâh-ı Nakşibende muhlis bende-i el-Hâc Ali / sâlik-i râh-ı tarikat 'âşık-ı hubb-i İlâh / Gıll [ü] gışşdan kalbi pür enverleri saff bulub / menzili tahkîkde zikrullahı itmiş piş-gâh / çile-i riyâzet içre eyleyüb muhikk-i vücûd / itmedi rağbet cihânın varına germ ü nigâh / küllü nefsin zâikatü'l-mevt dedi çünkü Hüdâ / hâh-ı nâ-hâh itmede rûz-ı ecel 'ömri tebâh / oku gel tam târîhi ihlâs ile Mûnis Dede / yâd ola yek Fâtiha el-Hâc Ali cennet-penâh / sene 124[5]					

Katalog Nu.: 184			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Hacı Raşid İbrahim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1245 - m.1829-30	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Hayf el-Hâc Râşid İbrâhîm Efendi-i güzîn / hâcegândan idi kesb itmişdi zâtı rif'atî / ma'rifet-perver hünerle fâ'ikü'l-emsâl olub / dâniş ü 'irfân ve rüşdile var idi şöhreti / bende-i dergâh-ı Mevlânâ idi hem mu'tekid / 'ârif-i âgehdi hep esrâr idi her sohbeti / gülistân-ı 'adn içinde Hakk sefâ-yâb eyleyüb / rûhına bî-hadd kıla Bârî te'âlâ rahmeti / hâtif-i gaybi didi fevtinde târih-i güher / itdi İbrâhîm Râşid mesken-i a'lâ cenneti / rûhiyün el-Fâtiha sene 1245					

Katalog Nu.: 185			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Munis Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.4 Muharrem 1247 - m.15 Haziran 1831	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / mîhmân-ı civân vasl oldı göcüb devrândan / puhte-i 'aşk-ı Hüdâ aşçı-başı Münis Dede / rûhını Hakk şâd ide âgâh 'âşık cân idi / mâh-ı matem içre oldı târik mihnet-gede / himmet-i 'ulyâ-yı Mevlânâ ile yâ Rabb bu pîr / hem-civâr olsun kıyametde Resûl Ahmed'e / fevti târîhin oku bir Fâtihayla kıl du'â / ni'met-i vasl-ı cemâle seyr ola Münis Dede / fî 4 M sene 1247</p>					

Katalog Nu.: 186			Fotoğraf Nu.: EK 48		
Kimlik: Emine Hanım Tûtî	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.18 Cemaziyelahir - m.24 Kasım 1831	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-gafûr / sabr ile mükerrerem olsun eş-Şeyh Kudretullah / ma'sumının oldı câyi behişt-i a'lâ / ol gül-nihâl-i 'iffet-i neşüküfte (...) iken / terk idüb fenâyı âh itdi 'azm-i 'ukbâ / târîhin itdim inşâ ucdıkda rûh-ı pâki / olsun Emine Hanım tûtî dâr-ı me'vâ / fî 18 Cemâziye'l-âhir sene 1247 yevm-i çehârşenbe</p>					

Katalog Nu.: 187			Fotoğraf Nu.: EK 49		
Kimlik: Şerife Ayşe Sıdika Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.8 Rebiülevvel 1248 - m.4 Eylül 1832	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / aldı bu gül-i goncamı Hakk bağına encâm-ı kâm / cennet-i a'lâda gülsün eyleyüb merdüm-i hüzzâm / nâzenînim bî-bekâ dünyâ reh-gâhın alması / eylesün 'ukbâda ikrâm hazret-i Rabbü'l-enâm / cedd-i pâki ol Resûl-i kibriyânın 'aşkına / kabrini pür-nûr ide tâ haşra dek Mevlâ müdâm / 'abdülhakir ağlayub feryâd u figân iderek / dergeh-i Sübhân'a 'arz itdim niyâzı bi't-tamâm / 'avn-ı Yezdânıyla yazdı Hâmîdâ târîh-i tam / 'Âişe Sıdika'ya Firdevs ola kâm-ı makâm / es-Seyyid Mustafa Hamid Efendi'nin kerîmesi / Şerife 'Âişe Sıdika Hanım'ın rûhiyçün / Fâtîha fî 8 RA sene 1248</p>					

Katalog Nu.: 188			Fotoğraf Nu.: EK 49		
Kimlik: Şerife Ayşe Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.21 Receb 1248 - m.14 Aralık 1832	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / gel efendim nazar eyle bu mezarın taşına / 'âkil [isen gafil olma] aklını al başına / salunub [gezerdim bak] neler geldi başıma / 'âkıbet [türâb oldum] taş dikildi başıma / merhûm [ve mağfûr ilâ] rahmeti Rabbihi'l-gafûr / Kırımlı (...) [mer]hûme Şerîfe / 'Âişe Hanım rûhına el-Fâtiha / fi 21 B sene 1248					

Katalog Nu.: 189			Fotoğraf Nu.: EK 49		
Kimlik: Şerife Ayşe Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1248 - m.1832-33	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / 'İzzet Efendi'nin zevcesi / merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerîfe 'Âişe Hâtûn / rûhına Fâtiha / sene 1248					

Katalog Nu.: 190			Fotoğraf Nu.: EK 50		
Kimlik: Seyyid Mustafa Hamid Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.2 Safer 1249 - m.21 Haziran 1833	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / merhûm ve mağfûr el-muhtâc / ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr Enderûn-ı / Hümâyûn'dan muhrec su nâzırı / esbak Musâhib es-Seyyid Ahmed Ağa- / zâde es-Seyyid Mustafa Hâmid Bey'in / rûh-ı şerîfiyün el-Fâtiha / fi 2 S sene 1249					

Katalog Nu.: 191			Fotoğraf Nu.: EK 50		
Kimlik: Şerife Nefise Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.2 Cemaziyelahir 1249 - m.17 Ekim 1833	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / siyâdetlü Şeyh Kudretullah / Efendi'nin hâla-zâdesi ve semâ'zen / başı Halebli Halîl Dede merhûmun / kerîmesi merhûme ve mağfûrun lehâ / Dervîşe Şerîfe Nefise Hâtûn / rûh-ı Şerîfi için el-Fâtiha / fi 2 C sene 1249					

Katalog Nu.: 192			Fotoğraf Nu.: EK 50		
Kimlik: Arif Muhammed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Receb 1249 - m.25 Kasım 1833	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / [emr itdi] Hüdâ eyledi fermân / [ir]mişdi ecel vermedi emân / murâda irmedim dünyâda hemân / cennette vire murâdım Hâlik-i Rahmân / Hâcî Ahmed Ağa'nın mahdûmı / merhûm 'Ârif Muhammed / rûhiyçün Fâtiha / fî 12 B sene 1249					

Katalog Nu.: 193			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Derviş Nuri	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1249 Ramazan - m.1834	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm ve mağfûrun leh / ilâ Rahmeti'l-gafûr / İslâmbollı / lüleci Derviş / Nûrî'nin rûhına Fâtiha / sene 1249 N					

Katalog Nu.: 194			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Derviş İsmail	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.16 Şevval 1249 - m.26 Şubat 1834	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Amasya şeyhi-zâde / merhûm Derviş / İsmâ'îl rûhiyçün Fâtiha / fî 16 L sene 1249					

Katalog Nu.: 195			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Şerife Ayşe Sıdika Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.20 Cemaziyelahir 1250 - m.24 Ekim 1834	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / nev-[civ]ânım ucdı cennet bâğına / firâkı kaldı vâlidesi cânına / Tâtâr Ağası el-Hâc / Ahmed Ağa'nın kerîmesi / merhûme Şerîfe 'Âişe / Sıdika Hanım rûhına Fâtiha / fî 20 C sene 1250					

Katalog Nu.: 196			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Derviş Çırçır	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1250 - m.1834-35	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / merhûm ve mağfûr Bağdâdî / Lüleci Dervîş / Çırçır rûhına Fâtiha / sene 1250					

Katalog Nu.: 197			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Derviş Mustafa Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Ramazan 1251 - m.21 Aralık 1835	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / merhûm ve mağfûrun leh / Güzelhisârî hâfız-ı / kütüb Dervîş / Mustafa Dede'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / gurre-i N sene 1251					

Katalog Nu.: 198			Fotoğraf Nu.: EK 51		
Kimlik: Şeyh Seyyid Mustafa Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.23 Ramazan 1252 - m.1 Ocak 1837	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / eğer şâh-ı cihân olsan / felek kaddini bükmez mi / kara yerde türâb olduk / sana 'ibret bu yetmez mi / Denizli'de vâki' Mevlevî- / hâne'nin şeyhi merhûm Karamânî / Şeyh Seyyid Mustafa Efendi rûhına / el-Fâtiha fî 23 N sene 1252					

Katalog Nu.: 199			Fotoğraf Nu.: EK 52		
Kimlik: Seyyid İbrahim Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1252 - m.1836-37	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / cihâna doymadı cânım / ecel aldı giribânım vebâ / zahmına düş oldum böyle / emr itmiş Sübhânım Kavsî- / zâde merhûm es-Seyyid İbrâhîm / Dede'nin rûhına Fâtiha / sene 1252					

Katalog Nu.: 200			Fotoğraf Nu.: EK 52		
Kimlik: Seyyid Hasan Ayni Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.4 Safer 1253 - m.10 Mayıs 1837	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: yâ Hû / kibâr-ı vâlâ-tebâr-ı tarîk-i sa'âdet-refîk-i / Mevlevîye'den Bâb-ı 'âli hacesi / iken bâl-küşây-ı semâ'-gede-i / lâhût olan sultânü'ş-şu'arâ / ve burhânü'l-'urefâ 'Ayntebâbî mevlânâ / es-Seyyid Hasan 'Aynî Efendi / hazretlerinin rûh-ı pür-fütûhlarına / rızâen Lillâh-i te'âlâ el-Fâtîha / fî 4 S sene 1253					

Katalog Nu.: 201			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Şerife Hatice Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1253 Receb - m.1837 Ekim	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / es-Seyyid Tâtâr Mustafa / Ağa'nın zevcesi merhûme / ve mağfûre ilâ rahmeti / Rabbihi'l-gafûr Şerife / Hadice Hanım rûhına / el-Fâtîha fî B sene 1253					

Katalog Nu.: 202			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Şerife Necibe Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1 Ramazan 1253 - m.29 Kasım 1837	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / hâlâ muhibb-i Mevlevîye'den / Mısır Çarşulu es-Seyyid / Mehmed 'İzzet Efendi'nin / vâlidesi dervîşe merhûme / ve mağfûrun lehâ Şerife / Necibe Hanım'ın rûhiyçün / rızâen Lillâh-i te'âlâ el-Fâtîha / fî gurre-i N sene 1253					

Katalog Nu.: 203			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Ataullah Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.22 Muharrem 1254 - m.17 Nisan 1838	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / 'Ataullah Mehmed nâmı idi işbu merhûmun / Hüdâ rahmet buyursun gitdi şimdi semt-i 'ukbâya / alub haftâni Hâlet Efendi bir zamân etdi / bu evsâf ile hizmet itmeği zâtâda pîrâye / tarîk-i Mevlevîye'de ez dil ü cân eyleyüb hizmet / tevessül					

itmişdi dergah-i vâlâ-yı Monlâ'ya / du'â kıl rûhına gecme görübde hâk ile yeksân / gelen
elbet gider 'âdet bu gûne dâr-ı dünyâya / bu seng-i kabrine nakş eyledim menkût ile târîh /
'Atâullah behiştî buldı Hakkâ gitdi 'ulyâya / fî 22 Muharrem sene 1254

Katalog Nu.: 204			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Tahir Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.15 Safer 1254 - m.10 Mayıs 1838	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / itdi Tâhir Dede ahenk-i makâm-ı rihlet / ide dergâh-ı na'im içre safâ def çalarak / na't u âyin-i şerîfi okuyan 'uşşâka / peyrev olmaklık idi kârı o pîrin ancak / işiden eski 'öşr kıssasını ol zâtn / saf dil olduğuna şâhid olurdu mutlak / rûhını rahmet ve ihlâs ile taltîf ideni / ide 'allâm u latîf ehl-i cinâne mülhak / nezr-i Pîr ile didim fevtine târîh oku gel / evc-i huldi ide Tâhir Dede'ye dâire Hakk / fî 15 S sene 1254					

Katalog Nu.: 205			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Said Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1254 - m.1838-39	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Allah / genc-i esrâr-ı ilâhî bende-i Mevlânâ / keşf-i râz itmezidi esrârını aslâ / cümle dergâha gidüb halka-i tevhîd idi farzâ / her birinden alacak lezzet-i gûş-ı Hüdâ / zâtına dinse olur şârih-i sâni sezâ / eyvâh eyvâh göcdi Sa'id Dedem hayfâ / Fâtiha 1254					

Katalog Nu.: 206			Fotoğraf Nu.: EK 53		
Kimlik: Seyyid Memiş Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1254 - m.1838-39	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / dehre berber gelmemiş gelmez Memiş Ağa gibi / himmet-i Selmân-ı Pâk'e uğramıştır bi-gümân / 'aklı başında olan sevmez cihâmı kıl kadar / işte bu merhûm terk itdi sivâyı virdi cân / 'abd-i Mevlânâ muhibb-i Mevlevî bir pîr idi / oldu hâmûşâna hem-dem rahmet itsün müste'ân / rûhını bir Fâtiha'yla yâd iden züvvârının / Hakk erenler yaveri olsun kıyâmetde hemân / fevti için çıkdı bir târîh oku eyle eyle du'â / fevk-i 'Adni eylesün Seyyid Memiş yâ Rabb mekân / merhûmun rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1254					

Katalog Nu.: 207			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Şerife Hatice Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1254 - m.1838-39	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Tâhir Dede'nin / vâlideleri merhûme / Şerife Hadice Kadın / rûhiyçün Fâtiha / sene 1254					

Katalog Nu.: 208			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Ali Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.2 Şaban 1255 - m.11 Ekim 1839	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / muhibb-i tarikat-ı 'aliyye-i hazret-i / Mevlânâ'dan merhûm / ve mağfûrun leh ilâ / rahmeti Rabbihi'l-gafûr / Mâliyye Muhâsebesi / ketebesinden Harbiyye / kâtibi Ali Efendi'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 2 Ş sene 1255					

Katalog Nu.: 209			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Mehemed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.13 Şevval 1255 - m.20 Aralık 1839	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / dergeh-i Mollâ-yı Rûm ya'ni Beşiktaş'da / ol ki Kırımî Dede açıcı-başı çok zamân / şem'-i münevver idi Şeyh Yusuf'dan çerâğ / mahv-ı vücûd eyleyüb aşkdan aldı nişân / sâhib-i hulk-i hamîd âşık-ı sâdik idi / diyerek Allah Hû dost eline atdı cân / çekdi fenâdan elin menzilin itdi bekâ / vasl-ı Hüdâ'ya irüb dîdeden oldu nihân / irdi (...) gûşuna cânib-i Hakdan anın / cümleye itdi vedâ' vuslata irdi hemân / fevtine yazdım bu târîhimi menkûta / merkadın olsun Mehemed Dede bâğ-ı cinân / fi 13 L sene 1255					

Katalog Nu.: 210			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Seyyid Mehemmed Molla Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.5 Muharrem 1257 - m.27 Şubat 1841	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / bu hânkah-ı şerîfde / bendegân-ı Mevlevîye'den / açıcı dede ve du'âcı / ve hâfız-ı kütüb ve türbedârlık / hizmet-i celîleleriyle müstahdem / Tekfûrdağı meşâyihinden Kırımî / Efendi-zâde merhûm ve mağfûrun leh / es-Seyyid Mehemmed Molla Dede rûh-ı şerîfiyün / el-Fâtiha fî 5 M sene 1257					

Katalog Nu.: 211			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Derviş Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.5 Rebiülevvel 1257 - m.27 Nisan 1841	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû / Rûmelîyyü'l-asl / olub Konya'dan hasta / gelüb irtihâl-i dâr-ı bekâ / eyleyen merhûm ve mağfûrun leh / Derviş Mehemmed'in / rûhiyün el-Fâtiha / fî 5 RA sene 1257					

Katalog Nu.: 212			Fotoğraf Nu.: EK 54		
Kimlik: Şerife Hatice Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.29 Ramazan 1257 - m.14 Kasım 1841	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ İlâhî ol mübârek ism-i pâkin 'izzeti / hem Resûl'ün fahr-i 'âlem şâh-ı kevineyn hürmeti / eyle kabrim ravza-i cennet yâ İlah'e'l-'âlemîn / gece gündüz eylesünler hûr-i gilmân hizme[t]i / bu dergâh-ı şerîfde meydâncı Osmân / Dede'nin teyzesi merhûme Şerife Hadice / Hanım rûhına el-Fâtiha / fî 29 N sene 1257					

Katalog Nu.: 213			Fotoğraf Nu.: EK 55		
Kimlik: Derviş Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Ramazan 1258 - m.1 Kasım 1842	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: a) Hüve'l-bâkî / Mevlevîlerden idi nûş eyledi şurb-i ecel / bezm-i fânîden geçüb hem-nâm-ı mahbûb-ı İlah / yandı cânlar hânkâh-ı dehre itdikde vedâ' / itdi hüzn îrâs					

ehibbâya peyâm-ı fevti âh / leyle-i Kadr idi rihlet kıldı mâh-ı rûzede / ‘azm idüb Mevlâsına kurb-i Hüdá’ya açdı râh / Hakk te‘âlâ eyleyüb hem-saye-i Monlâ-yı Rûm / tekye-i Firdevs-i ‘ukbâda ide ârâm-gâh / fevtine Leylâ teessüfle didim târîh-i tâm / kurb-i Hakk’da eylesün Dervîş Mehemed cilve-gâh / leyle-i Kadr N sene 1258

b) bu hânkâhda vekîlharçlık hizmetiyle müstahdem merhûm Dervîş Mehemed rûhiyçün Fâtiha leyle-i Kadr N sene 1258

Katalog Nu.: 214			Fotoğraf Nu.: EK 55		
Kimlik: Seyyid Abdülhalim Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Şevval 1258 - m.7 Kasım 1842	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-hallâku’l-bâkî / Yenikapu Mevlevîhânesi’nde / post-nişîn merhûm / Şeyh ‘Abdurrahîm Efendi- / zâde merhûm ve mağfûrun leh / es-Seyyid ‘Abdülhâlm Dede’[nin] / rûhiyçün el-Fâtiha / fî 3 L sene 1258 Rif’at Mısırî					

Katalog Nu.: 215			Fotoğraf Nu.: EK 56		
Kimlik: Mehmed Necib Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Rebiülevvel 1259 - m.12 Nisan 1843	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / tarîkat-ı Mevlevîye’de dervîş (...) / ‘aşk (...) gözlerim giryân idi (...) / geldi Hakktan ‘illet-i ishâl çâre bulmadım / bulmuş olsaydı bulurdı çâreni Lokmân / dem-be-dem artup bu ‘illet benzimi itdi hazân / nûş idüb mevt şerâbı güzerân oldum nihân / kimseye bâkî değildir bu cihân andan harâb / ‘afv idüb yâ Rabb günâhım kabrimi eyliye cinân / merhûm ve mağfûr tarîkat-ı hazret-i / Mevlevîye’den Mâliyye Kalemî hulefâsından / Dervîş Mehmed Necib Efendi’nin / rûhiyçün ziyâret iden ihvân Fâtiha okuyalar / fî 12 RA sene 1259					

Katalog Nu.: 216			Fotoğraf Nu.: EK 56		
Kimlik: Meryem Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.7 Rebiülahir 1259 - m.7 Mayıs 1843	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / Güzelhisârî merhûm / türbedâr Mustafa Dede’nin / vâlidesei merhûme ve mağfûrun lehâ / Meryem Hâtûn’un rûhı / içün el-Fâtiha / fî 7 R sene 1259					

Katalog Nu.: 217			Fotoğraf Nu.: EK 56		
Kimlik: Derviş İbrahim	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.10 Cemaziyeahir 1259 - m.8 Temmuz 1843	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû dost / genc-i esrâr-ı İlâhî bende-i Mevlânâ / senâ itmez idi esrârını aslâ / matbah-ı Mevlânâ'da hizmetde olub / Şumnu kazâsında Osmân pazârın'da / mütevellid merhûm ve mağfûrun leh Derviş / İbrâhîm rûh[1] için Allah / rızâsı için el-Fâtiha / fi 10 C sene 1259					

Katalog Nu.: 218			Fotoğraf Nu.: EK 57		
Kimlik: Keşfi Ahmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.29 Receb 1259 - m.25 Ağustos 1843	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû dost / Galata Dergehi ser-nâyî Dede Mahmûd'un / neclini eyledi tennûr-ı ecel hayf ifnâ / itmeden çillesini matbah-ı Mollâ'da temâm / ateş-i mevte giriftâr olarak oldu hebâ / ismi Ahmed idi hem seyyid idi hem hâfız / 'ilm u 'irfân ve hûner dahi verilmişdi ânâ / didi târîhini geldi bana bir cân yâ Hû / itdi Keşfi Dede dergâh-ı bekâyı me'vâ / fi 29 B sene 1259					

Katalog Nu.: 219			Fotoğraf Nu.: EK 57		
Kimlik: Hacı Memiş Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1261 - m.1845	Serpuş: Dolama	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / beni kıl mağfîret ey Rabb-i Yezdân / bi-hakk-ı 'arş-ı a'zam nûr-ı Kur'ân / gelüb kabrim ziyâret iden ihvân / ideler rûhıma bir Fâtiha ihsân / Balık Pazarı'nda Yemenîci el-Hâc / Memiş Ağa rûhına Fâtiha / sene 1261					

Katalog Nu.: 220			Fotoğraf Nu.: EK 57		
Kimlik: Mehammed Nuri Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Muharrem 1261 - m.21 Ocak 1845	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Dâr-ı Şûrâ-yı 'Askerî / a'zâsından Mîr-livâ / Nesîb Paşa'nın pederi / tarîk-i Mevlevîye'den / Mehemmed Nurî Efendi'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 12 Muharrem sene 1261					

Katalog Nu.: 221			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Seyyid Mehammed Necib Beyefendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.5 Cemaziyelahir 1261 - m.11 Haziran 1845	Serpuş: fes	Mezar Tipi: masa lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / el çeküb bi'l-cümleden itdim bekâya rihleti / terk idüb geriye mâl-i mülki devleti / kim gelüb kabrim ziyâret eyleyen ihvânımız / okusunlar rûhim için kul huvallah ayeti / Yenişehir Fenâr eşrâfından ve Dergâh-ı / 'Âlî kapucu- başlarından merhûm / nakib-i eşref es-Seyyid Mehemmed Necîb / Beyefendi'nin rûhiyçün ve cemî' / ehl-i imân ervâhlariyçün Fâtiha / fi 5 C sene 1261					

Katalog Nu.: 222			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Seyyid Mehammed Safvet Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.19 Şevval 1261 - m.21 Ekim 1845	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Kulekapu Mevlevîhâne'nin mürşidi / siyâdetlü Şeyh Kudretullah Efendi / hazretlerinin hâla-zâdesi Hamâlbaşî- / zâde es-Seyyid Hâcî Ahmed Efendi'nin / mahdûmı cennet-mekân Firdevs / âşiyân es-Seyyid Mehemmed Safvet Efendi / rûhiyçün Fâtiha / fi 19 L sene 1261					

Katalog Nu.: 223			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Şerife Fatma Molla	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.3 Zilhicce 1262 - m.23 Kasım 1846	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / aşçı-başı Mûnis / Dede'nin hemşiresi / merhûme Şerîfe Fâtıma / Mollâ rûhına Fâtiha / fi 3 ZY sene 1262					

Katalog Nu.: 224			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Cemile Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.14 Rebiülevvel 1263 - m.2 Mart 1847	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / lüleci 'Abdülkadir / Ağa'nın vâlidesi merhûme / ve mağfûrun lehâ Cemile Hanım / rûhiyçün Fâtiha / fi 14 RA sene 1263					

Katalog Nu.: 225			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Dervişe Muhlise Zeyneb Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.27 Rebiülevvel 1263 - m.15 Mart 1847	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / kimseye bâkî değildir encâmı fânîdir dünyâ / tâ'at-ı Hakk'a çalış etme vaktin ber-hevâ / Asitâne-i 'Aliyye'de Gedik Paşa / kurbünde Dîvânî Ali Mahallesi'nde / mukîm hakkâk Hacı Mehmed 'İsmet / Efendi'nin halîlesi merhûme / ve mağfûrun lehâ Dervişe Muhlise / Zeyneb Hâtûn rûhiyçün el-Fâtiha / fi 27 RA sene 1263					

Katalog Nu.: 226			Fotoğraf Nu.: EK 58		
Kimlik: Şirin Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.2 Safer 1264 - m.9 Ocak 1848	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Şeyh Efendi hazretlerinin / azâdlu câriyesi zenciye / merhûme ve mağfûrun lehâ / el-muhtâcetün ilâ rahmeti Rabbihâ / el-Gafûr Şîrin Hâtûn / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 2 S sene 1264					

Katalog Nu.: 227			Fotoğraf Nu.: EK 59		
Kimlik: Seyyid Hüseyin Hüsnü Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.15 Receb 1264 - m.17 Haziran 1848	Serpuş: fes	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / genc iken göcdüm cihândan vâlidem kıldım enîn / üç evladım bırakub cümlesin kıldım hazin / doymayub dünya evine esdi rüzgâr başıma / yirmi dört sâ'at içre soldurub rûhım gülîn / nûş idüb mevt şerâbı buldum ahret yolun / yâ Gafûr Hüsni kulun 'afv eyle kıl cennet yerin / Mâliye kalemi hulefâsından Mehmed Necîb Efendi'nin / mahdumı Tersâne-i 'Âmire 'Âsâkir-i Bahriye [yüz] ¹⁹⁰ / başısı merhûm seyyid Hüseyin Hüsni Efendi'nin / rûhına Fâtiha fi 15 B sene 1264					

Katalog Nu.: 228			Fotoğraf Nu.: EK 59		
Kimlik: Leyla Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1264 ¹⁹¹ - m.1847-48	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Allah / yâ hazret-i Mevlânâ / âh kim bu 'azm-i bekâ eyledi Leylâ Hanım / kıydı ol 'ârife-i dehre acûz-ı gerdûn / eylemişdi kerem-i Hakk o ebu'l-'irfânın / tab'ını vâlide-i bîkr-i nikât u mazmûn / Haclegâh-ı irem içre dilerim 'izzet ile / hem-dem hûr-i cinân eyledi Rabb (...) / yazdığı na't u merâsî umaram zâtın ide / 'avn-ı peygamber ile 'afv-ı Gafûr'a makrûn / eyledim fevtine Safvet iki târîh inşâ / evvelin zâ'idi sânisine oldu merhûn / tûfî-i şekker-i eş'âr idi göçdü Leylâ / kıldı erbâb-ı dili rihlet-i Leylâ mecnûn / rûh-ı Leylâ râ Fâtiha					

Katalog Nu.: 229			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Ümmügülsüm Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1264 - m.1847-48	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / son nefesde mâder-i Dervîş Hüseyin Allah deyub / tekye-yi Firdevs'e yâ Hû eyledi rûhın revân / kimseye bâkî değildir çünkü bu mülk-i fenâ / 'âkıbet bu reh-güzerden heb geçer pîr ü civân / derdine çâre ararken hayf ol mestûre hayf / irci'fye imtisalen eyledi teslim-i cân / rûz-i mahşerde olub hem sâye-i fahrın / eylesün dâr-ı bekâda kurb-i Mevlâ-yı mekân / fevtine buldım mücevher ile bir târihtir / Ümmü Gülsüm					

¹⁹⁰ Avni Dilbaz notları.

¹⁹¹ İsmail Yakıt, *Türk-İslam Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme*, 4. baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2017, s. 297.

Hanım oldı vâsıl dâr-ı cinân / sene 1264

Katalog Nu.: 230			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Şerife Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.27 Muharrem 1265 - m.23 Aralık 1848	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / baş-muhâsebe hulefâsından / Gül Hâfiz Mehemmed Emîn / Efendi'nin kerîmesi / merhûme Şerife Fâtıma / Hanım rûhına Fâtiha / fi 27 M sene 1265					

Katalog Nu.: 231			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Rebiülevvel 1265 - m.25 Ocak 1849	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / nev-civânım ucdı [cennet bağına] / firâkı kaldı vâlideyni [canına] / İsmâ'îl Çavuş oğlu / merhûm Mustafa Ağa / rûhiyçün Fâtiha / fi gurre-i RA sene 1265					

Katalog Nu.: 232			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Seyyid Ahmed Nesib Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.8 Ramazan 1265 - m.28 Temmuz 1849	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: yâ Hû / meydâncı Osmân Dede'nin / mahdûmı cennet-mekân / Firdevs-âşiyân / es-Seyyid Ahmed Nesib Efendi / rûhiyçün Fâtiha / fi 8 N sene 1265					

Katalog Nu.: 233			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Seyyid Mehmed Hasib Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.9 Zilhicce 1265 - m.26 Ekim 1849	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / meydâncı Osmân Dede'nin / mahdûmı cennet-mekân Firdevs- / âşiyân es-Seyyid Mehmed Hasib / Efendi rûhiyçün Fâtiha / fi 9 Z sene 1265					

Katalog Nu.: 234			Fotoğraf Nu.: EK 60		
Kimlik: Süleyman Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.5 Rebiülahir 1266 - m.18 Şubat 1850	Serpuş: İlmiye Sarığı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / eşrâf-ı kuzâtdan / Kasımpaşa'da Kışlak / Cami'-i şerîfi hatîbi / Yeniçeşme'de Kadı / Mehemed Efendi Cami'-i / şerîfi imâmı merhûm / ve mağfûrun leh es-Seyyid / el-Hâc Hâfız Süleymân / Efendi rûhiyçün Fâtiha / fi 5 R sene 1266					

Katalog Nu.: 235			Fotoğraf Nu.: EK 61		
Kimlik: Şerif Mustafa Zihni Beyefendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.23 Şevval 1266 - m.1 Eylül 1850	Serpuş: İlmiye Sarığı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: küllü nefsün zâikatü'l-mevt / mevâlî-i 'izâmdan ve Edirne / pâyelülerinden Ezdenli / Bey-zâde merhûm ve mağfûr / Şerif Mustafa Zihni / Beyefendi'nin rûh-ı / şerîfiyçün Fâtiha / fi 23 L sene 1266					

Katalog Nu.: 236			Fotoğraf Nu.: EK 61		
Kimlik: Osman Galib Beyefendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.19 Şaban 1267 - m.19 Haziran 1851	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / tarîkat-ı 'aliyye-i Mevlevîye / fukarâlarından Sârim / Beyefendi'nin mahdûmı / merhûm Osmân Gâlib / Beyefendi'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 19 Ş sene 1267					

Katalog Nu.: 237			Fotoğraf Nu.: EK 61		
Kimlik: Süleyman Ruhi Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Şevval 1267 - m.25 Ağustos 1851	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / Bâb-ı 'âli'de Tercüme Odası / hulefâsından Terâzüci-başı / merhûm Ali Ağa'nın mahdûmı / merhûm ve mağfûrun leh Süleymân Rûhî / Efendi'nin rûhına Fâtiha / fi 27 L sene 1267					

Katalog Nu.: 238			Fotoğraf Nu.: EK 61		
Kimlik: Meraki Osman Baba	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1267 - m.1850-51	Serpuş: Fahir	Mezar Tipi: bağımsız (iki parça)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / meskenim dağlar başı sahraya hâcet kalmadı / hep onuldu yaralarım cerrâha hâcet kalmadı / icdim ecel şer[betini] Lokmâna hâcet kalmadı / hâkile hâk oldum yeksâna hâcet kalmadı / merhûm ve mağfûr Merâkî Osmân Baba / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1267					

Katalog Nu.: 239			Fotoğraf Nu.: EK 61		
Kimlik: Şerife Rüveyde Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1267 - m.1850-51	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / beni kıl mağfîret ey Rabb-i Yezdân / bi-hakk-ı 'arş-ı a'zam nûr-ı Kur'ân / gelüb kabrim ziyâret iden ihvân / ideler rûhıma bir Fâtiha ihsân / Galata kassâm muhzırbaşısı Emîn / Efendi'nin teyzesi Şerife Rüveyde / Hanım rûhına el-Fâtiha / sene 1267					

Katalog Nu.: 240			Fotoğraf Nu.: EK 62		
Kimlik: Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.17 Rebiülevvel 1269 - m.29 Aralık 1852	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: târîh-i vefât / âh sad âh Derebeyi Hüseyin Ağa'nın / duhteri göcdi ola gülşen- i 'Adn içre mukîm / bahr-i rahmet sayd-ı vechini itmiş nihân / oldı nâ-bûd anınçün meğer oldır yetim / kâ'im itsün felek oldı telef eyvâh eyvâh / dâr-ı dünyâ-yı denîde beher misl-i 'adîm / Galata dergehinin bende-i efkendesidir / vâsıl-ı hazret-i Pîr itdi Hüdâvend-i Kerîm / sarf-ı nakdiye-i gencîne eyle 'âlemde / [b]ulamaz çare eccl derdine Lokmân Hekîm / vakti geldikde gider pîr ü civân-ı kesândan / irci'î emrine herkes olur elbet teslîm / çekdi bir âh ile yaz taşına mu'cem târîh / Fâtıma Hanım'ı Zehrâ ide cennetde nedîm / fi 17 RA sene 1269					

Katalog Nu.: 241			Fotoğraf Nu.: EK 62		
Kimlik: Zeyneb Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.12 Cemaziyelhir 1269 - m.23 Mart 1853	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: târîh-i vefâtı / zevcesi göçdi Derebeyi Hüseyin Ağa'nın âh / irdi küllü men 'aleyhâ fân sem'ine 'ayân / pâk-tıynet-i müstakîm etvar-ı dirâyet-kâr idi / mukbil-i cedd-i şefî'ü'l-müznibîndir bî-gümân / bendesiydi hazret-i Monlâ-yı Rûm'un dünyada / irüşüb mahşerde de itsün Hüdâ'ya kâm-rân / dest-i sâkî kazâ sunsa ecel peymânesin / çarene bezm-i fenâ da nûş ider pîr ü civân / her gelen gider giden gelmez diyâr-ı 'âleme / yok esasında metanet tutamaz kimse mekân / 'illet-i mevte 'ilâc olmaz devâ merhûmeye / şerbet-i rahmet ile itsün hekîm müste'ân / cevher eşkiyle yaz sengine tam târihimi / gitdi Zeyneb Hanım'a Firdevs ola dârü'l-emân / fî 12 C sene 1269</p>					

Katalog Nu.: 242			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Seyyid Hacı Ahmed Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.21 Zilhicce 1269 - m.25 Eylül 1853	Serpuş: Dolama	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
<p>Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / yâ İlâhî ol mübârek ism-i pâkin ['izzeti] / hem [Resûl]'ün fahr-i 'âlem şâh-ı kevneyn [hürmeti] / eyle kabrim ravza-i cennet yâ İlahe'l-'âlemîn / gece gündüz eylesünler hür-i gılmân hizmeti / merhûm ve mağfûrun leh el-muhtâc ilâ / rahmeti Rabbihi'l-gafûr yorgancı el-Hâc / es-Seyyid Ahmed Ağa rûhiyçün el-Fâtiha / fî 21 Z sene 1269</p>					

Katalog Nu.: 243			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Ahmed Bey (Dede)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1270 Muharrem - m.1853	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Tekne Lahit	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: küllü men 'aleyhâ fân / hânedân-ı Yanya'dan olub nice dem Konya'da / matbah-ı Monlâ-yı Hünkâr'a virüb ikrâr-ı cân / de'b ü âyini tarîk-i 'aşkla tekmîl idüb / çillekeş Ahmed Dede olmuşdı ânâ nâm u şân / nağme-i neyden nidâ mâ irci'î yangın duyub / râh-ı Mevlânâ'ya eyler idi terk-i bâş u cân / 'âkıbet-i merd ecel-i ânîde pâ-mâl eyleyüb / zîr-i hâk Tîre'de kıldı vücûdını nihân / söyledim nâ-çâr fevti târihin âh iderek / Hakk deyüb Ahmed Bey itdi rûhını Hakk'a revân / sene 1270 M</p>					

Katalog Nu.: 244			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Dervişe Ziyneti Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.Cemaziyelevvel 1270 - m. Şubat 1854	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: [Hüve]'l-bâkî / (...) randan 'Alî Bey / [merhûmun] oğlu Mahmud Bey'in / [halile]si merhûme ve mağfüre lehâ / (...) Ziynetî Hanım / [rûhı şerî]fî için / [rızâen] Lillâh el-Fâtiha / fi (...) CA sene 1270					

Katalog Nu.: 245			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1270 - m.1853-54	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / beni kıl mağfîret ey Rabb-i Yezdân / bi-hakk-ı 'arş-ı a'zam nûr-ı Kur'ân / gelüb kabrim ziyâret iden ihvân / ideler rûhıma Fâtiha ihsân / Kulekapulu küçük Mustafa / Ağa'nın rûhına el-Fâtiha / sene 1270					

Katalog Nu.: 246			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Şerife Nefise Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.4 Rebiülahir 1271 - m.25 Aralık 1854	Serpuş: -	Mezar Tipi: Tek Kaideli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / Galata Mevlevîhânesi aşçı-başılığî / hizmetiyle müşerref Şeyh Gâlib Efendi / hazretlerinin münâblerinden Mûnis Dede / merhûmun halîle-i metrûkesi el-yevm hânkâh-ı / mezkûr meydâncılık hizmetiyle müftehir olan Osmân / Dede'nin vâlidesi Dervîşe Şerife Nefise Hanım rûh-ı / şerîfi için el-Fâtiha / fi 4 R yevm-i Pazar sene 1271					

Katalog Nu.: 247			Fotoğraf Nu.: EK 63		
Kimlik: Rukiye Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.19 Rebiülahir 1271 - m.9 Ocak 1855	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / şeyh 'âlî-i menkabet Kadri Efendi-i güzîn / kim cenâb-ı mürşid-i kâmil idi bî-iştibâh / çün Beşiktaş Mevlevî dergâhı postunda o zât / hayli müddet câ-nişin					

olmuşdı bâ-feyz-i İlâh / kendüsi evvel idüb ‘azm-i tecelligâh-ı Hakk / zevce-i mestûresi kalmışdı zâr u girye-hâh / sinni çün seksene yetmişdi bu esnada oda / cennet-i a‘lâya rihlet eyledi kıldı tebâh / bir şerîfe sâliha hâtûn idi yâ Rabb ânâ / hazret-i Zehrâ kıla lutf u şefâ‘atle nigâh / düşdi bir mısra‘ Senîhâ fevtine târîh için / ide me‘vâyı Rukiyye Hanım’a Hakk cilvegâh / fi 19 R sene 1271

Katalog Nu.: 248			Fotoğraf Nu.: EK 64		
Kimlik: Şerife Esmâ Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.7 Cemaziyelahir 1271 - m.17 Eylül 1855	Serpuş: -	Mezar Tipi: Tek Kaideli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / cihânın âlma aldanma mekrinden emîn olma / kani evvel gelenler git[d]iler cümle yalan oldu / Galata mahkeme ser-muhzırı Dervîş Emîn’in âh / dirîgâ mâderi bi’l-âhire hâke nihân oldu / sene bin iki yüz yetmiş bir iken işbu fâniden / Şerîfe Esmâ Hanım rahmet-i Hakk’a revân oldu / fi 7 C sene 1271					

Katalog Nu.: 249			Fotoğraf Nu.: EK 64		
Kimlik: Mısırlıoğlu Ali Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.22 Cemaziyelahir 1271 - m.20 Şubat 1855	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine’l-mevt / yâ İlâhî ol mübârek ism-i pâkin ‘izzeti / hem Resûl’ün fahr-i ‘âlem şâh-ı kevineyn hürme[t]i / eyle kabrim ravza-i cennet yâ İlâhe’l-‘âlemîn / gece gündüz eylesünler hûr-i gılmân hizmeti / kabrimi ziyâret iden ey Resûl’ün ümmeti / bize bir Fâtiha ihsân iden bulur cenneti / Tersâne-i ‘Âmire’de tabîb Mısırlıoğlu / merhûm Ali Efendi’nin rûhiyçün el-Fâtiha / fi 22 C sene 1271					

Katalog Nu.: 250			Fotoğraf Nu.: EK 64		
Kimlik: Ali Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.4 Receb 1271 - m.23 Mart 1855	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / olıcak fermân-ı Hakk ister icâbet da‘vete / emrine mutî‘ olan cümle irerler ‘izzete / Karahisârî ‘Abdâl Dervîş / Ali Dede rûhiyçün Fâtiha / fi 4 B sene 1271					

Katalog Nu.: 251			Fotoğraf Nu.: EK 64		
Kimlik: Seyyid Mehmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Ramazan 1271 - m.20 Mayıs 1855	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / dâr-ı dünyâda civ[â]n iken gezerdim bir zamân / nâgehân irdi ecele itdi yerim bağ-ı cinân / fânî dünyâda murâd almadan terk eyledim / vâlidem itsünler bir zamân âh [u] figân / berber Memiş Ağa'nın mahdûmı es-Seyyid / Mehmed Efendi'nin rûhiyün Fâtiha / fi 3 N sene 1271					

Katalog Nu.: 252			Fotoğraf Nu.: EK 64		
Kimlik: Mehmed Raif	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1271 - m.1854-55	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ hazret-i Mevlânâ / hezârân hayf kim ol gonca-i gülzâr-ı Hünkârî / hazân-ı merg ile soldurdı gidi dehr-i düşman Hû (?) / çıkub üler bu mısra'la didiler fevtine târîh / Mehmed Râ'if oldı râh-ı Firdevs'e revân yâ Hû / Fâtiha 1271					

Katalog Nu.: 253			Fotoğraf Nu.: EK 65		
Kimlik: Seyyid Hüseyin Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.16 Cemaziyelevvel 1272 - m.24 Ocak 1856	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / Yenikapı Mevlevîhânesi neyzen- / başısı merhûm tarîkatçı / Mehmed Dede'nin oğlu / Galata Mevlevîhânesi / dervîşânından şükûfe- / perver Seyyid Hüseyin Dede'nin / rûh-ı şerîfi için el-Fâtiha / fi 16 CA Sene 1272					

Katalog Nu.: 254			Fotoğraf Nu.: EK 65		
Kimlik: Ferah Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.25 Zilkade 1273 - m.17 Temmuz 1857	Serpuş: -	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / Galata Mevlevîhânesi dedegânından / meydancı Osmân Dede'nin azadlı / zenciye câriyesi ve çocuklarının / dadısı merhûme ve mağfûrun					

lehâ / Ferâh Kadın rûhiyün Fâtiha / fi 25 ZA sene 1273

Katalog Nu.: 255			Fotoğraf Nu.: EK 65		
Kimlik: Mustafa Saib Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Receb 1274 - m.15 Şubat 1858	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / bende-i hazret-i Mevlânâ'dan / ve rütbe-i sâlise ashâbından / olub Zabtiye Meclisi / a'zâsından merhûm / Mustafa Sâ'ib / Efendi'nin rûhına Fâtiha / fi gurre-i B sene 1274					

Katalog Nu.: 256			Fotoğraf Nu.: EK 65		
Kimlik: Şerife Nefise Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.15 Safer 1275 - m.24 Eylül 1858	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / nâgehân bir derde düşdüm bulmadım [a]slâ devâ / kimse me'mûl itmesün bu dehr-i fâniden vefâ / bî-karâr itdi nihâl 'ömrini bâd-ı ecel / hayflar kim tazelik halinde oldum mübtelâ / rihlet itdim mülk-i fâniden bekâ gülzârına / lutf idüb ihsân ide ecrin ce[n]âb-ı kibriyâ / vekîl-harc merhûm Mehemmed Dede'nin / zevcesi merhûme ve mağfûre Şerife Nefise / (...) Hanım'ın rûhiyün Fâtiha / fi 15 S sene 1275					

Katalog Nu.: 257			Fotoğraf Nu.: EK 65		
Kimlik: Şerife Ziyeti Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1 Cemaziyelevvel 1275 - m.7 Aralık 1858	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / tarîk-i Mevlevîye'den Mısır şeyhi / merhûm es-Seyyid Sâlih Efendi / kerîmesi merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerife Zîyetti Hanım'ın / rûhiyün Fâtiha / fi gurre-i CA sene 1275					

Katalog Nu.: 258			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: İsmail Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.10 Ramazan 1275 - m.13 Nisan 1859	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / emr itdi Hüdâ eyledi fermân / irişdi ecel kazâ virmedi emân / gençliğime doymadım dünyâda hemân / cennetde vire murâdım Hâlik-ı Rahmân / sandıkcı Ya'kûb Ağa'nın / mahdûmı hamallar kethüdâsı merhûm / el-Hâc İsmâ'îl Ağa'nın rûhına Fâtiha / fi 10 N sene 1275					

Katalog Nu.: 259			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: Osman Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1276 Muharrem - m.1859	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / vâlideyn-i pâkimin 'ömrin füzûn itsün Hüdâ / rûze-şeb tenvîr kıldıkca cihânı mihr u mah / dâderim Osmân Bey kim bi-ziyân olmuşdı hayfâ / eyler idi ânı her kim görse izhâr-ı veleh / sinni geldikde yigirmi dörde işte âh âh / açdı ol meczûba Hakk 'izz u celle Firdevs'e rah / tahtı taht ve câhı câh eyler nihâyet âdeme / kahramân merg aslâ değılmez paşa ve şâh / hüzn ile nâ-câr Fâ'ik söyledim târîhini / vay kıldı dâderim Osmân Bey 'Adni câyına / Fâtiha sene 1276 M					

Katalog Nu.: 260			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: Adile Fatıma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.4 Rebiülevvel 1276 - m.1 Ekim 1859	Serpuş: -	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Allah Hû / hâherim 'Âdile Hanım itdi bekâya rihlet / fenâdan el çekdi şimdi me'vâda bula rahat / bulmadı derdine çâre dünyâda hiçbir tabîb / gençliğine doymayub gitdi cihândan 'âkıbet / be-'aşk-ı Mevlevî pür-nûr ide kabrin zü'l-celâl / eşk-i çeşm-i mâdere hem kıla Rabbim merhamet / dergeh-i vâlâya ol mensûb idi çekmez ta'ab / baş kesince bulur elbet sâye-i Monlâ'da rif'at / ağlayub cevherle yâ Rabb didi târîhin Rif'atı / 'Âdile Fâtıma Hanım eyliye câyini cennet / rûh-ı Fâtıma râ Fâtiha / fi 4 RA sene 1276					

Katalog Nu.: 261			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: Yakub Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.22 Cemaziyelahir 1276 - m.16 Ocak 1860	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku[l-bâkî] / âh kim bu 'âlem iç[re bende şâda]n olmadım / çaresiz derde düşdüm [def'e im]kân bulmadım / geçdi 'ömrüm görmedi[m sıhha]t [yüzi]n / bir misâfir gibi geldim bunda [mihmâ]n [o]lmadım / yâ İlâhî sen bilürsin halimi gayrı sendendir meded / yüzimi dergâhına sürmekden a'lâ bulmadım / Kapan-ı Dakîk'de hamallar kethüdâsı / merhûm ve mağfûrun leh es-Seyyid Ya'kûb / Ağa'nın rûhiyçün el-Fâtiha / fi 22 C sene 1276					

Katalog Nu.: 262			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: Derviş Mehmed Nazif	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Zilkade 1276 - m.21 Mayıs 1860	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / na'thân Dervîş Emîn / Efendi'nin torunu / ve Rızâ Efendi mahdûmı / Dervîş Mehmed Nazif'dir bu / fi gurre-i ZA sene 1276					

Katalog Nu.: 263			Fotoğraf Nu.: EK 66		
Kimlik: Ali Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.12 Muharrem 1277 - m.31 Temmuz 1860	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / meskenim kıl lutfunla yâ Hüdâ darü's-selâm / eyle handân bu fakîr-i çâkerin rûz-ı kıyâm / cürümü 'afv et İlâhî cümleden sensin rahim / şol zamân kim ümmeti çağırır fahrü'l-enâm / Ahmed Ağa'nın oğlu ve hamallar / kethüdâsı Ya'kûb Ağa'nın / kayını merhûm es-Seyyid Ali / Efendi'nin rûhiyçün Fâtiha / fi 12 M sene 1277					

Katalog Nu.: 264			Fotoğraf Nu.: EK 67		
Kimlik: Mehmed Şehabeddin Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.11 Safer 1277 - m.29 Ağustos 1860	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / nâgehân bir derde düçâr oldı çâre olmayub / yanın ile arka üzere bir kalıb yatdı didi eyvâh deyu / çün yigirmi beş yaşında idi ol taze civân / akrabâlar şöyle dursun komşular itdi figân-ı âh deyu / zindelikde bülbül gûyâ zebânla söylemişdi ol güzel / çâre yokdur yolcuym didi oldun âgâh deyu / gûş idince irci'î emrini itdi inkiyâd / eyledi 'Azrâ'ile teslîm-i cân Mevlâ deyu / merhûm hamâllar kethüdâsı Ya'kûb Ağa'nın / süd mahdûmı merhûm ve mağfûrun leh / Mehmed Şehâbeddîn Efendi'nin / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 11 S sene 1277					

Katalog Nu.: 265			Fotoğraf Nu.: EK 67		
Kimlik: Seyyid Mehemmed Cemil Rifati Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.15 Şaban 1277 - m.26 Şubat 1861	Serpuş: fes	Mezar Tipi: Tekne Lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / ecille-i ricâl-i Devlet-i 'Aliyye'den / ve meclisü'l-a'zâ-yı / fihâmından merhûm ve mağfûrun leh / es-Seyyid Mehemmed Cemil Rif'atî / Efendi'nin rûhına Fâtiha / fi 15 Ş sene 1277					

Katalog Nu.: 266			Fotoğraf Nu.: EK 67		
Kimlik: Hacı Mahmud Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Rebiülevvel 1278 - m.6 Eylül 1861	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Tek Kaideli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Galata Mevlevîhânesi / neyzen-başısı Amasyalı / el-Hâc Mahmûd Dede'nin / rûh-ı şerîfi için / rızâen Lillâh Fâtiha / fi gurre-i RA sene 1278					

Katalog Nu.: 267			Fotoğraf Nu.: EK 67		
Kimlik: Seyyid Mehemmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.21 Rebiülahir 1278 - m.26 Ekim 1861	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / İlähî ente rahmânî / recâî minke gufrânî / ve lâ-te'huz bi-isyânî / ve kemmil külle nuksânî / Mısır Kâhire'de Mevlevihâne / şeyhi reşâdetlü Şeyh Seyyid Sâlih / Efendi'nin mahdûmı merhûm / ve mağfûrun leh es-Seyyid Mehemmed / Dede'nin rûhiyçün Fâtiha / fî 21 R sene 1278					

Katalog Nu.: 268			Fotoğraf Nu.: EK 67		
Kimlik: Hacı Mehemmed İzzet Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.28 Receb 1278 - m.29 Ocak 1862	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / çıkdım dağlar başına sahrâya hâcet kalmadı / icdim ecel şerbetini Lokmân'a hâcet kalmadı / heb onuldu yaralarım cerrâha hâcet kalmadı / hâkile hâk oldum yeksâna hâcet kalmadı / merhûm ve mağfûr Mısır Çârşusu'nda / el-Hâc es-Seyyid Mehemmed 'İzzet Efendi / rûhiyçün el-Fâtiha / fî 28 Receb sene 1278					

Katalog Nu.: 269			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Ahmed Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.22 Şevval 1278 - m.22 Nisan 1862	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: lâ mevcûde illâ Hû / fırsat eldeyken devâ kıl cürmüne tevbe eyle / derd-i mevte bulamadı çâre Felâtun bile / işte bak esbak hekîm-i evveli Tophâne'nin / göçdi itmişdi tekâ'üd lâ-ilâc ol[ub] 'alîl / [e]hl-i dil memdûhatü'l-ahlâk bir (...) idi / dâr-ı me'vâda ola seyrâb-ı âb-ı selsebil / kabrine ihlâsla bir Fâtiha ihdâ iden / iki 'âlem içre olsun nâ'il-i ecr-i cezîl / itdim ey Safvet esefle fevti târihin niyâz / âh gitdi Hâcî Ahmed Bey ide rahmet celîl / el-Fâtiha fî 22 Şevval sene 1278					

Katalog Nu.: 270			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Mehmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1278 - m.1861-62	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Tekne Lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / felek mîr-alay Osmân Bey'in hayf / bu tıflın eyledi dilgîr-i merkad / ki bir sâl içre kıldı şâd u mahzûn / değil imiş nasîbi 'ömr-i sermed / didim iz'âf ile târîhin ola / Mehmed müşfi' ümm ü âb-ı cedd / sene 1278					

Katalog Nu.: 271			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Aliye Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1279 - m.1862-63	Serpuş: -	Mezar Tipi: Tekne Lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / 'Aliye Hanım'ın gül-nahl 'ömrin itdi işkeste / henüz dört yaşına girmeksizin bâd-ı ecel eyvâh / zerr-i hâlis 'ayâr olmuşdı tıfl iken o ma'sûma / cenâb-ı Mevlevî'nin sikkesi altında eyvallah / uçub bülbül gibi gülzâr-ı 'Adne lâne-sâz oldu / derûn-ı vâlideyni hâr hâr gamla doldı / o vird-i nâz-ı arâm eyledikce bağ-ı cennetde / mu'ammer eylesün hep hânedânın hazret-i Allah / yazıldı mısır'a-i târîhi engüşün şehâdetle / 'Aliye gülşen-i kurb ü kabuli kıldı menzilgâh / sene 1279					

Katalog Nu.: 272			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Osman Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1279 - m.1862-63	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: lâ mevcûde illâ Hû / meydâncısı Kulekapısı Tekyesi'nin âh / göcdi ola seyr nâim-i rahmet ü guf[rân] / Mûnis Dede'nin necl-i güzîni idi mer[hûm] / Mollâ-yı mu'azzamla enîsi ola pîrân / cânlar acıdı fevtine ol bedr-i tarîkin / mahşerde şefâ'at buyura şems-i felek-şân / gitdi dönerek şevk ile dergâh-ı cemâle / Hakk kevser-i 'afvıyla ide rûhını şâdân / ihlâsla yazdı oku târîhini Safvet / Osmân Dede'nin menzilini nûr ide Yezdân / sene 1279					

Katalog Nu.: 273			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Aziz Mustafa Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.25 Cemaziyelahir 1280 - m.7 Aralık 1863	Serpuş: fes	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / Tercüme Odası hulefâsından / müteveffâ Süleymân Rûhî Efendi-zâde / 'Asâkir-i Hâssa çâvuşânından / Karadağ cânibinde vefât / iden merhûm 'Azîz Mustafa / Ağa'nın rûhına Fâtîha / fi 25 C sene 1280					

Katalog Nu.: 274			Fotoğraf Nu.: EK 68		
Kimlik: Şerife Dervîşe Emine Hanımefendi	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.29 Zilkade 1280 - m.6 Mayıs 1864	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: yâ Hû / esbak şeyhü'l-harem-i hazret-i / Nebvî huld-aşiyân İşkodralı / Şerîfî Mustafa Paşa / hazretlerinin büyük / kerîme-i muhtemeleri merhûme / ve mağfûrun lehâ Şerife Dervîşe / Emîne Hanım Efendi'nin / rûh-ı şerîfiyçün el-Fâtîha / fi 29 ZA sene 1280					

Katalog Nu.: 275			Fotoğraf Nu.: EK 69		
Kimlik: Amasyalı Dervîş Ömer	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.27 Receb 1280 - m.7 Ocak 1864	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû / tarîkat-ı 'aliyye-i [Mevlevîye]'den / [A]masyalı Dervîş Ömer / rûh-ı şerîfî için rızâen / Lillâh-i te'âlâ el-Fâtîha / fi 27 B sene 1280					

Katalog Nu.: 276			Fotoğraf Nu.: EK 69		
Kimlik: Şerife Nefise Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.28 Ramazan 1281 - m.24 Şubat 1865	Serpuş: -	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / tarîkat-ı 'aliyye-i Mevlevîye'den / na'thân Dervîş Mehmed / Emîn Efendi'nin zevcesi / merhûme ve mağfûrun lehâ / Dervîşe Şerife Nefise / Hanım'ın rûhiyçün Fâtîha / fi 28 Ramazân sene 1281					

Katalog Nu.: 277			Fotoğraf Nu.: EK 69		
Kimlik: Dervîşe Pakize	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1281 - m.1864-65	Serpuş: -	Mezar Tipi: Tekne Lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt yâ Hû / aldı mehd-i dünyâdan dâye-i merg-i âgûşuna / Hakk erenler ide ensâbına ihsân-ı (...) / çıkdı iki Mevlevî Dervîşe Pâkîze'nin / hazret-i Pîr'e niyâz ile didi târîhini / bağçe-i cennetlerinden bağçe eyle yâ İlâh / nâhiye-i Fâtıma Firdevs-âşiyâna kabrini / sene 1281					

Katalog Nu.: 278			Fotoğraf Nu.: EK 69		
Kimlik: Şerife Hatice Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.25 Safer 1282 - m.20 Temmuz 1865	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hallâku'l-bâkî / siyâdetlü Şeyh Kudretullah Efendi'nin / hâla-zâdesi semâ'zen-başı / Halebli müteveffâ Halîl Dede'nin / kerîmesi merh[ûm]e Dervîşe Şerîfe / [Ne]fise Hanım'ın kerîmesi çubukcılar / kethüdâsı merhûm Mehemed Ağa'nın / halîlesi merhûme ve mağfûrun lehâ / Şerîfe Hadîce Hanım rûhiyçün / rızâen Lillâh-i te'âlâ Fâtıha / fî 25 S sene 1282					

Katalog Nu.: 279			Fotoğraf Nu.: EK 69		
Kimlik: Dervîş Mehemed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.22 Rebiülahir 1283 - m.3 Eylül 1866	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû / tarîkat-ı 'aliyye-i Mevlevîye'den / Kengrılı merhûm / ve mağfûr Dervîş / Mehemed rûhî şerîfine / rızâen Lillâh el-Fâtıha / fî 22 R sene 1283					

Katalog Nu.: 280			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: Ayşe Bacı	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.10 Şaban 1283 - m.10 Aralık 1866	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / tarîkat-ı 'aliyye-i Rufâ'îyye / meşâyihinden Tekfûr- / dağlı eş-Şeyh es-Seyyid / Mustafa Efendi'nin halîlesi / 'Âişe Bacı rûhına Fâtıha / fî 10 Ş sene 1283					

Katalog Nu.: 281			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: Tezaydın Kalda	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.7 Rebiülahir 1284 - m.8 Ağustos 1867	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / genç yaşında tekmil eylemiş va'desi / gitdi elden kaldı dilde yaresi / Kemeraltı'nda 'Âkile Hanım'ın câriyesi / Tezaydın Kalfa'nın / rûhiyçün el-Fâtiha / fi 7 R sene 1284					

Katalog Nu.: 282			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: İsmail Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.2 Cemaziyelevvel 1284 - m.1 Eylül 1867	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Cemâlî-zâde Nurî Dede / Efendi küçeği Galata / Mevlevîhânesi'nde aşçı- / başlık ve du'âcılık ve hâfız-ı / kütüblük hizmetinde olan / Edir[ne]li İsmâ'il Dede / rûh-ı şerifi için el-Fâtiha / fi 2 CA sene 1284 nemekahu Mısrî					

Katalog Nu.: 283			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: Ahmed Muhtar Dede Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.16 Safer 1285 - m.8 Haziran 1868	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-lezî lâ-yemût / Hazîne-i Celîle-i Tahsîlât / Komisyonu a'zâsından iken / irtihâl-i dâr-ı bekâ iden Ahmed Muhtâr / Dede Efendi'nin rûhiyçün el-Fâtiha / fi 16 S sene 1285 ketebehu Sami (?)					

Katalog Nu.: 284			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: Derviş Mehemmed	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.19 Cemaziyelahir 1285 - m.7 Ekim 1868	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Galata Mevlevîhânesi'nde / türbedâr ve hâfız-ı kütüb / hizmetinde müstahdem olan / Süleymâniye mahalleli merhûm / ve mağfûr ilâ rahmeti Rabbihi- / 'l-gafûr Dervîş Mehemmed / rûh-ı şerîfi için Fâtiha / fi 19 C sene 1285					

Katalog Nu.: 285			Fotoğraf Nu.: EK 70		
Kimlik: Ortanca Ayşe Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.23 Cemaziyelahir 1285 - m.11 Ekim 1868	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Çengel Karyesi'nden Derebeyi / Hüseyin Ağa merhûmun / baldızı kuzâtdan müteveffâ / Süleymân Efendi'nin 'ıyâli / merhûm ve mağfûrun lehâ / Ortanca 'Âişe Hanım / rûhiyün el-Fâtiha / fi 23 C sene 1285					

Katalog Nu.: 286			Fotoğraf Nu.: EK 71		
Kimlik: Dervîşe Hafîze Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.14 Rabiulahir 1288 - m.3 Temmuz 1871	Serpuş: -	Mezar Tipi: türbe içi – sandukalı	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ hû / Galata Mevlevîhânesi / şeyhi Kudretullah Efendi / kırkbeş sene rızâsına tahsisle muvaffak olan halile-i muhteremesi / Dervîşe Hafîze Hanım / bint-i Hasan rûh-ı şerîfi için Fatiha / 14 Rebî'u'l-âhir cumartesi günü sene 1288 / nemekahu Mehmed Rif'at					

Katalog Nu.: 287			Fotoğraf Nu.: EK 71		
Kimlik: Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1298 - m.1880-81	Serpuş: -	Mezar Tipi: Masa Lahit	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Tepedelenli 'Alî Paşa'ya Hakk / bir oğul virüb Veli Paşa be-nâm / kılmiş ol mahdûma bûy-i mahdûme / Yenişehir'de 'atâ-i Rabb-i enâm / badema itmiş tezevvüc ba-					

şeref / hânedân-ı dil (...) bir zât-ı hüâm / müreffeh-i vâlâsı gibi ismi Necîb / namı veş zâtı sezây-ı ihtirâm / kam-yâb olub ânınla bir zaman / hâsıl itmiş nice evlâd-ı kirâm / olıcak âhir o mîr-i muhterem / rû-yi be-râh ravza-i dârü's-selâm / gelmiş İstanbul'a ârâm eylemiş / terk idüb şehri bu bânû-yi be-nâm / irci'î emrin kılub gûş-i 'âkıbet / gülistân-ı cennete itmiş merâm / kabr-i pâkin eyleyüb deryâ-yı nûr / 'afv ide cürmin cenâb-ı lâ-yenâm / bâ-sercân söyledim târîhini / kıldı 'Adni Fâtıma Hanım'a makâm / sene 1298

Katalog Nu.: 288			Fotoğraf Nu.: EK 71		
Kimlik: Aliyyüddin Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.9 Rebiülahir 1303 - m.15 Ocak 1886	Serpuş: -	Mezar Tipi: Masa Lahit	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: (a) şu yerdemi yatar ol güher-i şebâb yazık / nasıl yidi bedene kıymadan türâb yazık / yigirmi üç yaşına girmeden zavallı velî / kuvây-ı cismi bile bulmadan nisâb yazık / tutuldu ateş-i humma-yı (...) birden / revânın aldı eccl eyleyüb şitâb yazık / iki çocuk bırakub gitdi v[â]lideyni ile / döküldi hasretine eşk-i bi-hesâb yazık / hisâl-i hüyına 'irfânına asaletine / nişândı vech-i sabîhindeki o nâb yazık / güzel bu seng-i zer-endûd nakşger ancak / yakışmadı o civâna câme-hâb yazık / bu hali ölümde dir müntic işte ey zâ'ir / hayat [i]çün çekilen bunca ızdırıp yazık / oku hulus ile bir Fâtiha şu merhûma / ki oldu mevt ile nâ-kabil-i hitâb yazık</p> <p>(b) merhûm Tepedelenli Ali / Paşa ahfâdından / ve Muhâcirîn Komisyonu / re'isi devletlü Yusuf / Rızâ Paşa mahdûmı [û]lâ (?) / ashâbından 'Aliyyüddin (?) / Bey'in rûhiyçün / fi 9 Rebi'ü'l-âhir sene 1303</p>					

Katalog Nu.: 289			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: Ahmed Besim Beyefendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1305 - m.1887-88	Serpuş: -	Mezar Tipi: Masa Lahit	Ayaktaşı: +
<p>Kitabe Metni: (a) Allah Hû / henüz genc idi gitdi bekâya Mîr Besîm / yazık bu zâtıda gadr-ı zamân itdi heder / karardı şem'-i zekâsı bi-emr ü hükm-i Hüdâ / bu oldu bâ'is-i mevti be-muktezâyı kader / mehâkiminde hukûkun riyâset itmişdi / olub kemâli tefeyyüzde zâtına rehber / sehâb-ı rahmete sermâye olsa layıkdır / bu hâke mâderinin dökdiği semm-i şekk-i keder / güzel diyübdü güzâr eyleme hemân zâ'ir / düşün ne maksada mebnî dikildi şu mermer / du'â-yı hayr ile şâd eyle rûh-ı merhûmı / ki bizden ehl-i mekâbir bunu ümîd eyler</p> <p>(b) Beyoğlu birinci / ve Der-sa'âdet ikinci / hukûk riyâsetlerinde bulunmuş / olan Nişli Ahmed Besîm / Beyefendi'nin rûhiyçün Fâtiha / sene 1305</p>					

Katalog Nu.: 290			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: Hacı Halil Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: r.14 Mart 1328 - m.27 Mart 1912	Serpuş: -	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / Galata Mevlevîhânesi / aşçı-başı ve semâ' - / zen-başısı el-Hâc / Halîl Dede'nin / rûhiyçün Fâtiha / 14 Mart sene 1328					

Katalog Nu.: 291			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Destarlı Sikke (istivalı)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 292			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Destarlı Sikke (istivalı)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 293			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Sikke (istivalı)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 294			Fotoğraf Nu.: EK 72		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: (?)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 295			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: (?)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 296			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Dardağan	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 297			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 298			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 299			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 300			Fotoğraf Nu.: EK 73		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Paşalı	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 301			Fotoğraf Nu.: EK 74		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: (?)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 302			Fotoğraf Nu.: EK 74		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: (?)	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 303			Fotoğraf Nu.: EK 74		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 304			Fotoğraf Nu.: EK 74		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 305			Fotoğraf Nu.: EK 74		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 306			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 307			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: -					

Katalog Nu.: 308			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: Ayşe Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: küllü men ‘aleyhâ fân / mâderim ‘Âişe Hanım gitdi cihândan eyvâh / irci‘îye imtisâlen murğ-i rûhı uçdı âh / firkatı ateşiyle yandıkca kalbim benim / kabrini pür-nûr ide dâim ol Rabb-i İlâh / bu dünyâ bâkî değildir kimseye olmaz mekân / ‘âkil olan bu fenâyâ eylemez aslâ nigâh / oku bir Fâtiha yâ Hû eyle ihdâ rûhına / Hakk ide zât-ı şerîfin mazhar-ı lutf u refâh / ağlayub cevherle târihin Rif‘atı itdim rakam / ‘Âişe Hanım makamın kıla gülzâr-ı (...) / fî 12 (...) Safer					

Katalog Nu.: 309			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: Toprak Mezar	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / Galata Hânkâh-ı Mevlevîhâne / aşçı-başı merhûm Mehmed Dede'nin halilesi (...)					

Katalog Nu.: 310			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: Monla Abdurrahman	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Dardağan	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: geldi ma'sûm-ı / pâk irdi vuslat-ı Hakk'a / Kâtib-zâde Pîrî / Mehmed Efendi'nin / oğlu merhûm / Monlâ 'Abdurrâhman / rûhına Fâtiha (...)					

Katalog Nu.: 311			Fotoğraf Nu.: EK 75		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Galata Sarayı / Hümâyûn-ı gılmâ / nân-ı Enderû / n'da küçük / odalı merhûm (...)					

Katalog Nu.: 312			Fotoğraf Nu.: EK 76		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: âh mine'l-mevt / es-Seyyid Mustafa Hamdî Efen[di'nin] / kerîmesi olub (...) / murâdına ermiyen derdine dermân / [bulmayan] cennet-mekân Firdevs-[aşıyân] / (...)					

Katalog Nu.: 313			Fotoğraf Nu.: EK 76		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: hayf ol nâzenîn 'ömrine kılmadı (...) / çıkub bu dâr-ı mihnetden mahallin					

(...) / o mahbûba dil-i şâdân iderdi (...) / firâkına anın her an iderler (...) / niçe yanub yakılmanız o zâtın irtihâline / ânın misli cihâna gelmemiş böyle gül-i ra'nâ / ki ânın hüsn-i hulkı gibi bir zâtta bulunmazdı / dolandı ay gibi meh-pâre o mümtâz gül-i zîbâ / halîme hem selîme hem mutî'a emr-i Bârî'ye / Hüdâ 'Adn içre bir mevzi' ide lutf ile ihdâ / şehîde ide menzîlgâh-ı Hüdâ cennet sarâyını / semmî olana sıdıkâ kıla mahşerde ol hem-pâ / gören her bir ânın taşın okurlar ânâ târîhin / (...)

Katalog Nu.: 314			Fotoğraf Nu.: EK 76		
Kimlik: Saka Derviş	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / merhûm ve mağfûr ilâ / Rabbihi'l-gafûr Saka Dervîş / (...)					

Katalog Nu.: 315			Fotoğraf Nu.: EK 76		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / nev-civânım gîtdi cennet bâğına / firâkı kaldı vâlideynin cânına / dergâh-ı Mevlânâ'da meydancı / ve na'thân Ahmed Dede'nin / mahdûmı merhûm Dervîş / (...)					

Katalog Nu.: 316			Fotoğraf Nu.: EK 77		
Kimlik: Seyyid Hasan Efendi (?)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / es-Seyyid Hasan Efendi kim sarrâc / emr-i Hakkla derde oldı mübtelâ / (...)					

Katalog Nu.: 317			Fotoğraf Nu.: EK 77		
Kimlik: Ataullah (?)	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: yâ Hû / ya'ni Kasımpaşa aşçı-başının oğlu / (...) 'ukbâyı kıldı genc yaşında					

cilve-gâh / irci'î emri irince gûşine ol anda / eyledi kasr-ı behiştî kendüye hoş hücre-gâh / (...)
dil târîh-i fevtin 'âşikân / (...) 'Atâullah / (...)

Katalog Nu.: 318			Fotoğraf Nu.: EK 77		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: cihân fânî ana meyl nedendir / bu 'ömr (...) 'Adn'dir / cihândan (...) -zede itdi rihlet / (...)					

Katalog Nu.: 319			Fotoğraf Nu.: EK 77		
Kimlik: Mustafa Bey	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / (...) hânedânı âb-ı rûy-i Mustafa Bey kim / kılub 'azm-i cinân hiç bakmadı bu köhne dünyâya / gedüklüyân-ı dergâh-ı mu'allâdan idi ol zât / (...) [b]ulmuşdı 'izzet ü vâye / (...)					

Katalog Nu.: 320			Fotoğraf Nu.: EK 78		
Kimlik: -	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: el-Bâkî / fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / Çeşme Meydanı'nda merhûm / el-Hâc Mehemed Ağa'nın mahtûmı / (...)					

Katalog Nu.: 321			Fotoğraf Nu.: EK 78		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / (...) mezarına gelen / hoş gelür rûhına safâ eyler / dinle bu 'a[m]d-i mahremîn sözini / sana remz (...) eyler / 'âkil olan cihâna meyl itmez / meyl idenler ana hatâ eyler / ânınçün bu levha-i târîh / (...)					

Katalog Nu.: 322			Fotoğraf Nu.: EK 78		
Kimlik: Hüseyin Ağa	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: toprağa gömülü	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr / sâbıkân hazînedâr-başî / Hüseyin Ağa / rûhiyçün Fâtîha / (...)					

Katalog Nu.: 323			Fotoğraf Nu.: EK 78		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: gelüb yâr-ı vefâdârım / bıraktı bu ayak taşım / dönüb gitdi garîp oldum / bu taş kaldı ayak taşım					

Katalog Nu.: 324			Fotoğraf Nu.: EK 78		
Kimlik: -	Cinsiyet: -	Ölüm Tarihi: -	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: irci'î emri irişdi (...) / okudı cân zikr-i gülden men 'aleyhâ fânî-i cân / râh-ı Rûmî rûh-ı reyhân visâl (...) / didi ol el-mülk-i Lillâhi'l-kadimü'l-muste'ân					

2.2.Nakil Olarak Gelen Mezar Taşları

2.2.1.Muhtelif Yerlerden Nakledilen Mezar Taşları

Katalog Nu.: MN1			Fotoğraf Nu.: EK 79		
Kimlik: Ali Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.858 - m.1454	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / merhûm cennet-mekân Firdevs-âşiyân / gazî ebu'l-feth Sultân Mehmed / Hân aleyhi'r-rahmeti ve'l-gufrân / hazretlerinin kofacılık / hizmetiyle şeref-yâb olan / kutbü'l-'ârifin merhûm kofacı / Ali Dede rûhına el-Fâtîha / sene 858					

Katalog Nu.: MN2			Fotoğraf Nu.: EK 79		
Kimlik: Ubeydullah Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1145 - m.1732-33	Serpuş: (?)	Mezar Tipi: Çerçeveli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: merhûm ve mağfûr / es-Seyyid ‘Ubeydullah / Efendi el-Kırmî / rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1145					

Katalog Nu.: MN3			Fotoğraf Nu.: EK 79		
Kimlik: (Müteferrika) İbrahim Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1160 - m.1747-48	Serpuş: Kafesi Destar	Mezar Tipi: Pehleli Mezar	Ayaktaşı: +
Kitabe Metni: [Hâce-i Dî]vân İbrâhîm Efendi kim [ânın] / [basma]mıydı bir nazîri sahn-ı imkâna kadem / zâtı mâhiyyât-ı eşyâya medâr-ı inkişâf / tab’-ı pâki resm ü âyîn-i tıbbâ’atde ‘alem / itdi nakd-i vaktini masrûf-ı tasnîf-i fûnûn / kıldı kilik-i fikrini mevkuûf-ı tertîb-i hikem / eyledi zabt-ı tevârîh ile isbât-ı vücûd / oldu ihyâ-yı ‘ulûm ile kalem-rân-ı rakam / hâdimü’l-lezzât anın da kâminı telh eyleyüb / sâkî-yi merg âna da sundı dolu bir kâse sem / nahl-i bâlâ-şah-ı cismin hâk-sâr itdi felek / ola Bârî hissemend-i mîve-i bâğ-ı İrem / hasb-ı hâli ola Nevres mısra’-ı târih ânın / basdı İbrâhîm Efendi sahn-ı Firdevs’e kadem / sene 1160					

2.2.2.Beşiktaş Mevlevihanesi Mezar Taşları

Katalog Nu.: BM1			Fotoğraf Nu.: EK 79		
Kimlik: Şeyh Yusuf Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1080 - m.1669-70	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Şeyh Yusuf / Dede el-Mevlevî rûhî / içün el-Fâtiha / sene 1080					

Katalog Nu.: BM2			Fotoğraf Nu.: EK 79		
Kimlik: -	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1107 - m.1695-96	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: rûhına (?) / âl-i Muhammed / Mustafa / [el-Fâtiha] / [sene 1107] ¹⁹²					

Katalog Nu.: BM3			Fotoğraf Nu.: EK 80		
Kimlik: Şerife Hatice Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1109 - m.1697-98	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûme Şerîfe / Hadîce Hâtûn / bint-i es-Seyyid Ahmed Efendi / rûhiyçün Fâtiha / sene 1109					

Katalog Nu.: BM4			Fotoğraf Nu.: EK 80		
Kimlik: Mehmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1117 - m.1705-06	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / Mevlevî Şeyh Mehmed Dede mahdumî kim / ânî gül itmîşdi bâğ-ı siyâdetde İlâh / tekye-yi 'âlem-i fâniden idüb 'azm-i bekâ / didi yâ Hû dedeler aldı beni 'aşkullah / dem-i fevtine didi hâtîf-i gaybî târîh / gîtdi Firdevs'e semâ' ile Mehmed Dede âh / sene 1117					

Katalog Nu.: BM5			Fotoğraf Nu.: EK 80		
Kimlik: Rukiye Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h. (20-30) Cemaziyelevvel 1124 - m.(25 Haziran-5 Temmuz) 1712	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûme ve mağfûrun lehâ / Rukiyye Hâtûn rûhiyçün / el-Fâtiha fi [e]vâhir-i Cemâziye'l-ülâ / sene 1124					

¹⁹² Necdet İşli notları (Özdemir, *Galata*, s.96).

Katalog Nu.: BM6			Fotoğraf Nu.: EK 80		
Kimlik: Mustafa Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1 Şevval 1129 - m.8 Eylül 1717	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / şeyh-i Mevlevî el-Hâc Mehemed / Efendi'nin küçük oğlu / merhûm Mustafa Dede / rûhiyün Fâtîha / fi gurre-i Şevvâl / sene 1129					

Katalog Nu.: BM7			Fotoğraf Nu.: EK 81		
Kimlik: Afife Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1133 - m.1720-21	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûme ve mağfûre / lehâ teyze 'Affe / Hâtûn rûhına / rızâen Lillâh el- Fâtîha / sene 1133					

Katalog Nu.: BM8			Fotoğraf Nu.: EK 81		
Kimlik: Fatma Kadın	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1144 - m.1731-32	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûme / Fâtîma / Kadın rûhına / Fâtîha / sene 1144					

Katalog Nu.: BM9			Fotoğraf Nu.: EK 81		
Kimlik: Molla Mehmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.7 Rebiülahir 1145 - m.27 Eylül 1732	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / şeyh-i Mevlevî es-Seyyid / Ahmed Efendi-zâde / merhûm ve mağfûr / [es-Seyyid Monlâ Muhammed Dede] / [el-mevlevi] ¹⁹³ Fâtîha / fi 7 R sene 1145					

¹⁹³ Necdet İşli notları (Özdemir, *Galata*, s. 97).

Katalog Nu.: BM10			Fotoğraf Nu.: EK 82		
Kimlik: Şerife Hamide Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.9 Safer 1165 - m.28 Aralık 1751	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Fâtiha / derdine dermân / bulmayan merhûme Şerife / Hamide Hâtûn bint-i / Şeyh Memiş Efendi / rûhına fi 9 S sene 1165					

Katalog Nu.: BM11			Fotoğraf Nu.: EK 82		
Kimlik: Şeyh Ali Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1175 - m.1761-62	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Beşiktaş şeyhi efendinin / karındâşı merhûm / ve mağfûr el-muhtâc ilâ / [rahmeti Rabbihi'l-gafur] ¹⁹⁴ / Şeyh Ali Efendi / rûhına el-Fâtiha / sene 1175					

Katalog Nu.: BM12			Fotoğraf Nu.: EK 82		
Kimlik: Şeyh Seyyid Ahmed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1177 - m.1763-64	Serpuş: -	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: tarîk-i Mevlevî'nin muktedâsı pîr-i irşâdı / seyâhat kasd idüb meydân-ı ahretde revân oldı / behânın hûb u zîştinden idüb kat'-ı nazar yek-ser / temâşâyı tecellâyâ serâpâ çeşm-i cân oldı / idüb esrâr-ı tevhid ile mahvîyeti mevhûm / gözünden sûret-i emelinin nihân-ı ender-nihân oldı / çıkub üçler mücevher söyledi târîhini bir minnet / [cenâb-ı Şeyh Ahmed vasıl-ı kurb-i cinan oldı] / [el-Fâtiha fi Ramazân sene 1177] ¹⁹⁵					

Katalog Nu.: BM13			Fotoğraf Nu.: EK83		
Kimlik: Şeyh Seyyid Mustafa Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1178 - m.1764-65	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Fâ[ti]ha / bu bağ-ı gülşende bir gonca iken / bâd-ı ecel beni eyledi hezân / bir					

¹⁹⁴ Necdet İşli notları (Özdemir, *Galata*, s. 97).

¹⁹⁵ Necdet İşli notları (Özdemir, *Galata*, s. 97).

gel zîbâde nâzenîn iken / eyledi Hakk beni hâkle yeksân / merhûm es-Seyyid Şeyh
Mehammed Sâdık / Efendi'nin karındaşı merhûm Şeyh Seyyid / Mustafa Efendi'nin
rûhiyçün / sene 1178

Katalog Nu.: BM14			Fotoğraf Nu.: EK 83		
Kimlik: Şeyh Ahmed Efendi	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1185 - m.1771-72	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: (...) / şeyh-i dîn Ahmed Efendi (...) / son nefeste Hû deyüb (...) / mürğ-i rûhî lâ-mekân evcine (...) / cennet-i 'Adni âna Hakk ide her-dem âşiy[ân] / mecma'-ı fazl u kemâlât idi ol 'âlî-i himem / Hakk bu kim keşşâf-ı ma'nâ-yı hakikatdi hemân / mağz-ı Kur'ân-ı Mesnevî'nin genc-i esrârı idi / matla'-ı şems-i ma'ârif idi kalbi bigân / sırr-ı Mevlânâ'yla kabri hakâyık-ı gülşenî / feyz-i rûhâniyeti müşkül-küşâdır her zamân / sâl-i bin yüz seksen ve beşde idüb rihlet hemîn / cennet kurbına irüb buldı hayât-ı câvidân / sene 1185					

Katalog Nu.: BM15			Fotoğraf Nu.: EK 83		
Kimlik: Fatma Hanım	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1185 - m.1771-72	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: merhûm Mevlavî şeyhi Memiş Efendi hazretleri- / nin kerîmesi merhûme ve mağfûre Fâtıma / Hanım'ın rûhiyçün el-Fâtiha / sene 1185					

Katalog Nu.: BM16			Fotoğraf Nu.: EK 83		
Kimlik: Mehammed Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1201 - m.1786-87	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / merhûm du'acı / Mehammed Dede / rûhiyçün el- Fâtiha / sene 1201					

Katalog Nu.: BM17			Fotoğraf Nu.: EK 84		
Kimlik: Fatma Monla	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1227 - m.1812-13	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-hayyü'l-bâkî / Beşiktaş Mevlevîhâne- / sinin şeyhi halîlesi / merhûme ve mağfûrun lehâ / Fâtıma Monlâ rûhiyün / Fâtiha sene 1227					

Katalog Nu.: BM18			Fotoğraf Nu.: EK 84		
Kimlik: Yusuf Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1232 - m.1816-17	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / şârih-i 'ilm-i ledün Yusuf Efendi ki Hakk / itmiş idi zâtını mazhar-ı ism-i 'alîm / merd-i dil âgâh idi 'ârif-i billâh idi / rûhını takdis ide hazret-i Hayyü'l-kerîm / hânkah-ı cennete göçdi bu târihde / pîr idi Yusuf Dede itdi makamın na'ım / sene 1232					

Katalog Nu.: BM19			Fotoğraf Nu.: EK 85		
Kimlik: Mahmud Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1234 - m.1818-19	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / 'ârif-i bi-Hakk ol virme dil nakş-ı cihân seyrânına / mâr-ı münakkaşdır o bil pür zehr olur yârânına / bu nâle-i nây-i fenâ îmâ ider sırr-ı bekâ / olmuş münâdî güyyâ bu kesretin hayrânına / ya'ni bu şeyh-i zü'l-haseb hem seyyid-i vâlâ-neseb / olmuş iken pîr edeb çekdi ecel bîrânına / târih-i fevti zikr olub nezre-bend fikr olub / Fâ'ik bu ma'nî bîkr olub yok misli bak hayrânına / bâkî değil bu gam-kede çün gördi heb âfet-zede / devr eyledi Mahmud Dede gitdi bekâ devrânına / sene 123[4]					

Katalog Nu.: BM20			Fotoğraf Nu.: EK 85		
Kimlik: Şeyh Seyyid Hasan	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.1235 - m.1819-20	Serpuş: Destarlı Sikke	Mezar Tipi: bağımsız	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve'l-bâkî / tesniyyet ber-horyân şod tagrit ber-sâlikân / (...) hod teslîm cânân mi şod ân kutb-i zemân / ser-târîk-i Mevlevî eş-Şeyh es-Seyyid Hasan / mi şod ez-					

Kostantiniyye cânib-i Konya revân / çün besi müddet makâmân-ı Hüsâmeddîn şodî / sırrı
Mevlânâ-yı ‘ayân şod vey ân sâhib-i beyân / nâgehân amed nidâ ez-hâtif-i gayb-i istecib /
dest-i rahmân nûş migerd âtermân sohbây-i cân / kam-teş çün defn şod Tal‘at be-târîhes
neveşt / pîş-vây-ı Mevlevî şod ‘âzım-i taraf-ı cinân / sene 1235

Katalog Nu.: BM21			Fotoğraf Nu.: EK 86		
Kimlik: Fatma Hatun	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.1236 - m.1820-21	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / Beşiktaş Şeyh ‘Abdülkadir / Efendi’nin kayınvâlidesi / merhûme ve mağfûre ilâ / rahmeti Rabbihi’l-gafûr Fâtıma / Hâtûn rûhına Fâtıha / sene 1236					

Katalog Nu.: BM22			Fotoğraf Nu.: EK 86		
Kimlik: Hatice	Cinsiyet: kadın	Ölüm Tarihi: h.11 Şaban 1243 - m.27 Şubat 1828	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hüve’l-bâkî / Şeyh Kadri Dede’nin duhteriyim / bâğ-ı ‘ismetde o vird-i ra‘nâ / eyledi gonca-i neşüküfte iken / yerini hâk-paye-i bād-ı fenâ / pertev-i şems-i Hakk’a mazhar olub / kabrine lem‘a ide nûr-ı Hüdâ / [(...) hay-ı eşkle yazdı târîh] ¹⁹⁶ / eyledi huldî Hadîcem me’vâ / fi 11 Ş sene 1243					

Katalog Nu.: BM23			Fotoğraf Nu.: EK 86		
Kimlik: Kaygusuz İsmail Dede	Cinsiyet: erkek	Ölüm Tarihi: h.3 Muharrem 1244 - m.16 Temmuz 1828	Serpuş: -	Mezar Tipi: mermer kaide (bağımsız)	Ayaktaşı: -
Kitabe Metni: Hû / huzûr-ı ‘izzete da‘vet olunca câme-hâbımdan / günâhım kesretin fikr eyleyüb oldum hicâbımdan / çü şefi‘imdir Mevlânâ aceb mi kaygusuz olsam / günâhım her ne denlü çok ise yâ Hû sevâbımdan / mürüvvet kânidir pîrim komazlar hâ’ib ü hâsir / o şemsin zerre-i nâçizim vakt-i şebâbımdan / merhûm ve mağfûrun leh Konevî Kaygusuz İsmâ‘îl / Dede rûhiçün el-Fâtıha / fi 3 M sene 1244					

¹⁹⁶ Necdet İşli notları (Özdemir, *Galata*, s. 99).

3.BÖLÜM

DEĞERLENDİRME

3.1.Genel Değerlendirme

“*Hâmûşân*”, susmuş olanlar demektir. Ölmüş olanlar, vefat etmiş olanlar anlamına kullanıldığı gibi mezarlık anlamına da gelir.¹⁹⁷ Mevlevilikte dergâhın mezarlığına bu isim verilmektedir. Dolayısıyla Galata Mevlevihanesi haziresi içinde Mevlevi kaynaklarında “*hâmûşân*” tabiri kullanılmaktadır.¹⁹⁸ 284 ada ve 102 parsel üzerinde bulunan hazire, Mevlevihane avlusundan kesme küfeki taştan bir duvar ile ayrılmıştır.¹⁹⁹ 101 parsel ile kayıtlı olan Şeyh İsmail Ankaravî / Şeyh Galip ve Halet Efendi / Kudretullah Efendi türbeleri ile bu iki türbe arasındaki “*Hadikatü'l-ervâh*” denilen demir şebeke ile çevrilmiş kısım²⁰⁰ ve 58 parsel ile kayıtlı olan Semahâne kapısı önündeki bugün mevcut olmayan türbeler, Galata Mevlevihanesi’nde bulunan gömü alanlarıdır. Bu yapı içerisinde “*hâmûşân*” teriminin özel kullanımı 102 parsel ile kayıtlı olan kısımdır ki; yukarıda bahsetmiş olduğumuz türbeler sıralamasının arkasındaki mahalde yer alır. Mezar taşı sayısı bakımından en kalabalık ve dergâh özelinde genel gömü alanıdır. Meşhur sûfilerden Esrar ve Fasih Dede, Şair Leyla Hanım, Humbaracı Ahmet Paşa, Şair Hasan Ayni Ayntabi, Tepedelenli Ali Paşa ile akraba bazı kimseler ve 1942 yılında Doymazdere Mezarlığından nakledilen İbrahim Müteferrika’nın²⁰¹ mezar taşları bu kısımda yer almaktadır.

¹⁹⁷ Abdülbaki Gölpınarlı, *Mevlevi Adab ve Erkanı*, İstanbul: İnkilap Kitabevi, 2006, s. 30.

¹⁹⁸ Kaya, *Defter*, s. 189; Genç, *Şuara*, s. 79.

¹⁹⁹ Ömer Osmanoğlu (ed.), *Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü Projeleri 2004-2013*, İstanbul: İBB Yayınları, 2013, s. 434.

²⁰⁰ Can Kerametli burayı bu isimle anmaktaysa da (Kerametli, *Galata*, s. 26) Defter-i Dervişan, “...*Şarih İsmail Efendi’nin türbesi kurbünde...*” diye tarif eder (Kaya, *Defter*, s. 389); Ayvansarayı ise, “*tekye-i mezbûr sofasında...*” diye bahsetmektedir (Ayvansarayı, *Hadika*, s. 441).

²⁰¹ Şimdiki Kasımpaşa Kulaksız Camii karşısında bulunan yokuşun alt başında defnedilmiş, zaman içinde kaybolmaya yüz tutmuş şahidesi, Reşid Safvet Atabinen’in girişimleriyle nakledilmiştir (Fikret Sarıcaoğlu, Coşkun Yılmaz, Müteferrika *Basmacı İbrahim Efendi ve Müteferrika Matbaası*, İstanbul: Esen Ofset, 2008, s. 55); Süheyl Ünver ise, nakil işleminin İhtifalci Ziya Bey’in delaletiyle gerçekleştirildiğini belirtmiştir (Ünver, *Galata Mevlevihanesi*, SK, SÜK. 77, vr. 9).

Türbelerde ise bazı istisnalar hariç, genel olarak dergâhın şeyhleri bulunmaktadır.

İbrahim Müteferrika ile aynı zamanda ve bugün hemen yanında yer alan Kıımlı Ubeydullah Efendi'ye ait mezar taşı (katalog nu. MN2), bu iki mezarın karşısında bulunan ve kitabesinden anlaşıldığı üzere Sultan II. Mehmet'in Kofacılık hizmetinde bulunan Kofacı Ali Dede'nin (katalog nu. MN1) taşları da nakiller arasındadır. Bu taş h.858 tarihli olması hasebiyle haziredeki en erken tarihli taş unvanını taşısa dahi Okmeydanı'ndan nakl-i kubur olduğundan dolayı değerlendirme ve kronoloji de diğer nakiller gibi ayrı tutuldu. Öte yandan devrinin hususiyetlerini yansıtmayan ve dolama destarlı bir sikkeye sahip bu şahide, belirtilen tarihten sonra yenilenmiş olma ihtimali yanında, yenilenme tarihini vermek şuan için mümkün gözükmemektedir.²⁰² Hazireye başka nakillerde olmuştur. 19.yüzyılda bir dizi taşınma vakasından sonra nihayetinde Bahariye Mevlevihanesine geçiş yapmış olan Beşiktaş Mevlevihanesine ait mezar taşlarının büyük bir kısmı nakledilmemişti.

Beşiktaş Mevlevihanesi, Ohrili Hüseyin Paşa tarafından 1622 senesinde, bugün Çırağan sarayının bulunduğu yerde kurulmuştur. III. Selim, kız kardeşi Beyhan Sultan'dan devraldığı Çırağan Sarayını tamir ettirip genişlettiği sırada 1804 senesinde Beşiktaş Mevlevihanesini yeniden inşa ettirmiş, II. Mahmud ise aynı sarayı 1836-38 yılları arasında büyütmek istediği vakit Hanım Kadın Mescidi ve Eğribozlu Hacı Ahmed Ağa Mektebi gibi diğer bazı hayır eserleriyle beraber mevlevihaneyi de yıktırarak arsasını saray arazisine katmıştır. Bu arada mevlevihanenin bitişiğindeki Musahib Abdi Bey Yalısına nakledildiği ve sultanın saraya eklenen bölümde kalan Mevlevi kabirlerinde her gece kandil yakıldığı bilinmektedir. Sultan Abdülaziz, Sultan Abdülmecid'in h.1276'da (1859-60) yıktıracağı Çırağan Sarayı'nın yerine eskisinden daha büyük bugünkü sarayını yaptırırken h.1284'te (1867-68) mevlevihane olarak kullanılan yalıtı da yıktırınca Beşiktaş Mevlevihanesi ikinci defa zarar görmüştür. Bu defa Mevlevihane önce geçici olarak Fındıklı'daki Karacehennem İbrahim Paşa Konağı'na, 1870'te de Maçka sırtlarında inşa ettirilen yeni binaya taşınmıştır. Beşiktaş Mevlevihanesi'nin devamı niteliğindeki Maçka

²⁰² Buna benzer bir diğer örnek için bakınız: Necdet İşli, Mehmet Kökrek, *Yeniçeriler Remizleri ve Mezar Taşları*, İstanbul: Dergah Yayınları, 2017, s. 127.

Mevlevihanesi de ancak dört sene ayakta kalabilmiş ve 1874'te halen İstanbul Teknik Üniversitesi Maden Fakültesi olarak kullanılan kışlaya yer açmak için ortadan kaldırılmıştır. O tarihteki postnişin Hüseyin Fahreddin Dede Efendi, ailesi ve dedegani ile beraber Eyüp Bahariye'de, bahçelerinde aynı yıl Bahariye Mevlevihanesi'nin yapımına başlanan Matbah Emimi Mustafa ve Hüseyin Efendilerin yalılarına taşınmıştır. Bu arada Hasan Nazif Dede'nin naaşı önce Beşiktaş'tan Maçka'ya, sonra Maçka'dan Bahariye'ye, Mehmed Said Dede'ninki ise Beşiktaş'tan Bahariye'ye nakledilmiş, diğer kabirler ise Çırağan Sarayı'nın bodrumunda kalmıştır.²⁰³

Çırağan Sarayı'nın otel inşaatı sırasında sarayın bodrumunda mezar taşları kurtarma çalışması başlatılmış ve nihayet 1987 yılı 23 Aralık günü Galata Mevlevihanesi Müzesine getirilmiş, torbalar içindeki kemikler de gömü alanına defnedilmiştir.²⁰⁴ Bu nakil esnasındaki tesbite göre 24 adet kitabeli mezar taşı görülmektedir. Şeyh Hasan Efendi'ye ait Farsça kitabeli mezar taşı ise saraydaki kazı çalışmalarını yapan Japon şirketince mezar taşının mekana ait olduğu gerekçesiyle el konulmuş, fakat daha sonra bürokratik yollar vasıtasıyla bu taş da nakledilebilmiştir. Ancak, nakil esnasında, Sayın Necdet İşli'nin tutmuş olduğu liste²⁰⁵ incelendiğinde 6 ve 11 numara ile kaydettiği mezar taşlarına tesadüf edemedik. Bu sebeptendir ki; kırık haldeki parçalar da birleştirildiğinde, sonradan nakledilen BM20 numara ile kaydettiğimiz Şeyh Hasan Efendi'nin şahidesi göz önüne alındığında sayının günümüzde 23 olarak verilmesi icab etmektedir.²⁰⁶

²⁰³ Baha Tanman, "Beşiktaş Mevlevihanesi", *DİA*, C. 5, İstanbul: TDV Yayınları, 1992, ss. 553-554.

²⁰⁴ Özdemir, *Galata*, ss. 92-95.

²⁰⁵ Özdemir, *Galata*, ss. 96-99.

²⁰⁶ Beşiktaş Mevlevihanesi mezar taşları ile ilgili elimizde iki adet liste bulunmaktadır. İlk liste, nakil ekibinde yer alan Necdet İşli'ye ait olup, kazı anında çıkan mezar taşlarının o anda kaydedildiği kendisi tarafından beyan edilmiştir. İkincisi liste ise Pars Tuğlacı tarafından 1990 senesinde yayınlanan makalede yer alan listedir (Pars Tuğlacı, "Çırağan Mevlevihanesi", *Tarih ve Toplum*, C. 13, S. 78 (1990), s. 45). Bu listede ilkinin aksine başında 29 adet mezar taşı olduğu zikredilmesine rağmen verilen listede 28 adet mezar taşı sayılmaktadır. Bu iki listede adet farklılığı ilk dikkati çeken husustur. Bunun dışında sırasıyla zikrecek olursak; Pars Tuğlacı listesi (PT) 5. sırada yer alan "Sadık Efendi'nin refikası, h.1121", Necdet İşli (Nİ) listesinde bulunmaz. Bu isim ve tarihte bir mezar taşına hazirede rastlayamadık. "isimsiz, h.1127" şeklinde (Nİ:6; PT:6) her iki listede olan kitabeye hazirede tesadüf edemedik. Yine her iki listede (Nİ:11; PT:8) geçen "Seyyid Ahmed, h.1145" kimliğine sahip kitabeye de tesadüf edemedik. PT:13'de kayıtlı olan "Hatice Hatun, h.1146", PT:19'da kayıtlı "Emine Monla, h.1212" ve PT:16'da yer alan "Züleyha Monla, h.1192" isimli mezar taşları Nİ listesinde bulunmamaktadır. Ayrıca

Ayrıca Reşit Safvet Atabinen bir yazısında, İbrahim Müteferrika'nın mezar taşının nakli sırasında Beyoğlu'nda lağvolunan çeşitli mezarlıklardan 17 adet mezar taşının naklinin yapıldığı bilgisini vermesine karşın isimlerini zikretmemiştir.²⁰⁷ İlgili kurumlarda yaptığımız araştırma neticesinde bu nakillerin bilgisine şimdilik ulaşamadık. Dolayısıyla bahsi geçen mezar taşları da çalışmada nakl-i kubur olarak ayrılamamış ve asıl tasnife dahil olmak zorunda kalmıştır. Böylece ayırt edemediğimiz bu nakiller, Osmanlı dönemi dergâh hazirelerinde görülen tarikat bağına dayalı sosyo-kültürel bütünlük ilkesini bozmaktadır.²⁰⁸ Tarikat ile bağlantısı serpuşu veya kitabesinde belirtilmeyen epey miktarda şahide vardır. Ayrıca bu yol takip edilerek ayırmaya çalışmak sağlıklı bir metot olmayabilir. Zira Kufeci Ali Dede'nin nakil bilgisi bulunmasaydı üzerinde dolama destarlı sikkesi ile kendisinden “dede” diye bahsediliyor olunması ve pehleli kabri rahatlıkla yanıltıcı olabilecekti.²⁰⁹

bahsi geçen tarihte Hatice Hatun'a ait bir mezar taşına hazirede tesadüf edilememiştir. PT:20'de yer alan “Rukiye Hatun, h.1224” Nİ listesinde bulunmamakta, fakat h.1124 tarihli bir Rukiye Hatun bulunmaktadır. Nİ:15'de yer alan ve halen mevcut olan (kat. nu. BM13) “Mustafa Efendi, h.1178” PT listesinde bulunmamaktadır. Son olarak PT:27, PT:28'de yer alan “isimsiz ve tarihsiz” iki mezar taşı Nİ listesinde bulunmadığı gibi Pars Tuğlacı'nın hangi mezar taşlarını kastettiği de anlayılamamaktadır. PT listesinde tarih okumalarında bazı hatalar da görülmektedir. Fakat bunlara değinmeye lüzum görmüyoruz. PT listesinde yer alan bilhassa Züleyha/Zeliha Monla, Emine Monla ile her iki listede olmayan “Emetullah Hanım, h.1211” ve “Rukiye Hanım, h.1271” kimliğine sahip ve çalışmamızdaki katalogda Galata Mevlevihanesi mezar taşları arasında gösterilen bu taşlar (kat. nu. 74, 95, 102 ve 247) nakil olabileceği şüphesini uyandırmaktadır. Rukiye Hanım'ın mezar taşı (kat. nu. 247) Beşiktaş Mevlevihanesi'ne ait mezar taşlarının içinde bulunmamasına rağmen orijinal yerinde olmadığı belli olurken, diğer üç mezar taşının bu taşlar arasında yer alıyor olması herhalde Pars Tuğlacı'yı da yanıltmış olmalıdır. Biz bu tespit işleminde naklin yapıldığı tarihte canlı şahit olan Necdet İşli'nin tutmuş olduğu listeyi esas almayı uygun görmekteyiz.

²⁰⁷ Atabinen, “Galata Mevlevihanesi”, s. 11.

²⁰⁸ Ekrem İşin, “İstanbul'un Mistik Tarihinde Mevlevihaneler”, *İstanbul Dergisi*, S. 4 (1993), s. 125; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 351.

²⁰⁹ Arbaş, “Divan”, s. 3; Zikredilen çalışmada Mevleviliğe aidiyetinden şüphelenilen ve başka tarikata mensup olduğu düşünülen Ali Dede'nin kabrinin orijinal yerinde olduğu sanılmaktadır.

Tablo 3.1: Haziredeki Mezar Taşlarına Dair Genel Bilgiler

ADET VE TÜR BİLGİSİ	AÇIKLAMA
287 adet baş taşı (tarihli-kitabeli)	Üzerinde tarih bulunan, sene tasnifine göre ayrılabilen mezar taşlarıdır. 2 tanesi aynı şahıslara ait ikinci şahideleridir.
15 adet baş taşı (kitabe bulunmayan)	Üzerinde kitabe bulunmayan şahidelerden oluşmaktadır.
19 adet baş taşı (kitabeli-tarih belli olmayan)	Üzerinde tarih kısmı aşınmış veya kırılmış olanlar ile kitabesi silinmiş olanlardan oluşmaktadır.
5 adet ayak taşı (kitabeli)	3 tanesinin aidiyeti bellidir. 2 tanesinin ise belli değildir.
1 adet vefat bildiren kitabe	Hamuşanın girişinde duvara hakk edilmiş olan (h.1061 tarihli) kitabe, mezar taşı olmamasına rağmen vefat bildirmektedir.
26 adet baş taşı, hazireye nakledilen mezar taşları (kitabeli)	Kronolojide ayrı tutulmuşlardır (23 + 3). Ayrıca 14 adet tespit edilemeyen mezar taşı olduğu bilinmesine rağmen tespit edilememiştir.
Genel Toplam: 350	

Böylece hazirede bulunan 350 (349+1) adet mezar taşı incelemeye dahil edilmiştir. Bunlar üzerinde kitabe bulunan baş taşları, müstakil haldeki kitabeli ayak taşları, üzerinde kitabe bulunmayan fakat serpuşu olan ve son olarak her ikisi de olmamasına karşın bir şahsı temsil ettiğini düşündüğümüz taşlar olarak sınıflandırılabilir. Bu incelemeye üzerinde kitabe bulunmayan ayaktaşları dahil edilmemiştir. Tablo da görüleceği üzere 287 adet kitabeli ve üzerinde tarih tesbit edilebilen veya en azından ebcele hesabı ile hesaplanması mümkün olan gruptur ki; bunlar kronolojiye dizilebilen gruptur. Bu sayı içinde 2 adet taş, Fasih Dede (ö.1111) ve Şeyh Gavsi Dede'nin (ö.1109) ikinci mezar taşlarıdır. Bunlardan Gavsi Dede'nin h.1109 / m.1697-98 tarihli mezar taşı, h.1275/m.1858-59 yılında tecdiden imal edilmiş (kat. nu. 16), o zaman için türbe olan yapıda sandukasının ön tarafına konulmuştur. Eski mezar taşı ise (kat. nu. 15) arka cephede durmaktadır. Mezarın üstünde bugün türbe ve sanduka olmadığından arka cephedeki mezar taşı da gözükmemektedir. Bu taşın üzerindeki kırıklar yenilenmeyi de açıklamaktadır. Ufak farklılıklar olsa dahi aynı metne sahip bu iki taş değerlendirmede sadece bir sayı olarak hesaba katılmıştır. Fasih Dede'nin taşında ise metinler ve formlar farklı olduğundan ikisi de ayrı kabul edilerek dahil edilmiştir. Fasih Dede'nin ikinci taşı (kat. nu. 18) ise

Şahin Giray'ın gönderdiği rivayet edilen²¹⁰ üzerinde serpuş bulunan taştır. Hazirede üzerinde kitabe bulunmayan yahut sonradan silindiği anlaşılan mezar taşı 15 adettir. Üzerinde kitabe olduğu halde kırılma, aşınma, gömülü olma gibi nedenlerden dolayı vefat tarihlerini göremediğimiz taş sayısı ise 19 olarak kaydedilmiştir. Dolayısıyla bu taşlar da kronolojiye dahil edilememiştir. Hazire dahilindeki ayaktaşları içinde üzerinde kitabe hakkedilmiş olanların sayısı 5'tir. Hazirede bulunan baş ve ayak taşlarının büyük kısmı birbirinden bağımsız halde bulunmaktadır. Lahit, pehle vb. bir yapı ile birbirine bağlı olmasa dahi aidiyeti saptanabilen ayaktaşları ilgili olduğu taşın katalogdaki bilgi kısmında ayaktaşı olduğu bilgisi verilmiştir. Zira bu taşların aidiyeti, üzerindeki tezyinat ve birbirlerine olan konumları ile doğrudan bağlantılıdır. Kitabeli ayak taşlarından iki tanesi bir lahite bağlı²¹¹ olarak aidiyeti bellidir. Bir tanesi ise (kat. nu. 4c) lahitle bağlı olmadığı halde Abdülbaki Gölpınarlı'nın tesbiti neticesinde öyle olduğunu kabul ettik.²¹² Kalan iki tanesi ise aidiyetleri belli değildir.²¹³ Öte yandan hazirenin Alman Lisesi'ne bakan cephesinde müstakil haldeki mezar taşlarıyla beraber yine müstakil halde çeşitli serpuşlar bulunmaktadır.

3.1.1. En Eski Tarihi Taş Meselesi

Hazirede bulunan mezar taşları içinde en eski tarihe sahip bulunan şahide h.858/m.1454 tarihini taşımaktadır. Bu mezar taşı kitabesi Okmeydanı'ndan nakil olarak geldiği için bu hazireye ait değildir. Yapılan değerlendirmede tasnif dışı sayılmıştır. Bunun dışında kitabesinde tarih bulunan 3 nu. ile kayıtlı olan h.951/m.1544-45 tarihli mezar taşı en eski tarihli taş olarak kabul edilmiştir. Fakat üzerlerinde tarih bulunmamasına rağmen form itibarıyla XV. yüzyıl taşlarından olduğu düşünülen 2 numara ve o devre aidiyeti kesin olan 1 numaralı taşların h.951 senesinden daha eski oldukları görülmektedir. Ancak üzerlerinde tarih olmadığından kronolojiye

²¹⁰ Ayvansarayı, *Hadika*, s. 441; Çıpan, *Fasih*, ss. 25-26.

²¹¹ Bakınız: 288 ve 289 numaralar.

²¹² Gölpınarlı, *Mevlanadan Sonra*, s. 264.

²¹³ Bakınız: 323 ve 324 numaralar.

dahil edilemeyen bu taşlar yerine en eski tarihli taş olarak 3 numaralı şahide zikredilmiştir.²¹⁴

3.1.2.Kronolojik Gelişim

Galata Mevlevihanesi Haziresi'nde bulunan mezar taşları üzerinde yapılan incelemede, nakil olarak gelmiş taşlar ayrı bir kronolojiye tabi tutulmuş ve değerlendirmeye dahil edilmemiştir. Ayrıca kronolojik olarak hazirenin oluşumunu incelememizde, birkaç defa olmak üzere hazirenin geçirdiği restorasyonlar ile taşların yerlerinin değişme keyfiyeti ve hazirenin Şahkulu Bostan Sokağına bakan cephesinin üzerine Tarık Zafer Tunaya Kültür Merkezi - Evlendirme Dairesi'nin inşasıyla o bölgede kazıda çıkartılan ve yerinden sökülen mezar taşlarının gelişi-güzel bir şekilde ön kısma yerleştirilmesi ile nakil olarak geldiği halde tespit edilemeyen taşlar, hazirenin kronolojik dağılım ve gelişimini doğru bir şekilde yorumlamaya engel teşkil etmektedir. 1928 yılına atfedilen, İ.E.T.T. binasının tepesinden çekilmiş fotoğrafta²¹⁵ ve yine Süheyl Ünver'in 1934 yılındaki çekmiş olduğu fotoğrafta²¹⁶ da Evlendirme Dairesinin henüz yapılmamış olduğu görülmektedir. Muhtelif çalışmalarda²¹⁷ tahrip edildiği, yok edildiği iddia edilen pek çok taş olduğu varsayımları gerçeği yansıtmamaktadır. Bahsi geçen alandan kazı sırasında çıkarılan mezar taşları hazirenin ön kısmına taşınmıştır. Mezar taşlarının akıbeti hakkında TTOK Belleteni'nde şu bilgiler yer almaktadır:

Evlenme Dairesi yapılmak üzere, belediyenin arsa olduğunu iddia ettiği Mevlevihane haziresi sahasında, evvelce çıkan mezar taşlarından ve lahitlerden başka, 1 Ekimden beri kazılan yerden, bir çukur dolusu kemikler ve kırık taşlardan maada tamam olarak: h.1162 yani Birinci Sultan Mahmud devrine ait; h.1175 yani Üçüncü Mustafa devrine ait el-hac Mustafa Efendinin; h.1186 tarihli el-hac Abdullah²¹⁸ Ağanın; 1185

²¹⁴ Ayrıca bahsedilen bu şahidelerin Mevlevilikle ilgileri kitabelerinde belirtilmediğinden nakil oldukları şüphesi de bulunmaktadır. Dolayısıyla bu durum söz konusu olduğunda, h.991/m.1583 tarihli Ali Dede'nin mezar taşı (kat. nu. 4) en eski tarihli taş olarak sayılacaktır.

²¹⁵ Özdemir, *Galata*, s. 179

²¹⁶ Ünver, *Galata Mevlevihanesi*, SK, SÜK. 77, vr. 35.

²¹⁷ Işın, "Mevlevihaneler", s. 125; Tanrıkorur, *Türkiye Mevlevihanelerinin*, s. 343.

²¹⁸ h.1186 "Abdülğani" Ağa olmalıdır.

tarihli Nakiye Tulu²¹⁹; 1211 tarihli el-hac Ahmed Ağanın; 1214 tarihli Haseki Mehmed Emin Ağanın; 1217 es-Seyyid Ali Efendi; 1224 – Nakiye²²⁰ Molla Kadın; Ayşe Bacı'nın (1283) kitabeleri gibi, yeniden on yedi taş çıkarılarak, kurumumuz tarafından, Leyla Hanımın mezarı tarafına dizdirilmiştir. Aynı sahada gömülü olan, Kumbaracı Ahmed Bonneval Paşa'nın oğlu Süleyman Ağa ile, Parmakkapuda Çukurluçuşme sokağında vakfi olan (h.1133) Cebeci başı Abdullah Ağanın kabirleri bulunmamıştır.²²¹

Görülmektedir ki; bahsi geçen fotoğraflarda boş gözükten alanda toprağa gömülmüş, devrilmiş vaziyette mezar taşları da bulunmaktadır. Hem de sayısı sadece isimleri verilen on yedi taş ile sınırlı değildir. Daha önce de çıkartılan taşlar olduğu belirtilmektedir. Mezar taşlarının tahrip edilmesinden ziyade mezarlık alanının tahrip edildiği yönünde yayın yapıldığı görülmektedir.²²²

Haziredeki mezar taşlarının en eski tarihlisi h.951/m.1544-45 Kanuni devrine ait dört cephesinde kitabe ve tezyinat bulunan, bağımsız vaziyette, serpuşu kırılmış fakat yukarıda bahsedilen müstakil haldeki serpuşlar içinde bulunan “mücevveze” kavuğun sahibi olduğunu düşündüğümüz (kat. nu. 3) taştır. Böylece haziredeki üzerinde tarih bulunan ilk taş m.1544-45 senesine tarihlense dahi yukarıda bahsedildiği gibi üzerinde tarih olmayan XV. yüzyıl devri taşlarına benzeyen iki adet şahide daha vardır. O halde XV. yüzyıldan XVII. yüzyılın ilk çeyreğine kadar toplamda yedi adet mezar taşı bulunmaktadır ki, sonuncusu h.1035 tarihiyle oyma (dişi) yazı ile yazılmış ve üstünde baba-oğul silsilesini takip eden dört şahsa ait vefat tarihi yer alan

²¹⁹ “Nefise (Tüti) Dudu” olmalıdır.

²²⁰ “Nefise” olmalıdır.

²²¹ TTOK, “TTOK İdare Heyetinin 9 Ekim’de Toplanan 1946 Yılı 13 üncü İçtimainın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 58 (1946), s. 11.

²²² TTOK Belleteni’nde daha önce çıkarıldığı söylenen mezar taşı sayısı 14’dür. Böylece 31 adet mezar taşı kazı esnasında çıkarıldığı belirtilmektedir. TTOK ve Belediye arasındaki ihtilaf, belediyenin arsının mezarlık alanı değil, boş arsa olduğu, üzerinde iki tane kırık mezar taşı olduğu iddiasına karşılık kurum ise, bu bölgenin bir mezarlık sahası olduğunu buradaki kazılarda 31 adet mezar taşından başka 5 tane de lahit çıkarıldığı ve mezarlık alanının tahrip edilmiş olduğunu savunmaktadır (TTOK, “TTOK İdare Heyetinin 11 Eylül’de Toplanan 1946 Yılı 10 uncu İçtimainın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 57 (1946), s. 6; TTOK, “TTOK İdare Heyetinin 14 Ekim’de Toplanan 1946 Yılı 14 üncü İçtimainın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 59 (1946), s. 8).

taştır.²²³ Bu taşın hangi tarihte yazılmış olduğu malumumuz değildir. Buraya kadar bahsedilen taşlar içinde kronolojik olarak en büyük aralık h.951 - h.991 yılları arasındaki 40 yıllık zaman dilimi olarak gözükmektedir. Hazirede erken döneme dair az taş bulunması, hemen her Osmanlı bakiyesi mezarlığa paralellik arz etmektedir. Maddi olarak masraf gerektiren bir şey olduğundan herkesin mezar taşı kitabesi yaptıramayacağını veya yazısız ve şekilsiz bir taş ya da tahta parçasıyla yetindiğini unutmamak gerekmektedir.²²⁴ XVII. yüzyılın kalan üç çeyreğinde (h.1041-1112/m.1631-1700) ise dokuz adet mezar taşı görülmektedir.²²⁵ Bütün bir XVIII. yüzyılda (h.1117-1215) mezar taşı sayısı artmış ve artık tarihler daha sık ve birbiri ardına dizilmeye başlamıştır. XIX. yüzyıl adet olarak en çok şahidenin olduğu zaman dilimi olmakla beraber h.1285/m.1868 yılına kadar gelen definlerin devamlılığı, bu tarihten (h.1288/1871’de türbeye Hafize Hanım’ın defni dışında) h.1298/1880-81 yılına kadar kesintiye uğramış gözükmektedir. h.1305-m.1887-88 tarihli mezar taşı haziredeki XIX. yüzyıla ait son mezar taşıdır. XX. yüzyılda ise Şeyh Ataullah Efendi’nin Kudretullah Efendi Türbesine defni (1910) bilinmekte, son olarak Rumi tarih hakk edilmiş (r.1328/m.1912) Semazenbaşı Halil Dede’ye ait mezar taşı karşımıza çıkmaktadır. Bu tarihten sonra (m.1912) bir mezar taşı yoktur. Sonuçta, 1868 senesi itibariyle definlerin oldukça seyrekleştiği ve sadece türbe definleri (iki örnek) ve anlaşılana göre hatırı sayılır kişilerin definlerinin yapıldığı fikri uyanmaktadır.

3.2.Kitabe Özellikleri

3.2.1.Kitabe Ögeleri (Serlevha, Dua, Fatıha ve Sene Yazım Formülleri)

3.2.1.1.Serlevha

Osmanlı dönemi mezar taşlarında bilhassa XVIII. yüzyıl başlarından itibaren ve yoğunlukla XVIII. yüzyılın son, XIX. yüzyılın ilk yarısındaki aralıkta, klasik bir mezar taşı formülü görülmektedir. Bu formül belli bir

²²³ Mezar taşı üzerinde sırasıyla yer alan diğer tarihler sırasıyla “h.1105-1180-1235”dir (kat. nu. 7).

²²⁴ Edhem Eldem, *İstanbul’da Ölüm: Osmanlı-İslam Kültüründe Ölüm ve Ritüelleri*, İstanbul: Garanti Bankası Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi Yayınları, 2005, s. 18 ve 178.

²²⁵ Daha sonra yapıldığı bilinen Gavsî Dede ve Fasîh Dede’ye ait 2. mezar taşları sayıya dahil edilmemiştir.

kurala bağılı olmamakla birlikte sıkça görülen birbirine benzer tekrarlar ile seyrettiği takip edilebilir. Bu formül, E. Prokosch tarafından yapılan tasnif ile genel hatlarıyla gösterilmiştir.²²⁶ Çok genel bir tasvir olup daha ayrıntılı incelendiğinde bu tasvirin dışında seyreden çok sayıda tip olduğu görülür.

Haziredeki mezar taşlarından tasnife tabi tuttuğumuz 286 adet mezar taşı içinde tesbit edebildiğimiz kadarıyla 207 adet ser-levha bulunan, 79 adet ise ser-levha olmayan kitabeye rastlanmıştır. Ser-levha için kullanılan kalıplar, “*hüve’l-bâkî, el-bâkî, hüve’l-hayyü’l-bâkî, hüve’l-hallâku’l-bâkî*” vb. gibi sıkça rastlanılanlar dışında, XVII. yüzyılın ikinci yarısı ile XVIII. yüzyılın ikinci yarısı arasında tarihlen “*cümleye yâ hû, yâ feyyâz, yâ vasi’ yâ gani*” gibi pek rastlanmayan ifadelere de rastlanmaktadır. Ser-levhalarda görülen en yaygın tür “*hüve’l-bâkî*”dir. Bunların en erken tarihlisi üzerinde 4 şahsın vefat tarihi bulunan 7 numaralı kitabedir ki; ilk tarih h.1035 olarak gözükmektedir. İkincisi ise ilk tarihten altı yıl sonra, XVII. yüzyılın ilk yarısına tarihlenmiş olan (h.1041) Şeyh İsmail Ankaravi’ye ait (kat. nu. 8) taştır. Bu iki taş formları itibariyle bahsedilen tarihlerden sonra yapıldığı kanaatini uyandırmaktadır. H.1151/m.1738 tarihine kadar yalnızca sekiz taşta “*hüve’l-bâkî*” ser-levhası görülmekte ise de asıl yoğunluk bu tarihten sonra başlayarak h.1201/1768 ve h.1300/1882 tarihleri arasında bu rakam 69’a yükselecektir. Bu tarihler arasında 205 adet taş içinde 25 adet ser-levha olmayan taşı göz önünde bulundurduğumuz takdirde geriye kalan sayı içindeki oranı popülerliğini gözler önüne sermektedir.

Ser-levhalar konusunda bir diğer husus ise çoğunluğu Mevlevi olan bir hazirede “*(destûr) yâ hazreti Mevlânâ*” ser-levhasıdır ki; genel toplam içinde beş tane gibi az bir rakamla temsil edilmektedir. Fakat belirtmek gerekir ki popülerlikte ikinci sırada gelen, ki genel toplam içinde 36 adet, “*yâ hû*” ve bu ifade gibi dervişlikle bağlantılı kullanımlar içinde zikredilebileceğimiz “*hû, hû dost, lâ mevcude illâ hû*” ibareleri de tarikat-tasavvuf neşvesini destekleyen kullanımlar olmaları yanında moda ve esinlenme faktörü de unutulmamalıdır.²²⁷ Bahsedilen kullanımlar içinde

²²⁶ Laqueur, *Hüve’l-baki*, ss. 81-82.

²²⁷ Kut, *Rumelihisarı*, s. 93; Ayrıca hazirede bir adet taşta ise kasti olduğunu düşündüğümüz kazıma/silme işlemi olduğu görülmektedir. 84 numaralı kitabe de geçen “[*bende-i*] *âl-i âbâ*” ifadesinde “bende” kelimesi kazanmıştır.

yalnızca 269 numaralı şahide sahibi Hacı Ahmed Bey'in tarikat bağlantısından şüphe edilebilir. İncelenen diğer şahidelerin hepsinin tarikat bağlantısı bilinen şahıslara ait olduğu görülmektedir.

Tablo 3.2: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Serlevhalar

	951 - 1000	1001 - 1050	1051 - 1100	1101 - 1150	1151 - 1200	1201 - 1250	1251 - 1300	1301 - 1330	Toplam
âh mine'l- mevt	-	-	-	-	-	-	10	-	10
Allah	-	-	-	-	-	1	2	-	3
Allah Hû	-	-	-	-	-	-	1	1	2
cümleye yâ Hû	-	-	-	-	-	1	-	-	1
destûr yâ Hz. Mevlânâ	-	-	-	-	-	1	-	-	1
el-Bâkî	-	-	-	-	1	8	-	-	9
Hû	-	-	-	-	-	2	3	-	5
Hû dost	-	-	-	-	-	3	2	-	5
Hüve'l-bâkî	-	2	-	-	6	42	27	-	77
Hüve'l- hallâku'l-bâkî	-	-	-	-	5	7	9	-	21
Hüve'l- hayyü'l-bâkî	-	-	-	-	3	6	5	-	14

Hüve'l-hayyü'l-kadîm	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Hüve'l-hayyü'l-lezî lâ-yemût	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Hüve'l-hayyü'l-meyyit	-	-	-	1	-	-	-	-	1
küllü men aleyhâ fân	-	-	-	-	-	1	1	-	2
küllü nefsin zaikatü'l-mevt	-	-	-	-	-	-	1	-	1
lâ ilahe İllallah Muhammedün Resulullah	-	1	1	-	-	1	-	-	3
lâ mevcûde illa Hû	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Şefâ'at-i li ehli'l-kebâiri min ümmetî	-	-	-	-	-	1	-	-	1
yâ Feyyâz	-	-	-	1	-	-	-	-	1
yâ Hakk	-	-	-	-	1	-	-	-	1
yâ hz. Mevlânâ	-	-	-	-	-	2	2	-	4
yâ vâsi' yâ ganî'	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Hüve'l-hayyü'l-ehad	-	-	-	-	-	1	-	-	1
dost	-	-	-	-	-	1	-	-	1

Hüve'l-gafur	-	-	-	-	-	1	-	-	1
yâ Hû	-	-	-	-	1	15	20	1	37
toplam ser-levhalı şahide	0	3	1	2	19	94	86	2	207
toplam ser-levha olmayan şahide	3	1	2	10	37	20	5	1	79
Genel toplam	3	4	3	12	56	114	91	3	286

3.2.1.2.Dua / Rahmet İfadesi

Kitabelerde yer alan dua / rahmet ifadeleri ise basit ve yaygın şekliyle “*merhûm(e) ve mağfûr(e)*” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu minvalde görülen sadece “*merhûm(e)*” kullanımıyla beraber h.1151/m.1738 - h.1300 / m.1882 yılları arasında kullanımları dikkate aldığımızda mevcut içindeki popülerliğini çok rahat görmekteyiz. Bu kalıbın tercihi şüphesiz ki bir veya iki kelimeyle meramını anlatabilmesinden kaynaklanıyordu. Bu kalıba “...*el-muhtâc ilâ rahmeti rabbihi'l-gafûr*” ibaresinin eklenmesiyle elde edilen diğer yaygın dua şeklinde ise tercih sebebi biraz daha ağıdalı bir vaziyet alıyor olması olabilir. Öte yandan haziredeki h.951 tarihli kimlik belirtmeyen taşta (kat. nu. 3) “...*el-muhtâc*...” ile yapılan kullanım ve ondan daha eski olduğu anlaşılan 2 numaralı taştaki “...*el-muhtâce*...” kullanımını ne kadar eski olduğunu da göstermektedir.

Bu kalıplar bilindiği üzere cinsiyete göre şekil alıyordu. Dolayısıyla *merhûm*, *merhûme*'ye; *mağfûr*, *mağfûre*'ye dönüşüyordu. Arapça'nın müennes-müzekker kaidesinden ileri gelen bu durumun zaman zaman ihmal edildiğine şahit oluyoruz.²²⁸

²²⁸ Kat. nu. 9 ve 10 örnek olarak zikredilebilir.

Klasik dua / rahmet talebinin diğerk ögelerde olduğu gibi kullanılmaması şahsa özel yazılan şiirler devreye girdiğinde söz konusu oluyordu. Fakat bu ihmalin klasik kalıpları kullanmamak şeklinde görüldüğünü belirtmek icab eder. Bu tarz kitabelerde *“bakma kusuruna ey gafûr Allah; Hüdâ-yı azze ve celle kusurun itsün afv; avn-ı peygamber ile afv-ı Gafûra makrûn”* şeklinde olabildiği gibi *“Hazreti Zehra kıla lutf u şefaatile nigâh; bendesiydi hazreti Monlâ-yı Rûmun dünyada / İrüşüb mahşerde de eylesün Hüdâya kâm-rân”* şeklinde ulu bir kişinin şefaatine nail olmasını istemek de bu şubeden sayılabilir. Bunlara ek olarak kalıp şiirlerde geçen *“yâ ilâhî sen bilirsin gayri sendendir meded; meskenim kıl lutfunla yâ Hüdâ darü’s-selam / eyle handan bu fakiri çakerin rûz-ı kıyâm; ide kabrini Hakk ravza-i cennet”* ifadeleri de bizim yaptığımız tasnifin dışında olsa da birer dua / rahmet ifadesi oldukları açıktır. Bahsi geçen kategoriye *“cennet-mekân Firdevs-aşiyân / huld-aşiyân”* kalıplarının dahil etmek de yanlış olmasa gerektir. Buraya kadar bahsedilenler demek oluyor ki; mezar taşı kitabesinde klasik merhûm-mağfûr ve türevleri yok ise, her zaman dua / rahmet ifadesi olmadığı anlamına gelmemektedir. Merhuma yazılmış özel dizeler yahut kitabede kullanılan kalıp şiirler vasıtasıyla yukarıda belirttiğimiz ölçüde bu rûkun ²²⁹ yerine getirilmiş oluyordu. Bunlara ek olarak dua talebinin olmadığı kitabelerde mevcuttur. Şahsa özel yazılan şiirlerde bazı kere ihmal edildiği de olmuştur.

²²⁹ Bu rûkun kelimesinden bir zorunluluk veya kesin kurallara bağılı bir sistem anlaşılmalıdır.

Tablo 3.3: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Dua / Rahmet İfadeleri

	951 - 1000	1001 - 1050	1051 - 1100	1101 - 1150	1151 - 1200	1201 - 1250	1251 - 1300	1301 - 1330	Toplam
merhûm	-	-	1	3	9	17	11	-	41
merhûme	-	-	-	1	4	18	4	-	26
merhûm ve mağfûr	-	-	-	1	12	13	5	-	31
merhûme ve mağfûre	-	-	-	-	6	3	1	-	10
merhûm ve mağfûrun leh	-	-	-	-	-	4	11	-	15
merhûme ve mağfûrun lehâ	-	-	-	-	-	4	10	-	14
merhûm ve mağfûr ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr	-	-	-	-	2	1	1	-	4
merhûm ve mağfûr el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr	-	-	-	-	1	14	-	-	15
merhûm ve mağfûr ilâ Rabbihi'l-gafûr	-	-	-	-	-	1	-	-	1
el-merhûm el-mağfûrun leh el-muhtâc ilâ rahmeti Rabbihi'l-gafûr	1	-	-	-	-	-	-	-	1
el-merhûm el-mağfûr	1	-	-	-	-	-	-	-	1

sa'îd şehîd el-muhtâc ilâ rahmetillahi te'âlâ									
merhûme ve mağfûr el-muhtâc ilâ rahmetillahi te'âlâ celle celalehû	-	1	-	-	-	-	-	-	1
merhûm ve mağfûr el- muhtâc ilâ rahmetillahi te'âlâ	-	-	1	-	-	-	-	-	1
merhûm ve mağfûrun leh ilâ Rahmeti'l- gafûr	-	-	-	-	1	1	-	-	2
merhûme ve mağfûrun lehâ el- muhtâcetîn ilâ rahmeti Rabbihî'l- gafûr	-	-	-	-	-	-	1	-	1
merhûm ve mağfûrun leh el- muhtâc ilâ rahmeti Rabbihî'l- gafûr	-	-	-	-	1	-	1	-	2
merhûme ve mağfûre ilâ rahmeti Rabbihî'l- gafûr	-	-	-	-	-	-	1	-	1
merhûm ve mağfûrun leh ilâ rahmeti	-	-	-	-	-	-	1	-	1

Rabbihî'l-gafûr									
merhûme ve mağfûre lehâ	-	-	-	-	-	-	1	-	1
merhûm ve mağfûrun lehâ	-	-	-	-	1	-	1	-	2
bakma kusuruma ey Gafûr Allah	-	-	-	-	1	-	-	-	1
dua kıl ruhuma geçme görüpte hâk ile yeksân	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Hüdâ-yı azze ve celle kusurun itsün 'afv	-	-	-	-	-	1	-	-	1
'avn-1 peygamber ile 'afv-1 Gafûr'a makrun	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Hakk sübhanehû ve te'âlâ hazretleri cem'i mü'minîn ve mü'minâta merhûm (...)ya rahmet eyleye	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Toplam rahmet dilekli taş	2	1	2	5	39	77	51	0	177
Toplam rahmet	1	3	1	7	17	37	40	3	109

dileği olmayan taş									
Genel toplam	3	4	3	12	56	114	91	3	286

3.2.1.3.Fatiha Talebi

Mezar taşı kitabelerinin en mühim unsurlarından olan “Fatiha talebi”, şahidelerin de dikilmesine bais olan unsur sayılabilmesiyle beraber farklı şekillerde ama birbirinin türevi olan şekillerde karşımıza çıkmaktadır. Genellikle kitabenin sonunda çoğu kere tarih ile stilize bir halde iç içe geçmiş vaziyette olduğu gibi bazen de kitabenin başında görülmektedir. İlk döneme ait taşların azlığının yanında kullanımında ki oranın hemen hemen aynı olduğunu iddia edebiliriz. Tablo üzerinde incelendiğinde ilk ve son kısım hariç tutulursa her kısım için üçte birlik Fatiha talebinin kullanımıyla karşılaşırız. Bu oran h.1001/m.1592 - h.1050/m.1640 yılları arasında yarı yarıyadır. Aradaki farklar, fazlalık veya eksiklikler ise genel toplamda dörtte bir gibi bir oranı ortaya koymaktadır.

Fatiha talepleri de klasik form gibi klasik formun dışına taşmış, bazen de klasik formla birlikte formül içinde veya daha özel olarak metin içerisinde verilmiştir. Böylece Fatiha talebi bazen sınırları aşarak “*revânına oku bir iki ayet-i kur’ân*” şeklinde de görülmüştür. Öte yandan Fatiha talebinin olmadığı şahidelerdeki sayı da hatırı sayılır miktardadır. Burada estetik kaygısı güdüldüğü izlenmektedir.²³⁰ Kanaatimizce yukarıdaki tabloda gösterdiğimiz klasik formun dışındaki Fatiha talepleri de metin akışı gereği söylenmiş imajı vermektedir. Öyle ki kalıp şiir gereği ifade edilen Fatiha taleplerinin ardından tekrardan rüknun gerektiği yerde (kitabe sonunda) zikredilmesine gereksinim duyulması dikkat çekicidir. Tabloyu oluştururken bu tip ikili kullanımları dahil etmedik. Bunlardan 121 numaralı kitabede Fatiha talebi en başta zikredilmiş ve metnin akışına uygun olarak “*revânına oku bir iki ayet-i kur’ân*” diyerek kitabe bitirilmiş ve tarih atılmıştır. 221 numarada Fatiha talebinin yanında “*okusunlar ruhum için*

²³⁰ Kut, *Rumelihasarı*, s. 95; ayrıca ebced hesabı ve özel şiirlerin Fatiha talebine engel olmadığı örneklerde vardır (kat. nu. 206 ve 228).

kulhuvallah ayeti” yani ihlâs suresi talebi de kalıp şiir gereği yazılmıştır. Fakat bu kalıbın hakk edilmesinin tercihi düşünülduğünde durum daha anlamlı olacaktır. 206 numarada ise hem metin içinde hem de son satırda kullanılmış, ayrıca ebcet ile tarih dahi düşürülmüştür.

Buraya kadar bahsedilen tasniflere üzerlerinde tarih olmadığından dahil edilmeyen şahidelerde de ser-levha, dua ve Fatiha formüllerinin genel akışa uyum gösterdiğini zikretmeliyiz. Genel akışın dışında olanlardan ise mesela 308 numarada “*küllü men aleyhâ fân*” ser-levhası yanında “*oku bir Fâtiha yâ hû eyle ihdâ rûhuna*” şeklinde çok zarif bir Fatiha talebi vardır.

Tablo 3.4: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Fatiha Talepleri

	951 – 1000	1001 – 1050	1051 – 1100	1101 – 1150	1151 – 1200	1201 – 1250	1251 – 1300	1301 – 1330	Toplam
Fatiha	-	-	-	-	1	2	1	-	4
el-Fatiha	-	-	-	2	1	4	1	-	8
ruhına Fatiha	-	1	-	5	14	32	11	-	63
rûhına el-Fatiha	-	-	-	-	6	14	5	-	25
rûhiyçün Fatiha	-	1	2	1	2	12	16	2	36
rûhiyçün el-Fatiha	-	-	-	-	12	18	17	-	47
bi-hürmeti'l-Fatiha	-	-	-	-	3	-	-	-	3
rûhına bi-hürmeti'l-fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûh-ı şerifi için Fatiha	-	-	-	-	-	-	3	-	3
rûh-ı şerifi için el-Fatiha	-	-	-	-	-	1	1	-	2
rûh-ı şerifiyçün el-Fatiha	-	-	-	-	-	1	3	-	4

rûh-ı şerîfine rızâen Lillâh el-Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûhiyçün rızâen Lillah-i te'âlâ Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûhiyçün Lillahi'l-fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûhiyçün Allah rızâsıyçün Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûhiyçün cem'i mü'minîn ve mü'minâtın ervâh-ı şerîfleri için rızâen Lillah-i te'âlâ Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûhi için el-Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûhi için Allah rızâsı için el-Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Rûhiyçün rızâen Lillah-i te'âlâ el-Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûh-ı tayyibesi ve ervâh-ı güzeştegân için Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
in mersiye du'â beray-ı Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûh-ı (...) râ Fatiha	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Ruhiyçün ve cemî' ehl-i	-	-	-	-	-	-	1	-	1

iman ervâhlarıyçün Fatiha									
rûh-1 şerîfi içün rızâen Lillah el- Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûh-1 şerîfi içün rızâen Lillah-i te'âlâ el-Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûh-1 pür fütuhlarına rıızâen Lillah- i te'âlâ el- Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
saliha her 'abide rûhiyçün el- Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Fatiha (...) ruh-1 paküne	-	-	-	-	1	-	-	-	1
el-Fatiha (...) ruhiyçün	-	-	-	-	1	-	-	-	1
rûh-1 şerîfiyçün Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûh-1 şerîfi içün rızâen Lillah Fatiha	-	-	-	-	-	-	1	-	1
rûhına ihlâsla Fatiha ihsân iden, feth-i fütuha irer "nasrun minellah" ile	-	-	-	-	1	-	-	-	1
bir Fatiha eyle 'ata ihlâs ile bu merkade	-	-	-	-	-	1	-	-	1
yâd ola yek Fatiha	-	-	-	-	-	1	-	-	1

oku bir Fatihayla kıl du'â	-	-	-	-	-	1	-	-	1
rûhiyçün ziyaret iden ihvân Fatiha okuyalar	-	-	-	-	-	-	1	-	1
oku hulus ile bir Fatiha şü merhûma (...) ruhiyçün	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Toplam Fatiha talebi olan şahide	0	2	2	8	42	94	72	3	223
Toplam Fatiha talebi olmayan şahide	3	2	1	4	14	20	19	0	63
Genel toplam	3	4	3	12	56	114	91	3	286

3.2.1.4.Tarih

Tarih, bir mezar taşı kitabesinin en önemli ve vazgeçilmez unsurudur. Üzerinde tarih bulunmayan bazı mezar taşlarında ebcet hesabıyla tarih düşürülerek verilmiştir. Bunun dışında üzerinde tarih bulunmayan bir kitabe var ise ve ayak taşı da yoksa kuvvetle muhtemel makam taşıdır.²³¹

Tarihler, rakamla veya yazıyla atılabildi. Tarih yazımlarındaki tek başına “sene” veya “gün+ay+sene” formülüyle kullanılmasından başka “ay+sene” kullanımı daha ilginç gelmektedir. Acaba bu keyfiyet mezar taşının sonradan yapılmış olmasına delalet eder mi yahut “ay rumuzu+sene” kullanıldığında söz konusu ayın belli bir günümü kast ediliyordu.²³²

Hazirede incelediğimiz mezar taşlarında üzerinde tarih olmayan, silinmiş, kırılmış olan mezar taşları kitabenin temel öğeleri bakımından tasnife tabi tutulamamıştır. Ebcet hesabı ile tesbit edilebilen 228, 48 ve 20 numaralar tasnife dahildir. Üzerinde tarih bulunan taşlara göre en çok

²³¹ Necdet İşli, *Sahabe Makam ve Kabirleri*, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, s. 11.

²³² Yakıt, *Ebcet Hesabı*, s. 60.

kullanılan formül “gün + ay + sene” kullanımı; onu takiben ve arada az bir farkla “sene” kullanımı gelmektedir. 7 adet taşta “ay + sene” kullanımı görülür. Fakat bunlardan bazılarında gün yazılmış olduğu halde silinmiş olabilir. Hazirede başka örneği olmayan 177 numaralı taşta ise “gün + ay + sene + vakit” şeklinde vefatı belirtilmiştir. Buna göre şahıs “seher” vaktinde vefat etmiştir. Ayın ilk günü her seferinde “gurre” şeklinde yazıyla yazılmış, 15 tane kadar tesbit edilmiştir. İlk görüldüğü tarih ise h.1170’dir. Ayrıca 1 tane “selâse”; 1 tane de “leyle-i kadr” şeklinde Kadir Gecesi (26 Ramazan) vefat ettiğini belirten kitabe vardır. 223 numaralı kitabede ise Zilkade ayı “□ - □(zel-ye)” rumuzuyla gösterilmiştir. Tarih formüllerinde haftanın gününde belirtildiği görülmektedir. İlkini h.1244/1829 tarihinde gördüğümüz ve 4 tane bulunan mezar taşlarında “yevm-i penç-şenbe, yevm-i çehâr-şenbe, yevm-i pazar, cumartesi günü ” şeklindedir.

Tablo 3.5: Hicri Tarihle 49 Yıllık Periyotlarda Tarih Yazımları

	951	1001	1051	1101	1151	1201	1251	1301	Toplam
	- 1000	- 1050	- 1100	- 1150	- 1200	- 1250	- 1300	- 1330	
Sene	2	3	3	11	40	56	15	1	131
Ay + sene	-	-	-	-	-	5	2	-	7
Gün + ay + sene	1	1	-	1	15	50	71	2	141
Gün + ay + sene + haftanın günü	-	-	-	-	-	2	2	-	4
Gün + ay + sene + vakit	-	-	-	-	-	1	-	-	1
Toplam tarih formülü	3	4	3	12	55	114	90	3	284
Tarih olmayıp ebced ile hesaplanan	0	0	0	0	1	0	1	0	2
Genel topl.	3	4	3	12	56	114	91	3	286

3.2.2.Kitabelerdeki Şiir Formülleri

Osmanlı dönemi mezar taşları, yüzyıllar ve dönemler içinde bir takım değişimler geçirmiş ve böylece belli kalıplar oluşmuştur. Türkçe yazılmaya başlanan taşların sade bir dua (merhum ve mağfur) ve kimlik bilgisi zikredilerek seyretmesi, XVIII. yüzyıldan itibaren ise giderek yaygınlaşan kalıp şiirlerin de kitabeye dahil olmasıyla bu sade yapıya bir zenginlik katmıştır. Bu şiirler, ölümle ilgili genel düşünceleri, ölenin şahsiyet ve özelliklerini ya da ölüm nedenlerini temel alan, basit ve kolayca akılda tutulacak iki ya da dört mısradan oluşuyordu.²³³ Bu şiirler, kalıp halde, ufak değişikliklerle veya çoğu zaman aynı şekilde Osmanlı mezar taşlarının kâhir ekseriyetinde görülür. Bu metinlerin kalıpları şahısların durumlarına göre bazen esnetilmiş, ufak kelime veya hece farklılıklarının boyutunu da aşarak iki formül birbiriyle birleştirmek suretiyle de kullanılmıştır. Dipnotta verdiğimiz örnekte vefat eden kişinin hastalığına çare bulamadığı vefatının böylece vuku bulduğu vurgulanmak istenmiş, fakat birbiriyle çok ahenkli görülmesi dahi ilk kısım eklenmek istenmiştir.²³⁴

Bir diğer husus ise bazı klişe ifadelerin, kişilere özel yazılmış dizelerin içinde yer almasıdır. Fakat bu bahsin diğeri kadar kesin bir aktarım olduğunu söyleyemeyiz. Merhumun mezar kitabesinde ölüm ve ona dair şeylerden yakınmak, mevzu bahis etmek beklenen bir keyfiyettir. Bunlar içinde zikredebileceğimiz 240 numarada 11.satırda “*bulamaz çare ecel derdine Lokmân hekîm*”; 117 numarada 5.satırda “*bildiki fânîye hep gelen gide*”; 203 numaralı kitabenin 9.satırında “*gelen elbet gider âdet bu gûne dâr-ı dünyaya*”; 308 numaralı kitabede 6.satırda “*bu dünya bâkî değildir kimseye olmaz mekân*” gibi ifadeler ile birebir benzemeseler dahi birbirlerini anımsatan ifadeler kitabe metinlerinde göze çarpmaktadır.

Aşağıdaki tabloda kalıp şiirler (formül) tablo halinde verilmiştir. Benzer metinler arasındaki farklılıklar belirtilirken tarih olarak eski olan metin esas alınarak diğerleri ile kıyas edilmiştir. Yalnızca “*gonca gülüm gitdi cennet*

²³³ Eldem, *İstanbul'da Ölüm*, s. 130.

²³⁴ “*fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide kabrini Hakk ravza-i cennet / derdine dermân bulmayan /(...)*” (kat. nu. 104).

bağına” formülünde en eski tarihli metnin okunmasında problem olduğundan ikinci sırada eski olan metin seçilmiştir. Ayrıca bazı ufak harf farklılıkları da gösterilmemiştir. Mesela 100 numarada “...*nur-ı Kur’ân*...” tamlaması “*ن*” harfi ile yazılmıştır. Benzer bir durum ise 251 numarada “...*bâğ-ı cinân*...” tamlamasında vardır ki; bu tip farklılıklar görmezden gelinmiştir. Formüllerden birisi de kullanımı yoğun olan fakat kendi içinde çok değişken ve bu sebeple düzenli bir şekilde tabloda gösteremediğimiz “*gençliğine doymayan /muradına ermeyen/derdine derman bulmayan*” mısralarıdır. Bu satırlar bazen tek başına bazen de birbiriyle beraber ikili veya tekli kombinasyonlar halinde kullanılmaktadır. Haziredeki örneklerde ise 35 numarada “*gençliğine doymayan/ nâ-murâd giden*”; 312 numarada “*muradına ermeyen/derdine derman [bulmayan]*”; 171 numarada “*genliğine doymayan/derdine derman bulmayan*” ve 104 numarada ise “*fenâdan bekâya eyledi rihlet/ede kabrini Hakk ravza-i cennet*” mısralarına ek olarak “*derdine dermân bulmayan*” şeklinde seyretmiştir.

Tablo 3.6: Mezar Taşlarındaki Şiir Formülleri

âh ile zâr kılarak tazeliğime doymadım / çün ecel peymânesi dolmuş murâdım almadım ²³⁵ / hasretâ fânî cihânda tûl ömr sürmedim / firkatâ takdîr bu imiş tâ ezelden ²³⁶ bilmedim	75, 119, 134
âh kim bu âlem içre bende şâdân olmadım / çâresiz derde esirim ²³⁷ def’e imkân bulmadım / geçdi ‘ömrüm görmedim ²³⁸ sıhhat yüzün / bir misâfir gibi geldim bende ²³⁹ mihmân olmadım / yâ ilâhî sen bilürsin gayri ²⁴⁰ sendendir meded / yüzümü dergâhına sürmekden a‘lâ bulmadım	148, 161, 261
‘âlâmetden ²⁴¹ murâd olan du‘âdır / bugün bana ise yarın sanadır	47, 111, 176
‘azm-i Firdevs itdi bu nevrete âh / vâlideyni düşdi hayfâ’ firkate / feyz-i lutfundan kerem ide İlâh / cennet içre vâsıl ola ni‘mete	37, 51
beni kıl mağfîret ey Rabb-i Yezdân / bi-Hakk-ı arş-ı a‘zam nûr-ı Kur’ân / gelüb kabrim ziyâret iden ihvân / ide ²⁴² rûhıma bir ²⁴³ Fâtiha ihsân	100, 219, 239, 245

²³⁵ 134 numarada bu satır bulunmuyor.

²³⁶ 134: ezel.

²³⁷ 161: derdime derman aradım; 261: düşdüm.

²³⁸ 161: ‘ömrüm +ah görmedim.

²³⁹ 161: bunda.

²⁴⁰ 261: bilürsin +halimi gayri.

²⁴¹ 111, 176: ziyaretten.

böyle buldum bu cihânı sanki / bir zill-i hayal ol sebebden / kimse halimden itmez sual / dedim el hükm-i Lillâh razıyım / Her emrine çün ezelden böyle / takdir eylemiş zü'l-celâl	76
bugün va'dem tamâm oldu irişdi emr-i Rabbânî /ki teslîm eyledim kuşca emânet verilen cânı /ecel damına düşmüşüm halâsa yok çâre /sebeb-i mağfiretdir bu imiş takdîr-i Sübhânî	105
cihâna doymadı cânım /ecel aldı girîbânım vebâ /zahmetine düş oldum böyle /emr etmiş Sübhânım	199
dâr-ı dünyâda civân iken gezerdim bir zamân / nâgehân irdi ecel istedim bağ-ı cinân / derdime hiç bulamadım bir dürlü emân ²⁴⁴ / vâlideynim eylediler âh [u] figan bi-zamân ²⁴⁵	167, 251
da'vet-i 'ukbâ idince hazret-i Rabbü'l-enâm / emrine kıldı icâbet eyledi 'azm-i merâm	128
eğer şâh-ı cihân olsan / felek kaddini bükmez mi / kara yerde türâb olduk / sana ibret bu yetmez mi	182, 198
el çeküb bezm-i cihândan fânîdir dünyâ (?) / gülşen-i Firdevse düşdüm bâkîdir 'ukbâ deyü /son nefeste Allah dedim âl-i Muhammed yâver (?) /yâ selâmet deyüb ucdım cennetü'l-me'vâ deyü	52
el çeküb bi'l-cümleden itdim bekâya rihleti /terk idüb geriye mal-mülki devleti /kim gelüb kabrim ziyâret eyleyen ihvânımız /okusunlar rûhım için kul hüvallah ayeti	221
emr itdi Hüdâ eyledi fermân / irişdi ecel virmedi ²⁴⁶ emân / murâda irmedim ²⁴⁷ dünyâda hemân / cennette vire murâdım Hâlik-i Rahmân	192, 258
emr-i Hakkla emrâz geldi benim tenime / bulmadı sıhhat vücûdum sebep oldu mevtime	157
emr-i Hakkla tamâm [oldı] / va'desi kaldı (...) /pederi hem vâlide (...)	45
fenâdan bekâya eyledi rihlet / ide makamını ²⁴⁸ Hakk ravza-i cennet	61, 83, 104, 106, 160, 196, 224, 314, 320
gel efendim nazar eyle bu mezarın taşına / 'âkil isen gafil olma aklını al başına / salunub gezerdim bak neler geldi başıma / 'âkıbet türâb oldum taş dikildi başıma	188

²⁴² 219, 239, 245: ideler.

²⁴³ 245 numarada "bir" yazmıyor.

²⁴⁴ 251: fani dünyada murad almadan terk eyledim.

²⁴⁵ 251: validem itsünler bir zaman ah [u] figan.

²⁴⁶ 258: ecel +kaza virmedi.

²⁴⁷ 258: gençliğe doymadım.

²⁴⁸ 83, 104, 106, 160, 196, 224, 314, 320: kabrini.

geldi ma'sûm-ı / pâk irdi vuslat-ı Hakk'a	310
gelüb yâr-ı vefâdârım / bıraktı bu ayak taşım / dönüb gitti garîb oldum / bu taş kaldı ayak taşım	323
genc iken göcdi cihândan /böyle bir hulk-i halîm diyârım /kabrimi pür-nûr eyliye Rabbü'l-Kerîm	137
genç yaşında tekmîl eylemiş va'desi / Gitdi elden kaldı dilde yaresi	281
gonca gülüm ²⁴⁹ gitdi ²⁵⁰ cennet bağına / firâkı kaldı vâlidesi ²⁵¹ cânına	173, 81, 195, 231, 315
hasılı 'ömrüm ciğerim paresi /gitdi elden kaldı dilde yaresi / kıl şefâ'at bu civânım kuluna / vâlideynin gayrı yoktur çaresi	142, 139
kimseye bâkî değildir encâmı fânîdir dünyâ / tâat-ı Hakk'a çalış etme vaktin ber-hevâ	225
meskenim dağlar başı ²⁵² sahraya hâcet kalmadı / heb onuldu yaralarım cerrâha hâcet kalmadı ²⁵³ / icdim ecel şerbetin Lokmâna hâcet kalmadı ²⁵⁴ / hâkile hâk oldum yeksâna hâcet kalmadı	238, 268
meskenim kıl lutfunla yâ Hüdâ darü's-selâm / eyle handân bu fakiri çâkerin rûz-ı kıyâm / cürmümü 'afv et İlâhî cümleden sensin rahîm / Şol zamân kim ümmeti çağırır Fahrü'l-enâm	263
nâgehân bir derde dûçâr oldı çâre olmayub /yanın ile arka üzere bir kalıb yatdı dedi eyvâh deyu	264
nâgehân bir derde düşdüm bulmadım asla devâ' /kimse me'mûl itmesün bu dehr-i fânîden vefâ' /bî-karâr itdi nihâl 'ömrünü bâd-ı ecel /hayflar kim tazelik halinde oldum mübtelâ/ rihlet itdim mülk-i fânîden bekâ gülzârına /lutf idüb ihsân ide ecrin Cenâb-ı Kibriya	256
okuyalar Fâtiha rahmeten li'l-'âlemîn / durağı cennet ola fî makamın emîn	179
olacak fermân Hakk ister icâbet da'vete /emrine mutî' olan cümle ererler 'izzete	250
yâ ilâhî ol mübarek ism-i pâkin 'izzeti / hem Resûl'ün fahr-i 'âlem şâh-ı kevneyn hürmeti / eyle kabrim ravza-i cennet yâ	212, 242, 249 ²⁵⁵

²⁴⁹ 195, 231, 315: nev-civânım.

²⁵⁰ 81, 195, 231: ucdı.

²⁵¹ 231: valideyni; 81, 315: valideynin.

²⁵² 268: çıkdım dağlar başına.

²⁵³ 268 numarada bu mısra 3. satırda yer alır.

²⁵⁴ 268 numarada bu mısra 2. satırda yer alır.

²⁵⁵ Diğerlerinden farklı olarak fazladan iki satır daha vardır: "kabrimi ziyaret iden ey Resûl'ün ümmeti / bize bir Fatiha ihsân iden bulur cenneti" .

3.2.4. Kitabesiz Mezar Taşları

Osmanlı mezar taşları kitabeli olduğu gibi bazen de kitabesiz olur. Bu tip taşları yani kitabesizleri kaba bir tasnifle ikiye ayırabiliriz.²⁵⁶ Üzerinde serpuş bulunan ve bulunmayan olarak yapabileceğimiz bu ayırımında serpuş, ilk bakışta kişiye dair bazı ipuçları verdiği gibi bazen de böyle bir bilgi çıkartamayabiliriz. Üzerinde serpuş dahi olmayan şahideler ise, kitabeleri de olmadığına hiçbir anlam ifade etmeyecektir. Her ne kadar kitabesiz-küfeki bloklar halindeki taşlara “cellat mezar taşı” yakıştırması yapılsa da bunun bir ispatı olmayıp, iddiadan öteye geçememiştir. Fakat bu iddianın aksine çeşitli rivayetler de vardır. Mesela yaşarken tanınan ve bilinen, hayır sahibi zevatın mezar taşlarına bazen kitabe yazılmadığı ve eserleri olan mescit, medrese gibi yerlerin mihrap önlerine definlerinin de eski bir adet olduğu yönünde bilgiler bulunmaktadır.²⁵⁷ Fakat öyle görülüyor ki bu tarif bizim bahsettiğimiz taşlara uymuyor. Zira buradaki tarif daha çok bir sanduka lahit yapıldığı halde üzerinde isim yazmayan açık türbe bir kabri tasvir ettiğini anlıyoruz. Diğer rivayet ise bu taşların idam edilenlere ait olduğudur ki; *“tarihen mazbut olmayan rivayete nazaran asılanlara bu biçim taşlar dikilirmiş. Bazılarının ortasına kime ait olduğu ortasına yazılır veya ortasına ufak bir kitabe gömülürmüş. Ekserisi kitabesizdir.”*²⁵⁸ Bu rivayeti destekleyici bir diğer kayıt ise Semavi Eyice’ye aittir. Şahit olduğu ve bugün olmayan bazı taşların “büyük yuvarlak kitabesiz” idam edilen Dasnik Emirze ile Hanefi Halife’ye ait olduğunu Evliya Çelebi’ye atfen bildirmektedir.²⁵⁹ Bunun aksine ise, mesela idam edildiği bilinen Halet Said Efendi’nin üç tane mezar taşı bulunuyor olması²⁶⁰, 1711’de Midilli’de idam edilen Çorlulu Ali Paşa’nın vakfından olan medresedeki mezar taşı

²⁵⁶ Süheyl Ünver, *Mezarlıklarname Muhtelif Konular (Defter)*, SK, SÜK. 369, vr. 9.

²⁵⁷ Mehmet Ziya, *Yenikapı Mevlevihanesi*, s. 42.

²⁵⁸ Süheyl Ünver, *Karacaahmedname*, haz. Gülbün Mesera, Aykut Kazancıgil, Yasin Beyaz, İstanbul: Üsküdar Belediyesi Kültür Yayınları, 2011, s. 28.

²⁵⁹ Semavi Eyice, “Mezarlıklar ve Hazireler”, *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, C. 1, Ankara: TTK Yayınları, 1996, s. 130.

²⁶⁰ İşli, “İkili ve Üçlü Mezar Taşları”, s. 273.

kitabesi²⁶¹ bu duruma muhalefet etmektedir. Ayrıca bahsedilen taşların üzerinde kitabe olanlarından mesela (kat. nu. 12) Mehmed Pehlivan ve Çengelköy Mezarlığı'nda bulunan Hüseyin Beşe'ye, Üsküdar Şeyh Devati Camii haziresinde bulunan Arslan Ağa'ya ait taşların²⁶² XVII. yüzyıla tarihleniyor olması bu taşların belli bir döneme veya belli bir sosyo-ekonomik düzeye ait kişilere mi has olduğunu sorgulamak gerektiğini göstermektedir.

Dolayısıyla yapmış olduğumuz ikili tasnifte serpuşuz olarak belirttiğimiz tipte 3 adet mezar taşını görmekteyiz. Bunlardan iki tanesi dikdörtgen küfeki bloklar halindedir. Bunlardan 305 numaranın 1940'da yapılan restorasyondan evvel de aynı yerde durduğunu şahsi bir arşivde bulunan fotoğrafta tesbit edebiliyoruz.²⁶³ O halde bu taşın ilk dikildiği yerinde olduğu kuvvetle muhtemeldir. Böylece taşın konum itibariyle hazirenin ön planında yer alıyor olması dikkat çekicidir. Bu forma benzer zikredebileceğimiz bir diğer taş ise evlendirme dairesinin önündeki sırada 111 ve 76 numaralı taşların arasında bulunan, yerde yatay pozisyonda küfeki bir blok daha vardır. Bu taşın sıradan bir taş mı yoksa 304 ve 305 numaralı taşların benzeri olup olmadığını bilemiyoruz. Yine bu grup içinde zikredebileceğimiz kitablesiz bir diğer taş ise 303 numara ile kaydettiğimiz, bir şahsı ait şahide olduğunu düşünüyoruz. Kimliğine dair ise bir bilgimiz yoktur. Bu şahide ile aynı adada çevresinde bulunan 6 adet serpuşlu ve kitablesiz taşlardan 296 numara ile kaydedilen taş “dardağan” serpuşuyla bir yeniçeriye ait olduğunu gösteriyor. 294 ve 295 numaralı şahidelerde serpuşları olduğu halde kitabesi olmayan taşlardandır. 298-299-300 numaralı şahidelerin serpuşları ise “paşalı” serpuştur. Bu gruba bir de hazirenin Alman Lisesi'ne bakan cephesinde müstakil vaziyette duran mezar taşları içinde bulunan 297 numara ile kayıtlı şahide eklenmelidir. Yine bir başlığa sahip olduğu görülen fakat cinsiyetine dair fikrimizin olmadığı 301 ve 302 numaralı mezar taşları ise kitablesiz taşlardandır.

²⁶¹ Mezar taşı kitabesi için bakınız: “Dilek Seniha Cenez, 18. Yüzyılda Bir Devlet Adamı: Çorlulu Ali Paşa (1706-1710) (Yükseklisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul 2017, s. 106.”

²⁶² merhûm ve mağfûr Hüseyin beşe ruhiyçün Fâtiha sene 1040; sahibü'l-hayrât merhûm Arslân Ağa rûhiyçün Fâtiha sene 1060.

²⁶³ Necdet İşli Arşivi, Fazıl Ayanoğlu negazarf, nr. 795.

Buraya kadar zikredilen ve zikredilecek olan şahidelerin aidiyeti meselesinde tezkirelerde Galata Mevlevihanesi hamuşanında medfun olduğu bildirilen meşahirden, merkadleri belli olmayan zevata atfetmek keyfiyeti ise dayanağı sağlam zemine oturmayan iddialar olacaktır. Zira bu kişilerin hiçbir mezar taşına sahip olmama ihtimalleri yanında basit bir tahta parçası dikildiği ve zamanla kaybolmuş olabileceği ihtimali unutulmamalıdır.²⁶⁴ Geriye kalan 291-292-293 numaralı taşların sikkelerinden Mevleviliğe bağlı olduklarından ve ikisinin ise destarlarından dolayı şeyhliğinden söz edebiliriz. Ayrıca destarlı bu iki serpuş arasındaki şekilsel fark da ilk bakışta göze çarpmaktadır. Adı geçen üç şahidenin serpuşunda da istiva bulunmaktadır. Literatürdeki bazı bilgiler kullanılarak, bu taşların kimliğini belirlemek diğerlerine oranla daha mümkün görünmektedir. Evvela İskender Paşa'nın kız kardeşi için bina olunmuş bir türbenin rivayet edildiğini birinci bölümde zikretmiştik. Safayi Dede'nin (ö.940) bu türbede defn olunduğu bildirilmektedir.²⁶⁵ Aynı kaynakta Safayi Dede'nin Sultan Divani'ye bağlı olduğu, "... *külâh-ı istivadâr-ı seyfi ile müeyyed...*"²⁶⁶ olduğu belirtildiğine göre Rüşühi türbesi önündeki iki adet istivalı taştan biri Safayi Dede'ye ait olabilir. Dede'nin şeyhliği söz konusu olduğuna göre ihtimal ki destarlı (kat. nu. 292) olan olmalıdır. Esrar Dede'ye göre bu şahidelerden bir tanesi de Ganem Dede'ye (h.1036?) aittir.²⁶⁷ Buna göre, Ganem Dede şeyhlik yapmadığı için 293 numaralı taşın ona aidiyeti daha makul görünmektedir. Tekrar etmekte fayda olacaktır ki; h.940 ve h.1036'da vefat etmiş, yani XVI. ve XVII. yüzyıllarda yaşamış kişilerin merkadine dair h.1211'de vefat etmiş bir kişinin verdiği bilgilerin sıhhati konusunda şüpheler vardır. Fakat sonraki bir tarihte, bahsedilen kişilerin anısına bu şahidelerin dikildiği veya yenilendiği varsayımını da görmezden gelmemek gerekmektedir. 291 numara ile kayıtlı olan, destarlı-istivalı ve kitablesiz şahide için elimizde kime ait olabileceğine dair bir bilgiye tesadüf edilememiştir.

²⁶⁴ Eldem, *İstanbul'da Ölüm*, s. 18.

²⁶⁵ Genç, *Şuara*, s. 290.

²⁶⁶ Genç, *Şuara*, s. 289.

²⁶⁷ Genç, *Şuara*, s. 409; Kaya, *Defter*, s. 373.

3.2.5.Silik-Kırık-Gömülü Ve İsim/Tarih Bulunmayan Şahideler

Hazirede restorasyon yapılmasına rağmen bazı mezar taşlarının toprağa gömülü hallerinde bir değişiklik olmamıştır. Restorasyon öncesi fotoğraflara baktığımızda gerek yarısı gerekse 1/3 veya daha az bir kısmının toprağa gömülü olduğunu gördüğümüz çok sayıda mezar taşı vardır. Öyle görülüyor ki fiziksel olarak imkan dahilinde olanlar çıkarılmış, imkan olmayan taşlar ise bırakılmıştır. Böylece hazirede 7 adet toprağa gömülü vaziyette, üzerinde kitabe bulunan mezar taşı bulunmaktadır. Bu taşların ortak özelliği hepsinin de bir ağacın dibinde olmasıdır. İki tanesi (kat. nu. 309 ve 322) hariç kalanların tamamı okunabilmiş ve fotoğrafları alınabilmiştir. Bunlardan 276 numarada “...*dervişe*...” den sonrası, 136 numarada ise “*sikke*” ve ilk satır hariç komple gömülü vaziyetteydi. 254 numara 4.satırdan sonra, 218 numarada ise son iki satır gömülmüş haldeydi. Hans-Peter Laqueur’in kitabının çevirisinin 2.baskısında²⁶⁸ kapağında da gördüğümüz 227 numaralı mezar taşının son 3 satırı gömülü ve ağaç gövdesiyle de yek-vücut olmuştur. Okunacak hale gelmesine rağmen ağaç gövdesinden bir parçanın kapattığı kısmı “... *asakir-i bahriye [yüz] / başısı*...” (yüz) okunamamış, fakat geçmiş yıllarda müze de vazife yapmış olan Avni Dilbaz’ın notlarından okunabilmiştir. Ayrıca bu mezar taşı Burak Çetintaş tarafından hazırlanan “1453’den 1928’e kadar İstanbul’da Gömülmüş Türk Denizcilerinin Mezar Taşları” adlı kitabın katalogunda da bulunmamaktadır.²⁶⁹

Katalog hazırlanırken esas aldığımız metot, kronolojik olarak sıraya dizmek olmuştur. Böylece bizim için bir mezar taşında dikkat ettiğimiz ilk husus üzerinde tarih yazıyor olmasıdır. Bazen tarih yazmasa veya aşınmış olsa dahi, 20, 48 ve 228 numaralar da olduğu gibi ebcet hesabı ile bildirilmiştir. 308 numara gibi tarihin olup, bir şekilde okunamadığı taşlarda da ebcet hesabı ile düşürülen tarih kırtarıcı mahiyette olmakla beraber bu örnekte maalesef bu kısımda da aşınma olduğundan eldeki bilginin

²⁶⁸ Hans-Peter Laqueur, *Hüve’l-baki: İstanbul’da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Toplumsal Tarih Vakfı Yayınları, 2007.

²⁶⁹ Burak Çetintaş, *1453’den 1928’e kadar İstanbul’da Gömülmüş Türk Denizcilerinin Mezar Taşları*, Ankara: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, 2009, ss. 91-431; Hazirede, “makdem” serpuşu taşıyan Hasan Kapudan (kat. nu. 78) ve Tersane-i Amire’de Tabib olduğu bildirilen Mısırlıoğlu Ali Bey’de (kat. nu. 249) bu gruba dahil edilebilir. Ali Bey’in şahidesindeki “denizci çapası” da dikkat çekmektedir.

hesaplanması en azından hangi tarihe kadar ber-hayat olduğu bilgisini vermektedir. Böylece, (kat. nu. 308) Ayşe Hanım'ın 1217'den sonraki bir tarihte öldüğünü söyleyebiliriz. Kitabeyi tamamlamaya çalışmak gayretkeşliği ise yanıltıcı bilgi verme olabileceğinden buna gerek görmemekteyiz. Çünkü bu durum merhumenin ölüm tarihinde 50 ila 100 yıl arasında değişiklik sağlayabilecektir. Dolayısıyla tarihi bilinmeyen bir şahidenin kronolojiye ve buna dair değerlendirmelere tabi tutulması uygun değildir. Bir kitabede isim olmaması ise bu açıdan ikinci derecede önemsiz bir durum gibi gözükmektedir. Tarihi belge olarak faydasız hale gelebilecek bu durum, kitabenin metin özelliklerini değerlendirmek bakımından kıymete haizdir. Üzerinde tarih tesbit edilemeyen mezar taşları aşağıdaki gibidir:

1 numara: Kitabede tarih bulunmamaktadır. Fakat form itibarıyla XV. yüzyıl taşlarından olduğu kesindir. 3.satır eksiktir, eski fotoğraftan kitabeyi tamamlayabiliyoruz. Fakat kitabenin daha uzun olup olmadığını bilemiyoruz. Buna göre 3.satır “*es-said eş-şehîd İlyâs*” şeklindedir.

2 numara: İsim ve tarih bulunmayan kitabedeki “*...el-muhtâce...*” ibaresi bir kadına ait olabileceği izlenimini vermektedir. Form itibarıyla XV. yüzyıl taşlarından olması kuvvetle muhtemeldir.

306 numara: Kitabesi olduğu anaşılan şahidenin üzerindeki yazı bütünüyle aşınmıştır.

307 numara: Kitabesi olduğu fakat bütünüyle silindiği anaşılan şahidenin serpuşu da kırıktır.

309 numara: Gömülü haldedir, çıkartılamamıştır.

310 numara: Şerpuşundan (dardağan) anlaşıldığına göre yeniçeri olan Molla Abdurrahman'ın vefat tarihi belli değildir.

311 numara: İsim ve tarih kısmı kırılmış olan kitabeden kalan bilgilere göre “Galatasaray-ı Hümayun-ı Gilmanan-ı Enderun'da küçük odaya” mensubiyeti bildiriyor.²⁷⁰

312 numara: Alt yarısı kırık olan şahideden elimizde “seyyid Mustafa Hamdi Efendi'nin kerimesi” bilgisi okunmaktadır.

²⁷⁰ Bu şahideyi Süheyl Ünver'in de tetkikleri esnasında dikkatini çekmiş olduğunu fakat kitabenin şuanki durumundan farksız halde olduğunu görmekteyiz (Süheyl Ünver, *Selanik Mevlevihanesi* (Dosya), SK, SÜK. 862/19).

313 numara: Bir kadına ait, uzun bir kitabesi olan şahideye muhtemelen ebcetle tarih düşürülmüştür. Fakat hem isim hem de tarih ile ebcet beyti günümüze ulaşmamıştır. Geriye kalan metin ise vefat tarihi ve isim vermemektedir.

314 numara: “... *saka derviş* ...” kimliğine dair tek belirtisidir ve kitabenin altı yoktur. Sikkesi, Mevlevi olduğunu açıkça göstermektedir. 173 numaralı kitabeden bu şahsın isminin kuvvetle muhtemel “Ahmed” olduğunu öğreniyoruz. Fakat bahsetmek de fayda vardır ki 314 numaralı kitabe pekala “...*saka dervîş Ahmed'in [mahdumı]*...” şeklide de devam edebilir. Yine h.1241/m.1825-26 tarihli 173 numaralı kitabede kendisinden “...*merhûm saka dervîş Ahmed...*” şeklinde bahsedilen şahsın bahsedilen tarihten önceki yıllarda veya o yılda vefat etmiş olabileceğini öğreniyoruz.

315 numara: İsim ve tarih bulunmayan mezar taşında “Mevlana Dergahı’nda meydancı ve naathan Ahmed Dede’nin oğlu Dervîş ...?” bilgisi bulunmaktadır. Buna göre şahidenin Ahmed Dede’nin oğluna ait olması kuvvetle muhtemeldir.

316 numara: Bu kitabenin hem serpuş hem de alt kısmı kırıktır. Elde ser-levha da dahil olmak üzere 3 satır vardır. Buna göre “Hasan Efendi” kimliğine sahip olması kuvvetle muhtemel olan şahıs sarrac esnafındandır.

317 numara: “Ataullah” isminin okunabildiği kitabede şahsın adının Ataullah olup olmadığı kesin değildir. Ayrıca vefat tarihi de bulunmamaktadır. Kişiye dair diğer bilgiler ise genç yaşta vefat etmiş olduğu ve “Kasımpaşa Dergahı’nda aşçıbaşı olan zatın oğlu” olduğudur. Fakat bu kişinin 128 numaradaki “Mevlevi Dervîş Mehmed” ile akrabalık ilişkisi olup olmadığını bilemiyoruz.

318 numara: Üzerinde isim ve tarih bulunmamaktadır.

319 numara: Bir erkeğe ait olduğu anlaşılan ve “Dergâh-ı Mualla’da Gedüklü payesine sahip Mustafa Bey” kimliğine dair eldeki bilgilerdir.

320 numara: Tarih ve isim öğrenemediğimiz bir diğer kitabe de ise sadece “Çesme Meydanı’nda Hacı Mehmed Ağa’nın hanımı” olduğu bilgisi vardır.

321 numara: Üzerinde isim ve tarih bulunmamaktadır.

322 numara: Gömülü haldedir, çıkarılamamıştır.

Tarih bulunmasına karşın isim bulunmayan veya kırılma, aşınma vasıtasıyla kimliği kayıp halde olan mezar taşları:

3 numara: Rumilerle süslenmiş olan kitabe 4 cephelidir. Her cephesinde de yazı olmasına rağmen isim belirtilmemiştir. Tarih ise h.951 olarak okunmuştur. Hazirede tarihi belli en eski taş olan bu şahidenin serpuşu kırık olmasına rağmen hazirede müstakil vaziyette bulunan “mücevveze” kavuk bu şahideye uygun gözükmektedir.

27 numara: bir kadına ait olan şahide de vefat tarihi h.1151 olarak yer almasına karşın aşınmış haldeki kitabede isim okuyamadık.

30 numara: Üst kısmı kırık, bozuk bir yazısı olan kitabede şahıs adı göremedik. Fakat bir çocuğa ait olduğu metindeki bilgilerden anlaşılıyor.

57 numara: h.1184 tarihli ve “...*merhûme ve mağfûre*...” kısmından bir kadına ait olduğu anlaşılan kitabenin kimliği belirsizdir.

3.3.Mezar Taşlarından Elde Edilen Bilgiler

3.3.1.Meslek, Müessese ve Vazife Bilgileri

Meslekler üst başlığı ile incelediğimiz esnaf, zanaatkar ve devlet çalışanlarının hepsini kapsayacak genel ifade ile memurlar, buldukları hazirenin sosyo-ekonomik durumunu göstermektedir. Galata Mevlevihane haziresi bu minvalde düşünüldüğünde ve yorumlanmaya çalışıldığında, Mevlevihane'nin farklı zamanlardaki önemi, toplum ve devlet nezdindeki konumu bir nebze olsun anlaşılabilceği gibi dergâha bağlı zevat hakkında da aşağı-yukarı bir fikir edinilebilecektir. Bu çıkarımlar çok sıhhatli olmaması yanında tarikatın popülaritesini tesbit etmekten ziyade İstanbul Mevleviliği içinde bugüne haziresi ulaşabilen, incelendiğinde bir sonuç elde edilebilecek Yenikapı ve Üsküdar Mevlevihaneleri ile kıyaslanabilir. Genel hatlarıyla bakıldığında Galata Mevlevihanesi'nin haziresi Yenikapı dergâhına göre daha mütevazı bir görüntü çizmektedir. Hazireye defnedilme sadece tarikata bağlılık yoluyla değil, bazen de ikamet olarak fiziksel yakınlıkla doğrudan ilgili olmuştur. Türbede medfun olan Nakşibendi Şeyhi Agah Mehmed Efendi (ö.1184/1770) ve çocuklarının durumu bu minvalde değerlendirilebilir fakat Agah Efendinin Nayi Osman Dede ile yakın ilişkisi bu defin ve definlerin sadece evinin yakınlığı ile

açıklanamayacağını göstermektedir.²⁷¹ Mevlevi olmasına rağmen Beşiktaş Mevlevihanesi'nde semazenbaşılık vazifesini sürdüren Halil Dede (ö.1235) ve ailesi de dergâhın muhitinde ikamet etmekte²⁷² fakat Halil Dede'nin bunlar dışında dergâhla olan bir diğer ünsiyeti ise Şeyh Kudretullah Efendi ile olan akrabalık bağıdır.

Tablo 3.7: Meslek, Müessesese, Vazife ve Payeler

NU.	KİMLİK	VEFAT TARİHİ	MÜESSESE-VAZİFE-PAYE / MESLEK
İLMİYE MENSUPLARI			
112	Şeyh İbrahim Efendi	1215 / 1800	Ser levha-i yemin
166	Şeyh Mehmed İzzî Efendi	1238 / 1823	Eşraf-ı kuzat
234	Süleyman Efendi	1266 / 1850	İmam-hatip
235	Şerif Mustafa Zihni Beyefendi	1266 / 1850	Mevali-i İzam'dan edirne payeli
289	Ahmed Besim Beyefendi	1305 / 1887-88	Beyoğlu 1. ve 2. Hukuk riyaseti
ASKERİ TEŞKİLAT MENSUPLARI			
12	Mehmed Pehlivan	1067 / 1656-57	Kemankeş ²⁷³ , Pehlivan
33	Ahmed Paşa	1160 / 1747	Humbaracı-başı
35	Numan Ağa	1162 / 1748-49	Yeniçeri
48	Basmacı-zade Hacı Ahmed	1177 / 1763-64	Yeniçeri
90	Abdüllatif Efendi	1208 / 1793-94	Topçular Ocağı'nda cerrahbaşı
148	Mehemmed Tahir Efendi	1230 / 1815	Cebhane-i Amire Ser-halifesi
227	Seyyid Hüseyin	1264 / 1848	Tersane-i Amire Asakir-i Bahriye

²⁷¹ Hüseyin Vassaf, *Sefine-i Evliya*, haz. Ali Yılmaz, Mehmet Akkuş, İstanbul: Seha Neşriyat, 1999, s. 199.

²⁷² Kaya, *Defter*, s. 381.

²⁷³ Kunter, *Türk Sporları*, s. 7.

	Hüsnü Efendi		yüzbaşı
249	Mısırlıoğlu Ali Efendi	1271 / 1855	Tersane-i Amire'de tabib
269	Hacı Ahmed Bey	1278 / 1862	Tophane Hekim-i evvel
273	Aziz Mustafa Ağa	1280 / 1863	Asakir-i Hassa çavuşu
296	- (dardağan serpuşlu)	-	Yeniçeri
310	Monla Abdurrahman	-	Yeniçeri
MALİYE MENSUPLARI			
88	Derviş İbrahim	1207 / 1792	Emtia Gümrüğü vazife katibi
162	İbrahim Efendi	1236 / 1820	Şikk-ı Sani
208	Ali Efendi	1255 / 1839	Maliye Muhasebesi ketebesinden Harbiye katibi
215	Derviş Mehmed Necib Efendi	1259 / 1843	Maliye Kalemi halifesi
283	Ahmed Muhtar Dede Efendi	1285 / 1868	Hazine-i Celile-i Tahsilat Komisyonu azası
SARAY TEŞKİLATI MENSUPLARI			
93	Seyyid Ahmed Ağa	1209 / 1794-95	III.Selim'in musahibi, Bestekar
100	Zeliha Hatun	1211 / 1796-97	Usta (Saray'da kalfa)
101	Derviş Ali	1212 / 1798	Haseki Ağa
107	Derviş Süleyman	1213 / 1799	Haseki Ağa
111	Mehemmed Emin Ağa	1214 / 1800	Haseki Ağa
124	Derviş Ali	1221 / 1806-07	Silahşör-i Şehriyari (III.Selim)
143	Hafız Mustafa Ağa	1228 / 1813	Enderun'da tevliyet ağası, Dergah-ı Ali kapıcıbaşlarından
311	-	-	G.S. Enderun gılmanı, Küçük Odalı
319	Mustafa Bey	-	Dergah-ı Mualla gedüklülerinden
MERKEZ TEŞKİLATI MENSUPLARI			

36	Osman Efendi	1164 / 1750-51	Anbar katibi
125	Mahmut Efendi	1223 / 1808-09	Hacegan-ı Divan-ı Hümayun
147	Seyyid Muhammed Arif Efendi	1230 / 1815	Hacegan-ı Divan-ı Hümayun'dan, sadaret mektubi kalemi halifesi, sabık gedüklüler katibi
155	Mehemmed Emin Efendi	1233 / 1817-18	Mektubi halifesi, et katibi
184	İbrahim Raşid Efendi	1245 / 1829-30	Hacegan
190	Seyyid Mustafa Hamid Bey	1249 / 1833	Enderun'dan muhrec, su nazırı
200	Seyyid Hasan Ayni Ayntabi	1253 / 1837	Babıali'de hacegan, Şair
237	Süleyman Ruhi Efendi	1267 / 1851	Babıali Tercüme Odası halifesi
265	Seyyid Mehmed Cemil Rıfati	1277 / 1861	Ecille-i rical-i Devlet-i Aliyye'den ve Meclisü'l-aza'yı fihamdan
ESNAF - ZANAATKAR - SANATÇI VESAİR ZÜMRELER			
14	Derviş Mehmed	1101 / 1689-90	Bahçivan
18	Fasih Dede	1111 / 1699-1700	Şair
21	Derviş Mehmed Lisanî	1129 / 1716-17	Şair
25	Abdurrahman	1149 / 1736-37	Debbağ
29	Hacı Ali Ağa	1154 / 1741-42	Hafız
65	Derviş Mehmed	1188 / 1774	Çıkrıkçı
78	Hasan Kaptan	1196 / 1781-82	Kaptan
94	Ebubekir Dede	1210 / 1795-96	Hafız
96	Esrar Dede	1211 / 1797	Şair

98	Mehemmed Ağa	1211 / 1796-97	Destarî
133	Hüseyin Efendi	1227 / 1812	Hafız
158	Abdullah Dede	1235 / 1820	Hafız
172	Seyyid Raşid	1241 / 1826	Kemanî
193	Derviş Nuri	1249 / 1834	Lüleci
196	Derviş Çırçır	1250 / 1834-35	Lüleci
206	Seyyid Memiş Ağa	1254 / 1838-39	Berber
218	Keşfi Ahmed Dede	1259 / 1843	Hafız
219	Hacı Memiş Ağa	1261 / 1845	Balıkpazarı'nda yemenici
228	Leyla Hanım	1264 / 1847-48	Şair
242	Hacı Ahmed Ağa	1269 / 1853	Yorgancı
258	Hacı İsmail Ağa	1275 / 1859	Hamallar Kethüdası
261	Seyyid Yakub Ağa	1276 / 1860	Hamallar Kethüdası
268	M. İzzet Efendi	1278 / 1862	Mısır Çarşısı'nda esnaf
ŞAHSA BAĞLILIK BİLDİRENLER			
105	Şirdil Hatun	1212 / 1797-98	Beyhan Sultan'ın cariyesi
156	Süleyman Ağa	1234 / 1818	Darphane-i Amire sergi halifesi Mevlevi Seyyid Mehmed Sadık Efendi'nin müdir-i umuru
157	Seyyid Mehmed Arif Ağa	1234 / 1818	Çelebi Efendi'nin kahvecibaşısı
163	Muhammed Bahir Efendi	1237 / 1822	Halet Efendi'nin utekasından hazinedarı
176	Seyyid Mehmed Ağa	1242 / 1827	Azmi Efendi Kapu Çukadarı
177	Osman Ağa	1242 / 1827	Ahmed Azmi Efendi'nin hazinedarı
203	Ataullah Mehmed	1254 / 1838	Halet Efendi'nin kaftancısı
226	Şirin Hatun	1264 / 1848	Şeyh Kudretullah Efendi'nin azadlı cariyesi

254	Ferah Kadın	1273 / 1857	Meydancı Osman Dede'nin azadlı cariyesi ve çocuklarının dadısı
281	Tezaydın Kalfa	1284 / 1867	Akile Hanım'ın cariyesi

Tablo 3.8: Mevlevihanelerde Vazife İcra Edenler

NU.	KİMLİK	VEFAT TARİHİ	VAZİFESİ	TEKKE
34	Ahmed Dede	1162 / 1748-49	Neyzenbaşı	-
108	Neyzen Mehmed Dede	1213 / 1798-99	Neyzenbaşı	Galata, Kasımpaşa, Beşiktaş Mevlevihaneleri ²⁷⁴
117	Derviş Ahmed	1217 / 1802-03	Duacı	-
121	Mustafa Dede	1219 / 1805	Duacı	Galata Mevleihanesi ²⁷⁵
128	Üsküdarî Derviş Mehmed Efendi	1225 / 1810	Aşçıbaşı	Kasımpaşa Mevlevihanesi
159	Halebli Derviş Halil	1235 / 1819-20	Semazenbaşı, İmamet ²⁷⁶	Beşiktaş ve Kasımpaşa ²⁷⁷ Mevlevihaneleri
185	Munis Dede	1247 / 1831	Aşçıbaşı	Galata Mevlevihanesi ²⁷⁸
197	Derviş Mustafa Dede	1251 / 1835	Hafız-ı Kütüb, Türbedar ²⁷⁹	-
210	Seyyid Mehmed Molla Dede	1257 / 1841	Aşçıbaşı, Duacı, Hafız-ı Kütüb, Türbedar	Galata Mevlevihanesi

²⁷⁴ Kaya, *Defter*, s. 191.

²⁷⁵ Kaya, *Defter*, s. 103.

²⁷⁶ Kaya, *Defter*, s. 381.

²⁷⁷ Kaya, *Defter*, s. 381.

²⁷⁸ Bknz: kat. nu. 246; Kaya, *Defter*, s. 73.

²⁷⁹ Bknz: kat. nu. 216.

213	Derviş Mehemmed	1258 / 1842	Vekilharç	Galata Mevlevihanesi
266	Amasyalı Hacı Mahmud Dede	1278 / 1861	Neyzenbaşı	Galata Mevlevihanesi
272	Osman Dede	1279 / 1862-63	Meydancı	Galata Mevlevihanesi
282	Edirneli İsmail Dede	1284 / 1867	Aşçıbaşı, Duacı, Hafız-ı Kütüb	Galata Mevlevihanesi
284	Derviş Mehemmed	1285 / 1868	Türbedar, Hafız-ı Kütüb	Galata Mevlevihanesi
290	Hacı Halil Dede	r.1328 / m.1912	Semazenbaşı, Aşçıbaşı	Galata Mevlevihanesi

Galata Mevlevihanesi'nde günümüze ulaşan mezar taşları incelendiğinde, bilhassa müesseseler ve vazifelilerine baktığımızda çok önemli, yüksek düzeyde devlet adamlarının olduğu bir hazire olduğu söylenemez. Bu manada genel olarak katipler karşımıza çıkmaktadır. Bu kişilerin devrin münevver şahısları olduğu ve ileri de mesela Defterdarlık, Reisülküttaplık veya Nişancılık vazifeleri icra etmeye namzed oldukları ise güçlü bir varsayım olacaktır. Tarikata bağlı olmak sevgi ve gönül meselesi olmasından başka bu hazireye defnedilme ve defnettirme arzusu da mekânla olan ünsiyet veya fiziksel yakınlık alametidir. Burada siyaseten bir döneme damgasını vurmuş Halet Efendi'nin (ö.1238/1822) kendi adıyla da anılan türbesi mevcuttur. Mevleviliği bilinen Halet Efendi'nin idam edilmesi akabinde kesik başı İstanbul'a gönderilerek bahsi geçen türbeye defnedilmiştir. Yine bu çerçevede düşünüldüğünde bir dönem öne çıkan devlet adamlarından Tepedelenli Ali Paşa'nın aile ahfadından torunu ve diğer bazı kimselerin bu hazirede bulunuşu²⁸⁰ ve Şerifi Mustafa Paşa'nın da

²⁸⁰ Mezar taşlarından zikredildiğine göre Fatma Hanım ile Aliyyüddin Bey'in akrabalığı kesindir. Seyyid Necib Beyefendi'nin ise eşi olduğunu (bkz. kat.nu. 287: "...itmiş tezevüc bâ-şeref!.../gurfe-i vâlâsı gibi ismi Necib/...") satırlarından ve kabirlerin aynı şebeke içinde yan yana olmasından tahmin ediyoruz. Nişli Ahmed Besim için akrabalık ilişkisi aynı şebeke içinde olmaları dışında kurulamamıştır. Bu minvalde bu şebekenin

büyük kızının burada medfun oluşu zikretmeye değerdir. Kız kardeşinin türbesi rivayetinden²⁸¹ başka hazirede İskender Paşa ile ilişkilendirilebilecek bir ize rastlanamamıştır. Siyaseten olmasa da elit tabaka nezdinde kıymete haiz bulunan III. Selim ile yakın irtibatları sebebiyle önem arz eden Şeyh Galib ve Musahib Ahmed Ağa (Vardakosta) ve oğlu Enderun'dan muhrec esbak İstanbul Su Nazırı Seyyid Mustafa Hamid Bey'in zikredilmesi icab eder. Ayrıca Silahşör-i Şehriyari unvanına sahip (kat. nu. 124) Derviş Ali (ö.1221)'nin bu hazirede yatıyor oluşu da, III. Selim'in dergâh ile yakınlığının ve dergâhtaki izlerinin hazireye yansımış hali sayılabilir.

Daha sistematik olarak tabloda gösterdiğimiz üzere anlatacak olursak; Saray Teşkilatı, Askeri Teşkilat, İlmiye Teşkilatı ve Maliye mensupları ile diğer Merkez Teşkilatı mensupları bulunmaktadır. Maliye teşkilatında yüksek rütbeden Şikk-ı Sani unvanına sahip olan (kat. nu. 162) İbrahim Efendi'nin (ö.1236/1820) ulemanında önde gelenlerinden olduğunu kitabesinden öğreniyoruz. Mahkeme reisliği yapmış ve ûlâ rütbesine sahip Aliyüddin Bey ve sonradan uydurulmuş bir paye olarak Edirne payesine (bilad-ı hamse'ye denk düşer)²⁸² sahip olan Mustafa Zihni Beyefendi (kat. nu. 235) zikredilebilir. Mülkiyede ve maliyedeki memurlar genel olarak Hâceganlık, katiplik, halife veya ser-halife şeklinde seyretmektedir. Hazine-i Celile-i Tahsilat Komisyonu azası (kat. nu. 283) Ahmet Muhtar Dede Efendi ve Ecille-i Rical-i Devlet-i Aliyye'den (kat. nu. 265) Mehmed Cemil Rıfatı Efendi, kitabelerindeki muhteşem hatla hazirede dikkatleri celbeden kabirlerdir.

Askeri teşkilata mensup olanlar içinde en kayda değer taş şüphesiz Humbaracı Ahmet Paşa'nın (ö.1160/1747) mezar taşıdır. Onun buraya gömülmesi ile ilgili çeşitli görüşler olmasına rağmen²⁸³ mezar taşı kitabesi; "*Hakk Subhanehû ve te'âlâ hazretleri cem'-i mü'minîn ve mü'minâta merhûm (...)ya rahmet eyleye*" kalıbı ile yazılmış olması Ahmet Paşa'nın

ittisalinde bulunan ve "*Hânedân-ı Yanya'dan olub...*" şeklinde zikredilen (kat. nu. 243) Ahmed Bey'in de bu aileden olduğu düşünülebilir. Ayrıca kabristanın aidiyet ve kıymeti ile ilgili bir belgede de (BOA, Y.PRK.BŞK.11.87) Yusuf Rıza Paşa'nın bazı akrabalarının bu hazirede medfun oldukları zikredilmiştir.

²⁸¹ Bknz. 1. bölüm, s. 25.

²⁸² Mehmet Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri*, C. II, İstanbul: MEB Yayınları, 1993, s. 764.

²⁸³ Kemal Beydilli, *İki İbrahim Müteferrika ve Halefi*, İstanbul: Kronik Kitap, 2019, s. 40.

dini ve meşrebi bakımdan bir başka yönüne veya devrinde onun nasıl tanındığına işaret edebilir.

Saray ile ilişkinin izleri Saliha Sultan (ö.1192/1778) ve Beyhan Sultan'a (ö.1240/1824) bağlı kişiler vasıtasıyla devam eder. Ayrıca baba ve oğulları şeklinde Haseki Ağa olduklarını anladığımız Mehmed Emin Ağa ile oğulları Derviş Ali ve Derviş Süleyman bu minvalde zikredilebilir.

Esnaf ve zanaatkar zümresi bakımından ise berber, destarî, yorgancı, debbağ, bahçivan, lüleci, hamallar kethüdası karşımıza çıkmaktadır. Hazirede medfun olan şahıslar sanat ve edebiyat yönünden incelendiğinde, meşhur sufilerden Fasih ve Esrar Dedeler ile Şeyh Galib, Şeyh İsmail Ankaravî, Nayi Osman Dede²⁸⁴, Gavsî Ahmed Dede, bestekar Vardakosta Ahmed Ağa, şair Leyla Hanım ve kitabesinde şairler sultanı diye anılan Seyyid Hasan Aynî Ayntabi karşımıza çıkmaktadır. Bu zümreye daha erken devirde yaşamış olan Derviş Lisani (ö.1129/1716-17) ve Derviş Sunullah (ö.1000/1591-92) da dahil edilmelidir. Hanendegan ve sazendegan olmaları bakımından da müzisyen zümresine dahil edilecek kişiler bulunması yanında mezar taşı kitabesi olmasa dahi türbede medfun Şeyh Ataullah Efendi'nin hattat olduğu bilinmektedir.

3.3.2. Unvan, Hitap ve Lakaplar

Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra 26 Kasım 1934 tarihli ve 2590 sayılı kanunla “ağa, bey, efendi, seyyid, şerif, hanım, hatun, şeyh, derviş, molla, hacı, hafız” gibi sıfat, unvan ve hitap şekilleri resmi olarak mülga edilmiştir. Toplumsal hayatta sıkça kullanılan bu unvan ve hitapların resmi olarak da bir karşılığı vardı. Mesela askeri rütbelerde, mülazım-ı saniden binbaşıya kadar olanlara “efendi”, kaymakam ve miralay rütbelerinde bulunanlara “bey” tabir olunur iken; alaydan yetişen ve okuma-yazma bilmeyen subaylara “ağa” denilmekteydi. Bu kişiler sınavla okur-yazarlığını kanıtlarsa “efendi” olarak anılırlardı.²⁸⁵ Ayrıca ilmiye ve ona müsadif sınıflar içinde “efendi” tabiri umumiydi. “Beyefendi” ise, askerlik ve ilmiye sınıfına aidiyeti kendisi ve babası aracılığıyla buluşturan, bir araya getiren

²⁸⁴ Kaldırılan türbede 1941 yılında Latin harfleriyle dikilmiş şahidesi vardır.

²⁸⁵ ASKERİ MÜZE VE KÜLTÜR SİTESİ KOMUTANLIĞI, *Osmanlı Askeri Teşkilat ve Kıyafetleri (1876-1908)*, İstanbul: Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Yayınları, 1986, s. 14.

kişilere mahsus bir hitap idi.²⁸⁶ Osmanlı toplumunda unvan ve hitapların çeşitliliği resmi evrakta görülebileceği gibi bu hususta zenginlik arz eden diğer yer ise mezar taşlarıdır. Mezar taşları ise hususiyet bakımından resmi evrak statüsünde değildir. Tabloda da gösterdiğimiz unvanlar birbiri arasında tarikata müsadif unvanlar, ilmiye, askeri ve sivillere ait unvanlar diye tasnif edilebilir. Fakat bu unvanlar içinde “ağa” hem sivil hem de askeri ve mülki bir unvan olabildiği görülür. Bu unvanların hiç kullanılmadığı örneklerde mevcuttur. Mesela 50, 19, 32 numaralı taşlarda sadece isim kullanılarak “...merhûm...” denilerek geçiştirilmiştir. Bunun benzer ama farklı bir özelliği olan örnekler (180, 235, 151, 203) ise merhum için yazılan dizelerin içinde sadece isminin geçiyor olmasıdır ki; vezin kafiye kaygısı göz önüne alındığı düşünülerek anlamlandırılabilir. Bu unvanlardan “bey” ve “efendi” tabirinin kullanımında resmi vesikadaki usule riayet edilip edilmediği şüphelidir. Bazı örnekler mesela “bey + efendi” kullanımında gördüğümüz gibi 236 numarada “*Sarim Beyefendi'nin mahdumu...*” denildiği halde adı geçen şahsın Üsküdar Mevlevihanesi'nde bulunan mezar taşında “...*Sarim Bey...*” diye okunmaktadır. Bu örnek ve diğer incelediğimiz kitabeler genel manasıyla resmi usulün takip edildiği ama resmi vesikadaki gibi bir ayırım olmadığı intibahı uyandırmaktadır.²⁸⁷ Kadınlara mahsus unvanlar içinde “Hanım” ve “Hatun” hitaplarının aynı kişi için birbirleri yerine kullanımı 278-191 numaralı kitabelerde gözlenmektedir. “Dervişe Şerife Nefise Hanım” için aynı zamanda “hatun” da denilmesi bu iki hitap arasında bir fark bulunmadığı düşüncesini desteklemektedir. Bundan başka hazirede tek örneğini gördüğümüz “hanım+efendi” tabiri Şerifi Mustafa Paşa'nın büyük kızına aittir. Bu tabirin kullanımı kadının soyuyla alakalı olmalıdır. Bu kısımda tabloda gösterilen ifadeler çoğu zaman farklı birleşimlerde birbiriyle beraber kullanılmıştır. Hazirede 14 adet “dervişe” saymış olmamız bu sayının daha fazla olmadığı

²⁸⁶ Mahir Aydın, *Ahmet Arif Hikmet Beyefendi: Bir Tanzimat Devri Şeyhülislamı*, Ankara: TTK Yayınları, 2013, s. 9.

²⁸⁷ Bir diğer örnekte, 334 numaralı kitabede Mustafa Hamid Bey için “Efendi” hitabının kullanılmasına karşılık kendi kitabesinde (kat. nu. 190) “Bey” şeklinde anılması bu tezatlarla örnek gösterilebilir.

anlamına gelmez.²⁸⁸ Leyla Hanım (kat. nu. 228) ve Adile Fatma Hanım'ın (kat. nu. 260) kitabelerinde bulunan “sikke” kabartması, “dervîşe” vasfı kullanılmamasına rağmen bu kişilerin Mevleviliğe bağlı olduklarını işaret etmektedir. Yine 240 ve 241 numaralı kitabelerde de kitabede açıkça Mevleviliğe bağlılık işaret edilmiş iken “dervîşe” oldukları zikredilmemiştir. Bu durumun, bahsedilen kişilerin aslında sadece “muhibb” oldukları yorumuyla açıklanamayacağını da düşünmekteyiz. Öyleyse mezar taşı kitabesinden “dervîşe” olduğu (yazıyor ise) çıkarılabilir iken, yazmıyorsa “dervîşe” olmadığını söylemek her zaman doğru olmayabilir. Erkeklerde de durumun bundan farklı olmadığını belirtmekte yarar vardır.²⁸⁹

Tablo 3.9: Erkekler İçin Kullanılan Unvan ve Hitap Şekilleri

ERKEK	ADET
Şeyh	13
Baba	3
Derviş	47
Hacı	21
Hafız	7
Molla / Monla	4
Efendi	54
Bey	9
Ağa	26
Paşa	1
Çelebi	1
Mir	1
Kapudan	1

²⁸⁸ Veya bir diğer örnek olarak 13 adet şeyh unvanı saymamıza rağmen gerçekte şeyhlere ait mezar taşlarının sayısının bu kadar olmaması da zikredilmelidir. Mesela (kat. nu. 8) İsmail Efendi'nin kitabesinde zikredilmemesine rağmen dergahda şeyhlik vazifesini icara ettiği bilinmektedir.

²⁸⁹ Mesela 218 numaralı kitabede çilesini tamamlayamadan vefat etmesine rağmen “Dede” olarak anılırken, buna benzer bir halde vefat ettiğini anladığımız 217 numara için “...derviş İbrahim...” denilmiştir.

Dede	39
Dede Efendi	1
Beyefendi	4
Kûçek	2
Halife	1
Seyyid	53
Şerif	1

Tablo 3.10: Kadınlar İçin Kullanılan Unvan ve Hitap Şekilleri

KADIN	ADET
Bacı	1
Hanım	37
Hatun	17
Hanımefendi	1
Kadın	10
Molla/Monla	3
Kalfa	1
Dudu (Tûtî)	4
Şerife	35
Dervişe	13
Hoca Kadın	1

Hacılık, sonradan kazanılan bir unvan olacak ismin başına gelen “el-hâc” veya “hacı” şeklinde görülen, dini tasnife ayırabileceğimiz unvandır. Kadınlara ait hiçbir kitabede bu unvana rastlayamazken, 21 adet kitabede ise (erkeklere ait) bu unvan kullanılmıştır. Mezar taşlarında çok defa kullanıldığı görülen “seyyid” ve “şerife” unvanlarının Hz. Muhammed’in soyundan gelenler için mi kullanıldığı yoksa sözlük manaları icabı mı kullanıldığı ihtilafli olması yanında sözlük manasında kullanıldığı intibamı uyandırmaktadır. Bu hususta diğerlerinden farklı görülen h.1261/m.1845

tarihli 221 numaralı şahidede “nakib-i eşref” şeklinde ifade edilen Seyyid Necib Beyefendi'nin dergah-ı ali kapucubaşılığı payesine de haiz olduğu görülmektedir. Ayrıca 191, 278 ve 222 numaralı kitabelerde Şeyh Kudretullah Efendi için “siyadettü” elkabı kullanılarak onun siyadetine işaret ediliyor, farklı zamanlarda gelen seyyahların ifadelerine nazaran da şeyh efendinin ve hatta daha sonra oğlu Ataullah Efendi'nin de yeşil destar sardığı ifade edilmektedir.²⁹⁰ Buna karşın vesikalarda ise Kudretullah Efendi için “reşadettü” deniliyor olması ise bu durumla çelişkili gözükmektedir.²⁹¹ Dikkat çeken bir diğer husus ise 21 numaralı kitabede (Derviş Hasan Baba) “Baba” unvanının Mevlevi (dolama destarlı sikke sahibi) bir kişi için kullanılıyor olmasıdır.

3.3.3. Adres ve Memleket Bilgisi

Mezar taşı kitabelerinde yer alan ögeler arasında bazan memleket bilgisi veya şahsın ikamet ettiği semt yahut esnafılık yaptığı çarşı zikredilerek şahsa ait kimlik bilgisi desteklenmektedir. Soyadının kullanılmadığı bir toplumda karmaşayı bir nebze olsun engelleyen lakap, unvan ve aidiyet bilgileri söz gelimi bir çarşıdaki aynı isme sahip iki esnafı birbirinden ayırmakta yardımcı oluyordu. Muhakkak ki, yaşadığı zaman diliminde kullandığı bu tarz elkab vb. açıklayıcı ifadeler öldüğünde de şahsın mezar taşına hakk ediliyordu. Bilhassa dergâh haziresinin genel mezarlıklara göre özel yapısı göz önünde tutulmalıdır. Mesela Manastırlı Hafız Hüseyin Efendi'nin (ö.1227/1812) mezartaşını (kat. nu. 133) gören bir Mevlevi'nin yahut tarikat muhitindeki bir kimsenin bu taşta yabancılık çekmeyeceği tahmin edilebilir. Zira İstanbul Mevlevi-tarikat çevresi dar bir muhit sayılabileceği için bu kimlik, şahsı hayattayken tanıyanlar veya namını duyanlar için dahi ayırt edilebilir kılmaktaydı. Genel mezarlıkları bir kenara koyduğumuzda bir dergâh haziresi için incelenen memleket bilgileri bize dergâha derviş,

²⁹⁰ Gölpınarlı, *Adab*, s. 153; Murat Sarıçık, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Nakibü'l-Eşraflık Müessesesi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2003, s. 107; Duru, *Mevleviname*, s. 699, 746, 748, 751, 757, 821, 828 ve 893; Kudretullah Efendi'nin bu şekilde anılmasına karşılık Mısır Kahire Mevlevihanesi şeyhi Seyyid Salih Efendi ise “reşadettü” olarak geçmektedir (267 numara).

²⁹¹ BOA, A.MKT.MHM.129.68/2; A.MKT.MHM.129.68/3; A.MKT.MHM.135/6; A.MKT.NZD.267.17/1; SK, Cemalettin Server Revnakoğlu Koleksiyonu (CSRK), nr. 302, s. 57; SK, CSRK. 302, s. 38' de ise Kudretullah Efendi için “...zehâdetlü reşâdetlü asâletlü...” diye bahsedilmektedir.

muhibb veya herhangi bir suretle bağı olan zevatın hangi bölgenin insanı olduklarını ve tarikatın o bölgelerle ilişkisinin daha da özelde incelenebileceğini gösteriyor. Bu inceleme de aynı aileden olan kişilerin mezar taşları yanıltıcı olabilir. Şöyle ki, adı geçen bölge için söz gelimi üç, dört kişinin kitabesinde geçiyor olsa bile tek bir haneyi temsil ettiğinden bahsi geçen bölge ile dergâhın sıkı bir ilişkisi olduğunu söylemek zor olur. Galata Mevlevihanesi haziresinde mezar taşlarından görülebildiği kadarıyla Batı Anadolu, Trakya ve Rumeli ağırlıkla karşımıza çıkan memleketlerdir. Bu bölgelerden bilhassa Batı Anadolu'nun, Mevlevîğin yaygın olduğu memleketler olması itibariyle şaşırtıcı bir durum değildir.

Tablo 3.11: Birinci Derecede Memleket Belirten İfadeler

NU.	YER ADI
250	Karahisar / “Karahisarî”
171	Gelibolu / “Geliboğlulu”
289	Niş / “Nişli”
200	Antep / “Ayntabî”
84 - 146	Kütahya / “Kütahyalı”
133	Manastır / “Manastırlı”
115	Selanik / “Selanikli”
235	Ezden / “Ezdenli”
135	Manya / “Mayavî”
196	Bağdad / “Bağdadî”
154	Manisa / “Manisalı”
198	Karaman / “Karamanî”
197	Güzelhisar / “Güzelhisar”
279	Çankırı / “Kengrîli”
275 - 266	Amasya / “Amasyalı”
78 - 136	Konya / “Konyalı”
159	Halep / “Halepli”

120	Girit-Resmo / “Giridî Resmovî”
113 - 188	Kırım / “Seyyid Kırımî ; Kırımlı”
211	Rumeli / “Rumeli el-asl”
217	Şumnu-Osmanpazarı / “Şumnu kazasında Osmanpazarında mütevellid”
221	Yenişehir-Fenar / “Yenişehir Fenar eşrafından”
29	Isparta / “memleketi Isparta’da idüb hıfz-ı âyâtı”
40	Kocaili / “sabıkan Kocaili mültezimi”
287	Yenişehir / “Yenişehir atâ...”
177	Girit / “Giridî”
243	Yanya / “hanedan-ı Yanya’dan olub...”
158	Simav / “Simâvî”
108	Çal / “Çallı” ²⁹²
65	Uzunçarşı / “Uzunçarşulu”
193	İstanbul / “İslambolli”
268	Mısır Çarşısı / “Mısır Çarşusunda”
245	Kulekaplı / “Kulekapulu”
219	Balık Pazarı / “Balık pazarında ...”
261	Un Kapanı / “Kapan-ı dakik’de ...”
234	Kasımpaşa; Yeniçeşme / “Kışlak Camiinde hatip”; “Yeniçeşmede Kadı Mehmed Mahallaesi Camiinde İmam”
284	Süleymaniye / “Süleymaniye mahalleli”
128 - 155	Üsküdar / “Üsküdarî”

²⁹² Şahsın kendi mezar taşında ve kızının mezar taşında dahi açık bir şekilde “...Çallı...” yazmasına rağmen, Defter-i Dervişan’da “Çallı” olarak zikredilmektedir (Kaya, *Defter*, s. 191). Buna karşın BOA’de bulunan Ceyb-i Hümayun defterinde ise “Çallı...” şeklinde geçmektedir (BOA, TS.MA.d, gömlek nr. 24390052). “Çal”, Kütahya’da iken; “Çalı” ise Bursa yöresindedir (Tahir Sezen, *Osmanlı Yer Adları*, Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 2006, s. 115).

Tablo 3.12: İkinci Dereceden Memleket Belirtme İfadeleri (Yakınına Atfen)²⁹³

NU.	YER ADI
274	İşkodra / “İşkodralı Şerifi Mustafa Paşa hazretlerinin...”
210	Kırım / “Seyyid Kırımî Efendi-zade”
134 – 137	Kırım-Karasu / “Kırımî Karasulu Çelebi Ağa’nın kerimesi”; “... mahdumu...”
161	Muğla / “Muğlalı Hacı Hüseyin Ağa’nın kerimesi”
81	Konya / “Konyalı Hasan Kapudanın kerimesi”
278 – 191	Haleb / “Halebli müteveffa Halil Dede’nin ...”
140	Girit-Resmo / “Giridi Resmovî Arnabut oğlu...”
280	Tekirdağ / “Tekfurdağlı şeyh seyid Mustafa efendi halilesi...”
87	Şumnu / “Sabıkan Şumnu kadısı Hacı Ali-zade”
194	Amasya / “Amasya şeyhi-zade”
257 – 267	Mısır-Kahire / “Mısır şeyhi Salih Efendi kerimesi”; “... mahdumu”
281	Kemer altı / “Kemer altında Akile Hanım’ın cariyesi...”
225	Divani Ali Mahallesi / “asitane-i aliyye’de Gedikpaşa kurbünde Divani Ali Mahallesinde mukim hakkak İsmet Efendi’nin ...”
170	Süleymaniye / “Süleymaniyeli (...?) Derviş Ahmed’in mahdumu ...”
202	Mısır Çarşısı / “Mısır çarşılı seyid Mehmed İzzet Efendi’nin validesi”
285	Çengelköy / “Çengel karyesinden

²⁹³ Memleket bilgisine sadece şahsın kendisine atfedilmiş olmasından başka babasına da atfedilmiş olması da şahsın köken bilgisini ele vermektedir. Bu sebeple ikinci ve ayrı bir tablo yapma ihtiyacı görülmüştür.

	Derebeyi Hüseyin Ağa... ²⁹⁴
320	Çeşme Meydanı / “Çeşme Meydanı’nda”

Adres belirtme ise esasında hazire İstanbul-Galata olduğu için, bugün İstanbul sınırları dahilinde yer alan kişiler için kullanılmıştır. Bunlardan bazısı “mukîm”²⁹⁵ diyerek direk oturduğu yeri belirtirken bazısı da “İslambollı” veya “Üsküdarî” diyerek köken kabilinden belirtmiştir.²⁹⁶ Bunlar içinde Anadolu yakası için Üsküdar ve Çengelköy dışında Beyoğlu bölgesi ve Eminönü çevresi ağırlıklı olarak karşımıza çıkmaktadır.

İş yeri belirten ifadeler de şahsın tahmini ikamet bilgisini verebilir. Şöyle ki; ulaşım ve teknolojilerinin gelişmediği bir devirde iş ve ikamet edilen yerin yakınlığı son derece önemli olacağından mesela Kapan-1 Dakik’de hamallar kethüdası olan bir zatın yine bu çevrede ikamet ettiği düşünülebilir. Bu tahmin söz konusu meslek erbabının en azından sosyo-ekonomik durumunun bilinmesiyle de daha isabetli olacaktır.

3.3.4. Aile Bağları

Mezar taşı kitabelerinde kimlik bilgisi, sadece şahsın adından ibaret kalmayarak, meslek, meşrep, aile adı veya bundan maada aile bağlarına dair bilgi vererek kimlik bilgisi güçlendirilmek isteniyordu. Bu aile bağlarından bahis, genelde “falan kişinin oğlu-kızı-karındaşı-zevcesi” vb. net ifadelerle ortaya koyulmaktadır. Çoğu kere bu kadarla yetinilmeyerek, baba-eş adına ilaveten daha meşhur biri ile olan iş veya aile ilişkisinden bahsedilirdi. Şüphesiz ki, bu kişilerin beraber anıldığı aileden olmayan kişiler, sağlıklarında onlara bir şekilde referans olan kişiler olduğunu kabul etmek yanlış olmasa gerektir. Sağlıklarında beraber anıldıkları ve tanındıkları kişiler üzerlerinden tanımlanma şaşırtıcı bir durum değildir. Meşhurluk, bir dergâh haziresi söz konusu olduğunda şeyhler, hanendeler, sazandeler ve

²⁹⁴ 285 numaralı kitabede belirtilen “çengel karyesi...” şahidenin sahibi olan Ayşe Hanımla ilgili değildir. Ayşe Hanım’ın eşinin ise (kat. nu. 234) Süleyman Efendi olduğu anlaşılmaktadır. Bu kitabe, Derebeyi Hüseyin Ağa adlı şahsın Çengelköy ile ilişkisini ortaya çıkarttığı gibi kızının ve eşinin (kat. nu. 240 ve 241) ilişkilerini dolaylı olarak bildirmiş olmaktadır.

²⁹⁵ Bakınız: kat. nu. 158 ve 225.

²⁹⁶ Bakınız: kat. nu. 128, 155 ve 193.

dedegan zümresi ilk sırada akla gelenlerdir. Daha sonra ise ihvandandır bilinen kıdemli dervişler veya nüfuzlu devlet adamları akla gelmektedir.

Bir aileye ait mezar taşları grubunun üzerindeki soy bilgileri, akrabalık ilişkilerine dair yapılan incelemede birbirleri hakkında bilgileri tamamlayıcı mahiyetiyle önem arz eder. Mesela Cebehane-i Amire Ser-halifesi olarak bildiğimiz Tahir Efendi'nin kızının mezar taşından öğrendiğimize göre Rahime Hanım vasıtasıyla Tahir Efendi'nin saray ile akrabalığı vardır. Bir diğer bilgi tamamlaması ise “...*Saka Derviş* ...” şeklinde yarım kalmış bir kitabede (kat. nu. 314) olmuştur. 173 numaralı, h.1241 vefat tarihli Hatice'nin babası olduğu anlaşılan Saka Derviş'in adının Ahmet olduğunu öğreniyoruz.²⁹⁷

Akrabalık ilişkilerinin bir başka yönüne “unvan” ile ilgili bahiste değinmiştik. Şöyle ki; birkaç şahide de ismi geçen şahıslardan farklı unvanlarla bahsedildiğine şahit olabiliyoruz. Mesela Musahib Ahmed Ağa'nın kendi şahidesinde “ağa” hitabı metnin akışına ve ahengine uymadığı için olsa gerek bulunmaz iken, 190 numaralı şahide de bu hitap kullanılmıştır. Mevleviliğe ait terimlerden olan “dede”, 1001 gün matbahta çile çıkarmış Mevlevi dervişlerine verilen bir unvandır. Bu unvan-hitabın farklı kitabelerde aynı kişi için kullanılıp kullanılmama durumlarının takibiyle bu kişinin ne zaman çile çıkardığına dair ipuçları dahi elde edilebilecektir.

Bağlılık ve aidiyet bildirmesi bakımından bazı mezar taşlarında dikkat çekici ve zikre değer görülen husus ise kadınların adı ile anılma keyfiyettir. 105 ve 110 numaralı kitabelerde Beyhan Sultan ve Saliha Sultan'ın adıyla anılıyor olmak çok dikkat çekici olmasa da, 77 numaradaki gibi Esmâ Hanım'ın sadece annesi ile anılması dikkat çekmektedir. Osmanlı mezar taşlarında az görülen bir örnek olan bu taş muadil sayılabilecek bir diğer misal ise 281 numaralı Kemeraltında ikamet ettiğini anladığımız Akile Hanım'ın cariyesi Tezaydın Kalfa'nın mezar taşıdır.

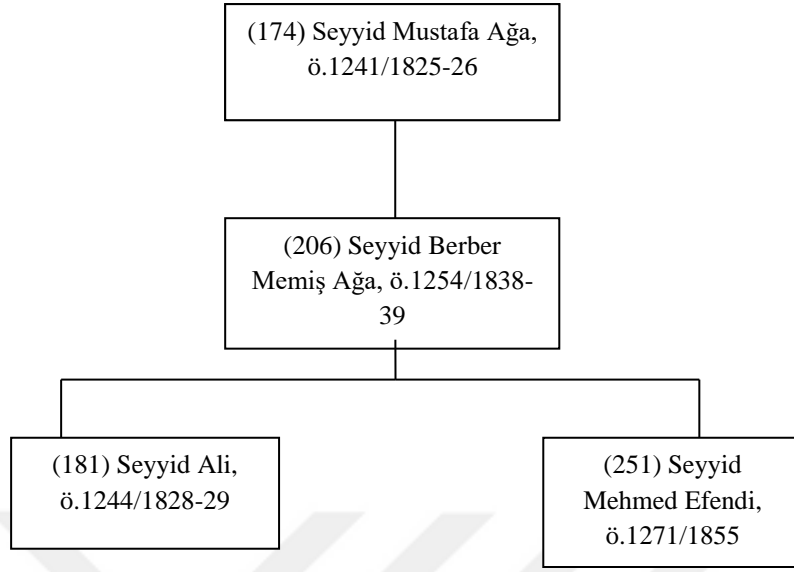
²⁹⁷ Zikredilmesi gereken ise 314 numaralı kitabenin “...*Saka Derviş [Ahmed'in mahdumu ...]*” şeklinde devam etmesi ihtimalinde olduğudur. Ayrıca Hatice Hanım'ın taşının sonradan yapılması ve babasının bu arada ölmüş olma ihtimali de vardır (Kut, *Rumelihisari*, s. 78).

Akrabalık ilişkileri incelemelerinde bazı mezar taşları kritik bir rol üstlenerek birbiriyle alakasız görünen iki veya daha fazla kişiyi birbirine bağlayabilmektedir. Bu çerçevede 285 numara ile kayıtlı olan (Ortanca) Ayşe Hanım'ın mezar taşı sayesinde (kat nu. 241) Zeyneb ve (kat. nu. 240) Fatma Hanımların ve dolayısıyla Derebeyi Hüseyin Ağa'nın Hafız Süleyman Efendi (kat. nu. 234) ile akrabalıklarını ortaya koyuyor. Yine baldızının şahidesinden Çengelköylü olduğunu anladığımız Derebeyi Hüseyin Ağa'nın hazirede mezar taşına tesadüf edememize rağmen baldızının dahi mezar taşında adının geçmesi, Mevlevilikte tanınmış bir kimse olduğu yahut h.1266/m.1850'de vefat eden bacanağından geriye kalan hanımının ölümünde mezar taşını kendisinin yaptırdığına işaret edebilir. Öte yandan bahsi geçen dört şahsın mezar taşının konum olarak birbirlerine olan yakınlığı ve Zeyneb ile Fatma Hanımların ayaktaşlarının, baş taşlarının arkasında ama lahit veya pehle ile bağlı olmadan mevcut olması bu kabirlerin orijinal yerlerinde olduğuna delalet edebilir. Düzeni bozulmuş bir hazirede, eldeki belgelere göre hazire sınırı belirlendikten sonra akraba ilişkilerinin bilinmesi sayesinde taşların muhtemel yerlerinin belirlenmesi mümkün olabilmektedir.

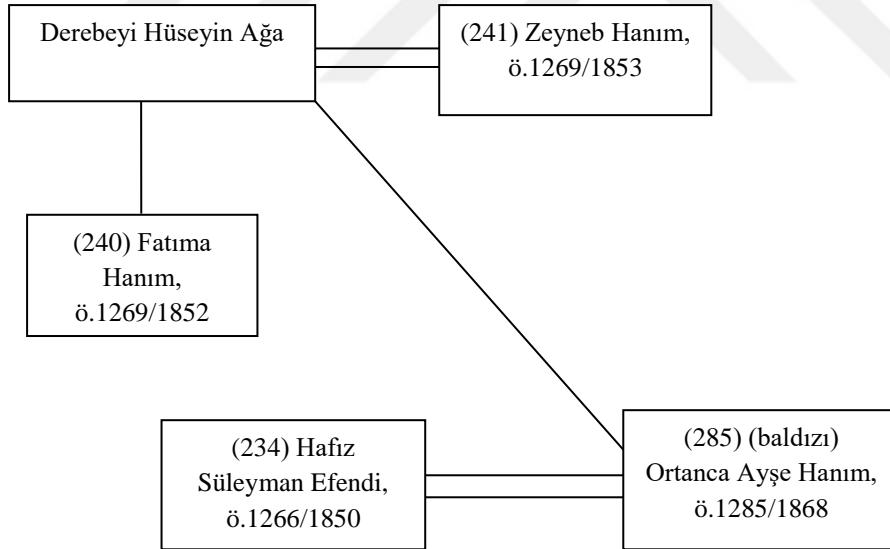
Aşağıda gösterdiğimiz üzere hazirede yer alan mezar taşı kitabelerine göre, bazı kere de literatür desteğiyle aile kesitleri gösterilmeye çalışılmıştır. Aralarında ilişki kurulamayanlar geri planda bırakılmıştır. Cariyelerde akraba nevinden sayılarak dahil edilmiş ve bazı taşlarda isim vermeden "*şeyh efendinin azaldı cariyesi*"²⁹⁸ gibi zikredilenler de altta yazan vefat tarihi esnasında şeyh efendi kim ise o kişiye isnat edilmiştir. Çocuklar gösterilirken de anne belirtilmediyse sadece babaya nispetle gösterilmiştir.

²⁹⁸ Bakınız: kat. nu. 226.

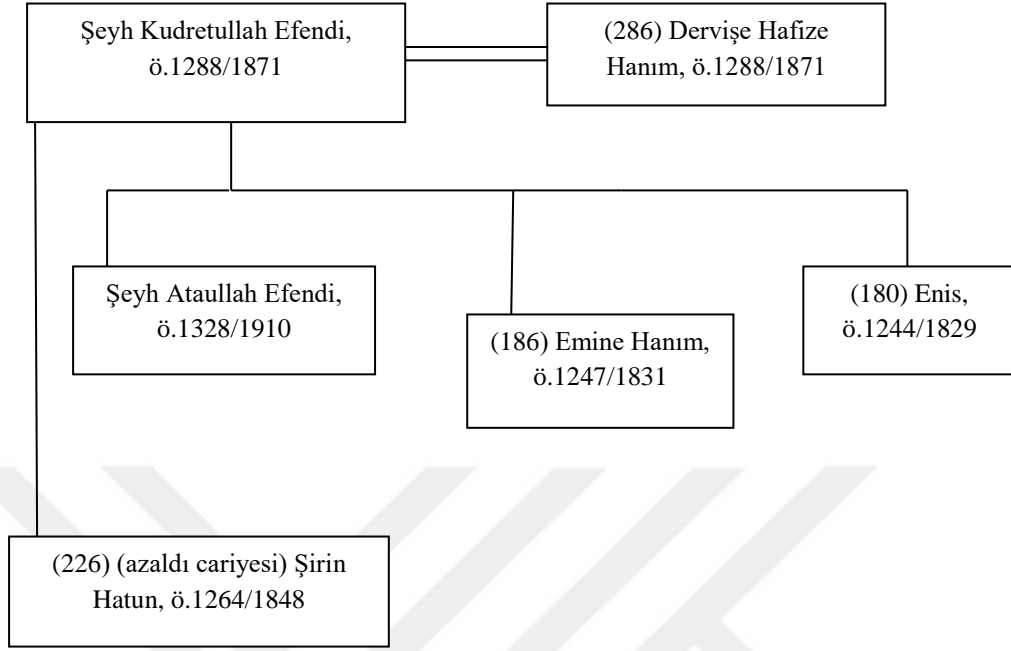
1. Berber Memiş Ağa Ailesi:

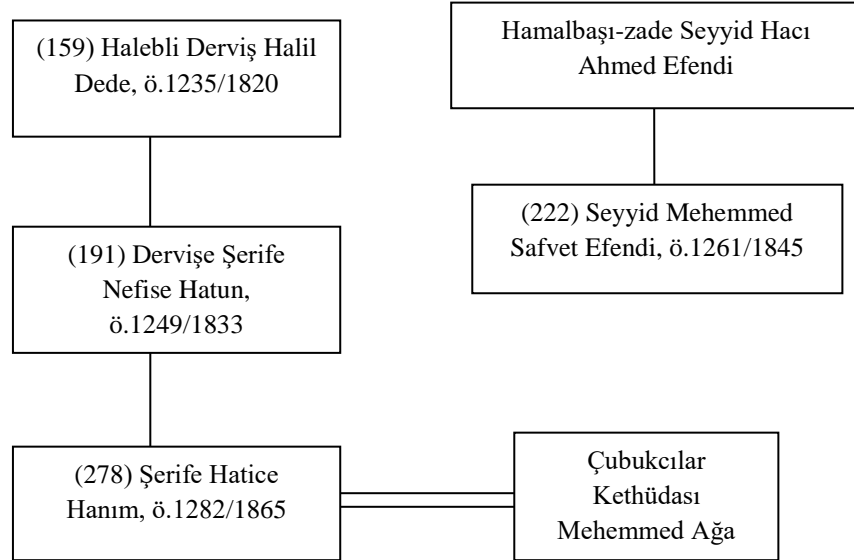
2. Derebeyi Hüseyin Ağa Ailesi:

3. Şeyh Kudretullah Efendi Ailesi:

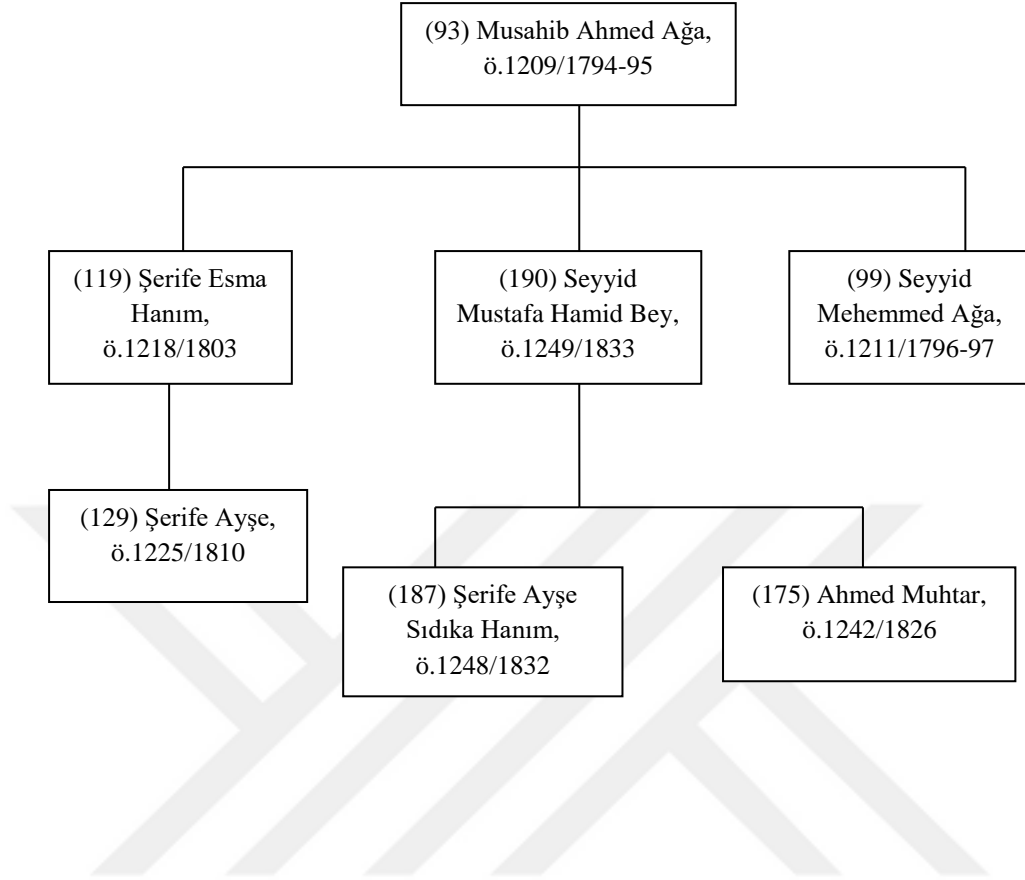

4. Halebli Halil Dede (Kudretullah Efendi'nin hala-zadesi²⁹⁹) Ailesi:

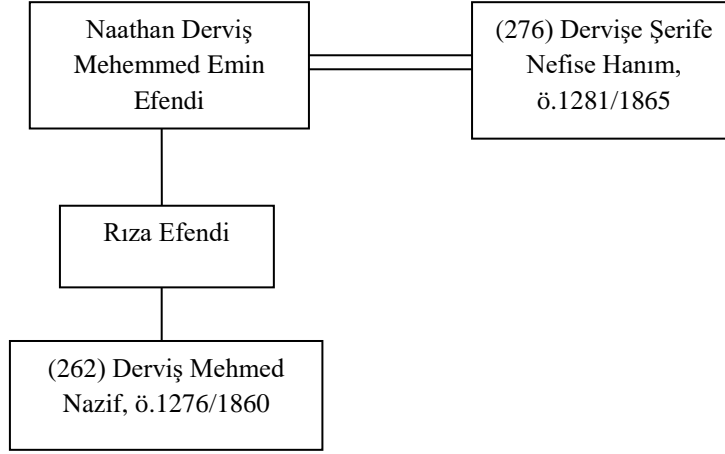

²⁹⁹ Hamalbaşı-zade sey yid hacı Ahmed Efendi'de Kudretullah Efendi'nin hala-zadesidir. 222 numaralı oğlunun kitabesinde zikredilmektedir. Derviş Halil Dede'nin (kat. nu. 159) kardeşi veya teyzesinin oğludur. Bu sebeple onun ailesi kısmında yazılmıştır.

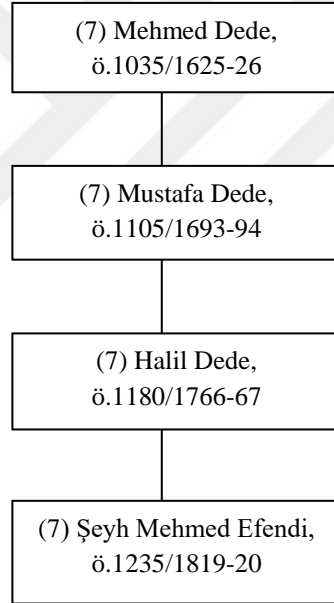
5. Musahib Vardakosta Ahmet Ağa Ailesi:

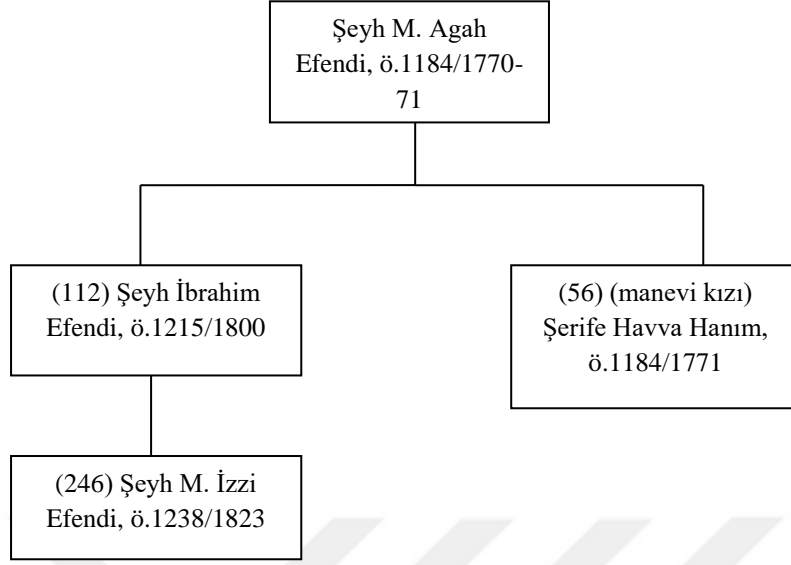
7. Naathan Derviş M. Emin Efendi Ailesi:

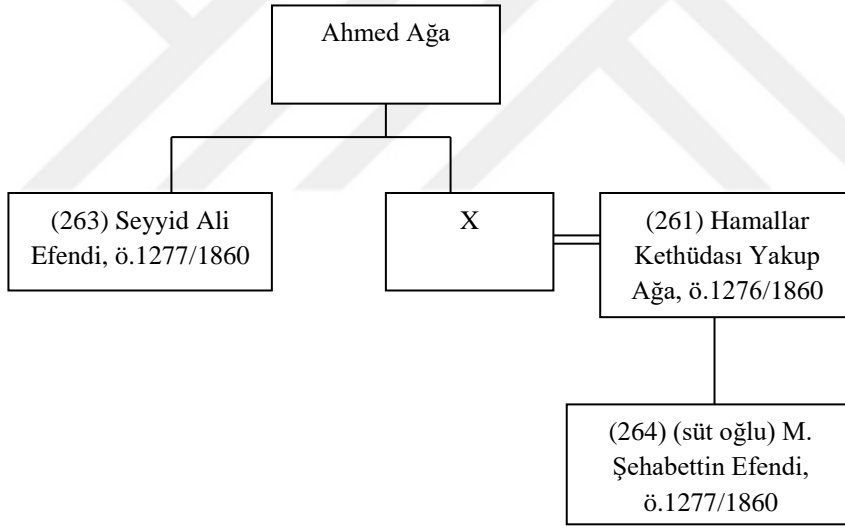
8. Mehmed Dede Ailesi:

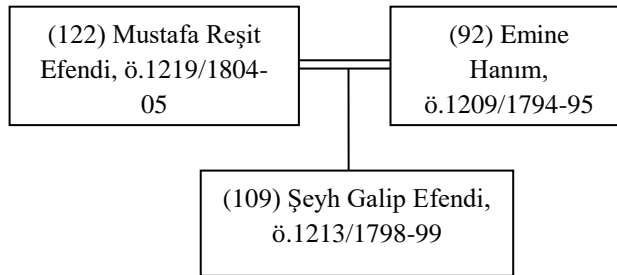
9. Nakşi Şeyhi Agah Efendi Ailesi:

10. Hamallar Kethüdası Yakup Ağa Ailesi:

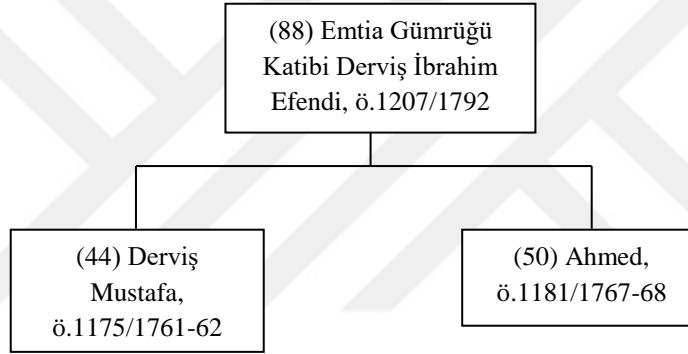
11. Şeyh Galip Efendi Ailesi:

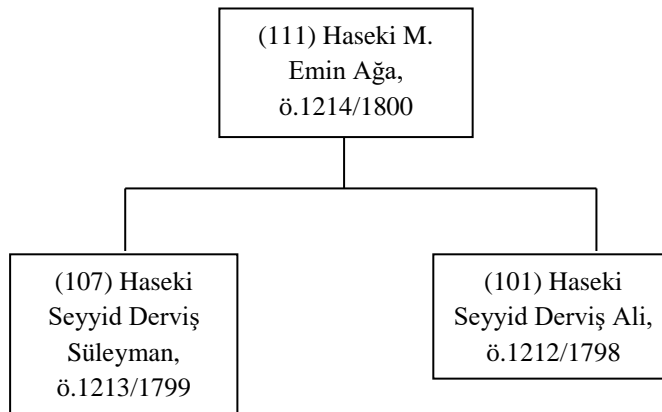
12. Mısır Şeyhi Seyyid Salih Efendi Ailesi:

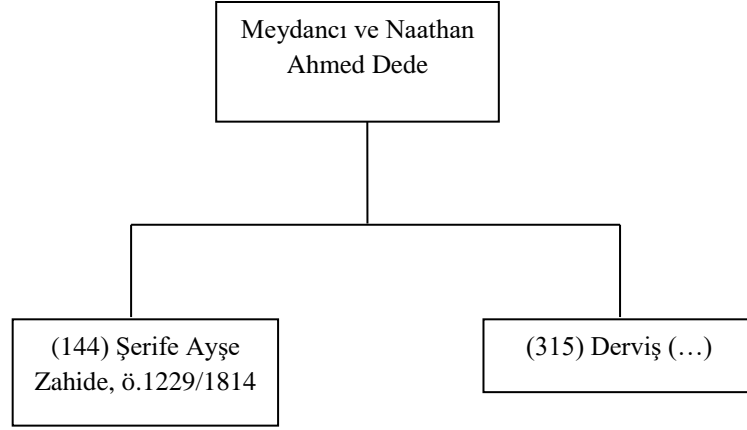
13. Emtia Gümrüğü Katibi Derviş İbrahim Ef. Ailesi:

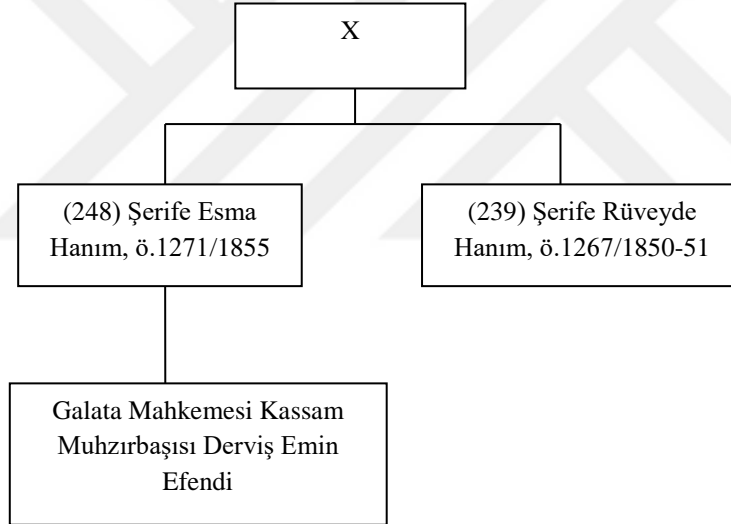
14. Haseki Emin Ağa Ailesi:

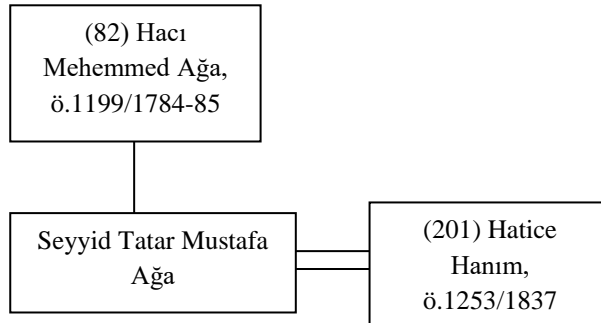
15. Naathan ve Meydancı Ahmed Dede Ailesi:

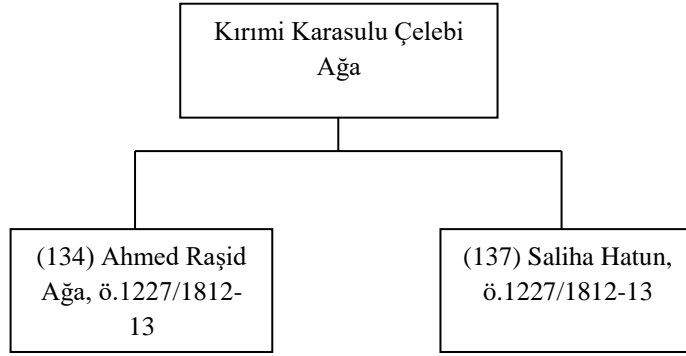
16. Muhzır-başı Derviş Emin Efendi Ailesi:

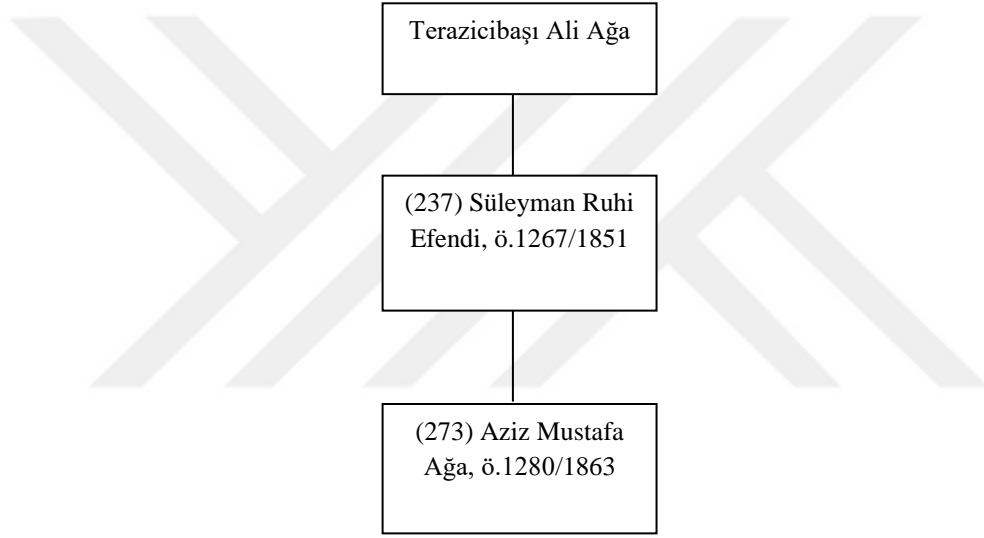
17. Seyyid Tatar Mustafa Ağa Ailesi:

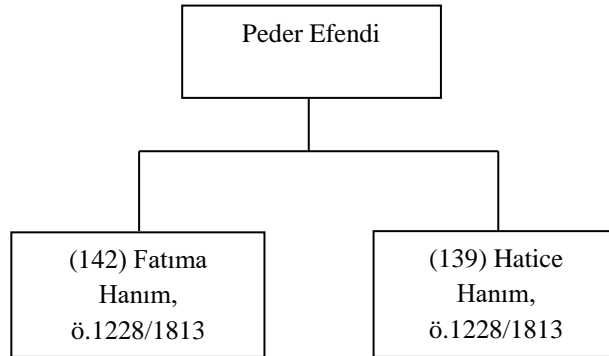
18. Kırımı Karasulu Çelebi Ağa Ailesi:

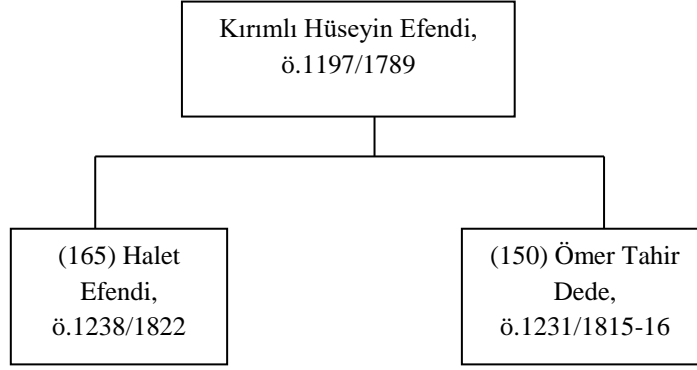
19. Tercüme Odası Halifesi Süleyman Ruhi Ef. Ailesi:

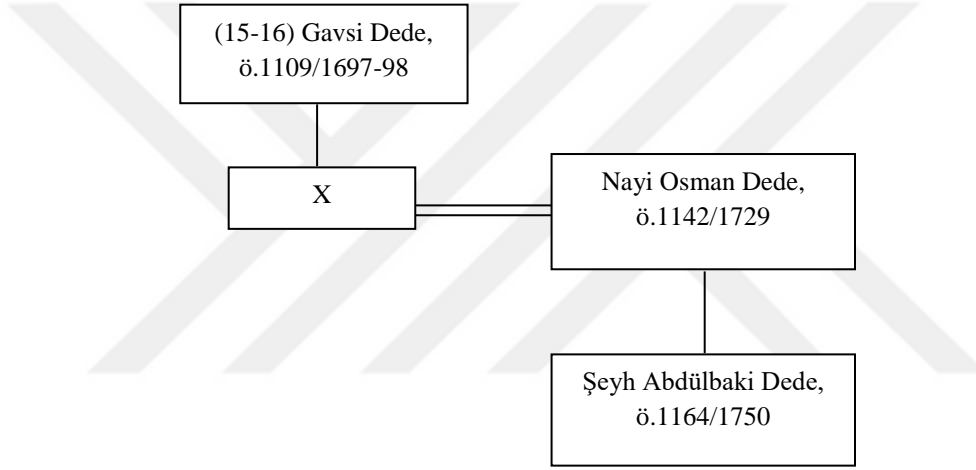
20. Peder Efendi Ailesi:

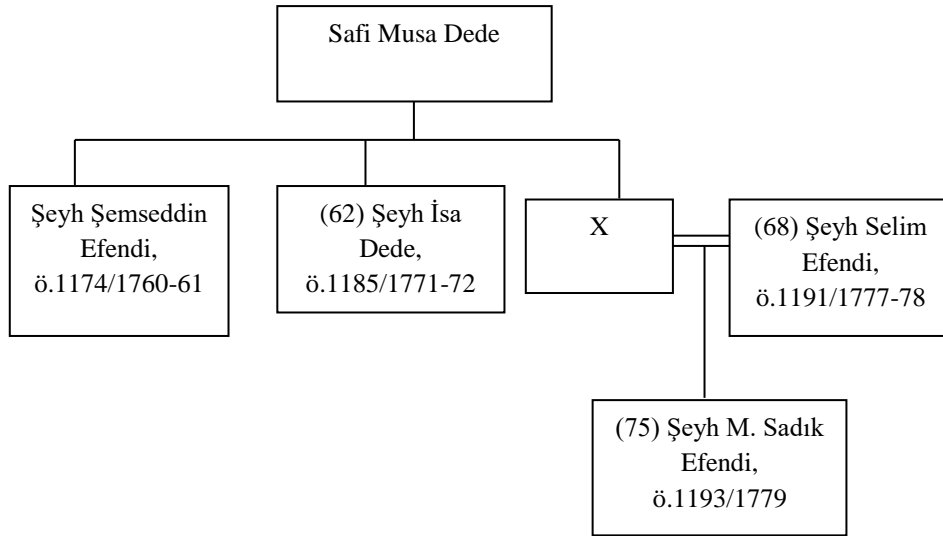
21. Halet Efendi Ailesi:

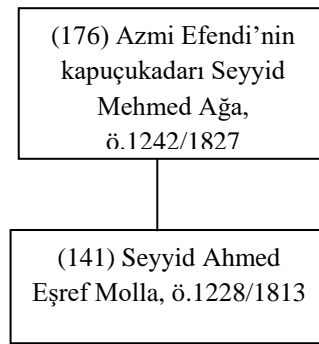
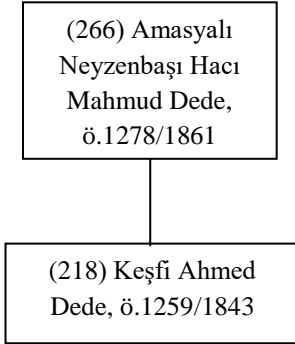
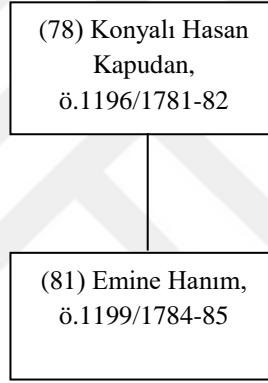
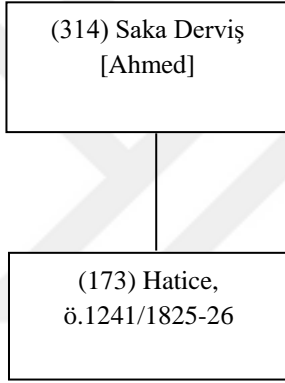
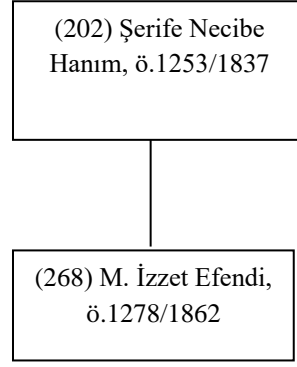
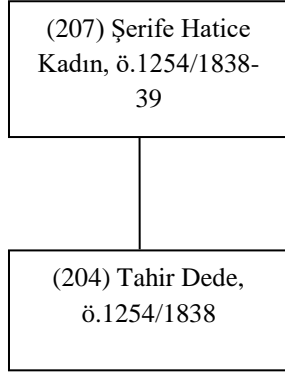
22. Gavsı Dede Ailesi:

23. Safi Musa Dede Ailesi:

24. Diğer Aile Kesitleri (anne/baba - çocuk):

(113) Tekfudağı
Meşayihinden Seyyid
Kırımı, ö.1215/1801

(210) Hafız-ı kütüp,
Türbedar, Aşçı dede,
Duacı Seyyid Mehemed
Molla Dede, ö.1257/1841

(148) Mehemed
Tahir Efendi,
ö.1230/1815

(110) Rahime Hanım,
ö.1214/1799

(215) Mehmed
Necib Efendi,
ö.1259/1843

(227) Seyyid Hüseyin
Hüsnü Efendi,
ö.1264/1848

(108) Neyzen-başı Çallı
Mehemed Dede,
ö.1213/1798-99

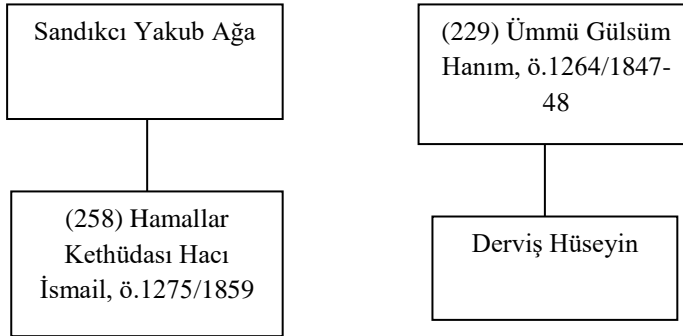
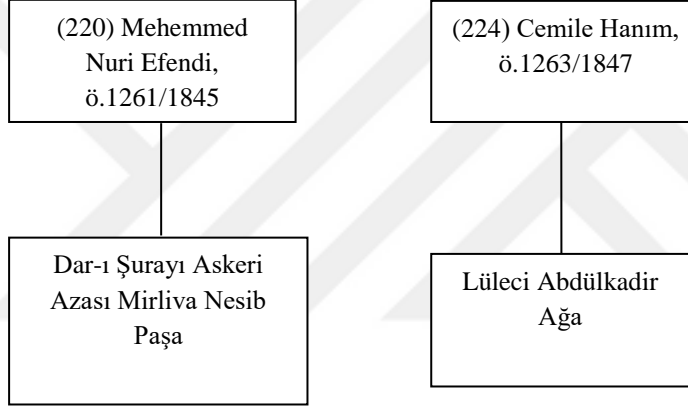
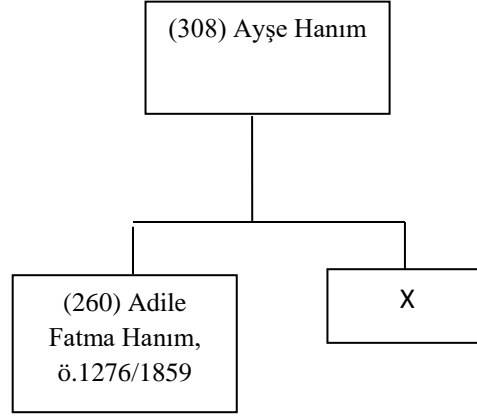
(118) Fatma Hanım,
ö.1217/1802-03

(80) Şeyh Hüseyin
Efendi,
ö.1197/1782-83

(121) Mevlevi
Bektaşî Mustafa
Dede,
ö.1219/1805

(216) Meryem
Hatun,
ö.1259/1843

(197) Hafız-ı kütüp,
Türbedar Derviş
Mustafa Dede,
ö.1251/1835

Muğlalı Hacı Hüseyin
Ağa

(161) Şerife Nefise
Hanım,
ö.1235/1819-20

İsmail Çavuş

(231) Mustafa Ağa,
ö.1265/1849

(126) Nefise
Monla Kadın,
ö.1224/1809

G.M. Kudümzenbaşı
Mehmed Dede
Efendi

Kağıtçı Hacı Arif
Ağa

(178) Seyyid İbrahim
Haşim Efendi,
ö.1243/1828

Süleymaniyeli kovacı
Derviş Ahmed

(170) Derviş
Mehmed
Celaeddin,
ö.1240/1824-25

Şeyh Mehmed
Emin Efendi

(95) Şerife
Emetullah Hanım,
ö.1211/1797

Hacı Yusuf

(182) Seyyid
Mehemmed Ağa,
ö.1245/1830

Hacı Ahmed
Ağa

(192) Arif
Muhammed,
ö.1249/1833

Hafız Ahmed

(102) Emine
Molla,
ö.1212/1797-98

Tatar Ağası Hacı
Ahmed Ağa

(195) Şerife Ayşe
Sıdıka Hanım,
ö.1250/1834

Sabıkan Şumnu
Kadısi Hacı Ali

(87) Hacı Ahmed
Efendi, ö.1207/1792

(179) Şerife
Zeyneb Hatun,
ö.1243/1827-28

Hasan Efendi

Katip-zade Piri
Mehmed Efendi

(310) Monla
Abdurrahman

Baş muhasebe halifesi
Hafız Mehmed Emin
Efendi

(230) Şerife Fatıma
Hanım, ö.1265/1848

Hind Şaban

(23) Hacı Ali,
ö.1139/1726-27

Emine Hanım

(77) Esmâ
Hanım,
ö.1194/1780

Amasya Şeyhi

(194) Derviş
İsmail,
ö.1249/1834

Y.M. Neyzen-başı
Tarikatçı Mehmed
Dede

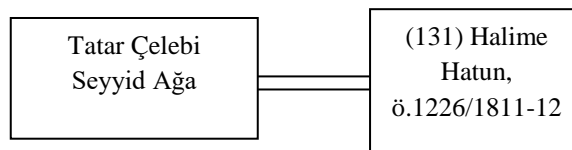
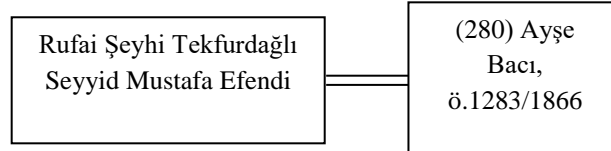
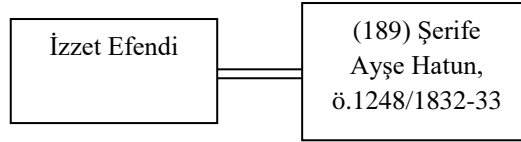
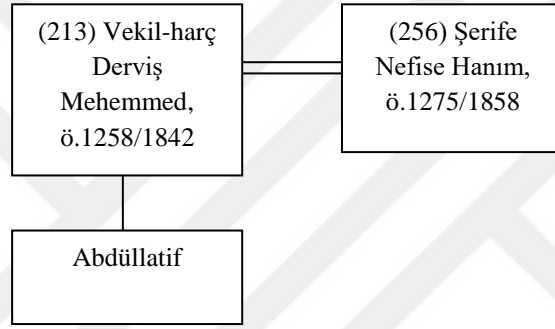
(253) G.M. dervişi
Seyyid Hüseyin Dede,
ö.1272/1856

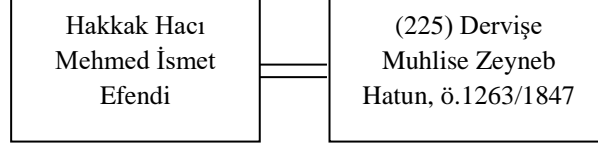
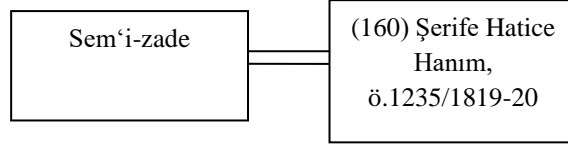
Y.M. postnişini Şeyh
Abdurrahim Efendi,
ö.1247/1831-32

(214) Seyyid
Abdülhalim Dede,
ö.1258/1842

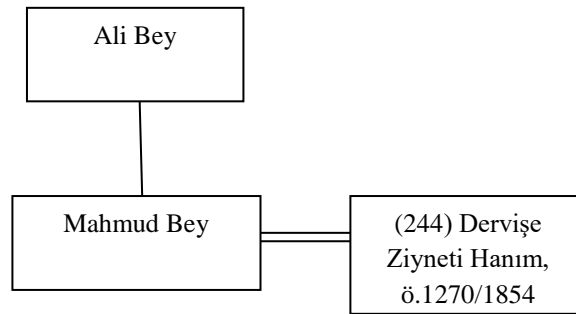
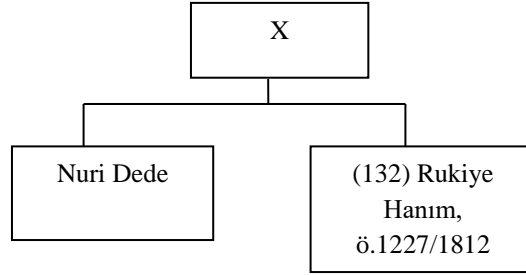
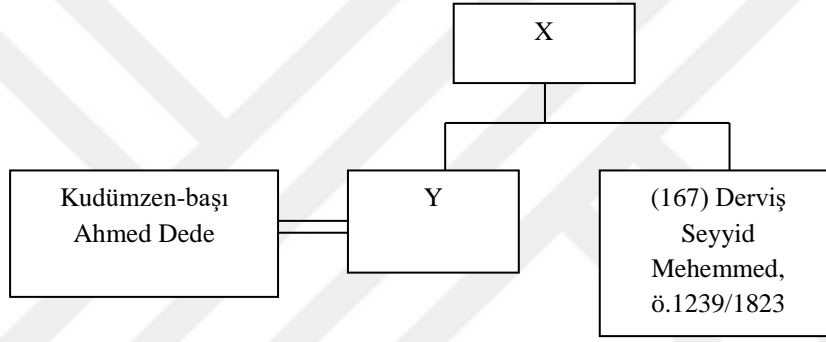

25. Diğer Aile Kesitleri (evli çift):

26. Muhtelif Kesitler:

3.3.5.Diğer Bilgiler

Mezar taşı kitabelerinde verilen klasik ölüm tarihi, mevtanın adı ve onu tanımamıza yardımcı olan meslek, meşreb, aile bilgileri yahut yanında çalıştığı kişinin adının zikredilmesi ile memleket bilgisi en sık karşımıza çıkan bilgilerdir. Bunun dışında bildirilen bilgilerin bazıları da kitabelerde bolca rastlanabilecek örnekleri olmasına rağmen “mezar taşlarındaki diğer bilgiler” başlığı altında verilmiştir. Bunları da kendi içinde ölüm yaşı veya çağı belirten, ölüm sebebini açık veya ima yoluyla bildiren ve bir takım biyografik bilgiler verenler olarak ayırmış bulunduk.

Hastalık sebebiyle vefat ettiğini tahmin ettiğimiz şahısların mezar taşı kitabelerinde, kullanılan kalıp şiirlerden faydalandığını görüyoruz. Hastalığı tam olarak belirtilmemesine karşılık çoğu kere “çaresiz bir derd” olduğunu yahut sadece “durdine derman bulamadığını” ifade etmekle yetinmişlerdir.³⁰⁰ Bahsi geçen kalıp şiirlerin şahsın durumuna göre tercih edildiğini kabul ettiğimiz takdirde şahsın hastalıktan muztarip vefat ettiğini iddia edebiliriz. Hastalığın adının zikredildiği kitabelerde ise fazla zenginlik yoktur. Çiçek hastalığı, ishal, veba (h.1252), ani ölüm, ateşli humma şeklinde zikredilebilir ki; ani ölüm bir hastalık olmayıp ölüm sebebi belirttiğinden tabloya dahil edilmiştir.

Tablo 3.13: Vefat Sebebi ve Kitabelerde Geçen Hastalıklar

HASTALIK ADI	KİTABE NU.
Bilinmeyen hastalık	161-261-269-229-148- 167-72-54-312-157- 104-264-211-171-309- 48-256-260
Çiçek hastalığı	66 - 103
İshal	215
Veba	199
Ani ölüm	243
Ateşli Humma	288
Taun	30

³⁰⁰ Bakınız: kat nu. 161, 261, 148, 157 ve 264.

Kitabelerde ölüm sebebinden başka ölüm yaşı veya hayatının hangi evresinde öldüğü de pek çok kez zikredilmiştir. Bununla beraber kitabelerde en çok yakınma, tabi olarak tanımasa dahi hemen her insanın üzülecek olduğu genç yaşta gelen eceldir. Dolayısıyla çocuk-bebeklik yaşlarındaki ölüm de erken ölüm olduğundan verilen tepkiler daha farklı olmaktadır.³⁰¹ Bu minval üzere incelediğimiz takdirde kitabelerdeki ölüm yaşı bildiren ifadelerin kahir ekseriyeti çocuk ve genç yaştakilere, beş tanesinin yaşlılara ait olduğu tespit edilir iken, bir tanesinde ise (kat. nu. 247) yaş kaydına rastlanılmaktadır. Yaşlılara ait kitabelerde ölümden dert yanma olmayıp, genç ve çocuk yaşta gelen ölümlerin önemli bir bölümünde ölümden yakınma, erken gelen ecelden dem vurma gözlenmektedir. Her ne kadar bunlar kalıp şiirlerle yapılmış olsa dahi, bunların kullanılması da dert yanma-yakınmak istemenin tezahürü olsa gerektir.

Tablo 3.14: Ölüm Yaşı Bildiren İfadeler

<i>“ki bir sal içre kaldı şad u mahzun”</i>	270
<i>“henüz dört yaşına girmeksizin bâd-ı ecel eyvâh”</i>	271
<i>“sinni geldükde yigirmi dörde işte âh âh”</i>	259
<i>“yirmi üç yaşına girmeden zavallı veli”</i>	388
<i>“çün yigirmi beş yaşında idi ol taze civân”</i>	264
<i>“sinni çün seksene yitmişdi bu esnada oda”</i>	247

Tablo 3.15: Vefat Etme Evresi Bildiren Kitabeler

Tıfl : 310-30-270-138-103-175-180
Genç: 51-258-173-142-72-281-315-231-317-28-195-139-134-37-137-35-227-251-171-48-256-260-186-24-119-75
Yaşlı: 117-168-113-91-204

³⁰¹ Kut, *Rumelihisari*, s. 108.

Kitabelerde verilen bilgiler bazı kere şahsa ait ölüm sebebi ve yaş bilgisini de aştığını görebiliriz. Bu bilgiler farklı çeşitlerde olup belirli bir kalıba veya sisteme uymamaktadır. Galata Mevlevihanesi haziresindeki mezar taşlarında, yukarıda saydığımız bilgiler dışında, kişinin yaptığı bir işten, çileye girme veya tarikat bünyesinde hizmette olmasından, geride bıraktığı çocuklarından, şahsın gömülü olduğu yerin tarifinden, doğum ve ölüm yerinden,³⁰² şahsın bazı özelliklerinden veya genel itibariyle hayatının bir kesitinden³⁰³ bahislere rastlanılmaktadır. 172 numarada “*devrinde âh olmuşdu fenn-i [rebâb]³⁰⁴ın mucidi*” diyerek mucitliğinden bahsetmektedir. Şair Leyla Hanım’ın kitabesinde ise “naat ve mersiyeler” yazdığını haber alıyoruz. 218 numaralı kitabe bize şahsın çilesini ikmal edemedi vefat ettiğini bildirir iken, 29 numara da ise “*memleketi Isparta’da idüb hıfz-ı ayatı*” diyerek hafızlığını Isparta’da tamamladığını belirtirken memleket bilgisini de bu arada vermiş bulunmaktadır. Bu bilgi verme işlemi, mezar taşı edebiyatındaki ölümden yakınmayla, ölüm sebebinin ilişkisi gibi (veya yaş belirtme) bu kısımda da öyle olduğu söylenebilir. En sık rastlanabilecek örnek ise geride bıraktıklarından bahisle 227 numaranın üç çocuğu olduğunu, 288 numaranın iki tane çocuğa sahip olduğunu kitabeyi okuyanlar öğrenirken, bir yandan da şahsa ve geride bıraktıklarına üzülmektedir.

Sıraladığımız bilgi çeşitliliği içinde pek görülemeyecek bir örnek de şahsın yattığı yer hakkında bilgi veriyor olmasıdır. 91 numaralı kitabe bunun haziredeki tek örneğidir; “*hak-i payinde Fasih’in defn olub*” demekle meşhur sufilerden (Mevlevilerden) Fasih Dede’nin ayakucuna sırlandığı bildirilir. Taşın günümüzdeki konumu bu tarife kısmen uymaktadır. Mezar taşının yerinden oynatılmış olma ihtimali yanında şuanda ayakucunda denilebilecek bir konumda duruyor oluşu vefatına tarih düşüren Şeyh Galib’in, Zikri Dede’nin dervişliğine vurgu yapmak adına bu tarifi yaptığını varsayabiliriz. Bir diğer yer belirtme ise 56 numaralı kitabede vardır. Ancak

³⁰² Bakınız: kat. nu. 217, 243 ve 273.

³⁰³ Bakınız: kat. nu. 143.

³⁰⁴ Kitabenin bu kısmı bugün için aşınmış ve okunmayacak haldedir. Fakat Sühey Ünver bu hazirede yaptığı tetkikler esnasında bu mezar taşını kayda almış ve bugün bize de kitabeyi tamamlama imkanını vermiştir (Sühey Ünver, *Mevlevilik Kütüğü* (Defter), SK, SÜK. 350, vr. 9).

burada belirtilen kişi kitabenin sahibi değil manevi babası olarak geçen Şeyh Mehemed Agah Efendi (ö.1184/1770)'dir. Söz konusu kitabede Agah Efendi'nin adının sonunda "ağa" tabiri kullanılmış olması Sefine-i Evliya'daki bilgilere uygun düşmektedir.³⁰⁵ Kendisiyle ilgili burada "semahane kapusu karşısında..." denilmektedir. Sadece bu ifade bir defni anlatmıyor olsa dahi Agah Efendi'nin semahane kapısı önündeki kaldırılan türbeden geriye kalan sahada sonradan Latin harfleriyle dikilmiş şahide de adının geçmesinin yanında Sefine-i Evliya'dan da onun bu türbeye defnedildiğini öğreniyoruz. Yine bu tasnif adı altında zikredebileceğimiz dikkat çekici bir ifade olarak, 204 numaralı kitabede "işiden öşr kıssasını ol zâtın/ saf dil olduğuna şahid olurdu mutlak" diye belirtilen, şahsın yaşamış olduğu bir vakanın onun kişiliği hakkında bilgi verdiğini belirtmesidir.

3.4.Şekilsel Özellikler

3.4.1.Hat Sanatı Türleri ve İmzalar

Mezar taşı kitabeleri yazıldıkları hat bakımından da incelenmesi icab eden kültür ve sanat yapıtlarıdır. Mezar taşlarında estetiğe verilen önem göz önünde bulundurulursa, yazının bu estetik kaygı içerisinde en başta geldiği görülecektir. Fakat her mezar kitabesinin de güzel yazı ile yazıldığını söyleyemeyiz. Hatta bazı kimselerin kabir kitabelerini görünce şaşırabilir ve alelaide bir hatla yazılmış olmasını yadırgayabiliriz. Buna mukabil, pek önemli görülmeyen birçok kişinin de, kitabelerindeki yazının bir hat şaheseri olduğunu görürüz.³⁰⁶

Mezar taşı kitabeleri çoğu zaman sülüs ve talik hat cinsleri ile celi olarak yazılırdı. İmza koyma adeti ise XVIII. yüzyıl sonlarında Yesarî Esad Efendi ile başlar. Bu imzalı taş halen Üsküdar Yeni Valide Camii haziresinde durmaktadır.³⁰⁷

Galata Mevlevihanesi haziresinde incelenen mezar taşı kitabeleri sülüs ve talik hatları ile kabartma olarak hakk edilmiştir. Haziredeki toplam sayı içinde bir tane ise oyma kitabe (kat. nu. 7) vardır. Bir takım taşlar zamanla

³⁰⁵ Vassaf, *Sefine*, s. 198.

³⁰⁶ Uğur Derman, "Mezar Kitabelerinde Yazı Sanatımız", *TTOK Belleteni*, S. 49/328 (1975), s. 36.

³⁰⁷ Derman, "Yazı Sanatımız", s. 41.

mukavemetlerini kaybederler ve kabartma kısımları dış tesirlerle pürüzlenip dökülmeye başlar. Ancak, işinin ehli taşçılar, işlenmek için öyle mermerler seçerler ki, “taşın karıncalanması” denilen bu mahzur, aradan yüzlerce yıl geçse dahi kendini göstermez.³⁰⁸ Hazire de bu minvalde çok sayıda şahideye rastlanmaktadır. Taşların birçoğunun kitabesinin üst kısımdan aşağıya doğru hatlarının eridiğini görmekteyiz. Fakat buna rağmen çok sayıda taşın ise sağlam bir vaziyette hatlarının hususiyetlerini koruduğunu görüyoruz. Sonradan yazılarının aşınması sebebiyle 244, 306 ve 307 numaralı kitabelerin yazıları bütünüyle silinmiştir. 244 numaralı mezartaşının kitabe metni eldeki eski fotoğraf sayesinde kısmen tesbit edilebilmektedir. Bunlar dışında 15 adet kitablesiz mezar taşı bulunmaktadır. Ayrıca 11 numara ile kaydettiğimiz kitabe, bir mezar taşı olmaması itibariyle nakil taşlarla³⁰⁹ beraber genel sayımın dışında bırakıldığında kitabeli mezartaşı sayısı 308 olarak zikredilmelidir. Bunların 116 tanesi talik, 189 tanesi ise sülüs ile yazılmıştır. Bazı taşların (kat. nu. 6, 32 ve 311) yazı karakterlerinin bozukluğu sebebiyle yazı tipini belirleme konusunda şüpheye düştüğümüzü belirtmek icab etmektedir. Talik yazının kullanımı ilk devre ait mezartaşlarında görülmekle beraber XIX. yüzyılın ilk çeyreğine kadar sülüs hattının yoğunlukla kullanıldığını, bu tarihten itibaren ise talik yazı tipinin kullanımının arttığını görmekteyiz.

İlk bakışta genele oranla hattı dikkat çeken az sayıda kitabe vardır. Göze hitap eden kitabeleri kat. nu. 214, 353, 282, 283, 286, 265, 243, 289, 162, 213 şeklinde sıralayabiliriz.

³⁰⁸ Derman, “Yazı Sanatımız”, s. 42.

³⁰⁹ Nakil taşların hat türleri ise hepsi kabartma usulüyle sülüs ve talik hatları kullanılmıştır. Beşiktaş Mevlevihanesi mezartaşlarında sülüs hat 15, talik ise 8 tane; diğer nakillerde ise 2 tane sülüs, 1 tane ise talik hat gözükmektedir.

Tablo 3.16: İmzalı Mezar Taşları ve Hattatlar

NU.	KİMLİK	TARİH	İMZA
214	Seyyid Abdülhalim Dede	h.1258 / m.1842	“Rif‘at Mısrî”
253	Gavsi Dede (ö.1109)	h.1275 / m.1858-59 (tecdiden imal)	“nemekahû el-fakîr Mehemmed Fu‘at Üsküdarî gûfireleh”
282	Edirneli İsmail Dede	h.1284 / m.1867	“nemekahû Mısrî”
283	Ahmed Muhtar Dede Efendi	h.1285 / m.1868	“ketebehû Sami” (?)
286	Dervişe Hafize Hanım	h.1288 m.1871	“nemekahû Rif‘at Mısrî”

Haziredeki taşlar içinde 5 adet kitabede hattat imzası vardır. Bunlar kronolojik olarak sıralandığında ilki h.1258/m.1842 tarihli Rıfat Mısrî imzalı kitabe Yenikapı Mevlevihanesi şeyhinin oğlu Seyyid Abdülhalim Dede’ye aittir. İkinci imzalı kitabe ise Gavsi Dede’ye (ö.1109/1697-98) ait tecdiden imal edilmiş (h.1275/m.1858-59), Mehemmed Fuad Üsküdarî imzalı taştır. Üçüncü olarak h.1284/m.1867 tarihli dergahta aşçıbaşılık, duacılık ve hafız-ı kütüplük hizmetlerini görmüş olan Edirneli İsmail Dede’ye ait olan mezar taşı kitabesinde Mısrî imzası vardır. Dördüncü olarak ise üstüvani bir taşta hakk edilmiş Sami Efendi (?) imzalı h.1285/m.1868 tarihli Ahmed Muhtar Dede Efendi’ye ait kitabe, son olarak da Hafize Hanım’ın Kudretullah Efendi Türbesindeki mezar taşı zikredilmelidir. İmzalı taşlar arasında bir bağ kurmaya çalıştığımız vakit ortak yönlerinin Mevlevilik ve hepsinin “Dede” unvanına sahip ve içlerindeki tek kadının da şeyh efendinin hanımı olması zikredilebilir. Bu durum Mevlevilere ait bir hazirede çok da şaşırtıcı bir şey değildir.

3.4.2.Mezar Tipleri

Osmanlı geleneğinde mezar, sadece şahideden ibaret kalmamış, şebeke, pehle, lahit gibi öğelerle beraber zengin bir yapı ortaya koymuştur. Şahide, bu yapının içinde tarihi açıdan bilgiyi ortaya koyan asıl parçadır. Diğer

ögeler ise şahidenin bağlı bulunduğu birimlerdir. Böylece Osmanlı mezar anıtı “yatay” ve “düşey” olmak üzere ikiye ayrılabilir. Düşey diye tabir ettiğimiz kısım şahideler; yatay kısım ise şahidelerin üzerine oturduğu lahit, pehle, çerçeve, kaide gibi ögelerdir. Yatay bölüm mezar tipinde belirleyicisi olduğundan büyük önem taşımaktadır.³¹⁰

Galata Mevlevihanesi haziresinde, başlıca lahitli mezar tipleri, pehleli mezar, çerçeveli mezar, tek kaideli mezar, toprak mezar, bağımsız ve türbe içinde bulunan üzeri sandukalı tipler sayılabilir.³¹¹ Haziredeki bağımsız vaziyetteki taşlar iki gruba ayrılmıştır. Bunlardan birincisi, restorasyon sırasında şahidelerin mermer kaide üzerine oturtulması ile oluşmuş tiptir. Buna “mermer kaide (bağımsız)” adı verildi. Diğer grup ise hazirenin Alman Lisesi cephesine bakan kısımda müstakil halde duran taşlardır ki “bağımsız” olarak adlandırılmıştır. Bu iki grup bağımsız taşlar, şahısların kabirlerinin meçhuliyetini de beraberinde getirmektedir.³¹² Taşların çoğunluğunun orijinal yerlerinde olup olmadığı şüphelidir. Fakat aile ilişkileri çerçevesinde incelendiğinde ve İETT binasından çekilen fotoğraftan bazı kabirlerin eski durdukları yeri tesbit etmek kısmen mümkün gözükmektedir.³¹³ Türbe içinde bulunan üzeri sandukalı tipler ise Şeyh Galib ve Halet Efendi türbelerini kapsamaktadır. Semahane kapısının ittisalindeki bugün mevcut olmayan türbelerde ise ahşap sandukalar bulunmaktaydı.³¹⁴ Bakımsız ve harap vaziyette tavanı çökmüş bulunan türbeler kaldırılarak bu alana 1941 senesinde yapıldığı anlaşılan Latin harfleriyle oyulmuş beş tane şahide dikilmiştir. Şeyh Gavsî Dede'nin sandukasının önündeki mezar taşı kitabesi çerçeveli mezarıyla beraber günümüze gelmiştir. Gavsî Dede'nin mezar taşı h.1109 tarihli ve aslı esas alınarak tecdit edilen (h.1275) iki kitabe sırt sırta vaziyette durmaktadır.

³¹⁰ Aksel Tibet, Ekrem Işın, Dilek Yelkenci, “Stelae Turcica VIII: Yenikapı Mevlevihanesi Haziresi”, *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, ed. J.L. Bacque-Grammont, Aksel Tibet, C. I, Ankara: TTK Yayınları, 1996, s. 242.

³¹¹ Bahsedilen mezar tiplerine dair izahat için bakınız: Tibet, “Yenikapı”, ss. 244-246.

³¹² Süleyman Sadi Kucur, “Üsküdar Nalçacı Şeyh Halil Efendi Tekkesi Haziresi Mezar Taşları”, *Üsküdar Sempozyumu V (1-5 Kasım 2007) Bildiriler*, İstanbul: Üsküdar Belediyesi Kültür Yayınları, 2008, s. 410.

³¹³ Özdemir, *Galata*, s. 179.

³¹⁴ Encümen Arşivi, nr. 2106.

Şeyh Galib türbesinde 6 adet mezar taşı vardır. Bunlardan 1 tanesi bağımsız vaziyette ve açıkta durmaktadır. Geriye kalan 5 tanesi ise üzerlerinde sanduka olduğu halde zemine sabit vaziyettedir. Bu sebeple “üzeri sandukalı” olarak kaydedilmiştir. Kudretullah Efendi türbesinde Halet Efendi’nin, yola bakan camın önündeki zemine sabit mezar taşından başka, Kudretullah Efendi’nin eşi olduğu kitabesinde yazan Dervişe Hafize Hanım’ın mezar taşı da üzerinde sanduka ile bulunmaktadır. Bu türbede toplamda 4 adet sanduka vardır. Bu sandukalardan biri hariç diğerlerinde mezar taşı kitabesi yoktur. Tabloda görüleceği üzere lahitli mezarlar az sayıda olup, bunlardan masa lahit olanlar hamuşanda demir şebeke ile çevrili kısımda bir arada bulunmaktadır. Tekne lahitler ise 33 numara hariç bu demir şebekenin etrafında konumlanmış vaziyettedirler. Yine aynı bölgede demir şebeke içinde çevrili açık bir türbe bulunmakta, fakat içinde şahide olmadığından aidiyeti belli değildir. Lahitli mezarlar incelendiğinde bu kişilerin sosyo-ekonomik durumunun iyi kişiler olduğu görülmektedir. Tekne lahitlerden üç tanesi küçük yaşta ölen kişilere aittir.

Tablo 3.17: Mezar Tipleri

CİNSİ	ADET	NUMARA
Masa Lahit	4	221, 287, 288, 289
Tekne Lahit	6	33, 243, 265, 270, 271, 277
Pehleli Mezar	35	86, 93, 97, 107, 124, 125, 126, 127, 138, 141, 150, 156, 162, 163, 177, 180, 184, 185, 186, 200, 203, 206, 208, 213, 220, 228, 232, 256, 259, 274, 281, 282, 283, 284, 290
Çerçeveli Mezar	5	(15-16), (17-18-96), (260-308), 209, 255
Tek Kaideli Mezar	4	202, 246, 248, 266
Toprak Mezar	7	136, 218, 227, 254, 276, 309, 322
Bağımsız	32	6, 19, 28, 30, 40, 42, 46, 49, 55, 57, 67, 70, 90, 114, 118, 145, 178, 181, 182, 231, 238, 297, 310, 311, 312, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321
Mermer Kaideli (bağımsız)	219	1, 2, 3, (4a-c), 5, 7, 9, 10, 12, 13, 14, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 31, 32, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 44,

		45, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 56, 58, 59, 60, 61, 63, 64, 65, 66, 69, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 81, 82, 83, 84, 85, 87, 88, 89, 91, 92, 94, 95, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 110, 111, 112, 113, 115, 116, 117, 119, 120, 121, 122, 123, 128, 129, 131, 132, 133, 134, 135, 137, 139, 140, 142, 143, 144, 146, 147, 148, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 157, 158, 159, 160, 161, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 179, 183, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 201, 204, 205, 207, 210, 211, 212, 214, 215, 216, 217, 219, 222, 223, 224, 225, 226, 229, 230, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 240, 241, 242, 244, 245, 247, 249, 250, 251, 252, 253, 257, 258, 261, 262, 263, 264, 267, 268, 269, 272, 273, 275, 278, 279, 280, 285, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 313, 314, 323, 324
TÜRBE İÇİ		
Üzeri Sandukalı	6	8, 68, 80, 109, 130, 286
Bağımsız	1	62 ³¹⁵
Sandukasız	1	165 ³¹⁶
Sanduka (Mezartaşı olmayan)	3	-

Haziredeki mezar taşlarının şüphesiz verilen mezar tipi sayılarında eksiklikler vardır. Bunun sebebi ise mezar tiplerinin tahribata uğrayıp bozulmasıdır. Mesela 100 numara ile kaydedilen mezar taşı incelendiğinde tekne lahitli bir mezar tipine sahip olduğu intibamı uyandırmaktadır. Yine bu minvalde 184 numaralı mezar taşı da zikredilebilir. Ayrıca hazirede sahibi belli olmayan pehle ve ayaktaşları da bu görüşü desteklemektedir.

³¹⁵ Bu mezartaşı, Şeyh Ankaravi Türbesi'nde, İsa Efendi'ye ait sandukanın altında bulunmayıp türbe içinde bağımsız vaziyette bulunmaktadır.

³¹⁶ Kudretullah Efendi Türbesi'nde kimliği belirsiz sandukaya ait olma ve birbirleri ile bağlantılarının kesilmiş olma ihtimali de akla gelmektedir.

3.4.3.Serpuşların Tasnifi

a. Dardağan:

1

2

3

4

1. Numan Ağa, ö.1162/1748-49
2. Basmacızade Hacı Ahmed, ö.1177/1763-64
3. Molla Abdurrahman, ö. (?)
4. (kitabesiz)

b. İlmiye Sarığı:

1

2

3

1. Seyyid Hacı Mehemed Ağa, ö.1199/1784-85
2. Kasımpaşa Kışlak Camisi hatibi ve Yeniçeşme Kadı Mehemed Camisi imamı Seyyid Hacı Hafız Süleyman Efendi, ö.1266/1850
3. Mevali-i İzamdan ve Edirne payelülerden Ezdenli Bey-zade Şerif Mustafa Zihni Beyefendi, ö.1266/1850

c. Dolama:

1

2

3

4

1. Seyyid Mustafa Ağa, ö.1241/1825-26
2. Seyyid Ali, ö.1244/1828-29
3. Balık Pazarı'nda yemenici Hacı Seyyid Ahmed Ağa, ö.1261/1845
4. Yorgancı Hacı Seyyid Ahmed Ağa, ö.1269/1853

d. Kafesi-Horasani Destar:

1

2

1. Mahmud Efendi, ö.1223/1808-09
2. Hacegan-ı Divân-ı Hümayun'dan ve sadaret mektubi kalemi halifesi, sabık gedüklüler katibi Seyyid Muhammed Arif Efendi, ö.1230/181

e. Katibi:

1

2

3

4

5

6

7

8

1. Ahmed Raşid Ağa, ö.1227/1812-13
2. Azmi Efendi kapu çukadarı Seyyid Mehemed Ağa, ö.1242/1827
3. Seyyid Ahmed Eşref Molla, ö.1228/1813
4. Enderun-ı Hümayun'da tevliyet ağası iken çerağ olan Dergah-ı Ali kapucubaşlarından Seyyid Hafız Mustafa Ağa, ö.1228/1813
5. Cebehane-i Amire baş halifesi Mehemed Tahir Efendi, ö.1230/1815
6. Darphane-i Amire sergi halifesi Seyyid Mehemed Sadık Efendi'nin müdir-i umuru, Mevlevi muhibbi Süleyman Ağa, ö.1234/1819
7. Çelebi Efendi'nin kahveci-başısı Seyyid Mehemed Ağa, ö.1234/1818
8. İstanbul Su Nazırı'nın oğlu Ahmed Muhtar, ö.1242/1826-27

f. Paşalı:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

1. (kitabesiz)
2. (kitabesiz)
3. (kitabesiz)
4. (kitabesiz)
5. Seyyid Hacı Ali Ağa, ö.1154/1741-42
6. Humbaracıbaşı Ahmet Paşa, ö.1160/1747
7. Hacı Ali, ö.1170/1756-57
8. Kerestecizade Hacı Mustafa Ağa, ö.1175/1761
9. Mustafa Efendi, ö.1181/1767-68
10. Vazife katiplerinden katib-i salis İbrahim Efendizade Ahmed, ö.1181/1767-68
11. Ali Bey, ö.1185/1771-72
12. Kerestecizade Seyyid İsmail Ağa, ö.1192/1778-79
13. Ahmed Efendi, ö.1206/1791
14. Haseki Seyyid Derviş Süleyman, ö.1213/1799
15. Haseki Seyyid Derviş Ali, ö.1212/1798

g. Fes:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

1. Dergâh-ı Ali kapucubaşlarından nakib-i eşref Seyyid Mehmed Necib Beyefendi, ö.1261/1845
2. Tersane-i Amire Asakir-i Bahriye yüzbaşısı Seyyid Hüseyin Hüsni Efendi, ö.1264/1848
3. Babıali'de Tercüme Odası halifesi Süleyman Ruhi Efendi, ö.1267/1851
4. Kulekapılı Mustafa Ağa, ö.1270/1853-54
5. Tersane-i Amire'de tabib Mısırlıoğlu Ali Efendi, ö.1271/1855
6. Seyyid Mehmed Efendi, ö.1271/1855
7. Hamallar kethüdası Hacı İsmail Ağa, ö.1275/1859
8. Derviş Mehmed Nazif, ö.1276/1860

9. Kapan-ı Dakik'de hamallar kethüdası Seyyid Yakub Ağa, ö.1276/1860
10. Seyyid Ali Efendi, ö.1277/1860
11. Mehmed Şehabeddin Efendi, ö.1277/1860
12. Ecille-i Rical-i Devlet-i Aliyye'den ve Meclisü'l-a'zayı fihamdan Seyyid Mehemed Cemil Rif'ati, ö.1277/1861
13. Hacı Ahmed Bey, ö.1278/1862
14. Mısır Çarşısı'nda Hacı Seyyid Mehemed İzzet Efendi, ö.1278/1861
15. Asakir-i Hassa çavuşanından Aziz Mustafa Ağa, ö.1280/1863

h. Destarlı Sikke:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

1. (kitabesiz)
2. (kitabesiz)
3. Mevlevi Derviş Mehmed (Lisani), ö.1129/1716-17
4. Seyyid Ahmed, ö.1144/1731-32
5. Ser-nayi Ahmed Dede, ö.1162/1748-49
6. Derviş İsmail el-Mevlevi (Neyzen Amca), ö.1182/1768-69
7. Şeyh Ömer Efendi, ö.1193/1779
8. Şeyh Muhammed Sadık Efendi, ö.1193/1779
9. Musahib Seyyid Ahmed Ağa, ö.1209/1794-95
10. Destari Mehemed Ağa, ö.1211/1796-97
11. Cafer Bey, ö.1211/1796-97
12. Neyzen-başı Mehmed Dede, ö.1213/1798-99
13. Seyyid Kırmı, ö.1215/1801

14. Kibar-ı Muhakkikin-i Melamiyye'den Mustafa Reşid Efendi, ö.1219/1804-05
15. Derviş Hasan Baba, ö.1232/1816-17
16. Enderun-ı Hümayun'dan muhrec, Su Nazırı Seyyid Mustafa Hamid Bey, ö.1249/1833
17. Mevleviye'den, babıali'de haccagan, sultanü'ş-şuara mevlana Seyyid Hasan Ayni Ayntabi, ö.1253/1837
18. Şarih-i Mesnevi İsmail Efendi, ö.1041/1632
19. Şeyh İsa Efendi, ö.1185/1771-72

i. Dal Sikke:

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

69

70

71

1. (kitablesiz)
2. Mevlevi halifesi Ali Dede, ö.991/1583
3. Sun'î Mevlevi, ö.1000/1591-92
4. Bahçivan Derviş Mehmed, ö.1101/1689-90
5. Derviş Fasih, ö.1111/1699-1700
6. Kûçek Osman Dede, ö.1117/1705-06
7. Derviş Süleyman, ö.1167/1753-54
8. Derviş Ahmed, ö.1189/1775-76
9. Süleyman Dede, ö.1191/1778
10. Derviş Mehmed, ö.1192/1778-79
11. Mevlevi Derviş Ahmed Dede, ö.1202/1788
12. Şerif Efendi, ö.1206/1791-92
13. Esrar Dede, ö.1211/1797
14. Mevleviye'den Seyyid Abdi Zihni Bey, ö.1213/1799
15. Duacı Derviş Ahmed Dede, ö.1217/1802-03
16. Mevlevi Derviş Mehmed, ö.1217/1803
17. Derviş Mustafa Baba, ö.1218/1803-04
18. Duacı Mevlevi-Bektaşî Mustafa Dede, ö.1219/1805
19. Revan Mustafa Dede, ö.1220/1805-06
20. Silahşör-i Şehriyari Ser-buğdaycıyan Derviş Ali, ö.1221/1806-07
21. Mevlevi muhibbi Seyyid Abdurrahman Efendi, ö.1224/1809
22. Hüseyin Mazlum Dede, ö.1227/1812-13
23. Hafız Hüseyin Efendi, ö.1227/1812-13
24. Derviş Mehmed Dede, ö.1227/1812-13
25. Seyyid Ahmed, ö.1227/1812-13
26. Derviş Ahmed, ö.1228/1813
27. Derviş Ahmed, ö.1229/1813-14
28. Derviş Süleyman Dede, ö.1229/1813-14
29. Ömer Tahir Dede, ö.1231/1815-16
30. İbrahim, ö.1232/1816-17
31. Derviş Hüseyin, ö.1233/1817-18
32. Derviş Hayrullah Dede, ö.1233/1817-18

33. Beşiktaş Mevlevihanesi'nde semazenbaşı Halebli Derviş Halil, ö.1235/1820
34. Derviş Mehmed Celaleddin, ö.1240/1824-25
35. Kurukahveci Derviş Mehmed, ö.1240/1824-25
36. Kemani Mevlevi Seyyid Raşid, ö.1241/1826
37. Saka Derviş (...), ö.(?)
38. Enis, ö.1244/1829
39. Hacegandan Mevlevi Hacı İbrahim Raşid Efendi, ö.1245/1829-30
40. Aşçıbaşı Munis Dede, ö.1247/1831
41. Lüleci Derviş Nuri, ö.1249/1834
42. Amasya Şeyhi-zade Derviş İsmail, ö.1249/1834
43. Lüleci Derviş Çırçır, ö.1250/1834-35
44. Hafız-ı kütüp Derviş Mustafa Dede, ö.1251/1835
45. Seyyid İbrahim Dede, ö.1252/1836-37
46. Denizli'de vaki' Mevlevihane'nin şeyhi Karamani Şeyh Seyyid Mustafa Efendi, ö.1252/1837
47. Tahir Dede, ö.1254/1838
48. Mevlevi muhibbi, berber Seyyid Memiş Ağa, ö.1254/1838-39
49. Mevlevi Ataullah Mehmed, ö.1254/1838
50. Mehmed Dede, ö.1255/1839
51. Mevlevi, aşçı dede, duacı, hafız-ı kütüp ve türbedarlık hizmetleriyle müstahdem Seyyid Mehmed Molla Dede, ö.1257/1841
52. Derviş Mehmed, ö.1257/1841
53. Galata Mevlevihanesi'nde vekil-harç Derviş Mehmed, ö.1258/1842
54. Hafız Seyyid Keşfi Ahmed Dede, ö.1259/1843
55. Matbahda hizmette olan Mevlevi Derviş İbrahim, ö.1259/1843
56. Mevleviyeden, Maliye Kalemi halifesi Derviş Mehmed Necib Efendi, ö.1259/1843
57. Seyyid Ahmed Nesib Efendi, ö.1265/1849
58. Seyyid Mehmed Hasib Efendi, 1265/1849
59. Osman Galib Beyefendi, ö.1267/1851
60. Mevlevi (çilekeş) Ahmed (Bey) Dede, ö.1270/1853

61. Galata Mevlevihanesi dervişi Seyyid Hüseyin Dede, ö.1272/1856
62. Bende-i Mevlana'dan ve rütbe-i salise ashabından olub Zabtiye Meclisi Azası Mustafa Saib Efendi, ö.1274/1858
63. Osman Bey, ö.1276/1859
64. Galata Mevlevihanesi'nde neyzen-başı Amasyalı Hacı Mahmud Dede, ö.1278/1861
65. Mehemed, ö.1278/1861-62
66. Galata Mevlevihanesi meydancısı Osman Dede, ö.1279/1862-63
67. Mevlevi Derviş Ömer, ö.1280/1864
68. Mevlevi Derviş Mehemed, ö.1283/1866
69. Cemalizade Nuri Dede Efendi kûçeği Galata Mevlevihanesi'nde aşçı-başı, duacılık, hafız-ı kütüp olan Edirneli İsmail Dede, ö.1284/1867
70. Galata Mevlevihanesi'nde türbedar ve hafız-ı kütüp hizmetinde olan Derviş Mehemed , ö.1285/1868
71. Süleyman Dede, ö.1192/1778-79

j. Muhtelif serpuşlar:

1 (fahir)

2 (makdem)

3 (tac-ı şerif)

4 (tac-ı şerif)

5

6

7

8

1. Meraki Osman Baba, ö.1267/1850-51
2. Hasan Kapudan, ö.1196/1781-82
3. Nakşibendiye'den Hacı Ali, ö.1245/1829-30
4. Sabık Şumnu Kadısı Hacı Alizade Hacı Ahmed Efendi, ö.1207/1792
5. (kitabesiz)
6. (kitabesiz)
7. (kitabesiz)
8. (kitabesiz)

SONUÇ

1491 senesinde kurulan Mevlevihane'nin ilk devirlerine ait olduğu düşünölen mezar taşlarından somut bir çıkarım yapılarak bilgiler elde edilememiş, üzerinde kitabe olmayan ancak tarikatla ilişkisi serpuşları vasıtasıyla anlaşılan taşlarında serpuşlarındaki istivaların yüzyıl aidiyetinden başka somut bir veri veremeyeceği gözükmektedir. Ancak tarikatla ilişkisi kesin olan ve h.991/m.1583 senesinde vefat ettiğini bildiğimiz Mevlevi Halifesi Ali Dede ile h.1000/m.1591-92'de vefat eden Derviş Sunullah'ın mezar taşları, dergâhın Halvetilerin eline geçmesi ve medrese olarak kullanılması rivayetini kabul etmek veya etmemek yahut süresi konusundaki fikirler adına bir belge niteliği taşıyabilir. Kesin bir yargı belirtmese de bu konuda desteklenen fikri kuvvetlendirecektir. Ayrıca Ali Dede'ye atfedilen kimlik, yani Şeyh Furuncuzâde olduğu ile ilgili kesin bir kanıt yoktur.

Dergâhın haziresi üzerinde yapılan inşaat (1946-47) neticesinde, alandan sökülen taşlar, ön kısma doğru taşınması ve gelişi-güzel yerleştirilmeleri, 1942 senesine ait, kimliği tespit edilemeyen 14 adet mezar taşı nakili ile beraber dergâh haziresinin orijinal düzeni bozulmuştur. Bu inşaat sırasında pek çok taşın yok edildiği bilgisinin ise gerçeği yansıtmadığı anlaşılmaktadır. 1987 senesinde Beşiktaş Mevlevihanesi'nden geriye kalan mezar taşlarının nakliyle taşlar dergâh haziresine dahil edilmiştir. Ayrı bir köşede duran taşlar da genel değerlendirmeden ayrılmıştır.

Dergâh haziresindeki mezar taşı kitabe özellikleri ise İstanbul mezarlıklarının ve hazirelerinin geneline kıyasla paralellik arz etmektedir. Ancak Mevleviliğe bağlılığın neticesinde tarikata dair ifadelerin kitabeye hakim olduğu da bir çok kitabede izlenmektedir. Bazı kitabelerde yazım yanlışları da dikkat çekmektedir ki bu tarz imla hataları mezar taşlarında rastlanılan bir durumdur. Hazirede, kronolojik olarak XVIII. yüzyılda 1736 tarihinden sonra sıklaşmaya başlayan definlerin, XIX. yüzyılda 1868 senesinden sonra seyreklediği dikkat çekmektedir. Taşların süslemeleri ve

hat sanatı değeri bakımından hazire mütevazı bir görünüm çizmekle birlikte, sayısı az da olsa kıymetli yazıların olduğu da göze çarpmaktadır.

Nakşibendi tarikatına bağlı kişilerin olduğu hazirede, Agâh Efendi için kaynaklarda evinin yakınlığının altı çizilse dahi, dergâhın şeyhi ile olan dostluğu ve Mesnevi-i Şerif okutuyor olmasını, neticede ailesiyle bu dergâhın haziresinde olduklarını unutmamak gerekir. Ayrıca hazirede Nakşi ekole bağlı başka kişilerin varlığı da Nakşi-Mevlevi yakınlığına delalet etmektedir. Yine hazirede Bektaşiliğe dair izlerde görülmektedir. 238 numara ile Merakî Osman Baba'nın nakil olma ihtimali yanında, 121 numaralı Mevlevi-Bektaşî Mustafa Dede'nin tek başına mezar taşı dahi iki neşveyi birleştiren temsil olarak elimizde bulunmaktadır. Mezar taşlarından hareketle ailelerin soyağaçlarının hazırlanması, bilhassa derviş olanlar için önem taşımaktadır. Mevlevi dervişlerinin "çile" adı verilen 1001 gün süren bu eğitim sürecinde dergâhta mukim olmaları veya hücre sahibi dervişlerin burada kalıyor olmaları üzerinden Mevleviliğin mücerretlik ve keşîlik ile özdeşleştirilmesinin yanlışlığını göstermektedir. Öte yandan meslek sahibi olduklarını gördüğümüz dervişler ise, dünyadan elini eteğini çekmiş kişiler oldukları yakıştırmalarının da mesnetsiz olduğunu göstermektedir. Hazirede iki kardeş oldukları anlaşılan 232 (Ahmed Nesib) ve 233 (Mehmed Hasib) katalog numaralı taşların sahipleri, Galata Mevlevihanesi meydancısı Osman Dede'nin çocuklarıdır. Mevlevilik tarihinde iki eski dervişin isimleri olan Hasib ve Nesib isimleri, tarikat bünyesindeki şahısların çocuklarına isim koyarken nasıl bir hassasiyet takip ettiklerini gösterebilir.

Hazirede, ilmiye, askeriye, bürokrasi ve saray mensubu kimseler genellikle ortasınıf veya düşük rütbeli memurlardan oluşmakta yüksek memurlara az rastlanılmaktadır. Bilhassa hâcegan zümresinin yüksek rütbelere namzed olmaları yanında söz gelimi Reisülküttap veya Nişancılığa yükselmiş olsalardı yine bu hazireye mi defnedileceklerdi sorusu da akla gelmektedir. Esnaf, zanaatkar ve bilhassa şair ve müzisyen zümresi azımsanmayacak düzeydedir. Dergâh haziresinde dergâhın banisi İskender Paşa'nın akrabasından birine tesadüf edilemezken, III. Selim'e müsadif kimselere rastlamak mümkündür. Ayrıca bazı şahıslar tarikat yahut devlet nezdinde meşhur iseler babalarının dahi onlarla anılabildiği görülmektedir.

Şeyh Galib ve Mirliya Nesib Paşa'nın babaları örneğinde kimlik tanımlamasında karmaşaya fırsat vermeme, ayırt edilebilme isteğini göstermektedir. Ayrıca kitabelerde rastladığımız "Lüleci, Çeşme Meydanı, Kemeraltı, Balık Pazarı, Kulekapılı" vb. gibi tanımlamalar dergâh haziresinin çevresindeki muhitte olan ilişkisine işaret etmektedir.

Yapılan bu tez ile hazire hakkında bilinen yanlışlar elden geldiğince düzeltilmeye çalışılmıştır. Bu yönüyle hazire ve külliye hakkındaki mevcut bilgiye katkı sağlanmaya çalışılmıştır. Tez, bundan sonraki tekke hazireleri üzerine yapılacak çalışmalara ve araştırmacılara mütevazı da olsa bir örnek oluturabilecektir. Bu çalışmanın en önemli gördüğümüz yönü ise, hazirenin tahribatına veya yok olmasına karşı bir önlem, tarihe bir kayıt düşmedir.

KAYNAKÇA

Arşiv Kaynakları

Atatürk Kitaplığı, Harita Arşivi, nr. 5692; Hrt_Gec_002005; PLA 4_3121

Atatürk Kitaplığı, nr. Bel_Mtf_047806.

BOA, Babıali Evrak Odası (BEO), Ayniyat Defteri, nr.1003, s.3.

BOA, Cevdet Evkaf (C.EV), 18/887.

BOA, Hariciye Nezareti Umur-ı Hukuk-ı Muhtalita Müdüriyeti (HR.UHM),
171.24 /2.

BOA, İbnülemin Tevcihat (İE.TCT), 17.1852.

BOA, İrade-Dahiliye (İ.DH), 1005.79427; 258.15929.

BOA, İrade-Meclis-i Mahsusa, 47/2017.

BOA, Mabeyn-İrade (MB.İ), 146.75.

BOA, Maliyeden Müdevver Defter, nr.3162/946.

BOA, Plan, Proje ve Krokiler (PLK.p), 392.

BOA, Sadaret Mektubi Kalemî Meclis-i Vala (A.MKT.MVL), 55.80.

BOA, Sadaret Mektubi Kalemî Mühimme Odası (A.MKT.MHM), 129.68/2;
129.68/3;135.6; 177.41.

BOA, Sadaret Mektubi Kalemî Nezaret ve Devair Evrakı (A.MKT.NZD),
267.17/1.

BOA, Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi Evrak (TS.MA.e), 711.66; 711.67;
Defter, 2439 0052 (gömlek nu.).

BOA, Yıldız Perakende Evrakı Başkitabet Dairesi Maruzatı (Y.PRK.BŞK),
31.91/1; 31.91/2; 11.87.

Encümen Arşivi, nr. 2106;2115.

Necdet İşli Arşivi, Fazıl Ayanoğlu negazarf, nr.795.

SÜLEYMANİYE KÜTÜPHANESİ, Cemalettin Server Revnakoğlu Koleksiyonu, nr.302, s.38 ve 57.

ÜNVER, Süheyl. *Mevlevilik Kütüğü* (Defter), Süleymaniye Kütüphanesi, Süheyl Ünver Koleksiyonu, nr. 350.

ÜNVER, Süheyl. *Mezarlıklarname ve Muhtelif Konular (Defter)*, Süleymaniye Kütüphanesi, Süheyl Ünver Koleksiyonu, nr.369.

ÜNVER, Süheyl. *Selanik Mevlevihanesi (Dosya)*, Süleymaniye Kütüphanesi, Süheyl Ünver Koleksiyonu, nr.862.

ÜNVER, Süheyl. “*Galata Mevlevihanesi (Defter)*”, Süleymaniye Kütüphanesi, Süheyl Ünver Koleksiyonu , nr.77.

Basılı Kaynaklar

AKBATU, Şinasi (haz.). “İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşayihî I”, *İslam Medeniyeti Mecmuası*, C. IV, S. 4 (1980), ss. 51-96.

AKTEPE, Münir (haz.). *Vakanüvis Ahmed Lütü Efendi Tarihi*, C. XIV, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1991.

AKTEPE, Münir (haz.). *Vakanüvis Ahmed Lütü Efendi Tarihi*, C. XV, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1993.

ARBAŞ, Hamit. “Divan Edebiyatı Müzesindeki Bir Grup Mezar Taşı”, *Sanat Tarihi Dergisi*, C. XI, (2001), ss. 1-12.

ARPAGUŞ, Safi. “Galata Mevlevihanesi Örneğinde İstanbul Mevleviliğinin Kültürel Hayata Etkisi”, *Tasavvuf: İlmî ve Akademik Araştırma Dergisi*, S. 33 (2014/1), ss. 17-37.

ATABİNEN, Reşit Saffet. “Galata Mevlevihanesi”, *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, S. 66 (1947), ss. 10-11.

ATİK, Hikmet. “Esrar Dede Hayatı, Edebi Kişiliği ve Eserleri”, *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C. 3 (1997), ss. 382-392.

AYDIN, Mahir. *Ahmet Arif Hikmet Beyefendi: Bir Tanzimat Devri Şeyhülislamı*, Ankara: TTK Yayınları, 2013.

- AYVANSARAYI, Hüseyin Efendi, ALI, Satı Efendi ve SÜLEYMAN, Besim Efendi. *Hadikatü'l-Cevami: (İstanbul Camileri ve Diğer Dini-Mimari Sivil Yapılar)*. haz. Ahmet Nezih Galitekin, İstanbul: İşaret Yayınları, 2001.
- AYVANSARAYI, Hüseyin. *Vefayat-ı Selatin ve Meşahir-i Rical*, haz. Fahri Ç. Derin, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1978.
- BAKIRCI, Naci. “Konya Mevlana Dergahı”, *Nev-Niyaz (Mevlana Özel Sayısı)*, Konya: Nüve Kültür Merkezi Yayınları, 2011.
- BARCAN, Ömer Lütfi ve AYVERDİ, Ekrem Hakkı (haz.). *İstanbul Vakıfları Tahrir Defteri 953 (1546) Tarihli*, İstanbul: Baha Matbaası, 1970.
- BEYDİLLİ, Kemal. *İki İbrahim Müteferrika ve Halefi*, İstanbul: Kronik Kitap, 2019.
- BURSALI, Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*, haz. Yekta Saraç, Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları, 2016.
- CENEZ, Dilek Seniha. *18.Yüzyılda Bir Devlet Adamı: Çorlulu Ali Paşa (1706-1710)*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2017.
- COŞAN, M. Esad. *Risale-i İslamiyye Matbaacı İbrahim-i Müteferrika ve Risale-i İslamiyye Adlı Eserinin Tenkitli Metni*, İstanbul: Server Yayıncılık, 2010.
- ÇETİNTAŞ, Burak. *1453'den 1928'e kadar İstanbul'da Gömülmüş Türk Denizcilerinin Mezar Taşları*, Ankara: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, 2009.
- ÇIPAN, Mustafa. “Fasih Ahmed Dede”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 12, İstanbul: TDV Yayınları, 1995.
- ÇIPAN, Mustafa. *Fasih Divanı İnceleme-Tenkitli Metin*, İstanbul: MEB Yayınları, 2003.
- DAĞDELEN, İrfan (haz.). *Alman Mavileri 1913-1914: I.Dünya Savaşı Öncesi İstanbul Haritaları*, İstanbul: İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları, 2006.

- DAYIOĞLU, Server. *Galata Mevlevihanesi*, Ankara: Yeni Avrasya Yayınları, 2003.
- DEDE, Mustafa Sakıb, *Sefine-i Nefise-i Mevleviyan*, C. I-II-III, Kahire: Matbaa-i Vehbiyye, 1283.
- DEMİR, Uğur. *Osmanlı Hizmetinde Bir Mühtedi Humbaracı Ahmet Paşa*, İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2015.
- DERMAN, Uğur. “Mezar Kitabelerinde Yazı Sanatımız”, *TTOK Belleteni*, S. 49/328 (1975), ss. 36-47.
- DEVELLİOĞLU, Ferit. “Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat”, Aydın Ankara: Kitabevi Yayınları, 2007.
- DİLÇİN, Cem. “Şeyh Galib’in Mevlevihanelerin Tamirine İlişkin Şiirleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), ss. 29-76.
- DOĞAN, Sema. “İskender Paşa Camii”, *DİA*, C. 22, İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- DOKTOR, Karaçun. “İbrahim Müteferrika”, *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, C. I, S. 3 (1326), ss. 178-185.
- DURU, Rıza. *Mevleviname: Çeviri Metinler ve Resimlerle Batılı Seyahatnamelerinde Mevlevilik*, Konya: Konya İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, 2012.
- ELDEM, Edhem. *İstanbul’da Ölüm: Osmanlı-İslam Kültüründe Ölüm ve Ritüelleri*, İstanbul: Garanti Bankası Osmanlı Bankası Arşiv ve Araştırma Merkezi Yayınları, 2005.
- EL-MEVLEVİ, Hüseyin Fahreddin. *Müntehabat-ı Fahri*, haz. Mehmet Akkuş, Abdülmecit İslamoğlu ve Abdurrahman Adak, Ankara: Mevlana Kültür ve Sanat Vakfı, 2010.
- ENGİN, Vahdettin. *Tünel*, İstanbul: Simurg Yayınları, 2000.
- ENVER, Ali. *Semahane-i Edeb*, haz. Sadık Erdem, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013.
- ERDOĞAN, Abdülkadir. “Üç Mezarlı Bir Ölü”, *Konya*, S. 66 (1944), ss.4-14.

- ERDOĞAN, Muzaffer. “Mevlevi Kuruluşları Arasında İstanbul Mevlevihaneleri”, *İstanbul Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Güney Doğu Araştırma Dergisi*, S. 4-5 (1975-76), ss. 15-46.
- ERSOY, Osman. “İbrahim Müteferrika”, *50. Kuruluş Yılında Milli Kütüphane'ye Armağan*, Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Milli Kütüphane Basımevi, 1999.
- ERÜNSAL, İsmail. *Osmanlılarda Kütüphane ve Kütüphanecilik*, İstanbul: Timaş Yayınları, 2015.
- EVLIYA, Çelebi. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi (I. Kitap: İstanbul): Topkapı Sarayı Bağdat 304 Yazmasının Transkripsiyon-Dizini*, haz. Orhan Şaik Gökyay, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları, 1996.
- EYİCE, Semavi. “Mezarlıklar ve Hazireler”, *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, C. I, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1996.
- FİRUZANFER, Bediüzzaman. *Mevlana Celaleddin*, çev. Feridun Nafiz Uzluk, İstanbul: MEB Yayınları, 1963.
- GALİTEKİN, Ahmed Nezih. *İbrahim Müteferrika Eserlerinden Yalova Kağıthanesi*, İstanbul: İBB Yayınları, 2013.
- GAVAND, Henri. *İstanbul Tüneli*, terc. Vahdettin Engin, İstanbul: İETT Genel Müdürlüğü Yayınları, 2011.
- GENÇ, İlhan (haz.). *Esrar Dede: Tezkire-i Şuara-yı Mevleviye: İnceleme-Metin*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2000.
- GENÇ, Vural. “Acem'den Rum'a”: *İdris-i Bitlisi'nin Hayatı, Tarihçiliği Ve Heşt Behişt'in II. Bayezid Kısmı*. Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 2014.
- GERÇEK, S. Nüzhet. *Türk Matbaacılığı*, İstanbul: Matbaa-i Ebüzziya, 1928.
- GÖKBİLGİN, Tayyip. *XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası Vakıflar-Mülkler-Mukataalar*, İstanbul: Üçler Basımevi, 1952.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki. “Mevlana'nın Doğumu ve Anadili Üzerine”, *687. Yıldönümünde Mevlana*, Konya: Yenikitap Basımevi, 1960.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki. *Mevlana Celaleddin Hayatı, Felsefesi, Eserlerinden Seçmeler*, 2. baskı, İstanbul: İnkilap Kitabevi, 1952.

- GÖLPINARLI, Abdülbaki. *Mevlana'dan Sonra Mevlevilik*, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2018.
- GÖLPINARLI, Abdülbaki. *Mevlevi Adab ve Erkanı*, İstanbul: İnkılap Kitabevi, 2006.
- GÖYÜNÇ, Nejat. "Kalenderhane Camii", *Tarih Dergisi*, S. 34 (1983-84), ss. 485-494.
- HORATA, Osman. *Esrar Dede Hayatı, Eserleri, Şiir Dünyası ve Divanı*, *Kültür Bakanlığı Yayınları*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998.
- IŞIN, Ekrem. "İstanbul'un Mistik Tarihinde Mevlevihaneler", *İstanbul Dergisi*, S. 4 (1993), ss. 119-131.
- IŞIN, Ekrem. "Mevlevilik Bir Ortaçağ Kurumunun Modernleşme Süreci", *Uluslararası Mevlana Sempozyumu (8-12 Mayıs 2007) Bildirileri*, C. 1, İstanbul: Motto Project Yayınları, 2010, ss. 507-520.
- IŞIN, Ekrem. *Saltanatın Dervişleri Dervişlerin Saltanatı İstanbul'da Mevlevilik*, İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü Yayınları, 2007.
- İbn-i Kemal. *Tevarih-i Al-i Osman: VIII.Defter*, haz. Ahmet Uğur, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 1997.
- İHTİFALCİ, Mehmed Ziya Bey. *Yenikapı Mevlevihanesi*, haz. Murat Karavelioğlu, İstanbul: Ataç Yayınları, 2005.
- İNAL, İbnülemin Mahmud Kemal. *Son Asır Türk Şairleri*, C. III, haz. Hidayet Özcan, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 2000.
- İNAL, İbnülemin Mahmut Kemal. *Son Asır Türk Şairleri*, C. V, haz. Ayşegül Celepoğlu, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2013.
- İPEKTEN, Haluk ve öte. *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.
- İRTEM, Süleyman Kani. *Sultan II.Mahmud Devri ve Türk Kemankeşleri*, haz. Osman Selim Kocahanoğlu, İstanbul: Temel Yayınları, 2005.
- İŞLİ, Necdet ve KÖKREK, Mehmet. *Yeniçeriler Remizleri ve Mezar Taşları*, İstanbul: Dergah Yayınları, 2017.

- İŞLİ, Necdet. “Osmanlı Mezarlıklarında Bulunan İkili Üçlü Mezartaşları”, *Yücel Dağlı Anısına “geldi Yücel, gitti Yücel bir nefes gibi...”*, haz. Evangelia Balta ve öte, İstanbul: Turkuaz Yayınları, 2010.
- İŞLİ, Necdet. *Sahabe Makam ve Kabirleri*, Ankara: Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları.
- İŞLİ, Necdet. “Tıp Tarihimize İlgili Birkaç Mezar Kitabesi III”, *Tıp Tarihi Araştırmaları*, S. 3 (1989), ss. 116-123.
- İŞLİ, Nedret. *İstanbul’da Gömülü Şairlerin Mezar Kitabeleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 1991.
- KASIR, Hasan Ali. “Şeyh Galib ve Yar-ı Vefadarı Esrar Dede”, *Hece*, S. 3 (1999), ss. 111-117.
- KASIR, Hasan Ali. *Esrar Dede Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divan’ının Karşılaştırmalı Metni*. Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum, 1996.
- KAYA, Bayram Ali ve KÜÇÜK, Sezai (haz.). *Defter-i Dervişan: Yenikapı Mevlevihanesi Günlükleri*, İstanbul: Zeytinburnu Belediyesi Kültür Yayınları, 2011.
- KEÇEOĞLU, Diamandi. “Esrar Dede”, *Konya*, S. 32 (1940), ss. 1767-1773.
- KERAMETLİ, Can. *Galata Mevlevihanesi Divan Edebiyatı Müzesi*, TTOK Yayınları, İstanbul 1977.
- KONYALI, İbrahim Hakkı. *İstanbul Abideleri*, İstanbul: Yedigün Neşriyat, 1941.
- KREISER, Klaus. “Evliya Çelebi ve Başka Kaynaklara Göre Arap Aleminin Doğusundaki Büyük Şehirlerde Mevlevihaneler”, çev. Semih Tezcan, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), ss. 101-115.
- KUCUR, Süleyman Sadi. “Üsküdar Nalçacı Şeyh Halil Efendi Tekkesi Haziresi Mezar Taşları”. *Üsküdar Sempozyumu V (1-5 Kasım 2007) Bildiriler*. İstanbul: Üsküdar Belediyesi Kültür Yayınları, 2008, ss. 405-454.
- KUMBARACILAR, İzzet. *İstanbul Sebilleri*, İstanbul: Devlet Basımevi, 1938.
- KUNTER, Halim Baki. *Eski Türk Sporları Üzerine Araştırmalar*, İstanbul: Cumhuriyet Matbaası, 1938.

- KUT, Günay ve ELDEM, Edhem. *Rumelihisarı Şehitlik Dergahı Mezar Taşları*, İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2010.
- KÜÇÜK, Sezai. *Mevleviliğin Son Yüzyılı*, İstanbul: Vefa Yayınları, 2007.
- LAQUEUR, Hans-Peter. *Hüve'l-Baki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*, çev. Selahattin Dilidüzgün, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997.
- MATRAKÇI, Nasuh. *Beyan-ı Menazil-i Sefer-i Irakeyn-i Sultan Süleyman Han (Tıpkıbasım)*, haz. Nurhan Atasoy, İstanbul: Masa Yayınları, 2015.
- Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, haz. Nuri Akbayar, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996.
- Mehmet Raif, *Mirat-ı İstanbul*, İstanbul: Alem Matbaası, 1314.
- NASUHOĞLU, Osman. "Türk Musikisi ve Galata Mevlevihanesi", *Musiki Mecmuası*, C. XXXI, S. 351-9 (1979), ss. 8-13.
- OKÇU, Naci. *Şeyh Galib, Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri, Şiirlerinin Umumi Tahlili ve Divanının Tenkidli Metni*, C. II, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1993.
- OSMANOĞLU, Ömer (ed.). *Tarihi Çevre Koruma Müdürlüğü Projeleri 2004-2013*, İstanbul: İBB Yayınları, 2013.
- ÖZCAN, Abdülkadir. "Humbaracı Ahmed Paşa", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 18, İstanbul: TDV Yayınları, 1998.
- ÖZCAN, Nuri. "Ahmed Ağa, Vardakosta", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 2, İstanbul: TDV Yayınları, 1989.
- ÖZDEMİR, Yavuz. *Galata Mevlevihanesi Müzesi*, İstanbul: TTOK Yayınları, 2018.
- PAKALIN, Mehmet Zeki. *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri*, C. II, İstanbul: MEB Yayınları, 1993.
- PAŞA, Seyyid Fazıl Mehmet. *Şerh-i Hakayık-ı Ezkar-ı Mevlana*, haz. Talip Seratlı, İstanbul: Rumi Yayınları.
- PERVİTİTCH, Jacques. *Sigorta Haritalarında İstanbul*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları.

- PUR, Doğan. “İstanbul’da Mevlevilđin İzleri”, *Kültür Sanat Araştırma Dergisi*, S. 5 (2006), ss. 18-23.
- SAMİ, Şemseddin. “Kâmûs-ı Türkî”, İstanbul: Çağrı Yayınları, 2010.
- SARICAOĞLU, Fikret ve YILMAZ, Coşkun. *Müteferrika Basmacı İbrahim Efendi ve Müteferrika Matbaası*, İstanbul: Esen Ofset, 2008.
- SARICIK, Murat. *Osmanlı İmparatorluğu’nda Nakibü’l-Eşraflık Müessesesi*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2003.
- SEZEN, Tahir. “Osmanlı Yer Adları”, Ankara: Başbakanlık Devlet Arşivleri Yayınları, 2006.
- SİMONFFY, Aladar V. *İbrahim Müteferrika Türkiyede Matbaacılığın Banisi*, çev. Faruk Yener, Ankara: Başbakanlık Basın ve Yayın Genel Müdürlüğu Yayınları, 1945.
- SOYSAL, Özer. *Türk Kütüphaneciliği*, C. II, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1998.
- ŞEMDANİZADE, Süleyman Efendi. *Mür’i’t-Tevarih*, C. II/A, haz. Münir Aktepe, İstanbul: Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1978.
- TANMAN, Baha. “Abid Çelebi Tekkesi”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 1, İstanbul: TDV Yayınları, 1988.
- TANMAN, Baha. “Beşiktaş Mevlevihanesi”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 5, İstanbul: TDV Yayınları, 1992.
- TANMAN, Baha. “Galata Mevlevihanesi ve Yakın Çevresinde 1858-1944 Arasındaki Değişimin Haritalardan İzlenmesi”, *İstanbul Araştırmaları Yıllığı*, S. 5 (2016), ss. 95-111.
- TANMAN, Baha. “Galata Mevlevihanesi”, *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, C. 13, İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- TANMAN, Baha. “İstanbul Mevlevihaneleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), ss. 177-183.
- TANMAN, Baha. “Osmanlı Şhrinde ve Mahallesinde Tekkelerin Yeri”, *Osmanlı Toplumunda Tasavvuf ve Sufiler*, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2005.

- TANMAN, Baha. *İstanbul Tekkelerinin Mimari ve Süsleme Özellikleri Tipoloji Denemeleri*. Doktora Tezi, C. ?, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul, 1990.
- TANRIKORUR, Barihüda. *Türkiye Mevlevihanelerinin Mimari Özellikleri*. Doktora Tezi, C. ?, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya, 2000.
- TİBET, Aksel, İŞİN, Ekrem ve YELKENCİ, Dilek. “Stelae Turcica VIII: Yenikapı Mevlevihanesi Haziresi”, *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*, ed. J.L. Bacque-Grammont ve Aksel Tibet, C. I, Ankara: TTK Yayınları, 1996.
- TUĞLACI, Pars. “Çırağan Mevlevihanesi”, *Tarih ve Toplum*, C. 13, S. 78 (1990), ss. 44-45.
- TÜRKİYE TURİNG VE OTOMOBİL KURUMU. “TTOK İdare Heyetinin 11 Eylül’de Toplanan 1946 Yılı 10 uncu İçtimamın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 57 (1946), ss. 5-8.
- TÜRKİYE TURİNG VE OTOMOBİL KURUMU. “TTOK İdare Heyetinin 14 Ekim’de Toplanan 1946 Yılı 14 üncü İçtimamın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 59 (1946), ss. 5-9.
- TÜRKİYE TURİNG VE OTOMOBİL KURUMU. “TTOK İdare Heyetinin 9 Ekim’de Toplanan 1946 Yılı 13 üncü İçtimamın Zabtıdır”, *TTOK Belleteni*, S. 58 (1946), ss. 10-13.
- ULUÇAY, Çağatay. *Padişahların Kadınları ve Kızları*, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2012.
- UZLUK, Feridün Nafiz. “Mevlana’nın Doğum Yılı Üstüne Bir Araştırma”, *Türk Düşüncesi*, C. 8, S. 12 (1957), ss. 11-15.
- UZLUK, Şehabettin. *Mevlevilikte Resim Resimde Mevleviler*, Ankara: Türkiye İş Bankası Yayınları, 1957.
- ÜNVER, İsmail. “Galata Mevlevihanesi Şeyhleri”, *Osmanlı Araştırmaları*, S. 14 (1994), ss. 195-219.
- ÜNVER, Süheyl. *Karacaahmedname*, haz. Gülbün Mesera, Aykut Kazancıgil ve Yasin Beyaz, İstanbul: Üsküdar Belediyesi Kültür Yayınları, 2011.

VASSAF, Hüseyin. *Sefine-i Evliya*, haz. Ali Yılmaz ve Mehmet Akkuş, İstanbul: Seha Neşriyat, 1999.

YAKIT, İsmail. *Türk-İslam Kültüründe Ebced Hesabı ve Tarih Düşürme*, 4. baskı, İstanbul: Ötüken Neşriyat, 2017.

YILMAZ, Coşkun. “Hezarfen Bir Şahsiyet: İbrahim Müteferrika ve Siyaset Felsefesi”, *İstanbul Armağanı 4: Lale Devri*, haz. Mustafa Armağan, İstanbul: İBB Yayınları, 2000.

YÜCEL, Erdem. “Galata Mevlevihanesi”, *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, S. 2 (1979), ss. 63-83.

YÜCEL, Ünsal. *Türk Okçuluğu*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 1999.

EKLER

EK 1: Galata Mevlevihanesi Mezartaşları Kronolojik Listesi

- 1) 15.yy / İlyas
- 2) 15.yy / (isimsiz)
- 3) 915 / (isimsiz)
- 4) 991 / Ali Dede
- 5) 1000 / Derviş Sunullah
- 6) 1027 / Derviş Mustafa
- 7) 1035 / Mehmed Dede (1105/Mustafa Dede; 1180/Halil Dede; 1235/Şeyh Mehmed Efendi)
- 8) 1041 / Şarih İsmail Efendi
- 9) 1047 / Kerime Kadın
- 10) 1052 / Emine Kadın
- 11) 1061 / İsmail Efendi
- 12) 1067 / Mehmed Pehlivan
- 13) 1077 / Gonca Kadın
- 14) 1101 / Derviş Mehmed
- 15) 1109 / Gavsî Ahmet Dede
- 16) 1109 / Gavsî Ahmet Dede (2. Mezar taşı)
- 17) 1111 / Derviş Fasih
- 18) 1111 / Derviş Fasih (2. Mezar taşı)
- 19) 1112 / Mustafa
- 20) 1117 / Kûçek Osman Dede
- 21) 1129 / Derviş Mehmed
- 22) 1134 / Hacı Musa
- 23) 1139 / Hacı Ali
- 24) 1144 / Seyyid Ahmed
- 25) 1149 / Abdurrahman Ağa
- 26) 1150 / Ümmühan Hoca Kadın
- 27) 1151 / (...)
- 28) 1151 / Seyyid Mehmed
- 29) 1154 / Seyyid Hacı Ali Ağa
- 30) 1156 / (...)
- 31) 1156 / İbrahim

- 32) 1160 / Mehmed
- 33) 1160 / Humbaracı Ahmed Paşa
- 34) 1162 / Ahmed Dede
- 35) 1162 / Numan Ağa
- 36) 1164 / Osman Efendi
- 37) 1164 / Şerife Rukiye
- 38) 1165 / Seyyid Ahmed Çelebi
- 39) 1167 / Derviş Süleyman
- 40) 1170 / Seyyid Mustafa Ağa
- 41) 1170 / Hacı Ali
- 42) 1173 / Derviş Mustafa
- 43) 1175 / Kerestecizade Hacı Mustafa Ağa
- 44) 1175 / Derviş Mustafa
- 45) 1175 / (...)
- 46) 1176 / Molla Ahmed
- 47) 1177 / Rukiye Hatun
- 48) 1177 / Basmacızade Hacı Ahmed
- 49) 1178 / İmamzade Mustafa Efendi
- 50) 1181 / Ahmed
- 51) 1181 / Ayşe Tuti
- 52) 1181 / Mustafa Efendi
- 53) 1182 / Derviş İsmail
- 54) 1182 / Seyyid Hacı Mehmed
- 55) 1184 / Seyyid Muhammed Arif
- 56) 1184 / Şerife Havva Hanım
- 57) 1184 / (...)
- 58) 1184 / Fatıma Tuti
- 59) 1184 / Derviş Hatice Kadın
- 60) 1185 / Ali Bey
- 61) 1185 / Nefise Tuti
- 62) 1185 / Şeyh İsa
- 63) 1186 / Hacı Abdülgani Ağa
- 64) 1187 / Derviş Emina Efendi
- 65) 1188 / Derviş Mehmed
- 66) 1189 / Derviş Ahmed
- 67) 1191 / Süleyman Dede

- 68) 1191 / Şeyh Selim Efendi
- 69) 1192 / Ahmed Bey
- 70) 1192 / Derviş Ahmed
- 71) 1192 / Derviş Mehmed
- 72) 1192 / Kerestecizade Seyyid İsmail Ağa
- 73) 1192 / Süleyman Dede
- 74) 1192 / Zeliha Monla
- 75) 1193 / Şeyh Muhammed Sadık Efendi
- 76) 1193 / Şeyh Ömer Efendi
- 77) 1194 / Esmâ Hanım
- 78) 1196 / Hasan Kaptan
- 79) 1197 / Şerife Fatıma
- 80) 1197 / Şeyh Hüseyin Efendi
- 81) 1199 / Emine Hanım
- 82) 1199 / Seyyid Hacı Mehmed Ağa
- 83) 1201 / Şerife Emine Kadın
- 84) 1202 / Kütahyalı Derviş Ahmed Dede
- 85) 1206 / Ahmed Efendi
- 86) 1206 / Şerif Efendi
- 87) 1207 / Hacı Ahmed Efendi
- 88) 1207 / Derviş İbrahim Efendi
- 89) 1208 / Şerife Emine Hatun
- 90) 1208 / Abdüllatif Efendi
- 91) 1208 / Zikri Dede
- 92) 1209 / Emine Elif Hatun
- 93) 1209 / Musahib Ahmet
- 94) 1210 / Hafız Ebubekir Dede
- 95) 1211 / Şerife Emetullah Hanım
- 96) 1211 / Esrar Dede
- 97) 1211 / Cafer Bey
- 98) 1211 / Destari Mehmed ağa
- 99) 1211 / Seyyid Mehmed Ağa
- 100) 1211 / Zeliha Hatun
- 101) 1212 / Haseki Seyyid Derviş Ali
- 102) 1212 / Emine Molla
- 103) 1212 / İbrahim

- 104)1212 / Şerife Zeynep Hatun
105)1212 / Şirdil Hatun
106)1213 / Seyyid Abdi Zihni Bey
107)1213 / Haseki Seyyid Derviş Süleyman
108)1213 / Çallı Mehmed Dede
109)1213 / Şeyh Mehemed Esad Galip Efendi
110)1214 / Rahime Hanım
111)1214 / Haseki Mehemed Emin Ağa
112)1215 / Şeyh İbrahim Efendi
113)1215 / Seyyid Kırımı
114)1216 / Hediye Hatun
115)1217 / Derviş Hasan
116)1217 / Budala Derviş Mehemed
117)1217 / Derviş Ahmed
118)1217 / Fatma Hanım
119)1218 / Şerife Esma Hanım
120)1218 / Derviş Mustafa
121)1219 / Duacı Mustafa Dede
122)1219 / Mustafa Reşid Efendi
123)1220 / Revan Mustafa Dede
124)1221 / Derviş Ali
125)1223 / Mahmud Efendi
126)1224 / Nefise Molla Kadın
127)1224 / Seyyid Abdurrahman Efendi
128)1225 / Üsküdari Derviş Mehmed Efendi
129)1225 / Şerife Ayşe
130)1225 / Şeyh Mehemed Ruhi Efendi
131)1226 / Halime Hatun
132)1227 / Rukiye Hanım
133)1227 / Manastırlı Hafız Hüseyin Efendi
134)1227 / Ahmed Raşit Ağa
135)1227 / Derviş Mehmed Dede
136)1227 / Hüseyin Mazlum Dede
137)1227 / Saliha Hatun
138)1227 / Seyyid Ahmed
139)1228 / Hatice Hanım

- 140)1228 / Derviş Ahmed
141)1228 / Seyyid Ahmet Eşref Monla
142)1228 / Fatıma Hanım
143)1228 / Seyyid Hafız Mustafa Ağa
144)1229 / Şerife Ayşe Zahide
145)1229 / Derviş Ahmed
146)1229 / Kütahyalı Derviş Süleyman Dede
147)1230 / Seyyid Muhammed Arif Efendi
148)1230 / Mehemmed Tahir Efendi
149)1230 / Şerife Ayşe Hanım
150)1231 / Ömer Tahir Dede
151)1232 / İbrahim
152)1232 / Derviş Hasan Baba
153)1233 / Derviş Hayrullah Dede
154)1233 / Manısalı Derviş Hüseyin
155)1233 / Mehemmed Emin Efendi
156)1234 / Süleyman Ağa
157)1234 / Seyyid Mehemmed Arif Ağa
158)1235 / Hafız Abdullah Dede
159)1235 / Halebli Derviş Halil
160)1235 / Şerife Hatice Hanım
161)1235 / Şerife Nefise Hanım
162)1236 / İbrahim Efendi
163)1237 / Muhammed Bahir Efendi
164)1237 / Zeynep Hatun
165)1238 / Halet Sait Efendi
166)1238 / Seyyid Şeyh Mehemmed İzzi Efendi
167)1239 / Seyyid Derviş Mehemmed
168)1239 / Hacı Mansur Dede
169)1240 / Saliha Hatun
170)1240 / Derviş Mehemmed Celaleddin
171)1240 / Derviş Mehemmed
172)1241 / Seyyid Raşid
173)1241 / Hatice
174)1241 / Seyyid Mustafa Ağa
175)1242 / Ahmet Muhtar

- 176)1242 / Seyyid Mehmed Ağa
177)1242 / Osman Ağa
178)1243 / Seyyid İbrahim Haşim Efendi
179)1243 / Şerife Zeynep Hatun
180)1244 / Enis
181)1244 / Seyyid Ali
182)1245 / Seyyid Mehemed Ağa
183)1245 / Hacı Ali
184)1245 / Hacı İbrahim Raşit
185)1247 / Munis Dede
186)1247 / Emine Hanım
187)1248 / Şerife Ayşe Sıdika Hanım
188)1248 / Şerife Ayşe Hanım
189)1248 / Şerife Ayşe Hatun
190)1249 / Seyyid Mustafa Hamdi Bey
191)1249 / Dervişe Şerife Nefise Hatun
192)1249 / Arif Mehemed
193)1249 / Derviş Nuri
194)1249 / Derviş İsmail
195)1250 / Şerife Ayşe Sıdika Hanım
196)1250 / Derviş Çırçır
197)1251 / Derviş Mustafa Dede
198)1252 / Şeyh Seyyid Mustafa Efendi
199)1252 / Seyyid İbrahim Dede
200)1253 / Ayntabi Hasan Ayni Efendi
201)1253 / Şerife Hatice Hanım
202)1253 / Şerife Necibe Hanım
203)1254 / Ataullah Mehemed
204)1254 / Tahir Dede
205)1254 / Said Dede
206)1254 / Seyyid Memiş Ağa
207)1254 / Şerife Hatice Kadın
208)1255 / Ali Efendi
209)1255 / Mehemed Dede
210)1257 / Seyyid Mehemed Molla Dede
211)1257 / Derviş Mehemed

- 212)1257 / Şerife Hatice Hanım
213)1258 / Derviş Mehmed
214)1258 / Seyyid Abdülhalim Dede
215)1259 / Derviş Mehmet Necib Efendi
216)1259 / Meryem Hatun
217)1259 / Derviş İbrahim
218)1259 / Keşfi Ahmed Dede
219)1261 / Hacı Memiş Ağa
220)1261 / Mehmed Nuri Efendi
221)1261 / Seyyid Mehmed Necib Beyefendi
222)1261 / Seyyid Mehmed Safvet Efendi
223)1262 / Şerife Fatıma Molla
224)1263 / Cemile Hanım
225)1263 / Derviş Muhlise Zeynep Hatun
226)1264 / Şirin Hatun
227)1264 / Hüseyin Hüsni Efendi
228)1264 / Leyla Hanım
229)1264 / Ümmü Gülsüm Hanım
230)1265 / Şerife Fatıma Hanım
231)1265 / Mustafa Ağa
232)1265 / Seyyid Ahmet Nesib Efendi
233)1265 / Seyyid Mehmet Hasib Efendi
234)1266 / Seyyid Hacı Hafız Süleyman Efendi
235)1266 / Şerif Mustafa Zihni Beyefendi
236)1267 / Osman Galip Beyefendi
237)1267 / Süleyman Ruhi Efendi
238)1267 / Meraki Osman Baba
239)1267 / Şerife Rüveyde Hanım
240)1269 / Fatıma Hanım
241)1269 / Zeynep Hanım
242)1269 / Seyyid Hacı Ahmed Ağa
243)1270 / Ahmed Bey
244)1270 / Ziyneti Hanım
245)1270 / Küçük Mustafa Ağa
246)1271 / Derviş Şerife Nefise Hanım
247)1271 / Rukiye Hanım

- 248)1271 / Şerife Esmâ Hanım
249)1271 / Mısırlıoğlu Ali Efendi
250)1271 / Derviş Ali Dede
251)1271 / Seyyid Mehmed Efendi
252)1271 / Mehmed Raif
253)1272 / Seyyid Hüseyin Dede
254)1273 / Ferah Kadın
255)1274 / Mustafa Saib Efendi
256)1275 / Şerife Nefise Hanım
257)1275 / Şerife Ziyneti Hanım
258)1275 / Hacı İsmail Ağa
259)1276 / Osman Bey
260)1276 / Adile Fatıma Hanım
261)1276 / Seyyid Yakup Ağa
262)1276 / Derviş Mehmed Nazif
263)1277 / Seyyid Ali Efendi
264)1277 / Mehmet Şehabeddin Efendi
265)1277 / Seyyid Mehmed Cemil Rifati Efendi
266)1278 / Amasyalı Hacı Mahmut Dede
267)1278 / Seyyid Mehmed Dede
268)1278 / Seyyid Hacı Mehmed İzzet Efendi
269)1278 / Hacı Ahmed Bey
270)1278 / Mehmed
271)1279 / Aliye Hanım
272)1279 / Osman Dede
273)1280 / Aziz Mustafa Ağa
274)1280 / Dervişe Şerife Emine Hanım
275)1280 / Amasyalı Derviş Ömer
276)1281 / Dervişe Şerife Nefise Hanım
277)1281 / Dervişe Pakize
278)1282 / Şerife Hatice Hanım
279)1283 / Derviş Mehmed
280)1283 / Ayşe Bacı
281)1284 / Tezaydın Kalfa
282)1284 / Edirneli İsmail Dede
283)1285 / Ahmed Muhtar Dede Efendi

- 284)1285 / Dervif Mehemed
285)1285 / Ortanca Ayfe Hanım
286)1288 / Dervife Hafize Hanım
287)1298 / Fatıma Hanım
288)1303 / Aliyüddin Bey
289)1305 / Ahmed Besim Beyefendi
290)r. 1328 / Hacı Halil Dede

EK 2: Nakil Mezartaşları Kronolojik Listesi

Muhtelif Nakiller

- 1) 858 / Ali Dede
- 2) 1145 / Kırıklı Seyyid Ubeydullah Efendi
- 3) 1160 / İbrahim Mütferrika

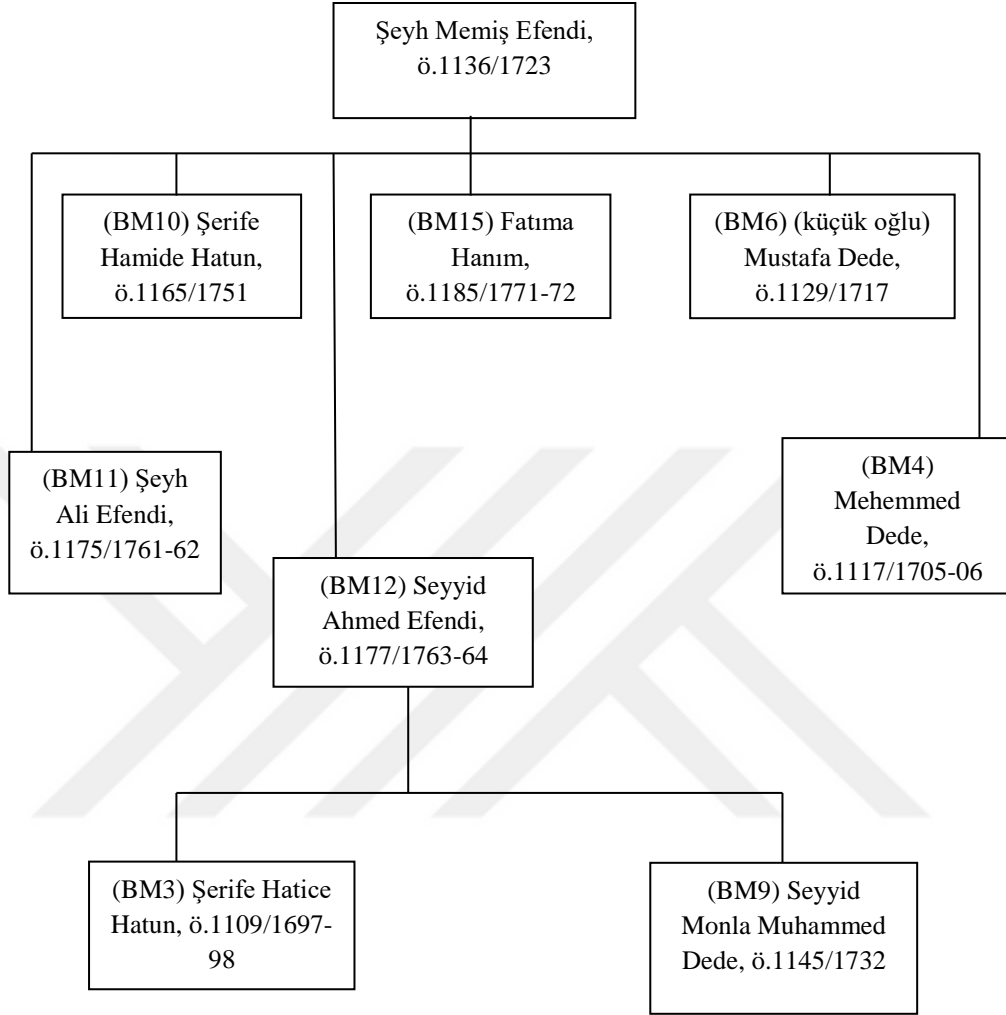
Beşiktaş Mevlevihanesi Mezartaşları

- 1) 1080 / Şeyh Yusuf Dede
- 2) 1107 / (isimsiz)
- 3) 1109 / Şerife Hatice Hatun
- 4) 1117 / Şeyh Mehmed Dede
- 5) 1124 / Rukiye Hatun
- 6) 1129 / Mustafa Dede
- 7) 1133 / Afife Hatun
- 8) 1144 / Fatıma Kadın
- 9) 1145 / Seyyid Molla Mehmed Dede
- 10) 1165 / Şerife Hamide Hatun
- 11) 1175 / Şeyh Ali Efendi
- 12) 1177 / Şeyh Seyyid Ahmed Dede
- 13) 1178 / Şeyh Seyyid Mustafa Efendi
- 14) 1185 / Şeyh Trablusi Ahmet Efendi
- 15) 1185 / Fatıma Hanım
- 16) 1201 / Duacı Mehmed Dede
- 17) 1227 / Fatıma Molla
- 18) 1232 / Yusuf Dede
- 19) 1234 / Mahmut Dede
- 20) 1235 / Sertarik Şeyh Seyyid Hasan
- 21) 1236 / Fatıma Hatun
- 22) 1243 / Hatice
- 23) 1244 / Kaygusuz İsmail Dede

EK 3: Mezar Taşlarındaki Kabartma Serpuşlar ve Remizler

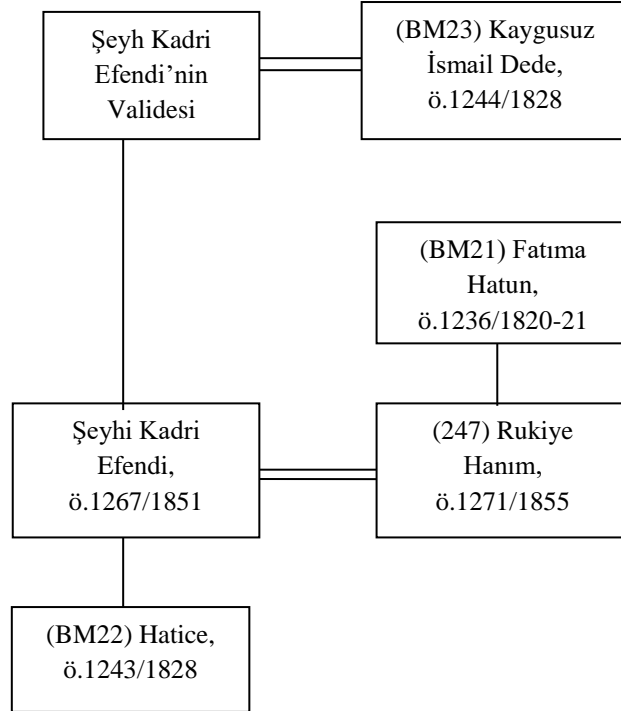
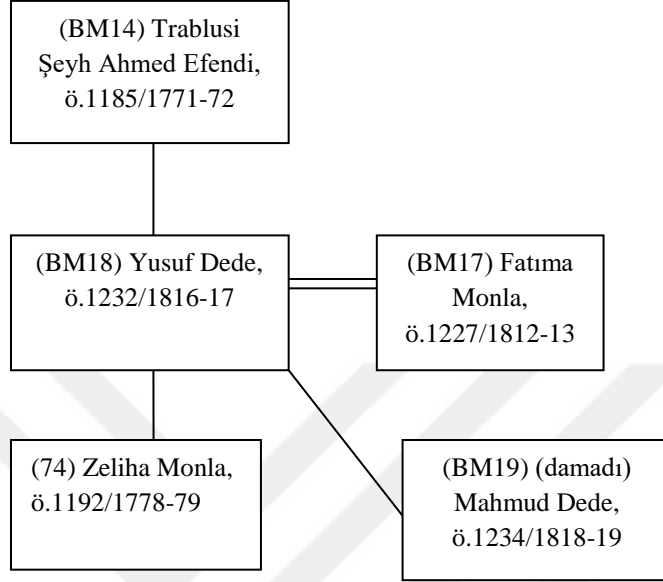
NU.	CİNSİYET	KABARTMA	AÇIKLAMA
228	Kadın	Sikke	Kabartma ile Mevleviliğine işaret edilmiştir.
246	Kadın	Sikke	Kitabede “dervişe” olduğu belirtilmiştir.
247	Kadın	Sikke	Şeyh Kadri Efendi’nin zevcesidir.
248	Kadın	Sikke	Kabartma ile Mevleviliğe bağlılığını göstermektedir.
249	Erkek	Denizci Çapası	“tersane-i amirede tabib” olduğu belirtilmiş ve denizci çapası taşa işlenmiştir.
260	Kadın	Sikke	Kabartma ile Mevleviliğine işaret edilmiştir.
265	Erkek	Sikke	Şahide de fesli serpuş kullanılmış, kabartma ise Mevleviliğe işaret etmektedir.
271	Kadın	Sikke	Üç yaşında vefat etmiş olan kız çocuğunun Mevleviliğine işaret edilmiştir.
274	Kadın	Sikke	Kitabede “dervişe” olduğu belirtilmiştir.
276	Kadın	Arakiye	Kitabede “dervişe” olduğu belirtilmiştir.
277	Kadın	Sikke	“dervişe” olduğu belirtilmiştir.
283	Erkek	Sikke	“dede efendi” hitabı kullanılmış, ayrıca kabartma da Mevleviliğine işaret etmektedir.
285	Kadın	Sikke	Kitabede “dervişe” yazmıyor, kabartma Mevleviliğini göstermektedir.
288	Erkek	Fes	-
289	Erkek	Fes	-

EK 4: Şeyh Memiş Efendi Ailesi (Beşiktaş Mevlevihanesi)

EK 5: Trablusi Şeyh Ahmed Efendi Ailesi ve Şeyh

Abdülkadir/Kadri Efendi Ailesi (Beşiktaş Mevlevihanesi)

EK 6: Kat. Nu. : 1 – 1(arka yüz) – 1 (eski fotoğraf) - 2

EK 7: Kat. Nu. : 3a – 3b – 3c – 3d – 3 (serpuş)

EK 8: Kat. Nu. : 4a – 4b – 4c

EK 9: Kat. Nu. : 5 – 6 – 7

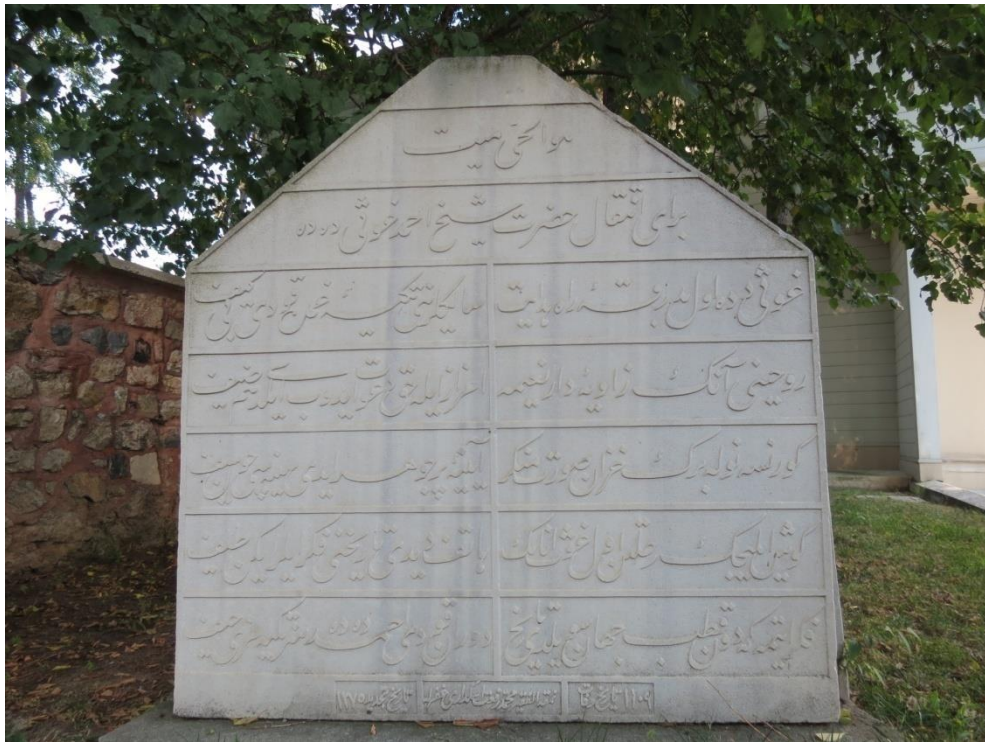
EK 10: Kat. Nu. : 8 – 9 – 10 - 11

EK 11: Kat. Nu. : 12 – 13 – 14

EK 12: Kat. Nu. : 15 – 16

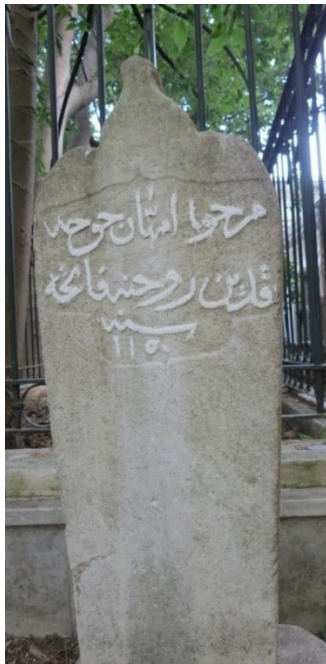

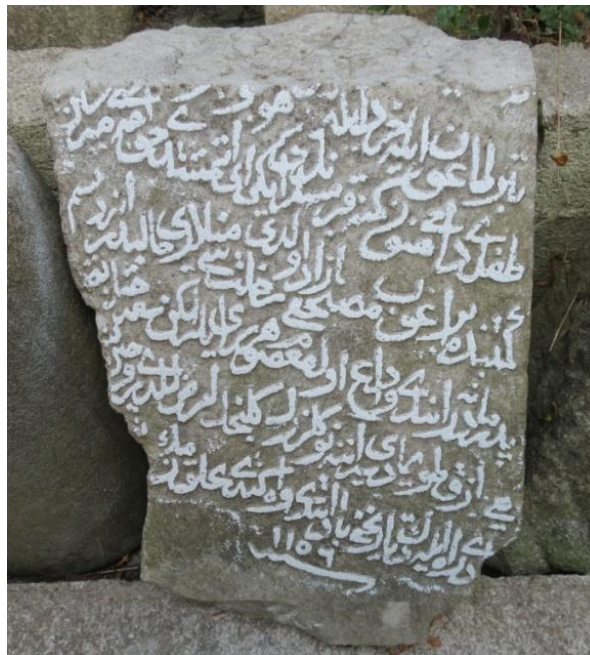
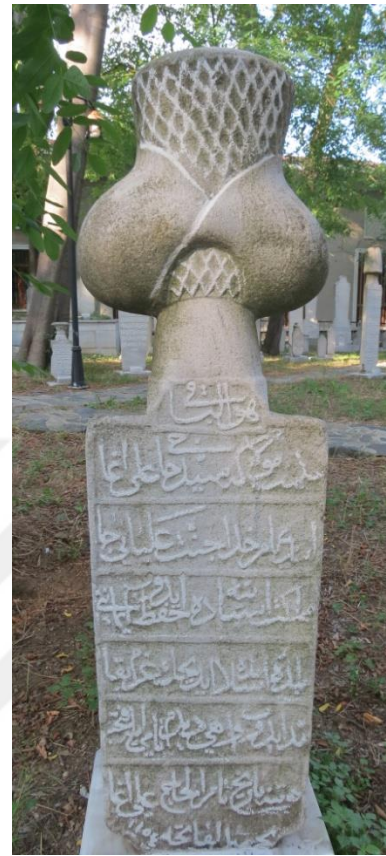
EK 13: Kat. Nu. : 17 – 18 – 19 – 20

EK 14: Kat. Nu. : 21 – 21 (detay) – 22 – 23

EK 18: Kat. Nu. : 36 – 37 – 38 – 39 – 40

EK 20: Kat. Nu. : 44 – 45 – 46 – 47 – 48

EK 23: Kat. Nu. : 58 – 59 – 60 – 61 – 62 – 63

EK 24: Kat. Nu. : 64 – 65 – 66 – 67 – 68

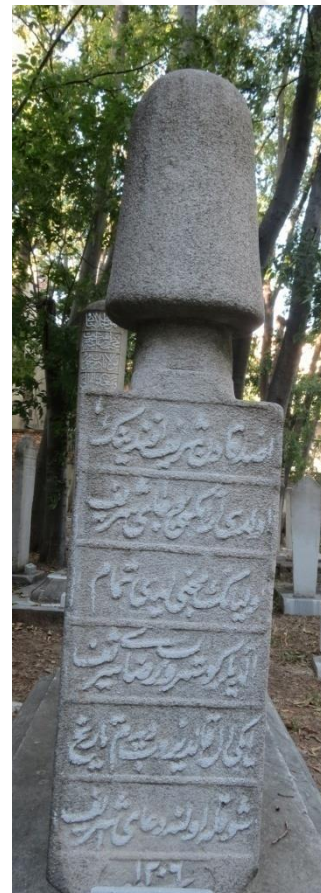
EK 25: Kat. Nu. : 69 – 70 – 71 – 72 – 73 – 74

EK 27: Kat. Nu. : 77 – 78 – 79 – 80

EK 28: Kat. Nu. : 81 – 82 – 83 – 84 – 85 - 86

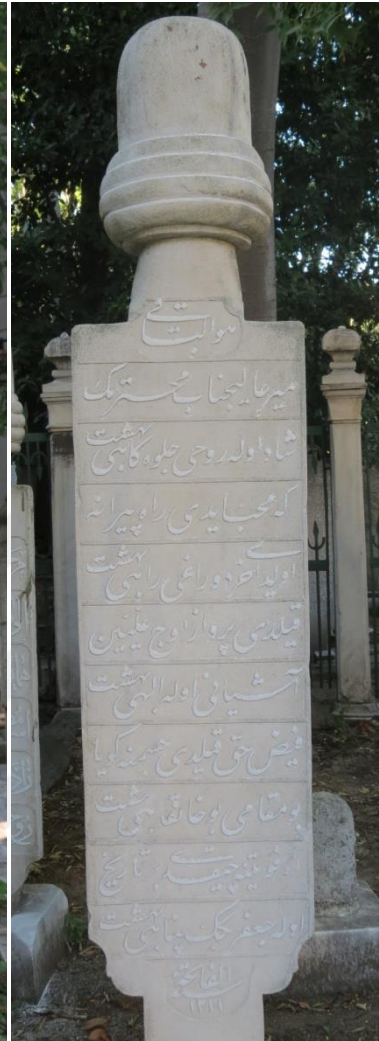
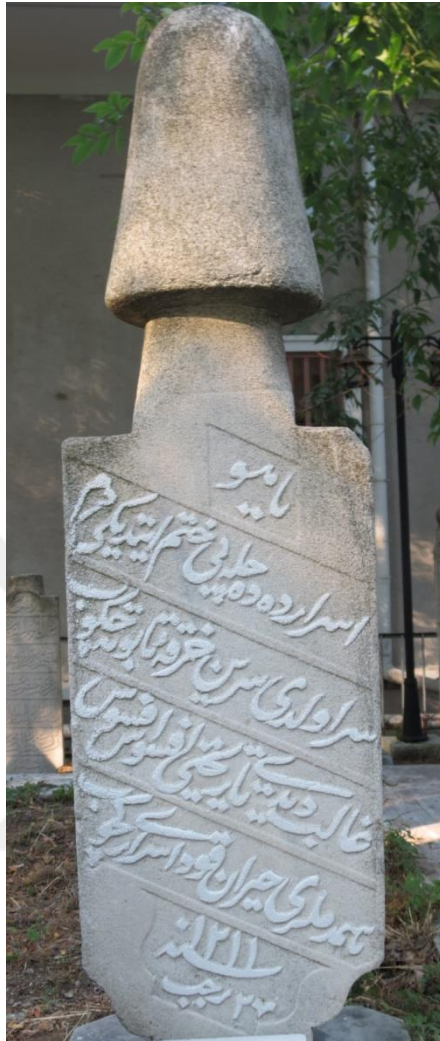
EK 29: Kat. Nu. : 87 – 88 – 89 – 90

EK 30: Kat. Nu. : 91 – 92 – 93 – 94 – 95

EK 31: Kat. Nu. : 96 – 97 – 98 – 99

EK 32: Kat. Nu. : 100 – 101 – 102 – 103 – 104

EK 33: Kat. Nu. : 105 – 106 – 107 – 108 – 109 - 110

EK 34: Kat. Nu. : 111 – 112 – 113 – 114 – 115

EK 35: Kat. Nu. : 116 – 117 – 118 – 119 – 120

EK 36: Kat. Nu. : 121 – 122 – 123 – 124 – 125 – 126

EK 38: Kat. Nu. : 132 – 133 – 134 – 135 – 136

EK 41: Kat. Nu. : 149 – 150 – 151 – 152 – 153 – 154

EK 46: Kat. Nu. : 170 – 171 – 172 – 173 – 174 – 175

EK 51: Kat. Nu. : 193 – 194 – 195 – 196 – 197 – 198

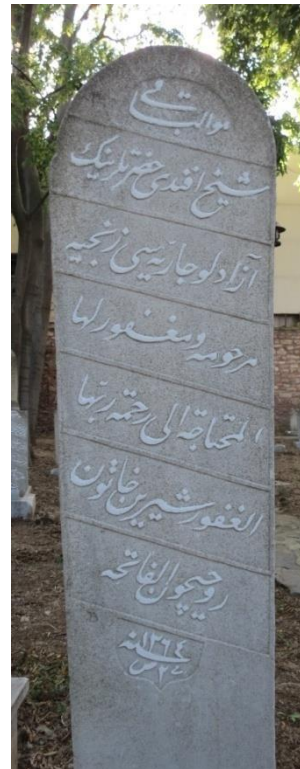
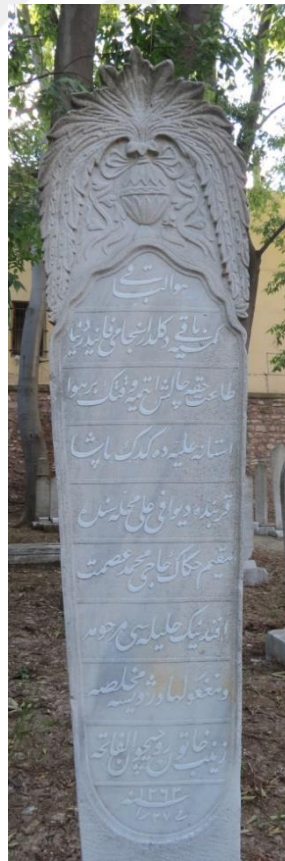
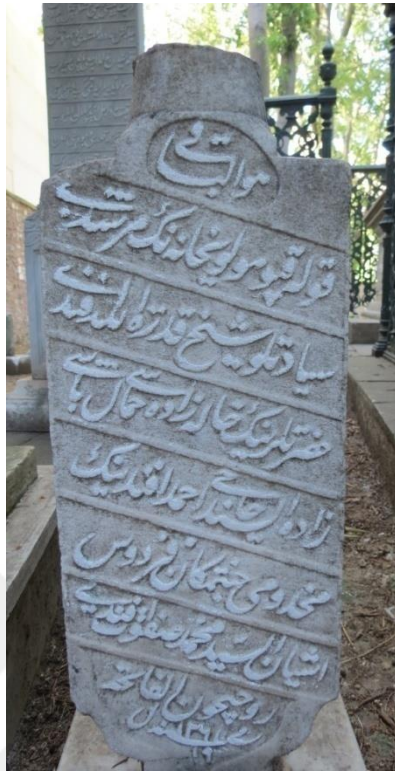

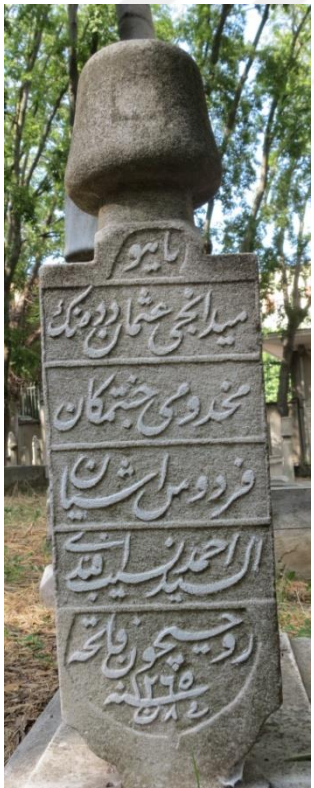

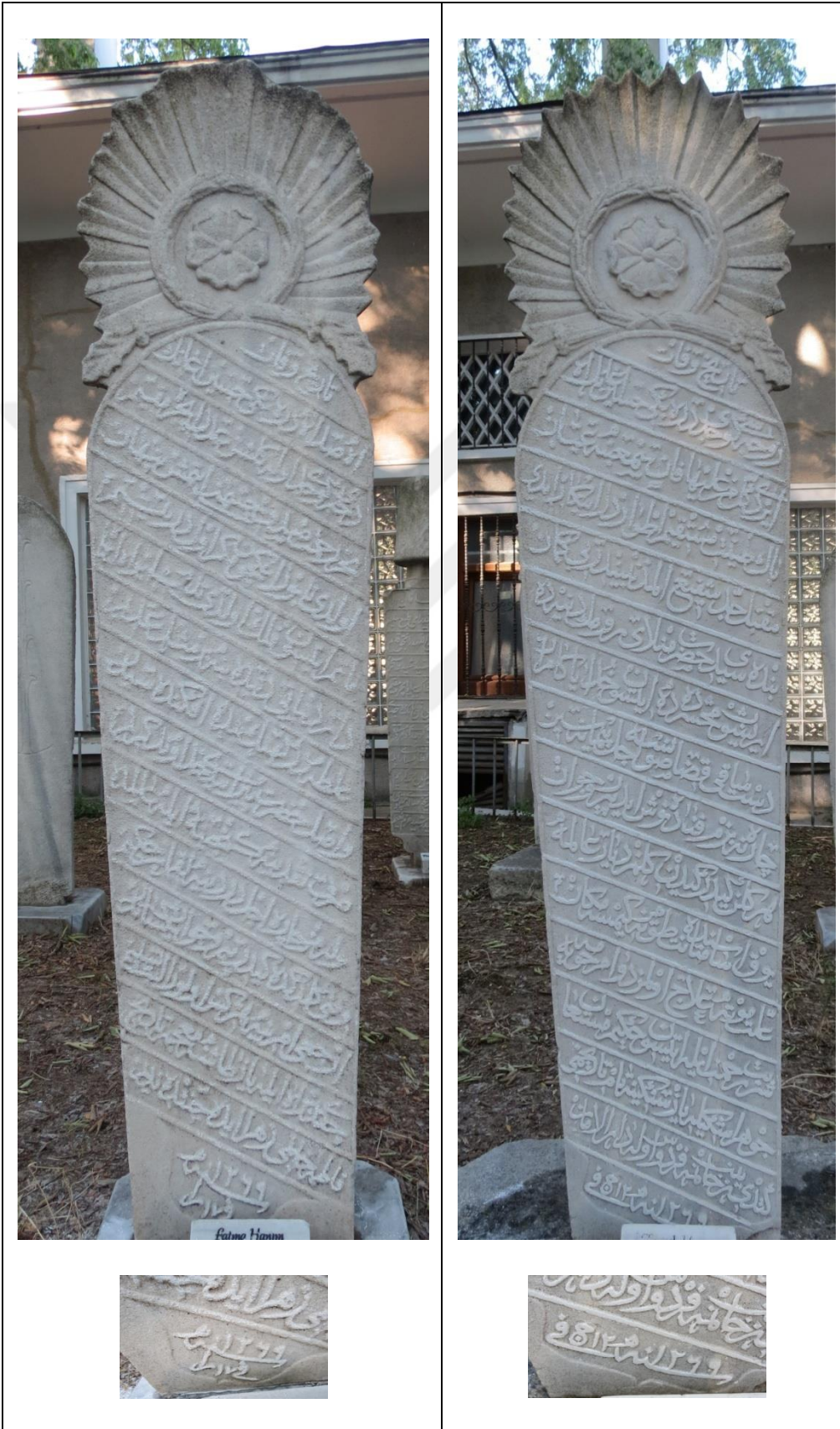

EK 62: Kat Nu. : 240 – 240 (detay) – 241 – 241 (detay)

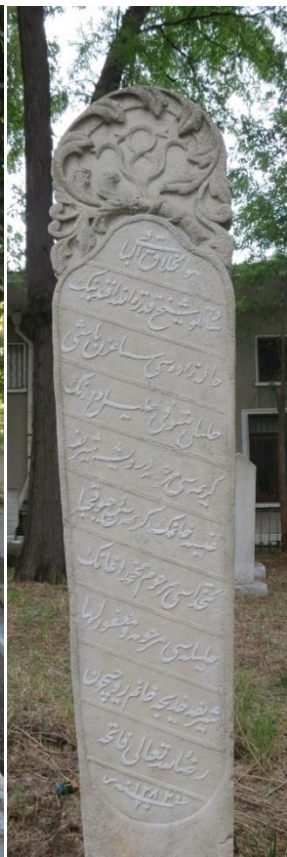
EK 66: Kat. Nu. : 258 – 259 – 260 – 261 – 262 – 263

EK 69: Kat. Nu. : 275 – 276 – 276 (detay) – 277 – 278 – 279

EK 70: Kat. Nu. : 280 – 281 – 282 – 283 – 284 – 285

EK 71: Kat. Nu. : 286 – 287 – 288a – 288b

EK 73: Kat. Nu. : 295 – 296 – 297 – 298 – 299 – 300

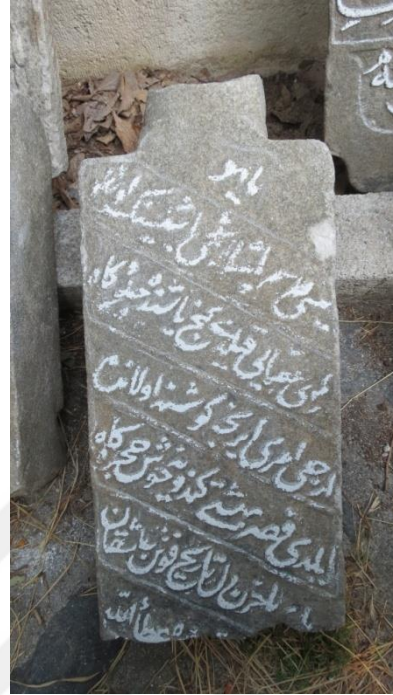
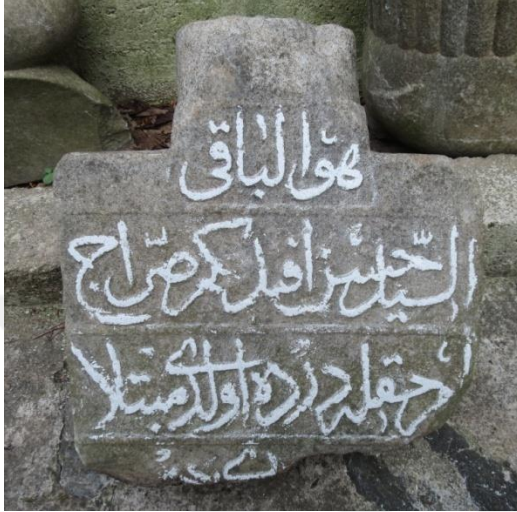
EK 74: Kat. Nu. : 301 – 302 – 303 – 304 – 305

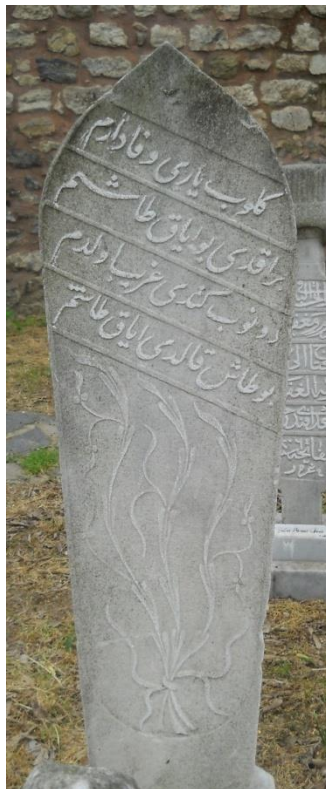
EK 75: Kat. Nu. : 306 – 307 – 308 – 309 – 310 – 311

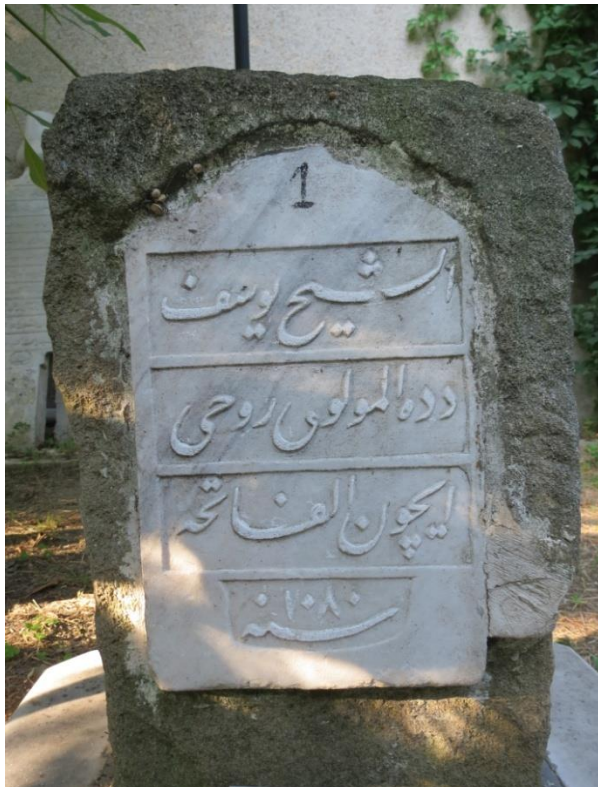
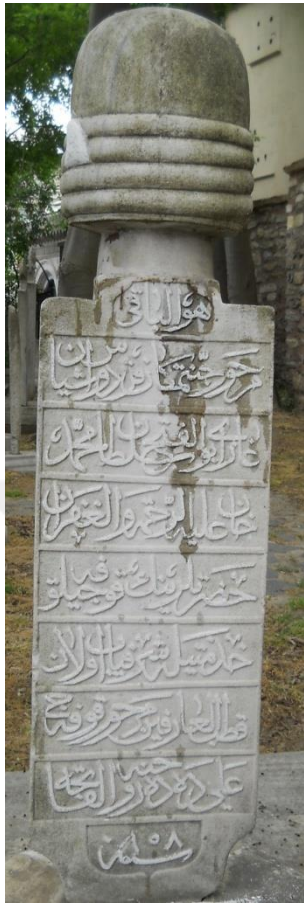
EK 77: Kat. Nu. : 316 – 317 – 318 – 319

EK 78: Kat. Nu. : 320 – 321 – 322 – 323 – 324

EK 79: Kat. Nu. : MN1 – MN2 – MN3 – BM1 – BM2

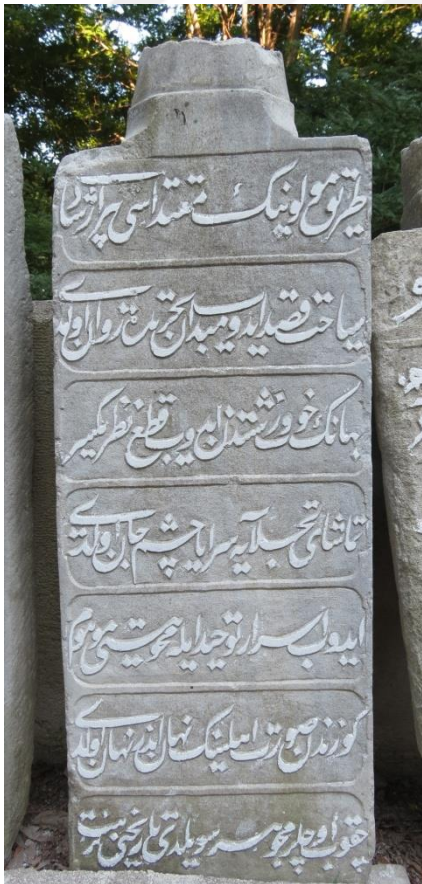
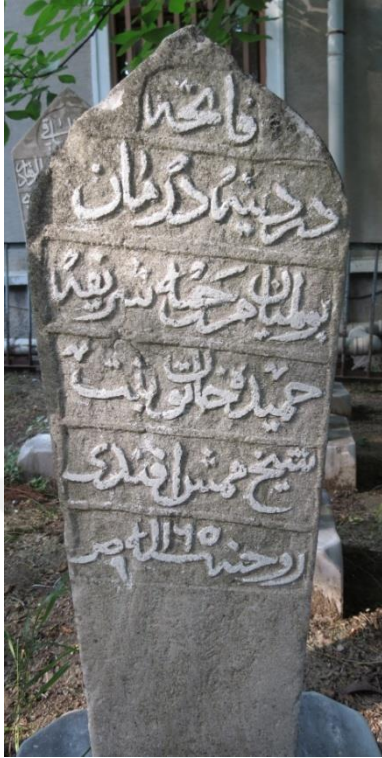
EK 80: Kat. Nu. : BM3 – BM4 – BM5 – BM6

EK 81: Kat. Nu. : BM7 – BM8 – BM9 – BM9 (detay) – BM9(ikinci parça)

EK 82: Kat. Nu. : BM10 – BM11 – BM11 (ikinci parça) – BM12

EK 83: Kat. Nu. : BM13 – BM14 – BM15 – BM16

EK 85: Kat. Nu. : BM19 – BM20

